

Başlarken

Merhaba Sevgili Okuyucularımız!

Kamu Yararı Statüsündeki Mahalli İdareler Derneğimizin 1991 yılından bugüne kadar kesintisiz yayımlamakta olduğu Mahalli İdareler Dergimizin 2022 yılında en çok yayımlanan konu başlıkları; Belediye Mevzuatı, Yerel Yönetimler Bütçesi, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu Mevzuatı, Personel Mevzuatı, Vergi Mevzuatı vb. konularında yaklaşık 80 adet makaleler yer almıştır. Yargıtay Kararları, Danıştay Kararları, Sayıştay Kararları, çeşitli bakanlıklara ait genelge ve görüşleri de sizlere sunduk. Pratik bilgiler köşesinde ödenek, huzur hakları, parasal limitler, vergiler gibi konularda siz değerli okuyucularımıza güncel bilgiler ulaştırdık.

Özellikle 2022 yılı Kasım-Aralık ayına ait 113. sayımızda 2023 yılına ait Belediye Para Cezaları yer aldığı için elinizin altında bulunması gereken bir yayın olmuştur.

2023 yılının Ocak sayısındaki bazı konu başlıkları ise şöyledir;

- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Mahalli İdareleri İlgilendiren Hükmümler ve Cetvellere ilişkin açıklamalar,
- 2023 Yılında Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Uygulanacak İdari Para Cezaları,
- Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Mahalli İdare Şirketleri Hakkında 2023 Yılında Uygulanacak İdari Para Cezalar,
- Belediye Gelirlerinin 6183 Sayılı Kanuna Göre Takip Ve Tahsil Usulleri,
- Doğrudan Temin ve Dikkat Edilecek Bazı Hususlar,
- Belediye Şirketi Çalışanlarının Kıdem Tazminatlarının Ödenmesi Ve Rücu Edilmesi ve Güncel olan Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay kararları ve Pratik Bilgiler köşesindeki 2023 yılında uygulanacak huzur hakları, ödenekler, sosyal haklar, vergiler, had ve limitler, mali tabloları, para cezalarını ve parasal limitleri bulabilirsiniz.

Dergimizin en büyük amacı siz değerli okuyucularımıza, uygulayıcılarımıza güncel bilgiler sunarak hata yapma olasılığını en aza indirmektir. Bu kapsamda yıl içerisinde incelenmesi istediğiniz konular, yapılan değişiklikler hakkında makaleleri değerli yazarlarımız vasıtasıyla hazırlattırmaya devam edeceğiz, sizlerden gelecek eleştiri ve görüşlere her zaman açık olduğumuzu özellikle bilmenizi istiyoruz.

Yeni yılın vatanımıza, milletimize ve tüm insanlık alemine hayırlı olmasını diliyoruz.

Hoşça kalın.

04

Doğrudan Temin ve Dikkat Edilecek Bazı Hususlar
Feyat DEMİR

Yetersiz Ödenek ile Çıkılan Bir İhalede İhale Komisyonunun Hukuki Sorumluluğu Var mıdır?

Avukat Necati TORUN

12

17

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Mahalli İdareleri İlgilendiren Hükümler ve Cetveller
Salim DEMİRHAN

2023 Yılında Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Uygulanacak İdari Para Cezaları

Mahmut ÇOLAK

31

44

Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Mahalli İdare Şirketleri Hakkında 2023 Yılında Uygulanacak İdari Para Cezaları
Mustafa YAVUZ

Yapım İşi İhalelerinde Pazarlık Usulü ile İhalenin 21/B Yöntemi ile İhaleye Çıkılmasında Danıştay İptal Kararları Fazlaştı

Gürkan GÜVEN

50

55

Su ve Atıksu Hizmetinden Yararlanan Gerçek Ve Tüzel Kişilerde Tarife Belirlenirken Hangi Kriterler Esas Alınmalı, Sendika, Dernek Ve Vakıflarda Hangi Tarife Uygulanmalıdır?
Yusuf MERDOĞLU

Kaynak Suları Harcının Tahsilinde Belediyelerin Yetki Alanı

Salih ÇALAL

65

70

Belediye Gelirlerinin 6183 Sayılı Kanuna Göre Takip ve Tahsil Usulleri
Özkan BAĞDADIĞLU

Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin Tarım
Ürünlerinin Pazarlanmasındaki Yeri
Emre AÇAR

79

91

Belediye Şirketi Çalışanlarının Kıdem Tazminatlarının
Ödenmesi ve Rücu Edilmesi

Ahmet ARSLAN

104

Mevzuat
Fihristi

121

Yargı
Kararları

132

Genelge ve
Görüşler

Pratik Bilgiler

Devlet Memurlarıyla İlgili Mali Haklar	142	5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu	168
Devlet Memurlarına Sağlanan Sosyal Yardımlar	143	7126 Sivil Savunma Kanunu	168
Belediye Başkan Ödeneği	144	6301 Sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu	168
Belediye Meclis Üyeleri Huzur Hakkı	144	Sigortalı Çalışanlardan Prime Esas Kazançlardan İstisna Tutulacak	168
Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	145	Gecikme Zammı Tablosu	169
İl Genel Meclis Üyelerinin Huzur Hakları	145	H - Cetveli	170
İl Encümen Brüt Ödenekleri	145	Fazla Çalışma Ücretleri	171
Asgari Ücretin Net Hesabı ve İşveren Maliyeti	146	Gayrimenkul Sermaye İratlarında Uygulanan Kira İstisna Tutarı	172
Gelir Vergisine Tabi Gelirlerin Vergilendirilmesinde Esas Alınan Tarife	147	Hizmet Erbabına İşyeri veya İşyerinin Müstemilatı Dışında Kalan Yerlerde Yemek Verilmek Suretiyle Sağlanan Menfaatlere İlişkin İstisna Tutarı	172
Belediye Encümenlerinin 1608 S.K. Kapsamındaki İdari Para C.	147	Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartlarından Olan İşyeri Kira Bedeline İlişkin Tutar	172
5957 Sayılı Kanuna Göre "Toptancı Halinde ve Diğer Yerlerde" 2023 Yılı İçin Esas Alınacak İdari Para Cezası Miktarları	148	Engelliler İçin Vergi İndirimi	172
5957 Sayılı Kanuna Göre "Pazar Yerlerinde" 2023 Yılı İçin Esas Alınacak İdari Para Cezası Miktarları	149	Yeniden Değerleme Oranları	172
3194 Sayılı İmar Kanunu'na İlişkin 2023 Yılı İdari Para Cezaları	150	Görevden Uzaklaştırma Halinde Ödenecek Ücret	173
4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Uygulanacak Para Cezaları	152	Ücretli Yıllık İzinler	173
2559 Sayılı Polis vazife ve Selahiyet Kanununa Göre 2023 Yılı Belediye İdari Para Cezaları	154	İş Akdinin Feshinde İhbar Tazminatı Tutarları	173
Çeşitli Kanun ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine Göre Bütçe Kanununda Gösterilmesi Gereken Parasal Sınırlara Ait Cetvel	155	Memur Ödemelerinden Yapılan Kesintiler	174
Değerli Kağıtlar	156	Devlet Memurlarına Hastalık ve Refakat İzni	175
Amortisman Ayırmada Alt Sınır	156	Memurlarda Açıkta Vekalette Ödenecek Ücret	176
Kamu Konutlarının 2023 Yılı Aylık Kira Bedelleri	157	Devlet Memurlarında Kurum Dışından Vekalette Ücret	176
Damga Vergisine Tabi Kağıtlar	158	Kurum İçinden Vekalette Ödenecek Ücret	177
Vergi Usul Kanununda Yer Alan Had ve Tutarlar	161	1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu	178
Çevre Temizlik Vergisi	161	Ödemelerde Vergi Borcu Sorgulama	178
5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları	164	Ödemelerde SGK Borcu Yoktur Talep Etme Borç Limitleri	179
İdari Para Cezası Gerektiren Fiillerin Tekrarı	165	Yürürlük Tarihlerine Göre Tecil Faizi Oranları	179
Belediye Para Cezası Niteliğinde Olup da, Mahkemelerde Verilen Para Cezaları	165	2886 Sayılı Devlet İhale Kanunundaki Parasal Limitler	180
Emlak (Bina, Arsa ve Arazi) Vergi Değerleri ve Hesaplamaları	166	Sular Hakkında Kanun	181
Hizmet Erbabına Yapılan Ücret Ödemelerinin Gelir Vergisinden İstisna Edilebilmesi İçin	166	Tahsilatların Üzerinde Tutabilecekleri Para Limiti	181
Elektrik, Doğalgaz ve Benzeri İSınma Giderleri Karşılığı Olarak çalışanlara Yapılan Ödemelerde Gelir Vergisi İstisnası	167	Belediye Meclis Ve Encümen İçin Uzlaşma Limitleri	181
		Motorlu Taşıtlar Vergisi Tutarlarının Tespiti ve İlanı	182
		Parasal Sınırlar	184
		KİK Eşik Değerler ve Parasal Limitler	188

Feyat DEMİR*

DOĞRUDAN TEMİN VE DİKKAT EDİLECEK BAZI HUSUSLAR

1. GİRİŞ

Doğrudan temin ifadesindeki “Doğrudan” kelimesinin anlamı olan “aracı-sız”, hiçbir kritere bağlı kalmadan ihtiyacın teminini hemen akla getirmektedir.

Doğrudan temin 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununda (KİK) ise belirtilen hallerde ihtiyaçların, idare tarafından davet edilen istekli veya isteklilerle teknik şartların ve fiyatın görüşülerek doğrudan temin edilebileceği usulü,¹ ifade etmektedir. İstekliler ile teknik şartları ve fiyatı davet ederek görüşmek de idarelere ihtiyacın temini noktasında ayrı bir kolaylık sağlamakta ve aynı zamanda doğrudan temin bu yönleriyle ihale usullerinden de ayrılmaktadır.

Öncelikle bilmemiz gereken bir diğer husus da Doğrudan Temin’in bir ihale usulü olup olmadığı meselesidir. KİK m.18’den, 30/07/2003 tarih ve 4964 sayılı kanunun 12. maddesi ile yapılan değişiklikle “Doğrudan Temin” ihale usulleri arasından çıkarılmıştır. Dolayısıyla doğrudan temin bir ihale usulü değildir.

1 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu m. 4

* Kamu İhale Uzmanı, E. İhale ve Satınalma Şb. Müd.

Kanunda Yer Alan Doğrudan Temin Maddesi ve Bentleri

“Doğrudan temin

Madde 22- (Değişik: 30/7/2003-4964/15 md.)

Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir:

a) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi.

b) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması.

c) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması.

d) Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin onbeş milyar (İkiyüzonsekizbinüçyüzdoksanbeş Türk

Lirası), diğer idarelerin beşmilyar Türk Lirasını (Yetmişikibinyediyüzelliiki Türk Lirasını) aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımlar.

e) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralınması.

f) (Değişik: 20/11/2008-5812/8 md.) Özelliğinden ve belli süre içinde kullanılmaya zorunluluğundan dolayı stoklanması ekonomik olmayan veya acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, aşı, serum, anti-serum, kan ve kan ürünleri ile ortez, protez gibi uygulama esnasında hastaya göre belirlenebilen ve hastaya özgü tıbbî sarf malzemeleri, test ve tetkik sarf malzemeleri alımları.

g) Milletlerarası tahkim yoluyla çözümlenmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımları.

h) (Ek: 12/12/2003-5020/28 md.; Değişik: 20/11/2008-5812/8 md.) 8/1/1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanununun 22 ve 36 ncı maddeleri uyarınca Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan hizmet alımları ile fikri ve sımai mülkiyet haklarının ulusal ve uluslararası kuruluşlar nezdinde tescilini sağlamak için gerçekleştirilen hizmet alımları.

ı) (Ek: 15/5/2008-5763/35 md.) Türkiye İş Kurumunun, 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin (b) ve (c) bentlerinde sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları ile 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu-

nun 48 inci maddesinin yedinci fıkrasında sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları,

i) (Ek: 20/11/2008-5812/8 md.; Değişik: 19/11/2013-6504/1 md.) Cumhurbaşkanı'nın halk tarafından seçilmesi, Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halkoyuna sunulması, milletvekili genel ve ara seçimleri, mahalli idareler ile mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetleri genel ve ara seçimi dönemlerinde Yüksek Seçim Kurulunun ihtiyacı için yapılacak filigranlı oy pusulası kâğıdı ile filigranlı oy zarfı kâğıdı alımı, oy pusulası basımı, oy zarfı yapımı hizmetleri ile bu seçimlere yönelik her türlü seçim malzemelerinin alımı ile yurt dışı seçim harcamaları, il seçim kurulu başkanlıkları tarafından alınacak oy pusulası basım hizmeti alımı.

Bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir.²² Şeklinde yer almaktadır.

Doğrudan Temin Bentlerinin Değerlendirilmesi

Kamu İhale Tebliğindeki Doğrudan Temine ilişkin düzenlemeler ile birlikte kısaca maddelere bakalım,

a) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi.

İdarelerin, bu bent kapsamında yapacakları mal ve hizmet alımlarında, Tek Kaynaktan Temin Edilen Mallara/Hizmetlere İlişkin Formu (KİK022.0/M ve KİK021.0/H) kullanmaları gerekmektedir.

22 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu m. 22

tedir. Bu standart forma İhtiyacın neden sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğini detaylı olarak, yapacakları fiyat araştırması ile birlikte yazacaklardır. İhtiyaç konusu malın veya hizmetin niteliklerini tarif edecek ve bu hususlara ilişkin bütün belgeleri standart forma ekleyeceklerdir. Ayrıca, bir taahhüt (örneğin daha önce yapılmış bir ihale) kapsamında; taahhüt konusu sözleşme veya şartnamede yer alan hükümler nedeniyle belli bir marka veya modele ilişkin malın alınmasının zorunlu olduğu hallerde, (a) bendine göre alım yapılabilir.³ Örneğin Tüpraştan yapılacak (asfalt-bitüm v.b) alımlar ile belli bir marka veya modelin servis ve yedek parça hizmetleri bu madde kapsamında alınabilir.

b) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyacı ile ilgili özel bir hakka sahip olması.

Bu bent sadece gerçek veya tüzel tek kişinin “özel bir hakka” sahip olmasından bahsetmektedir. Özel hak ise ihtiyaç ile ilgili bilimsel, teknik, fikri veya sanatsal v.b. nedenlerle oluşan hakkı ifade etmektedir. Dolayısıyla, alınacak mal veya hizmet (bu ihale konusu mal veya hizmet olabilir, bilimsel, teknik, fikri veya sanatsal v.b. nedenlerle oluşan bir hak da olabilir) özel bir hak içeriyorsa (Örneğin Telif veya Patent gibi), bu münhasır hakların korunması nedeniyle sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından sağlanabileceği tespit edilmişse (b) maddesi hükümlerine göre ihtiyaçların karşılanması mümkün bulunmaktadır. Aynı zamanda Tekel niteliğindeki resmi gazete ilanları, gazete, dergi, televizyon abonelikleri de bu kapsamda değerlendirilebilir. Ayrıca idarelerin diğer usullerle temin edebilme imkanının olmadığı ve belli bir kişiye ait

olan (Belli bir kişinin üslubunu, tarzını, yapış yöntemini içeren mal ve hizmetler, başka bir ifade ile kişiye has/özü ve onun imzasını taşıyan işler) bilimsel yayın, fikir ve sanat eseri veya belirli bir akademik kişiden alınacak eğitim v.b. mal veya hizmetler de bu bent kapsamında temin edilebilecektir.⁴

c) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması.

Bu madde kapsamında yapılacak alımlarda mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunluluğun olması gerekir. Önceki alım ile arasında doğal ve kabul edilebilir bağlantı olmalıdır. Bu maddenin uygulanabilmesi için esas bir sözleşme (ilk sözleşme) olmalıdır. İlk alımın ve sözleşmenin ne şekilde yapıldığı, kapsam dahilinde olup olmadığının önemi yoktur. Düzenlenecek yeni sözleşmenin süresi maddede belirtildiği gibi üç yılı geçmemelidir. Ayrıca uyumun ve standardizasyonun sağlanmasının zorunlu olduğuna ilişkin tespitin yapılması gerekmektedir. Bunun için idarelerin teknik birimlerince ya da ilgili kuruluşlardan teknik yardım alınarak da yapılabilir.

(a), (b) ve (c) bentlerine göre yapılacak alımlar için de fiyat araştırması yapılarak standart forma gerekli bilgi ve belgeler de eklenerek hazırlanmalıdır. Fiyat araştırmasında malı tek kaynaktan alan diğer kamu veya özel tüzel kişilerine veya kişilere satıldığı fiyat kullanılabilir.

3 Kamu İhale Genel Tebliği m. 22.2

4 Kamu İhale Genel Tebliği m. 22.3

Aynı mal veya hizmet daha önce ilgili tek kaynaktan alındıysa alış fiyatının güncellenmesi veya İlgili tek kaynaktan forma fatura alınması şeklinde de yapılabilir. Ayrıca odalardan ve varsa üretim veya satış yapan kurum ve kuruluşlardan fiyat alınması şeklinde de yapılabilir. İdareler (a), (b) ve (c) bentlerine göre yapacakları alımlarda Tek Kaynaktan Temin Edilen Mallara/Hizmetlere İlişkin Formu (KİK022.0/M ve KİK021.0/H) düzenlemeleri zorunludur.⁵

d) Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin onbeş milyar (İkiyüzonsekizbinüçyüzdoksanbeş Türk Lirası), diğer idarelerin beşmilyar Türk Lirasını (Yetmişikibinyediyüzelliiki Türk Lirasını) aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlar.

İdarelerin uygulamada en çok alım yaptıkları madde doğrudan teminin (d) bendidir. Bu bent kapsamında, (madde de yer alan ve her yıl güncellenen parasal limitlere kadar) mal alımları, hizmet alımları, yapım işleri ve danışmanlık hizmet alımları yapılabilir. Bu alımlar parasal limit (örneğin 2022 yılı için büyükşehirler için 218.395,00 TL, diğer idareler için 72.752,00 TL) kapsamında yapılabilir. Bu maddede bahsedilen bir diğer konu olan temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlar ise parasal limit kapsamında değildir. Ayrıca parasal limitlere KDV dahil değildir.

e) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralınması.

Bu bent kapsamında yapılacak işlemlerde alım veya kiralamaya ilişkin gerekçe, taşınmazın yeri ve sahip olması gereken özelliklerin belirtilmesi, rayiçlerin tespit edilmesi, bu konudaki bilgilerin onay belgesine eklenmesi gerekir. Ayrıca kiralamalarda Kamu İdarelerinin Taşınmaz Mal Kiralamalarına İlişkin Genelgenin⁶ dikkate alınması gerekir. Genelgeye göre;

Kamu idarelerinin kiraladığı taşınmazların kira artışları, artışın yapılacağı ayda yayımlanan Tüketici Fiyatları Endeksi'nin (TÜFE) 12 aylık ortalamalarına göre yüzde değişim oranını geçmeyecek şekilde yapılacaktır. Bir yıllık sözleşme sonunda kira sözleşmesi devam ettirilecekse de artış aynı şekilde yapılacaktır. Söz konusu yüzde değişim oranının negatif çıkması halinde kira bedelinde bir değişiklik yapılmayacaktır. Bir yıllık kira süresi dolmamış kiralamalar için kira artışı yapılmayacaktır. Yeni yapılacak kira sözleşmelerinde, yıllık kira bedeli en fazla üçer aylık eşit taksitler halinde ve dönem başlarında ödenecek ayrıca Kiralama ile ilgili vergi, resim ve harçlar kiraya verene ait olacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.⁷

f) (Değişik: 20/11/2008-5812/8 md.) Özelliğinden ve belli süre içinde kullanılması zorunluluğundan dolayı stoklanması ekonomik olmayan veya acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, aşı, serum, anti-serum, kan ve kan ürünleri ile ortez, protez gibi uygulama esnasında hastaya göre belirlenebilen ve hastaya özgü tıbbî sarf malzemeleri, test ve tetkik sarf malzemeleri alımları.

⁶ 16/01/2019 Tarihli ve 30657 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

⁷ Kamu İhale Genel Tebliği m. 22.6

⁵ Kamu İhale Genel Tebliği m. 22.4.1, 22.4.1.1 v.d

Bu bent kapsamında yapılacak alımlar sağlık sektörünü kapsamaktadır. Örneğin hastaya göre değişebilen özellikle de kalp ve ortopedi ameliyatlarında kullanılan malzemeler bu madde kapsamında alınabilir.⁸

g) *Milletlerarası tahkim yoluyla çözümlenmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımları.*

Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil etmek ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından doğrudan temin yoluyla hizmet alınması mümkün hale gelmiştir. Ancak; bu kapsamda yapılacak hizmet alımları milletlerarası tahkim yoluyla çözülecek anlaşmazlıklara münhasır olduğundan, anlaşmazlıkların milletlerarası tahkim dışındaki çözüm yollarında idarelerin Kanunun genel hükümlerine göre hareket etmeleri gerekmektedir.⁹

h) *(Ek: 12/12/2003-5020/28 md.; Değişik: 20/11/2008-5812/8 md.) 8/1/1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanununun 22 ve 36 ncı maddeleri uyarınca Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan hizmet alımları ile fikri ve sınai mülkiyet haklarının ulusal ve uluslararası kuruluşlar nezdinde tescilini sağlamak için gerçekleştirilen hizmet alımları.*

Maddenin atıfta bulunduğu 4353 sayılı kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Bu-

nun yerine 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) yürürlüktedir. Son yıllarda gerek ulusal gerekse uluslararası boyuttaki davalarda özel uzmanlık gerektiren konularda davaların çoğalması nedeniyle Avukatlık hizmet alımları madde kapsamına alınmıştır. Bu madde kapsamında yapılacak işlemlerde öncelikle avukatlık hizmet alınımının özel uzmanlık gerektirdiği belgelendirilmelidir. İdareler bu hizmeti kendi hukuk biriminden, bakanlıklardan ve maliyeden temin edemediği durumlarda alabilecektir. Aynı zamanda idarelerin bağlı olduğu bakanlığın da izin vermesi gerekmektedir.¹⁰

Ayrıca TÜBİTAK gibi fikri ve sınai mülkiyet haklarının tesciline ihtiyaç duyan kurumların tescil prosedürünün gereği olan işlemlerin yapılması, ilgili ulusal ve uluslararası kuruluşlar nezdinde takip edilmesi için patent ofisleri gibi aracı kuruluşlara yaptıracakları hizmet alımları da doğrudan temin ile alınabilecektir.¹¹

ı) *(Ek: 15/5/2008-5763/35 md.) Türkiye İş Kurumunun, 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin (b) ve (c) bentlerinde sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları ile 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 48 inci maddesinin yedinci fıkrasında sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları,*

Türkiye İş Kurumunun özellikle personel istihdamına yönelik olarak yapacağı, iş gücü oluşturma, mesleki eğitim, işgücü uyum programları geliştirmek, eğitim seminerleri v.b. hizmet alımlarını kapsamaktadır.

i) *(Ek: 20/11/2008-5812/8 md.; Değişik: 19/11/2013-6504/1 md.) Cum-*

8 Kamu İhale Genel Tebliği m. 22.7

9 Kamu İhale Genel Tebliği m. 22.8

10 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname m.5

11 GÖK Yaşar- Sorular ve Cevaplarla Açıklamalı Kamu İhale Kanunu-Ankara 2009- s.784

hurbaşkanının halk tarafından seçilmesi, Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halkoyuna sunulması, milletvekili genel ve ara seçimleri, mahalli idareler ile mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetleri genel ve ara seçimi dönemlerinde Yüksek Seçim Kurulunun ihtiyacı için yapılacak filigranlı oy pusulası kâğıdı ile filigranlı oy zarfı kâğıdı alımı, oy pusulası basımı, oy zarfı yapımı hizmetleri ile bu seçimlere yönelik her türlü seçim malzemelerinin alımı ile yurt dışı seçim harcamaları, il seçim kurulu başkanlıkları tarafından alınacak oy pusulası basım hizmeti alımı.

Bu madde özellikle seçim ve oy verme işleminin gerektiği durumlarda Yüksek Seçim Kurulunun yaptıracığı filigranlı oy pusulası kâğıdı alımı, filigranlı oy zarfı kâğıdı alımı, oy pusulası basımı, oy zarfı yapımı hizmetleri ile bu seçimlere yönelik her türlü seçim malzemelerinin alımı ile yurt dışı seçim harcamaları, il seçim kurulu başkanlıkları tarafından alınacak oy pusulası basım hizmeti alımı gibi işleri kapsamaktadır.

Doğrudan Teminde Parasal Limit Sınırı

Doğrudan teminin (d) bendi her yıl güncellenen bir parasal limite tabidir. Dolayısıyla (d) bendi kapsamında yapılacak alımlarda parasal limit aşılamaz. Doğrudan teminin (d) bendi dışındaki diğer bentler (a, b, c, e, f, g, h, ı, i) ise parasal limite tabi değildir. Bu bentler (a, b, c, e, f, g, h, ı, i bentleri) kapsamında yapılacak alımlarda parasal limit sınırlaması yoktur.

Doğrudan Teminde Yaklaşık Maliyet

Doğrudan temin ile yapılacak alımlarda yaklaşık maliyet hesabı zorunlu değildir. Ancak idare isterse herhangi bir

şekil şartı aranmaksızın yaklaşık maliyet hesabı yapabilir. Sadece parasal limit kapsamında yapılan alımlarda parasal limitlerin aşılp aşılmadığının tespiti açısından yaklaşık maliyetin hesaplanması gerekir. Doğrudan teminin (d) bendi kapsamında gerçekleştirilecek yapım işlerinde ise yaklaşık maliyetin Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde belirlenen yaklaşık maliyetin hesaplanmasına ilişkin esas ve usullere göre yapılması zorunludur.¹²

Doğrudan Teminde Komisyon Kurma ve Görevlendirilecek Kişiler

Doğrudan temin ile yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve KİK m.10'da sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmamaktadır. Komisyon kurmadan İhale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasa fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilebilir.¹³

Doğrudan Teminde Piyasa Araştırması ve 3 (üç) Teklif

İlgili mevzuatta tekliflerin şekli (örneğin standart formu) ve sayısına ilişkin herhangi bir hüküm yoktur. Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin (MİHBY) Ekleri içinde yer alan ve 3 nolu Eki olan *Piyasa fiyat araştırması tutanağı* standart formunun dipnotunda yer alan açıklamada, piyasadan alınacak teklif sayısı ile birlikte alımda görevlendirilecek kişi sayısı da ihale yetkilisinin takdirindedir. Dolayısıyla herhangi bir teklif sayısı zorunluluğu bulunmamaktadır. Ayrıca ihale yetkilisi teklifin sayısına karar verebileceği gibi nereden ve ne şekilde fiyat araştırması yapılabileceğini de be-

¹² Kamu İhale Genel Tebliği m. 22.5.1

¹³ 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu m. 22

lirleme yetkisine sahiptir. Teklifler KDV hariç olarak alınmalıdır. İdarece uygun görülmesi halinde fiyat araştırması, ihale uygulama yönetmeliklerinin yaklaşık maliyetin belirlenmesine ilişkin esas ve usuller çerçevesinde de yapılabilir. Piyasa fiyat araştırmasında Teklifler yazılı olarak alınabileceği gibi internet üzerinden de fiyat araştırması yapılabilir. Fiyatlar sözlü olarak da alınabilir. Burada önemli olan mal, yapım veya hizmet alımları için alınan tekliflerin sayısı (veya ne şekilde alındığı) değildir. Önemli olan piyasa araştırması sonucu oluşan uygun teklif fiyatının piyasa koşullarına göre yüksek olmaması hususudur.

Doğrudan Teminde Onay

Doğrudan temin ile yapılacak alımlarda Onay Belgesi düzenlenmesi zorunludur.¹⁴ Onay belgesinde ayrıca fiyat araştırmasını yapacak kişi veya kişilerin de belirtilmesi gerekir. Herhangi bir alımın doğrudan temin kapsamında olup olmadığı, ödenek durumu, işin nevi, niteliği, varsa proje numarası, miktarı v.b hususların tespiti onay belgesi ile yapılır. Ayrıca günlük ve küçük alımlar için genel bir onay belgesi de düzenlenebilir.¹⁵

Doğrudan Teminde İlan

İlan zorunlu değildir. Ancak EKAP üzerinden doğrudan temin yoluyla yapılacak alımların duyurulmasına yönelik uygulama 1 Şubat 2022 tarihi itibarıyla devreye alınmıştır. Bu kapsamda doğrudan temin yoluyla yapılacak alımlara varsa alıma ilişkin dokümanlara duyuru ile birlikte erişilmesi ve duyuruya çıkan alımların farklı kriterlerle aranmasına yönelik geliştirmeler Kamu İhale Kuru-

mu tarafından tamamlanmış ve doğrudan temin arama sayfası www.ekap.kik.gov.tr adresinde "ihale işlemleri" menüsü altında erişime açılmıştır. Geliştirme ile alımlara ilişkin duyuru imkanı getirilmesinin yanı sıra alıma ilişkin bilgilerin EKAP'a kayıt edilmesi ve sonuç bilgilerinin gönderilmesine ilişkin işlemlerde sadeleştirilmiştir. Doğrudan temin yoluyla yapılacak alımların duyurulması tamamen idarelerin takdirindedir.

Doğrudan Teminde Yasaklılık Teyidi ve Yasaklama

Doğrudan temin ile yapılacak her alımdan sonra teklifi uygun olan kişi veya firmanın www.ekap.kik.gov.tr sayfasında yasaklılar listesinde bulunup, bulunmadığının kontrol edilmesi gerekir. Kişi veya firmanın yasaklı olması durumunda yasaklı kişiden alım yapılmaması gerekmektedir.¹⁶ Ayrıca Doğrudan temin yoluyla yapılan alımlarda, KİK m.58'e göre ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilemez.¹⁷ Yasaklama söz konusu olmasa da karşılaşılan yasak fiil veya davranışın suç teşkil etmesi durumunda ceza sorumluluğu doğuracaktır.¹⁸

Doğrudan Teminde Sözleşme

Doğrudan teminin (c) bendine göre yapılacak alımlarda sözleşme yapılması zorunludur. Ayrıca alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin veyahut yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda da, alımın yazılı bir sözleşmeye bağlanması zorunludur.¹⁹

Doğrudan Temin ile Yapılan Alımların Kamu İhale Kurumuna Bildirimi

¹⁶ Kamu İhale Genel Tebliği m. 30.5.4

¹⁷ Kamu İhale Genel Tebliği m. 28.1.10.1

¹⁸ Kamu İhale Genel Tebliği m. 28.1.10.3

¹⁹ Kamu İhale Genel Tebliği m. 22.1.1.3

Doğrudan temin ile yapılan alımlar, takip eden ayın onuncu gününe kadar “Doğrudan temin kayıt formu” doldurularak EKAP üzerinden Kamu İhale Kurumuna gönderilmesi gerekmektedir.²⁰

Doğrudan Teminin (d) Bendi ile Yapılacak Alımlarda Bütçenin % 10’u Aşılabilir mi?

İdareler doğrudan temin ile yapacakları alımlarda KİK m.62/(I)’ye istinaden bütçelerinde bu işler (mal, hizmet ve yapım işleri) için konulmuş ödeneklerin % 10’unu aşamazlar. % 10’luk bütçe sınırlaması doğrudan teminin (d) bendi ile KİK m.22/(f) için geçerlidir. Diğer maddeler için böyle bir sınırlama yoktur. Yapılacak alım ile bütçenin % 10’unun aşılacağı durumlarda Kamu İhale Kurumundan uygun görüş alınması gerekmektedir. Uygun görüş başvuruları EKAP üzerinden talep formu doldurularak yapılmaktadır. Kamu İhale Kurulunca uygun görüş talepleri değerlendirilirken idarelerin gönderdikleri bilgiler dikkate alınır. Uygun görüş talepte bulunulan takvim yılı ve talepte bulunulan hususlar ile sınırlıdır.²¹

Doğrudan Teminde İş Deneyim Belgesi

Doğrudan temin ile yapılan işler eğer bedel içeren bir sözleşme kapsamında ise iş deneyim belgesi düzenlenebilir.²² Dolayısıyla iş deneyim düzenlenmesi için gereken esas unsur bedel içeren bir sözleşme olmaktadır. Ayrıca sözleşme damga vergisi firma veya kişi tarafından yatırılmalıdır.

20 Kamu İhale Genel Tebliği m. 30.9.2

21 Kamu İhale Genel Tebliği m. 22.5.1.4

22 Kamu İhale Genel Tebliği m. 22.1.1.6

Doğrudan Teminde Fiyat Farkı

Doğrudan temin ile yapılacak alımlarda fiyat farkı verilebilir. Ancak bu hususun hem onay belgesinde, hem de Piyasa fiyat araştırması aşamasında, dokümanda fiyat farkına ilişkin hususların belirtilmesi gerekir. Ve tekliflerin de bu şekilde alınması gerekir.²³ Yani teklif vereceklerin fiyat farkının verileceğini bilmesi ve bu duruma göre teklif vermesi gerekir. Ayrıca mal, hizmet ve yapım ihalelerinde uygulanacak fiyat farkına ilişkin esasların kapsamına doğrudan temin de eklenmiştir.²⁴

Doğrudan Teminde Teminat

Doğrudan temin ile yapılacak işlerde Teminat alınması zorunlu değildir. Teminat alınması tamamen idarenin takdirindedir.²⁵

Doğrudan Teminde İşler Bölünebilir mi?

Doğrudan teminin (d) bendi kapsamında yapılacak alımlarda dikkat edilmesi gereken bir husus da (d) bendindeki parasal limitin altında kalacak şekilde ihale konusu olabilecek işler bölünemez. Diğer bir ifadeyle ihale edilmesi gereken işler bölünerek doğrudan teminin (d) bendindeki parasal limitin altında kalacak şekilde alımları yapılamaz.²⁶ Örneğin yaklaşık maliyeti 400.000,00 TL olan ihale konusu bir yapım işinin, ikiye bölünerek 200.000 TL olacak şekilde (d) bendi kapsamında alımı yapılamaz.

23 Kamu İhale Genel Tebliği m. 22.1.1.4

24 Örneğin Yapım İşlerinde Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar m.2/(3)

25 Kamu İhale Genel Tebliği m. 22.1.1.1

26 Kamu İhale Genel Tebliği m. 22.5.1.2

YETERSİZ ÖDENEK İLE ÇIKILAN BİR İHALEDE İHALE KOMİSYONUNUN HUKUKİ SORUMLULUĞU VAR MIDİR?

Avukat Necati TORUN*

1. GİRİŞ

Kamu ihalelerine katılma süreçleri için mali büyüklüğü nedeniyle sürekli olarak kamuoyunun gündeminde olan bir alandır.

Söz konusu ihalelere katılım ve rekabet bir hayli yoğun olduğundan ötürü de sıklıkla hak mağduriyetine uğranıldığı iddiası ile ihale süreçlerindeki iş ve işlemler aleyhine başvurularda bulunulmaktadır. Zaman zaman da bu hak ve mağduriyet iddiaları nedeniyle ihaleye çıkan idarenin personelin sorumluluğu doğabilmektedir.

İhale süreçlerinde ihaleye çıkan idarede çalışan kamu görevlilerinin sorumluluğu konusunda zaman zaman tartışmalar çıkabilmektedir.

Yetersiz ödenek ile çıkılan bir işe ilişkin ihale komisyonunun sorumlu olup olmayacağı hususu makalemizin konusunu teşkil edecektir.

2. YETERSİZ ÖDENEK İLE İHALEYE ÇIKILANIN YARATACAĞI SORUN NEDİR?

Yetersiz ödeneğin yaratacağı sorunun anlaşılması açısından aşağıdaki açıklamalara yer verilmiştir.

2.1. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununda Yetersiz Ödenek İle İhaleye Çıkılamayacağına Dair Kanuni Düzenlemeler Nedir?

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun Temel İlkeler başlıklı 5'nci maddesindeki düzenleme aşağıdaki gibidir;

“Temel ilkeler

Madde 5- İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri birarada ihale edilemez.

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.

* Avukat, İhale Hukuku Uzmanı

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. (Ek cümle: 2/7/2018-KHK-703/171 md.) Cumhurbaşkanlığı hizmetlerinin özelliği ve güvenlik şartlarına uygun şekilde yerine getirilme zorunluluğu nedeniyle Cumhurbaşkanlığına gerçekleştirilecek her türlü mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin ihaleler bu Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre yapılabilir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.

Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz. “

...

Görüleceği üzere Kanun koyucu, ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamayacağını 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun belki de en önemli düzenlemesi olan Temel İlkeler başlıklı maddesini dercetmiştir.

Kamu Mali Yönetiminin belki de en önemli düzenlemelerinden bir tanesi devletin gelir gider dengesinin olmasıdır. Kamu alımları açısından da durum bu şekildedir. Gerekli bütçe olmadan devlet kurumlarının ihaleye çıkması durumunda büyük bir borç yükü ile karşı karşıya kalınabilir.

Yine bütçe de gerekli ödeneği olmadan ihaleye çıkılması durumunda sözleşme aşamasında yükleniciye de ödeme yapılamaması riski de doğabilir. Bu durumda yüklenici firmaların iflası söz konusu olabilir ve kamu hizmeti aksayabilir.

İşte bu nedenle ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamayacağı hükmü bağlanmıştır.

2.2. Yetersiz Ödenek İle İhaleye Çıkılmasında Kamu Görevlileri Açısından Cezai Sorumluluğu Nedir?

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 60'ncı maddesinde ihaleye çıkan idarenin personelini ilgilendiren cezai sorumluluk maddesi yer almaktadır;

Görevlilerin ceza sorumluluğu

Madde 60- İhale yetkilisi ile ihale komisyonlarının başkan ve üyeleri ile ihale işlemlerinden sözleşme yapılmasına kadar ihale sürecindeki her aşamada görev alan diğer ilgililerin; 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulduklarının, görevlerini kanuni gereklerle uygun veya tarafsızlıkla yapmadıklarının, taraflardan birinin zararına yol açacak ihmalde veya kusurlu hareketlerde bulduklarının tespiti halinde, haklarında ilgili mevzuatları gereğince disiplin cezası uygulanır. Ayrıca, fiil veya davranışlarının özelliğine göre haklarında ceza kovuşturması da yapılır ve hükmolünacak ceza ile birlikte tarafların uğradıkları zarar ve ziyan genel hükümlere göre kendilerine tazmin ettirilir. (Değişik son cümle: 30/7/2003-4964/36 md.) Bu Kanuna aykırı fiil veya davranışlardan dolayı hüküm giyen idare görevlileri, bu Kanun kapsamına giren işlerde görevlendirilemezler.

Bu Kanun kapsamına giren işlerden dolayı yargı organlarınca herhangi bir ceza verilmiş olanlar, bu Kanun kapsamına giren bütün kamu kurum ve kuruluşlarınca bu Kanunun ve ilgili diğer mevzuatın uygulanması ile görevli ve yetkili kadrolara atanamaz ve görev alamazlar.

(Değişik üçüncü fıkra: 30/7/2003-4964/36 md.) 5 inci maddede belirtilen ilkelere ve 62 nci maddede belirtilen ku-

rallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da yukarıda belirtilen müeyyideler uygulanır.

Kanundaki metinden görüleceği üzere makalemizin temel sorunsalına dönecek olursak ihalenin yetersiz ödenek ile gerçekleştirilmesi durumunda 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'nci maddesinde belirtilen temel ilkelere aykırılık oluşturacağından buna sebebiyet veren kamu görevlileri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 60'ncü maddesi doğrultusunda;

- Disiplin soruşturması geçirebilir,
- Fiilin özelliğine göre ceza kovuşturması geçirebilir.
- Tarafların bir zararı olursa da o zaman ilgililerden tazmin ettirilebilir.

2.3. Kamu İhale Kurulu'nun Konuya Bakış Açısı

Yetersiz ödenek ile ihaleye çıkılması durumu fazla karşılaşılmamakla birlikte Kamu İhale Kurulu'nun 17.07.2006 tarihli ve 2006/UY.Z-1706 sayılı Kararında söz konusu durumla karşı karşıya geldiğinde Kurulu'n nasıl hareket edeceği açıklığa kavuşturulmuştur;

7- 4734 sayılı Kanununun 5 inci maddesinde yer alan temel ilkeler gereğince, ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz. Bununla birlikte anılan Kanununun 62 nci maddesinin yıllara sari işlerde ilk yıl için ön görülen ödeneğin proje maliyenin %10 undan az olmayacağı hükmü bulunmaktadır.

Ancak incelenen ihalede işin süresinin 180 takvim günü olduğu ve yıllara sari bir iş olmadığı anlaşılmıştır.

Bütçesinde yer alan ödeneğin işe ilişkin olarak tespit edilen yaklaşık maliyeti karşılaması gerekmektedir,

idareden temin edilen ihale işlem dosyasında yer alan ihale onay belgesinde ise kullanılabilir ödeneğin 1.200.000 YTL olarak gösterildiği, onay belgesinde yaklaşık maliyet bölümünün idarece boş bırakılmış olmasına karşın yaklaşık maliyet icmal tablosunda yer alan tutarın 1.423.644,53 YTL olduğu tespit edilmiştir.

İdarece yaklaşık maliyeti karşılamayan bir ödenek tutarı ile ihaleye çıkılması Kanununun 5 inci maddesine aykırıdır.

İhalenin iptaline ve ilgili idaresine soruşturulması için yazılmasına,

Görüleceği üzere Kamu İhale Kurulu bu tarz bir durumla karşı karşıya geldiğinde hem ihaleyi iptal etmekte hemde soruşturulması için ilgili idaresine yazılmasına karar vermiştir.

3. YETERSİZ ÖDENEK İLE İHALEYE ÇIKILMASINDA İDARENİN KAMU GÖREVLİLERİNİN SORUMLULUĞU

Yetersiz ödenek ile ihaleye çıkılması durumunda kamu görevlilerinin sorumluluğundan bahsettik. Peki hangi kamu görevlilerinin sorumluluğu söz konusu olacaktır?

3.1. Yetersiz Ödeneğin İlk Ortaya Çıkacağı Yer: İhale Onay Belgesi

İhale uygulama yönetmelikleri çerçevesinde ihaleye çıkan idare tarafından, ihale onay belgesi düzenlenmeden önce, ihale uygulama yönetmeliklerinde belirlenen esas ve usullere göre ayrıntılı fiyat ve gerektiğinde miktar araştırması yapılmak suretiyle ihale konusu için KDV

hariç yaklaşık maliyeti hesaplanır ve dayanakları ile birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir.

İhale onay belgesinde aşağıdaki bilgiler bulunmaktadır.

- İşin Adı, Tanımı ve Niteliği
- İşin Miktarı
- Yaklaşık Maliyet
- Kullanılabilir Ödenek Tutarı
- Yatırım Proje Numarası (varsa)
- Bütçe Tertibi (varsa)
- Avans Verilecekse Şartları
- İhale Usulü
- İlanın Şekli ve Adedi
- Fiyat Farkı Ödenecekse Dayanağı Bakanlar Kurulu Kararı

Görüleceği üzere ihale onay belgesinde işin yaklaşık maliyeti ve kullanılabilir ödenek tutarı açıkça yer almaktadır. Bir standart form olan ihale onay belgesinde mali işlemlerden sorumlu gerçekleştirme görevlisi ve ihale yetkilisi söz konusu ihale onay belgesini imzalamakla mükelleftir.

Bu noktada eğer kullanılabilir ödenek tutarı yaklaşık maliyetten daha düşük ise ilk olarak bu noktada ortaya çıkacaktır. Bu doğrultuda gerçekleştirme görevlisi ve ihale yetkilisinin ihaleye çıkılmasına izin vermemesi gerekmektedir.

3.2. İhale Komisyonu'nun Sorumluluğu

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhale Komisyonu" başlıklı 6'ncı maddesi ve İhale İşlem Dosyası başlıklı 7'nci maddeleri aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir;

İhale Komisyonu

Madde 6- İhale yetkilisi, biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu için uzmanı olması şartıyla, ilgili idare personelinin en az dört kişinin ve muhasebe veya malî işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak en az beş ve tek sayıda kişiden oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dahil olmak üzere görevlendirir.(1)

(Değişik ikinci fıkra: 30/7/2003-4964/5 md.) İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde, bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilân veya daveti izleyen üç gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir.

İhale komisyonu eksiksiz olarak toplanır. Komisyon kararları çoğunlukla alınır. Kararlarda çekimser kalinamaz. Komisyon başkanı ve üyeleri oy ve kararlarından sorumludur. Karşı oy kullanan komisyon üyeleri, gerekçesini komisyon kararına yazmak ve imzalamak zorundadır.

İhale komisyonunca alınan kararlar ve düzenlenen tutanaklar, komisyon başkan ve üyelerinin adları, soyadları ve görev unvanları belirtilerek imzalanır.

İhale İşlem Dosyası

Madde 7- İhalesi yapılacak her iş için bir işlem dosyası düzenlenir. Bu dosyada ihale yetkilisinden alınan onay belgesi ve iki yaklaşık maliyete ilişkin hesap cetveli, ihale dokümanı, ilân metinleri, adaylar veya istekliler tarafından sunulan başvurular veya teklifler ve diğer belgeler, ihale komisyonu tutanak ve kararları gibi ihale süreci ile ilgili bütün belgeler bulunur.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun yukarıda yer alan düzenlemelerinde görüleceği üzere ihale işlem dosyası içerisinde ihale yetkilisinden alınan onay belgesi ve eki yaklaşık maliyete ilişkin hesap cetveli bulunmakta olup bu ihale işlem dosyası bir örneği ilan veya daveti izleyen üç gün içinde ihale komisyon üyelerine verilmek zorundadır.

Bu doğrultuda eğer ilgili ödenek tutarı yaklaşık maliyetten düşük ise ve buna rağmen ihale onaylandı ise ihale komisyon üyeleri kendilerine gönderilen ihale işlem dosyası ile konudan haberdar olacaktırlar. Ve ihale sürecinin tamamlanması durumunda sorumlulukları doğabilecektir.

4. SONUÇ

Kamu ihaleleri şüphesiz ekonomimiz açısından önemli bir itici güçtür. 300 milyar TL'ye ulaşan kamu alımları piyasası 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda; kamunun gelir getirici nitelikteki taşınır ve taşınmaz satımı, kira, ecrimisil ihaleleri ise 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

İhale işlemleri birden fazla kişi ve komisyonun görev aldığı bir süreç olup, ihale sürecinde görevli olan kişi ve komisyonların yaptıkları iş ve işlemler ile aldıkları kararlardan sorumludurlar.

İhale işlem dosyasında, onay belge-

si ve eki yaklaşık maliyete ilişkin hesap cetveli, ihale dokümanı, ilân metinleri, adaylar veya istekliler tarafından sunulan başvurular veya teklifler ve diğer belgeler, ihale komisyonu tutanak ve kararları gibi ihale süreci ile ilgili bütün belgelerin bulunması gerekmektedir.

Gerekli incelemeyi yapmaları için ihale işlem dosyasının ihale komisyon üyelerine ihale ilan veya daveti izleyen üç gün içinde dosya örneğinin verilmesi gerekmekte olup, ihale komisyon üyelerinin aldıkları kararlar ve düzenledikleri tutanaklardan dolayı sorumludurlar.

Yetersiz ödenek ile ihalenin gerçekleştirilmesi durumunda 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'nci maddesinde belirtilen temel ilkelere aykırılık oluşturduğundan buna sebebiyet veren kamu görevlileri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 60'ncü maddesi doğrultusunda sorumlu olacaklardır. İhale onay belgesini imzalayan gerçekleştirme görevlisi ve ihale yetkilisi böyle bir durumda doğrudan sorumlu olacaktır.

İhale komisyonu da ihale işlem dosyasının kendilerine gönderilmesi sonucunda bu bilgilere vakıf olduğundan ihalenin yetersiz ödenek ile gerçekleşmesi durumunda sorumlulukları olacaktır.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, www.mevzuat.gov.tr/ Kanunlar,

Salim DEMİRHAN*

2023 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNUNUNDA MAHALLİ İDARELERİ İLGİLENDİREN HÜKÜMLER VE CETVELLER

Bütçe genel olarak, gelecekteki belirli bir dönemde gerçekleşmesi öngörülen gelir ve giderlerin karşılıklı tahminlerini içeren cetvel olarak tanımlanmaktadır. Hukuki bir terim olarak bütçe ise, devletin gelecek bir dönemdeki gelirlerini ve harcamalarını tahmin eden ve yürütme organına harcamaların yapılması, gelirlerin toplanması konusunda yetki ve izin veren bir kanun veya yeni ifade ile bir belge olarak ifade edilmektedir.

Bütçe kanunları “Bütçe Hakkı”na dayanılarak hazırlanmaktadır. Bu anlamda bütçelerin geçmişi Magna Carta Anlaşmasına kadar uzanır. Ülkemizde bütçe hakkı ve bütçe ile ilgili düzenlemelere Anayasalarda yer verilmiştir. 1982 Anayasasında ise 161 ve 164 üncü maddeleri arasında bütçe hükümlerine yer verilmiştir.

5018 sayılı sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile yürürlükten kaldırılan 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 6 ncı maddesinde bütçe, “devlet devair ve müessesatının senevî varidat ve masarif muhammenatını gösteren ve

bunların tatbik ve icrasına mezuniyet veren bir kanun” şeklinde tanımlanmaktayken, 5018 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin (f) bendinde “belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belge” olarak tanımlanmış bulunmaktadır.

5018 sayılı Kanunun yürürlüğe girdikten sonra Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun adını almasına, merkezi yönetiminde genel bütçeli kapsamındaki kamu idareler, özel bütçeli idareler ile düzenleyici ve denetleyici kurumları içermesine karşın mahalli idarelerle ilgili hükümleri içermesi yönünden bir kapsam sorunu yaşandığı görünse bile düzenlemeler genellikle bir ödeneğin kullanımında ilişkin düzenlemeler yanında mahalli idarelerin de tabi olduğu kanunlar (Harcırah ve Taşıt Kanununun gibi) nedeniyle bir düzenleme yapılması gerekliliğinden ortaya çıkmaktadır.

2023 Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun bu yılda 31/12/2022 tarihinde 32060

* E. Devlet Bütçe Uzmanı

sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanmış bulunmaktadır. Kanunda mahalli idareleri ilgilendiren hükümler ile mahalli idarelerde de uygulama zorunluğu bulunan ve Kanuna ekli cetvellerde yapılan düzenlemelere aşağıda tek tek yer verilecektir.

1. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUN METİNDEKİ DÜZENLEMELER

MADDE 10: Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinde yer alan;

- 22-12.31-01-05.02 tertibinde yer alan ödenek, 13/1/2005 tarihli ve 5286 sayılı Kanun uyarınca **il özel idarelerine devredilen personelin aylık ve diğer her türlü mali ve sosyal haklarına ilişkin ödemelerini karşılamak üzere**, İçişleri Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından birlikte belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde il özel idarelerine,

- 36-12.31-01-07.03 tertibinde yer alan ödenek, **Köylerin Altyapısının Desteklenmesi** Projesi (KÖYDES) kapsamında köylerin altyapı ihtiyaçları için il özel idareleri ve/veya köylere hizmet götürme birliklerine,

21-12.31-01-07.03 tertibinde yer alan ödenek, **Su Kanalizasyon ve Altyapı Projesi (SUKAP)** kapsamında belediyelerin içme suyu ve atık su projelerini gerçekleştirmek üzere İller Bankası Anonim Şirketine,

tahakkuk ettirilmek suretiyle kullanılır. SUKAP kapsamında ihtiyaç olması hâlinde genel bütçe kapsamındaki ilgili kamu idaresi bütçesine veya özel bütçeli idare bütçesine ödenek aktarılabilir. Bu fıkra kapsamında ilgili idarelere yapılan Hazine yardımları haczedilemez ve üye-

rine ihtiyati tedbir konulamayacağı ifade edilmiştir.

KÖYDES ve SUKAP ödenekleri, 2023 Yılı Yatırım Programında belirlenmesini müteakip, KÖYDES Projesi için iller bazında; SUKAP için ise belediyeler bazında dağılımı, kullanılması, izlenmesi ve denetimine ilişkin usul ve esasların Cumhurbaşkanlığı tarafından karara bağlanacağı hüküm altına alınmıştır.

MADDE 12: Hazine garantili imkân ve dış borcun ikraz limiti ile borç üstlenim taahhüt limiti ve borçlanmaya ilişkin işlemler başlığını taşıyan maddede 2023 yılında, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre sağlanacak garantili imkân ve dış borcun ikrazı limiti (2018 yılından beri) 4,5 milyar ABD dolarını aşamayacağı hükmüne yer verilmiştir.

Daha önceki yılları Bütçe Kanunlarında Gelir ve giderlere ilişkin diğer hükümler başlığı altında yer alan "22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ile 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca il özel idareleri ve belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar, 5302 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile 5393 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında hesaplanan faiz dahil borç limitinin

hesaplanmasına dahil edilir. Ancak, il özel idareleri ve belediyelerin Avrupa Birliği ile katılım öncesi mali işbirliği çerçevesinde desteklenen projelerinin finansmanı için sağlanan borçlanmalar ile hükümetler arası ikili mali işbirliği protokolleri kapsamındaki projelerinin finansmanı için sağlanan borçlanmalar söz konusu borç stokunun hesabında dikkate alınmaz.” hükmüne 2023 yılı Bütçe Kanununda yer verilmemiştir.

2. BÜTÇE KANUNUNDA BAĞLI CETVELLERDEKİ DÜZENLEMELER

E CETVELİ: Bazı Ödeneklerin Kullanımına ve Harcamalara İlişkin Esasları belirleyen Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (E) cetvelinin 13, 14, 19, 26, 50 ve 60 ncı maddelerinde mahalli idareleri ilgilendiren hükümler yer almaktadır.

Cetvelin 13 üncü maddesinde; 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi gereğince Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından kalkınma ajansları vasıtasıyla yürütülen Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı, Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı, Kurumsal Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik Destek Programı ve bölgesel gelişme amaçlı diğer entegre ve tematik destek programları kapsamında sağlanan destekler ve 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi gereğince kalkınma ajansları tarafından genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine sağlanan destekler ile 388 sayılı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 642 sayılı Doğu Anadolu Projesi, Doğu Karadeniz Projesi ve Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun

Hükmünde Kararname kapsamında bölge kalkınma idarelerince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine sağlanan destekler; yararlanıcı ve uygulayıcı idarelerin bütçelerine gelir kaydedilmeksizin açılacak özel hesaplarda izleneceği belirtilmiştir.

Söz konusu projelerde kullanılmak üzere genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince taahhüt edilecek eş finansman tutarı, bütçe ve bütçe dışı imkânlardan karşılanacağı, idare bütçelerinden karşılanan eş finansman tutarlarını, bu amaçla idarelerin bütçelerinde (06) ve (07) ekonomik kodlarını içeren tertiplerde yer alan ödeneklerden gider kaydedilmek suretiyle söz konusu projeler için açılan özel hesaplara ödemeye yararlanıcı idareler yetkili kılınmıştır.

Kalkınma ajansı ve yararlanıcı kamu idaresi tarafından proje kapsamı ve proje süresiyle sınırlı olmak üzere 6.6.1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı hükümleri çerçevesinde personel çalıştırılabilecektir.

Bu sıra kapsamında özel hesapların işleyişi ve diğer hususlar ile 6.6.1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı hükümleri çerçevesinde personel çalıştırılmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşü alınarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirleneceği ifade edilmiştir.

Maliyeti 30.000.000 Türk Lirasının üzerinde olan projeler bölge kalkınma idareleri tarafından Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karara uygun olarak Yatırım Programına müstakil proje olarak teklif edileceği belirtilmiştir.

Cetvelin 14 üncü maddesinde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinin 27-19.38-01-07.01 tertibinde yer alan Kalkınma Ajanslarının Desteklenmesine ilişkin ödenekten bölgesel girişim sermayesi uygulamaları için belirlenen miktar Cumhurbaşkanının uygun göreceği kuruluşlara aktarılır. Söz konusu ödeneğin tahsisi, aktarımı, kullanımı, izlenmesi, denetlenmesi ve gerektiğinde geri dönüşüne dair usul ve esaslar Cumhurbaşkanı tarafından tespit olunacağı belirtilmiştir.

Kasko sigortası ile ilgili olarak Cetvelin 19 uncu maddesinde, bütçelerin diğer tertiplerinin esas giderlerine ilişkin olarak ödenen sigorta giderleri dışında Devlet mallarının sigorta edilmemesi esastır denilmiştir.

Ancak;

a) Yanıcı, patlayıcı maddeler, gemi, uçak, helikopter ve ilaç depolama yerlerinin sigorta giderleri,

b) Dış ülkelerdeki Devlete ait temsilcilik binaları ile Devlete ait eşyanın ve kira ile tutulan bina için yapılan sözleşmede sigorta zorunluluğu varsa kiralık binanın, Türk mülkiyetinde olan veya kira ile tutulan yerlerde organizatör şirket tarafından sigorta zorunluluğu konulmuşsa söz konusu yerlerin sigorta giderleri,

c) Dış kuruluşlarla ilgili olarak taşıt sigortası (misyon şefinin uygun gördüğü hallerde tam kasko) giderleri,

ç) Belgelerine göre ayrılması mümkün olmayan sigorta ve navlun giderleri,

d) Belediyelere ait itfaiye, ambulans ve cenaze araçlarının kasko sigortası giderleri,

e) Sondaj ve jeofizik çalışmaları kapsamında fiilen arazide veya denizde kul-

lanılan özel amaçlı araç ve ekipmanların sigorta giderleri,

bütçelerinin ilgili tertiplerinden,

Sağlık Bakanlığına ait ambulansların kasko sigortası giderleri Sağlık Bakanlığı bütçesinin ilgili tertibinden,

Türk Silahlı Kuvvetleri ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı envanterinde bulunan ve erbaş ve erler tarafından kullanılan teknik donanımı yüksek ve özel nitelikli askeri araçların kasko sigortası giderleri ise Kantin Yönetmeliklerinde belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kantin gelirlerinden ödeneceği ifade edilmiştir.

5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli (1) sayılı cetvelde yer alanların emir ve zatlarına tahsis edilen taşıtların kasko sigortası giderleri taşıtın ait olduğu idare bütçesinin ilgili tertiplerinden ödeneceği,

Ayrıca, yakın korumada kullanılan taşıtlardan, söz konusu cetvelin 1 ve 3 üncü sırasında yer alanlara hizmet edenlerin tamamı, 5 inci sırasında yer alanlara hizmet edenlerin en fazla 4 adedi ve diğerlerine hizmet edenlerin en fazla 2 adedinin kasko sigortası giderleri taşıtın ait olduğu idare bütçesinin ilgili tertibinden ödeneceği,

Aynı Kanuna ekli (2) sayılı cetvelin 4 ve 7 nci sırasında yer alanlar, 9 uncu sırasında yer alan Genelkurmay 2 nci Başkanı, 11 inci sırasında yer alan Ordu ve Donanma Komutanlıkları ile 13 üncü sırasında yer alanların makamlarına tahsis edilen araçların kasko giderleri ise taşıtın ait olduğu idare bütçesinin ilgili tertiplerinden ödeneceği belirtilmiştir.

Burada yeri geldiği için Büyükşehir Belediye Başkanları dahil olmak üzere

hiçbir belediye başkanı 237 sayılı Kanuna ekli cetvellerde yer almadığı belirtmek gerekmektedir. Belediyelerde yukarıda da ifade edildiği üzere sadece itfaiye ve ambulans araçlarına kasko sigortası yaptırılmaktadır. Makam araçları dahil hiçbir araca kasko sigortası yapılması imkanı bulunmamaktadır.

Cetvelin 26 ncı maddesinde, genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri (mahalli idareler bu kapsamda yer almaktadır.) ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarınınca, zorunlu ihtiyaç hallerinde ve ancak Cumhurbaşkanlığının izni ile konut satın alınabileceği hüküm altına alınmıştır.

Cetvelin 50 nci maddesinde 4-16.33-01-05.02 tertibinde yer alan ödenek; Türkiye'de ikamet eden ve hizmete ihtiyaç duyan 65 yaş üstü yaşlıların korunması ve desteklenmesi ile biyo-psiko sosyal bakıma ihtiyacı olanların yaşadıkları mekânlarda gerekli olan bakımlarının yapılarak yaşamlarının kolaylaştırılmasını amaçlayan Yaşlı Destek Programı (YADES) için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde belediyelerin program amaçlarına uygun olarak hazırlayacakları projeler için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

YADES Programı kapsamında valilikler tarafından Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına teklif edilen ve anılan Bakanlık tarafından uygun bulunan projelerden, valinin yetki ve sorumluluğunda gerçekleştirilmesi uygun görülenlerin bedelleri, münhasıran proje ile ilgili harcamalarda kullanılmak üzere söz konusu

ödenekten ilde valilik adına açılacak özel bir hesaba aktarılır ve proje amaçlarına uygun olarak vali tarafından belediyelere Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kullanılacağı ifade edilmiştir.

Cetvelin 60 ncı maddesinde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracının (IPA) IV. Bileşeni olan İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi ile IPA II dönemi İstihdam, Eğitim ve Sosyal Politikalar kapsamlarında proje fonlamalarının tek elden ve daha etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla yatırım programına alınan "İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı Ulusal Katkı Rezervi Projesi" ve "İstihdam, Eğitim ve Sosyal Politikalar Sektörel Operasyonel Programına Destek Projesi"nde üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, kalkınma ajansları ve belediyeler için gerekli olan ulusal katkı payları 98-105.34-01-07.01 tertibinde yer alan ödenekten kullanılacağı belirtilmiştir.

Daha önceki yılların E Cetvellerinde yer alan "Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinden özel kanunları gereğince mahalli idarelere aktarılması gereken ödenekler hakkında 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uygulanmaz." hükmü bu yılki E Cetvelinde yer almamıştır. Buna göre, mahalli idarelere yardım amacıyla, bakanlıklar ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerine pay, fon veya özel hesap gibi adlarla başka bir ödenek konulamayacaktır.

H- CETVELİNDEKİ DÜZENLE- MELER

Geçici görevle memuriyet mahalli dışına gönderilen memur ve hizmetlilerin asıl memuriyet mahallinden görevlendirildikleri yerlere hareketleri ile asıl memuriyet mahalline dönünceye kadar yapacakları yolculuk sırasında, evlerinden uzakta olmaları ve asıl görev yerlerinde yapmak zorunda olmadıkları bir takım giderlerin (iaşe ve ibate gideri gibi) karşılanması, sürekli görevle memuriyet mahalli değişen memur ve hizmetlilere de eski görev yerlerinden yeni görev yerlerine geçişte yolculuk sırasında yapacakları giderlere (iaşe gideri gibi) karşılık olarak verilmektedir. Devletin bir tasarrufu sonucu olarak memur veya hizmetlinin yapmak zorunda olduğu ek giderleri karşılamak üzere gün hesabı üzerinden ödenmekte ve miktarları Kanunla belirlenmektedir.

Kanun koyucu, ekonomik ve sosyal şartlardaki değişimleri de dikkate alarak gündeliklerin; yurtiçinde 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (a) fıkrası gereğince her yıl Merkezi Yönetim Bütçe Kanunlarıyla belirlenmesini öngörmüştür. Harcırah Kanununa mahalli idareler de tabi olduğu için genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler ve düzenleyici ve denetleyici kurumlarda geçici görevle memuriyet mahalli dışında başka yerde görevlendirilen memur ve hizmetlilere gibi Kanuna ekli (H) işaretli cetvelde belirlenen gündelikler ödenmektedir. Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda belirlenen yurtiçi gündelik miktarlarında, görevin önemi ile ek gösterge ve aylık dereceler esas alınmaktadır. Kanuna ekli (H) işaretlinde ayrıca 6245 sayılı Kanunun 50 inci maddesi gereğince ödenmekte olan arazi tazminatı tutarları da belirlenmektedir.

H - CETVELİ

10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları

	<u>GÜNDELİK MİKTARI (TL)</u>
I. Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde : 33)	
A. a) TBMM Başkanı ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcıları	270,00
b) b) Anayasa Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Orgeneral, Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Diyanet İşleri ve Yükseköğretim Kurulu Başkanları, Kamu Başdenetçisi	250,00

B. Memur ve Hizmetlilerden;	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (1)	236,00
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	220,00
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	212,00
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	203,00
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	200,00

1) 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır.

* 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50 si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.

II- Arazî Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)	
50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel:	
a) Kadro derecesi 1-4 olanlar	45,00
b) Kadro derecesi 5-15 olanlar	42,00

Bu tazminattan yararlananlardan;

- 1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.
- 2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.

Yurtiçi gündeliklerinde her yıl genellikle GSMH Deflatörü dikkate alınarak artış sağlanmakta olup, bilindiği üzere 2019 yılı için gündeliklerde bir artış yapılmamıştır. 2020 ve 2021 yıllarında ise memur ve hizmetlilerin gündeliklerindeki kayıplar ve geçici görevlendirmelerde yaşanan sorunlar dikkate alınmadan yeniden GSMH Deflatörü oranında artış yapılmıştır. 2022 yılında ise daha önceki yıllardaki kayıpları telafi edemese de or-

talama %29,55 oranında artış sağlanmış, ancak Temmuz ayında ek bütçe düzenlemesi ile bu artış oranı ortalama %109,43 düzeyine çıkarılmış, konaklamadaki sınırlarda oranlar artırılarak giderilmeye çalışılmıştır. 2023 yılına gelindiğinde gündeliklerde 2022 yılı yılbaşına göre ortalama %196,21, ek bütçeye göre ise ortalama %83,23 oranında artışa gidilmiştir. 2022 enflasyonunun (TÜFE-otelcilik ve lokanta) %68,48, 2023 yılsonu enflasyo-

nunun da %24,9 (2023 yılı Bütçe Gerekçesi) olduğu düşünülürken sadece 1-4 ve 5-15 Aylık/kadro dereceli memurların gündelikleri bunun üzerinde olmakla birlikte, bunların dışındakiler bu oranın çok altında bulunmaktadır.

Oysaki, 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi 2022 ek bütçeye göre %73,31 oranında artırılmış ve yılsonu enflasyonu ise %64,27'ler düzeyde gerçekleşmiştir. Asgari ücrette bile 2022 temmuz ayında göre %54,66, yılbaşına göre ise %100,02 oranında artış yapılırken, kamu hizmetinin bir sonucu olarak memuriyet mahalli dışında görevlendirilen memur ve hizmetlilere düşük gündelik ve yetersiz konaklama gideri ödenmesi son derece dikkate çekicidir. **Bu nedenle, gündeliklerin belirlenmesinin kamu görevlileri için iki yılda bir yapılan Toplu Sözleşmeler bırakılması gerekmektedir.**

Ayrıca, H Cetvelinde Milletvekilleri gibi seçimle göreve gelen ve ödenek mukabili çalışan büyükşehir belediye

başkanları dahil olmak üzere tüm belediye başkanlarına yer verilmesi önem arz etmektedir.

İ- CETVELİNDEKİ DÜZENLEMELER

Cetvelde çeşitli kanun ve kanun hükmünde kararnamelere göre bütçe kanununda gösterilmesi gereken parasal ve diğer sınırlara yer verilmiş olup, Harcırah Kanununda olduğu gibi genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler ve düzenleyici ve denetleyici kurumlar gibi mahalli idareler de (İ) cetvelinde yer alan kanunlara tabi bulduklarından bu sınırlamalardan parasal olanlara uymak zorundadırlar.

a) 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu

Mahalli idareler satış, kiraya verme, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve trampa işlerinde 2886 sayılı Kanunda belirtilen ihale usulleri ile gerçekleştirmekte olup, 2022 yılı için belirlenmiş parasal sınırlar aşağıdaki gibidir.

		Parasal Sınır
Madde 17/2	Basın İlan Kurumunca yapılan ilanlar	2.138.400 TL
Madde 17/3	Resmi Gazete ile ilanlar	6.415.200 TL
Madde 45	Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000 TL. olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Maliye Bakanı yetkilidir.	6.411.600 TL
Madde 51/a ve b	Pazarlık usulü ihale;	
	İllerde, kuruluş merkezlerinde, askeri kurum kuruluş ve birliklerde, büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçelerde ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	234.000 TL
	Diğer ilçelerde	115.920 TL

Madde 76/a, b, c, ç	Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonlarının yetkileri;	
	Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde	1.411.200 TL
	Diğer büyükşehir belediyesi olan illerde	707.400 TL
	Diğer illerde ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	513.000 TL
	Diğer ilçelerde	383.400 TL
	Bu madde ile ilgili parasal sınırları, her biri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.	

b) 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu

	Parasal Sınır
Madde 3/2 Cumhurbaşkanınca kabul olunan, büyük enerji ve sulama projeleri ile iskan projelerinin gerçekleştirilmesi, yeni ormanların yetiştirilmesi, kıyıların korunması ve turizm amacıyla yapılacak kamulaştırmalarda, bir gerçek veya özel hukuk tüzelkişisine ödenecek kamulaştırma bedelinin o yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilen miktarı, nakden ve peşin olarak ödenir. Bu miktar, kamulaştırma bedelinin altıda birinden az olamaz. Bu miktarın üstünde olan kamulaştırma bedelleri, peşin ödeme miktarından az olmamak ve en fazla beş yıl içinde faiziyle birlikte ödemek üzere eşit taksitlere bağlanır. Taksitlere, peşin ödeme gününü takip eden günden itibaren, Devlet borçları için öngörülen en yüksek faiz haddi uygulanır.	850.000 TL

c) 3082 Kamu Yararının Zorunlu Kıldığı Hallerde Kamu Hizmeti Niteliği Taşıyan Özel Teşebbüslerin Devletleştirilebilmesi Usul ve Esasları

	Parasal Sınır
Madde 4/1 Devletleştirme, bu Kanunda belirtilen esaslara göre kamu hizmeti niteliği taşıyan özel teşebbüsün, devletleştirme kararının Resmi Gazete'de ilan edildiği tarihteki gerçek karşılığı üzerinden hesaplanacak bedeli, nakden ve peşin olarak veya o yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilecek miktardan az olmamak üzere en fazla beş yıl içinde eşit taksitlerle ödemek suretiyle yapılır. Taksitle ödeme öngörülen hallerde taksitlere, peşin ödeme gününü takip eden günden itibaren Devlet borçları için kabul edilen en yüksek faiz haddi uygulanır.	425.000 TL

c) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

5018 sayılı Kanun mahalli idareler de dahil olmak üzere genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri için uygulanması gereken bir kanun olup, sözkonusu Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrasında harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğın saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin

tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabileceği ve verilecek avansın üst sınırlarının ise merkezî yönetim bütçe kanununda gösterileceği hüküm altına alınmıştır. 40 ıncı maddede ise bağış ve yardımlar ve 79 uncu maddede ise kamu alacaklarının silinmesi ile ilgili hükümler yer almakta olup, 2022 yılı için belirlenmiş parasal sınırlar aşağıdaki gibidir.

		Parasal Sınır
Madde 35/1	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için;	
	1- İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	3.820 TL
	2- Diğer ilçelerde	1.990 TL
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	44.000 TL
	ç) Yabancı konuk ve heyetlerin ağırılanması amacıyla görevlendirilecek mihmandarlara	25.530 TL
	e) Mahkeme harç ve giderleri için	
	1- İstanbul il merkezinde	300.000 TL
	2- Ankara ve İzmir il merkezlerinde	250.000 TL
	3- Diğer il ve ilçe merkezlerinde	100.000 TL
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	19.900 TL
l) Yargılama Giderleri	50.000 TL	
m) Posta ve Telgraf Giderleri (Yüksek Mahkemeler İçin)	9.250 TL	
Madde 40/4	Bağış ve yardımlar için	90.000 TL
Madde 79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	30.000 TL
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan kamu alacaklarının silinmesinde	30 TL

Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 409 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi

gereğince kurum yararının bulunması halinde 1.364 TL'ye kadar olan hak ve alacakların terkinin imkanı sağlanmıştır.

Belediye tahsildarlarının üzerlerinde tutabilecekleri parasal limit "Belediye

Tahsilat Yönetmeliği'nin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'nun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemetleri için belirlenen avans limitinin 2 katını,

nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 günlük süre beklenmeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunlu kılınmıştır.

K- CETVELİNDEKİ DÜZENLEMELER

Ek ders, konferans ve fazla çalışma ücretleri ile diğer ücret ödemelerinin tutarları Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (K) cetvelinde belirlenmektedir.

		Tutar
Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti	657 sayılı Kanunun 178 inci maddesi uyarınca	5,40 TL
	Özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınmaktadır.	
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden	5,70 TL

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti

yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktu ödeneceği (K) işaretli cetvelde düzenlenmiş ve bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti de en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusuna göre yapılmaktadır.

		Tutar
Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	10.000'e kadar olanlar için	715,00 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	765,00 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	845,00 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	955,00 TL
	250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için	1.140,00 TL
	1.000.001'den fazla olanlar için	1.325,00 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindekiler için	1.325,00 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindekiler için	1.760,00 TL

Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılmayacağı ve yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

a) Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,

b) Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,

c) İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,

ç) Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında,

ödenmeye devam olunacağı, diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödeneceği (K) işaretili cetvelde ifade edilmiştir.

(K) cetvelinde ayrıca, 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde

yer alan Belediye başkanının özlük hakları ile ilgili göstergelerin ise 1/1/2022-31/12/2022 tarihleri arasındaki dönemde “2.280” rakamının eklenmesi suretiyle uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1/1/2022-31/12/2022 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (6.026) ve (2.226) olarak uygulanacağı belirtilmiştir.

T- CETVELİNDEKİ DÜZENLEMELER

237 sayılı Taşıt Kanununun 9 uncu maddesi gereğince kurumların satın alacak taşıtların azami satınalma bedelleri, her yıl bütçe kanunlarına bağlı cetvellerde gösterilmesi gerekli olup, sözkonusu Kanuna genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler ve düzenleyici ve denetleyici kurumlar gibi mahalli idareler tabi olduğunda (T) işaretli cetvelde yer alan azami satın alma bedellerine uymak zorundadırlar.

Sıra No	Taşıtın Cinsi	Azami Satın Alma Bedeli
1-a	Binek otomobil	456.000 TL
1-b	Binek otomobil	501.000 TL
2-	Binek otomobil	249.000 TL
3-	Station-Wagon	271.000 TL
4-	Arazi binek (En az 4, en fazla 8 kişilik)	285.000 TL
5-	Minibüs (Sürücü dahil en fazla 17 kişilik)	589.000 TL
6-	Kaptıkaçtı (Arazi hizmetleri için)	617.000 TL
7-	Pick-up (Kamyonet, sürücü dahil 3 veya 6 kişilik)	410.000 TL
8-	Pick-up (Kamyonet, arazi hizmetleri için sürücü dahil 3 veya 6 kişilik)	537.000 TL
9-	Panel	240.000 TL
10-	Midibüs (Sürücü dahil en fazla 26 kişilik)	675.000 TL

11-a	Otobüs (Sürücü dahil en az 27, en fazla 40 kişilik)	1.697.000 TL
11-b	Otobüs (Sürücü dahil en az 41 kişilik)	3.207.000 TL
12-	Kamyon (Şasi-kabin tam yüklü ağırlığı en az 3.501 Kg)	626.000 TL
13-	Kamyon (Şasi-kabin tam yüklü ağırlığı en az 12.000 Kg)	1.028.000 TL
14-	Kamyon (Şasi-kabin tam yüklü ağırlığı en az 17.000 Kg)	1.444.000 TL
15-	Ambulans (Tıbbi donanımlı)	1.158.000 TL
16-	Ambulans (Arazi hizmetleri için)	1.245.000 TL
17-	Pick-up (Kamyonet, cenaze arabası yapılmak üzere)	506.000 TL
18-	Motorsiklet (En fazla 600 cc.lik)	103.400 TL
19-	Motorsiklet (En az 601 cc.lik)	122.300 TL
20-	Bisiklet	10.000 TL

Cetvelde yer alan T-1a cinsi taşıtlar 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli (1) sayılı cetvelde yer alan Makamlar ile Devlet Protokol Hizmetlerinde kullanılmak üzere Dışişleri Bakanlığınca satın alınacak taşıtlar için tahsis edilmişken, T-1b cinsi taşıtlar 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli (1) sayılı cetvelde yer alan ilk üç sıradaki Makamlar için tahsis edilmiş bulunmaktadır.

Bu cetvelde belirlenen azami satın alma bedelleri, her türlü vergi öncesi bedelleri ifade etmekte olup, bu fiyatlarda değişiklik yapmaya, bu bedelleri belirli makam ve hizmetler için farklı miktarlarda tespit etmeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

Ayrıca, cetvelde bedelleri belirlenmeyen T-21a Güvenlik önlemleri binek otomobil, T-21b Güvenlik önlemleri servis taşıtı ve T-22 Diğer taşıtların ise cins ve fiyatları Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenmektedir.

Belediyeler yanında belediyelere bağlı kuruluşlar (İETT, İSKİ, EGO, ASKİ vb.) ile belediyelerin veya bağlı kuruluşların %50'sinden fazla sermayesine sahip olduğu şirketlerinde yukarıda belirtilen taşıt

fiyatlarına uymaları, edinilecek taşıtların bu bedellerin üzerinde bulunması halinde bedel artışı için Hazine ve Maliye Bakanlığına başvurularını gerekmektedir.

2021 yılında T işaretli Cetvel dipnotunda yapılan düzenleme ile yıl içinde hibe edilen ancak kamu idareleri tarafından, Kamu İdarelerinin Yıl İçinde Edinilecekleri Taşıtlar Cetvelinde yer almadığı için edinilemeyen taşıtlar için bir çözüm üretilmiş, 2022 yılında da buna devam edilmiştir. Söz konusu düzenleme ile Sağlık Bakanlığı ile hastanesi bulunan yükseköğretim kurumlarına yıl içinde hibe edilen ambulanslar, 300 adedi geçmemek üzere bu cetvelde gösterilmesine gerek bulunmaksızın Cumhurbaşkanlığı kararıyla edinilebilecektir.

3. MAHALLİ İDARELERDE PROGRAM BÜTÇE

1960'ların sonunda başlayıp, Analitik Bütçe Sınıflandırması denilen daha doğru ifade ile klasik bütçe anlayışının yeniden tezahürüne kadar yaklaşık 30 yıl uygulanan program bütçe yeniden hayatımıza girmiş bulunmaktadır. Bu döneme gelinceye kadar 15 yıl stratejik plana bağlı olarak performans bütçe uygulaması ya-

pılmaya çalışılmış, ancak bunun kurum-
larda stratejik yönetim ve performans
yönetimi anlayışının hayata geçirilmesi
gerekliği hep gözardı edilmiştir.

Bu dönem üç yönetmelik;

- *Kamu İdarelerinde Stratejik Plan-
lamaya İlişkin Usul ve Esaslar
Hakkında Yönetmelik,*
- *Kamu İdarelerince Hazırlanacak
Faaliyet Raporları Hakkında Yö-
netmelik,*
- *Kamu İdarelerince Hazırlanacak
Performans Programları Hakkın-
da Yönetmelik,*

bir kılavuz

- *Kamu İdareleri İçin Stratejik Plan-
lama Kılavuzu*

ve bir rehber

- *Performans Programı Hazırlama
Rehberi*

ile süreç yürütülmeye ya da daha
doğru bir ifade edile yüzdürülmeye ça-
lıştırılmıştır. Oysaki bundan daha çok dü-
zenlemeye, rehber ve kılavuza ihtiyaç
bulunmaktaydı.

2020 yılında ne hikmetse yeniden
program bütçeye geçmeye karar verildi.
Tabi bu geçişte hızlı ve salla pati bir ge-
çiş şeklinde gerçekleştirildi. Merkezi yö-
netim kapsamındaki kamu idareleri için
2021 yılı bütçesinin program esasına göre
hazırlanması öngörülürken, mahalli ida-
reler bir kenarda bırakılmıştır.

***Belediyeler için öncelikle programla-
rın ortaya konması, performans prog-
ramlarının programlara göre uyar-
lanması ve izleme ve değerlendirme
sürecinin buna göre daha etkili bir şekil-
de yerine getirilebilmesi için performans
bilgi sistemlerinin her bir belediye için
oluşturulması gerekmektedir.***

15 yıllık performans esaslı bütçe oluş-
turma serüveninde iyi bakılmış olsaydı,
iyi uygulama örneklerinin bir çoğunun
ya pilot uygulama yapılan kurumlarda
ya da belediyelerde olduğu görülebilirdi.
Ancak, başta da bahsedildiği üzere, en
kolay bütçe anlayışını uygulayan ve bir
takım belgeler üreterek (stratejik plan,
performans programı, faaliyet raporu)
sürecin ismini farklılaştırarak anlayışın
hakim olduğu bütçe yönetiminin prog-
ramlar belirlemesi, sonra hazırlanan büt-
çe kalemlerini programlara dağıtması,
programları da performans programları
ile stratejik plana bağlaması beklenebilir-
di. Ki aynen bunu yaptılar. Daha program
bütçe anlayışına bile sahip olmadıklarını
başta gösterdiler.

50 yıllık klasik bütçe anlayışını 30 yıl-
lık program bütçe uygulaması, 15 yıllık
performans esaslı bütçe macerası takip
etmiş olup, sürenin giderek kısaldığı gö-
rülmektedir. Bu ne olduğu belirsiz anla-
yışında kısa bir sürede yeniden evrileceği
söylemek hiçte yanlış olmaz. Kurtuluş
Savaşı yıllarında hazırlanan klasik büt-
çeler bile bunlardan daha çok programa,
performansa, stratejiye sahip bulunmak-
taydı.

Mahalli idareler için 2023 yılında da
program bütçeye geçişi için bir düzenle-
me yapılsa da bu idarelerin bütçelerini
stratejik planda yer alan amaç hedef-
leri gözeterek, performansı esas alarak
hazırlamaları, belirlenecek programlara
göre kaynak tahsisini göstermeleri ve yıl
içinde sahip olacakları performans bilgi
sistemleri ile performansları izlemeleri
önem arz etmektedir.

Mahmut ÇOLAK*

2023 YILINDA SOSYAL GÜVENLİK KURUMU TARAFINDAN UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI

1. GİRİŞ

SGK idari para cezaları, asgari ücrete endeksli olup, asgari ücretin değişmesiyle idari para cezaları da ona göre değişmekte ve doğal olarak artırılmaktadır.

Resmi Gazete'nin 29.12.2022 tarihli ve 32058 sayılı nüshasında yayımlanan Asgari Ücret Tespit Komisyonunun toplantıya katılanların oybirliğiyle almış olduğu 22.12.2022 tarihli ve 2021/2 sayılı kararında, 01.01.2023-31.12.2023 tarihleri arasında işçinin 1 günlük normal çalışma karşılığı brüt asgari ücreti 333,60 TL (üç yüz otuz üç lira altmış kuruş) belirlenmiştir (aylık asgari ücret 30 x 333,60 = 10.008 TL).

Mahalli idareler ve mahalli idare şirketlerine (işveren olarak adlandırılacaktır), 2023 yılında 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu açısından SGK tarafından uygulanacak idari para cezaları bu çalışmamızda konu edilecektir.

2. FİİLER VE CEZALARI

a) Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi

İşverenler, 4/1-a kapsamında sigortalı sayılan kişileri, sigortalılık başlangıç tarihi olan çalışmaya başladıkları tarihten önce, sigortalı işe giriş bildirgesi ile Sosyal Güvenlik Kurumuna e-sigorta yoluyla bildirmekle yükümlüdürler.

Aşağıdaki durumlarda aşağıda belirtilen sürelerde işe giriş bildirgesinin verilmesi durumunda bildirme yasal süre içerisinde verilmiş sayılmaktadır.

- İnşaat, balıkçılık ve tarım işyerlerinde işe başlatılacak sigortalılar için, en geç çalışmaya başlatıldığı gün.
- İlk defa işyeri bildirgesi verilecek işyerlerinde ilk defa sigortalı çalıştırmaya başlanılan tarihten itibaren 1 ay içinde çalışmaya başlayan sigortalılar için, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç söz konusu 1 aylık sürenin dolduğu tarihe kadar.
- 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na göre işsizlik sigortasına tabi olmayan sözleşmeli personel çalışmaya başladıkları tarihten itibaren 1 ay içinde.

* Sosyal Güvenlik Başmüfettişi, C Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı

Yukarıda belirtilen süre içinde ya da Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından belirlenen şekle ve usule uygun vermeyenler veya Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu hâlde anılan ortamda göndermeyenler hakkında **her bir sigortalı için brüt aylık asgari ücret tutarında (2023 yılı için 10.008,00 TL)** idari para cezası uygulanır.

Söz konusu bildirgenin verilmediğinin, mahkeme kararından veya Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca (*sosyal güvenlik müfettişleri/sosyal güvenlik denetmenleri*) yapılan tespitlerden ya da diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarının kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden anlaşılması halinde bildirgeyi vermekle yükümlü olanlar hakkında **her bir sigortalı için brüt aylık asgari ücretin 2 katı tutarında (2023 yılı için 20.016,00 TL)** idari para cezası uygulanır.

İşyeri esas alınmak suretiyle bildirgenin verilmediğine ilişkin; mahkemenin karar tarihinden, Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrolle görevli memurlarının tespit tarihinden, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanlarının rapor tarihinden, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi veya belgelerin Sosyal Güvenlik Kurumuna intikal tarihinden itibaren 1 yıl içinde yukarıda sayılan durumlardan biriyle tekrar bildirge verilmediğinin anlaşılması halinde, bildirgeyi vermekle yükümlü olanlar hakkında bu defa **her bir sigortalı için**

brüt aylık asgari ücretin 5 katı tutarında (2023 yılı için 50.040,00 TL) idari para cezası uygulanır.

b) Sigortalı İşten Ayrılış Bildirgesi

Kısa ve uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık; hizmet akdinin sona erdiği tarihten itibaren sona erer. Ancak, hastalık ve analık hükümlerinin uygulanmasında sigortalılık; ilgili kanunlar gereği sigortalının ücretsiz izinli olması, greve iştirak etmesi veya işverenin lokavt yapması hallerinde, bu hallerin sona ermesini takip eden 10. günden başlanarak yitirilmiş sayılır. Sigortalılığı sona erenlerin durumları işverenleri tarafından en geç 10 gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilir.

4447 sayılı Kanuna göre işsizlik sigortasına tabi olmayan sözleşmeli personel sigortalılığının sona ermesine ilişkin bildirimleri, 3 ay içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılır.

Sigortalılığı sona erenlere ilişkin bildirim, süresi içinde ya da Sosyal Güvenlik Kurumuna tarafından belirlenen şekle ve usule uygun olarak yapmayanlar veya Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler hakkında, bir takvim ayında işlenen bu fiillerden dolayı tutmakla yükümlü bulunan defter ve belgelerin ibraz edilmemesi nedeniyle verilmesi gereken ceza tutarını aşmamak kaydıyla **her bir sigortalı için brüt aylık asgari ücretin 1/10'u tutarında (2023 yılı için 1.000,80 TL)** idari para cezası uygulanır.

c) İşyeri Bildirgesi

İşveren, örneği Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından hazırlanacak işyeri bil-

dirgesini en geç sigortalı çalıştırmaya başladığı tarihte, Sosyal Güvenlik Kurumuna vermekle yükümlüdür.

Söz konusu bildirgeyi, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından belirlenen şekle ve usule uygun vermeyenler veya Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde, anılan ortamda göndermeyenler veya bu Kanunda belirtilen süre içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermeyenlere; mahalli idareler işverenleri ve mahalli idare şirketleri işverenlerinden bilanço esasına tabi defter tutmak zorunda olanlar için **brüt aylık asgari ücretin 3 katı tutarında (2023 yılı için 30.024,00 TL)**; mahalli idare şirketleri işverenlerinden bilanço esasını dışında diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için **brüt aylık asgari ücretin 2 katı tutarında (2023 yılı için 20.016,00 TL)** idari para cezası uygulanır.

2. ç) Denetime Engel Olmak, Cebir ve Tehdit Kullanmak

İşverenler, Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarına bilgi verilmek üzere çağrıldıkları zaman gelmek, gerekli olan defter, belge ve delilleri getirip göstermek ve vermek, görevlerini yapmak için her türlü kolaylığı sağlamak ve bu yoldaki isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmekle yükümlüdürler.

Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarının;

- 5510 sayılı Kanunun uygulanmasından doğan inceleme ve soruşturma görevlerini yerine getirmeleri sırasında engel olan işverenler

hakkında eylemleri başka bir suç oluştursa dahi, **brüt aylık asgari ücretin 5 katı tutarında (2023 yılı için 50.040,00 TL)** idari para cezası uygulanır.

- Görevlerini yapmasını engellemek amacıyla cebir ve tehdit kullanılan işverenler hakkında **brüt aylık asgari ücretin 10 katı tutarında (2023 yılı için 100.080,00 TL)** idari para cezası uygulanır.

d) İşyeri Kayıtlarının Saklanması ve İbrazı

Mahalli idare işverenleri, işyeri defter, kayıt ve belgelerini ilgili olduğu yılı takip eden yılbaşından başlamak üzere 30 yıl süreyle, mahalli idare şirketleri işverenleri işyeri defter, kayıt ve belgelerini ilgili olduğu yılı takip eden yılbaşından başlamak üzere 10 yıl süreyle, saklamak ve Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrol ile görevlendirilen memurlarınca istenilmesi halinde 15 gün içinde ibraz etmek zorundadır.

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yapılan yazılı ihtarla rağmen 15 gün içinde mücbir sebep olmaksızın tam olarak yerine getirmeyen mahalli idareler işverenlerine (defter tutmakla yükümlü olmadıkları için) **brüt aylık asgari ücretin 3 katı tutarında (2023 yılı için 30.024,00 TL)**; mahalli idare şirketlerinden bilanço esasına göre defter tutmakla yükümlü olanlar için **brüt aylık asgari ücretin 12 katı tutarında (2023 yılı için 120.096,00 TL)**; mahalli idare şirketlerinden bilanço esasını dışındaki defterleri tutmakla yükümlü olanlar için **brüt aylık asgari ücretin 6 katı tutarında (2023 yılı için 60.048,00 TL)** idari para cezası uygulanır.

e) Muhtasar Prim ve Hizmet Beyannamesi

Muhtasar ve prim hizmet beyannamesinde (kısaca beyanname olarak anılacaktır) yer alan sigortalıların; prime esas kazançlarının veya hizmetlerinin bildirilmemesi, eksik veya geç bildirilmesi halinde her bir işyeri için;

- **Beyannamenin asıl olması halinde**, aylık brüt asgari ücretin 2 katını geçmemek kaydıyla beyannamede kayıtlı sigortalı sayısı başına, **aylık brüt asgari ücretin 1/5'i tutarında (2023 yılı için 2.001,60 TL)**,
- **Beyannamenin ek olması halinde**, aylık brüt asgari ücretin 2 katını geçmemek kaydıyla her bir ek beyannamede kayıtlı sigortalı sayısı başına, **aylık brüt asgari ücretin 1/8'i tutarında (2023 yılı için 1251,00 TL)**,
- **Ek beyannamenin SGK tarafından re' sen düzenlenmesi durumunda**, aylık brüt asgari ücretin 2 katını geçmemek kaydıyla her bir ek beyannamede kayıtlı sigortalı sayısı başına, **aylık brüt asgari ücretin 1/2' si tutarında (2023 yılı için 5.004,00 TL)**,
- **Beyannamenin mahkeme kararı, SGK'nin denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan**

kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları SGK' ye bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, beyannamenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık beyannamedeki her bir işyeri için;

- Mahalli idare işverenleri ile mahalli idare şirketlerinden bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için aylık brüt asgari ücretin 3 katını geçmemek üzere, **sigortalı başına aylık brüt asgari ücret tutarında (2023 yılı için 10.008,00 TL)**,

- Mahalli idare şirketlerinden bilanço dışındaki diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için aylık brüt asgari ücretin 2 katı geçmemek üzere sigortalı başına **aylık brüt asgari ücretin 1/2 'si tutarında (2023 yılı için 5.004,00 TL)**,

- Sigortalıların sadece prime esas kazançlarının eksik bildirilmesi halinde her şartta aylık brüt asgari ücretin 1/10'undan az, 2 katından fazla olmamak üzere **prime esas kazanç tutarında**,

İdari para cezası uygulanır.

f) Meslek Adı ve Kodu

Muhtasar ve prim hizmet beyannamesinde sigortalıların işyerlerinde fiilen yaptıkları işe uygun meslek adı ve kodunu gerçeğe aykırı bildiren her bir işyeri için aylık asgari ücreti geçmemek üzere meslek adı ve kodu gerçeğe aykırı olarak bildirilen sigortalı başına **aylık brüt asgari ücretin 1/10'u tutarında (2023 yılı için 1.000,80 TL)** idari para cezası uygulanır.

g) İşyeri Kayıtlarının Geçersizliği

İşçilikle ilgili giderlerin işlenmemiş olduğu tespit edilen kayıtlar, sigorta primleri hesabına esas tutulan kazançların kesin olarak tespitine imkân veremeyecek şekilde usulsüz veya noksan tutulmuş kayıtlar, herhangi bir ay için sigorta primleri hesabına esas tutulması gereken kazançların ve kazançlarla ilgili ödemelerin (*sigorta primine esas kazancın ödemeye bağlı olduğu durumlar dâhil*) o ayın dâhil bulunduğu hesap dönemine ait kayıtlara işlenmemiş olması halinde, o aya ait kayıtlar geçerli sayılmaz.

Aylık ücret tediye bordrosunda; işyerinin sicil numarası, bordronun ilişkin olduğu ay, sigortalının adı, soyadı, sigortalının sosyal güvenlik sicil numarası, ücret ödenen gün sayısı, sigortalının ücreti, ödenen ücret tutarı ve ücretin alındığına dair sigortalının imzasının bulunması zorunludur. Belirtilen unsurlardan herhangi birini ihtiva etmeyen (*imza şartı yönünden makbuz mukabilinde veya banka kanalıyla yapılan ödemeler hariç*) ücret tediye bordroları geçerli sayılmaz.

Geçersizlik hallerinin gerçekleştiği her bir takvim ayı için, **aylık brüt asgari ücretin 1/2 'si tutarında (2023 yılı için 5.004,00 TL)**; her bir geçersiz ücret tediye bordrosu için **aylık brüt asgari ücretin 1/2 'si tutarında (2023 yılı için 5.004,00 TL)**, idari para cezası uygulanır (toplam ceza tutarı aylık brüt asgari ücretin 3 katını aşamaz).

ğ) İhale Yoluyla Alınan İşlerin Bildirilmesi

İşverenler ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini 15 gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmekle yükümlüdür.

Söz konusu bildirim yerine getirmeyen işverenlere **aylık brüt asgari ücret tutarında (2023 yılı için 10.008,00 TL)** idari para cezası uygulanır.

h) Sigortasız Olanların Bildirilmesi

İşverenler Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından sağlanacak elektronik altyapıdan yararlanmak suretiyle, Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenecek işlemlerde, işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli olup olmadığını kontrol etmek ve sigortasız olduğunu tespit ettiği kişileri, Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmekle yükümlüdürler.

Söz konusu yükümlülüğü yerine getirmeyen işverenlere **sigortalı başına aylık brüt asgari ücretin 1/10 'u tutarında (2023 yılı için 1.000,80 TL)** idari para cezası uygulanır.

ı) Yapı Ruhsatı ve Diğer Ruhsatların Bildirilmesi

Valilikler, belediyeler ve ruhsat vermeye yetkili diğer kamu ve özel hukuk tüzel kişileri, yapı ruhsatı ve diğer tüm ruhsat veya ruhsat niteliği taşıyan işlemlerine ilişkin bilgi ve belgeler ile varsa bunların verilmesine esas olan istihdama ilişkin bilgileri, verildiği tarihten itibaren 1 ay içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmekle yükümlüdürler.

Söz konusu yükümlülüğü yasal süresi içinde yerine getirmeyen kurum ve kuruluşlara yerine getirilmeyen **her bir bildirim yükümlülüğü için aylık brüt asgari ücret tutarında (2023 yılı için 10.008,00 TL)** idari para cezası uygulanır.

i) 5510 Sayılı Kanununun 100'üncü Maddesi Kapsamında Bilgi ve Belgelerin Gönderilmesi

Belediyeler ve il özel idareleri Sosyal

Güvenlik Kurumu ile yapılacak protokoller çerçevesinde, Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak hâller ile özel hayat ve aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından kişilerin sosyal güvenliğinin sağlanması, 6183 sayılı Kanuna göre Sosyal Güvenlik Kurumu alacaklarının takip ve tahsili ile 5510 sayılı Kanun kapsamında verilen diğer görevler ile sınırlı olmak üzere istenecek her türlü bilgi ve belgeyi sürekli ve/veya belli aralıklarla vermeye, bilgilerin elektronik ortamda görüntülenmesini sağlamaya, görüntülenen bu bilgilerin güvenliğini sağlamaya, muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü belge ile vermek zorunda oldukları bilgilere ilişkin mikrofiş, mikrofilm, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya kayıtları okunabilir hale getirmek için gerekli tüm sistem ve şifreleri incelemek için ibrazetmeye mecburdurlar. Bu kapsamda ilgili kamu idareleri Sosyal Güvenlik Kurumunun belirleyeceği süre içerisinde söz konusu talebe cevap vermek ve gereken kolaylığı göstermekle yükümlüdürler.

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından bu kapsamda tarafından istenen bilgi ve belgeleri belirlenen süre içinde mücbir sebep olmaksızın vermeyenlere, **aylık brüt asgari ücretin 5 katı tutarında (2023 yılı için 50.040,00 TL)**, geç verilmesi halinde ise **aylık brüt asgari ücretin 2 katı tutarında (2023 yılı için 20.016,00 TL)** idari para cezası uygulanır.

j) İstirahat Raporlarının Girişi

Geçici iş göremezlik ödeneği ödemelerinde Sosyal Güvenlik Kurumun-

ca işverenlerden istenilen bildirimlerin belirlenen süre içerisinde ve elektronik ortamda yapılmaması halinde **sigortalı başına aylık brüt asgari ücretin 1/10 'u (2023 yılı için 1.000,80 TL)**, hiç yapılmaması halinde ise **sigortalı başına aylık brüt asgari ücretin 1/2 'si tutarında (2023 yılı için 5.004,00 TL)** idari para cezası uygulanır.

k) Genel Sağlık Sigortası Durum Değişikliklerinin Bildirilmesi

Genel sağlık sigortalılarının bakmakla yükümlü oldukları kişilere ait bilgi girişlerini süresinde yapmayanlar ile bakmakla yükümlü olunan kişi olmayanlara ait bilgi girişi yapanlara **aylık brüt asgari ücretin 1/2 'si tutarında (2023 yılı için 5.004,00 TL)** idari para cezası uygulanır.

l) HİTAP (Hizmet Takip Programı) Girişi

4/1-c kapsamında bulunan sigortalıların hizmet bilgilerinin Sosyal Güvenlik Kurumunca oluşturulan yazılım programına bilgi girişi yapması gereken işyerlerince, SGK tarafından belirlenen süre içinde elektronik ortamda hiç gönderilmemesi hâlinde sigortalı başına **aylık brüt asgari ücretin 1/5'i (2023 yılı için 2.001,60 TL)**, geç gönderilmesi halinde ise sigortalı başına **aylık brüt asgari ücretin 1/10' u tutarında (2023 yılı için 1.000,80 TL)**, idari para cezası uygulanır. Ancak, idari para cezası ilgili yılın aralık ayında geçerli olan **aylık brüt asgari ücretin 24 katını (2023 yılı için 240.192,00 TL) geçemez.**

m) Asgari İşçilik Uygulamasıyla İlgili İstenilen Bilgi ve Belgelerin Gönderilmesi

Belediyeler ve il özel idareleri, 5510 sayılı Kanunun 85'inci maddesinin uy-

gulanmasıyla ilgili Sosyal Güvenlik Kurumunca istenilecek bilgileri ve belgeleri yazılı olarak en geç 1 ay içinde vermeye mecburdur.

Söz konusu yükümlülüğü belirtilen sürede yerine getirmeyenlere **aylık brüt asgari ücretin 2 katı tutarında (2023 yılı için 20.016,00 TL)** idari para cezası uygulanır.

n) Vazife Malullüğünün Bildirilmesi

Belediyeler ve il özel idareleri vazife malullüğüne sebep olan olayı, o yer yetkili kolluk kuvvetlerine veya kendi mevzuatına göre yetkili mercilere derhal, Sosyal Güvenlik Kurumu'na en geç 15 iş günü içinde bildirmekle yükümlüdür.

Vazife malullüğüne sebep olan olayı süresi içinde bildirmeyen belediyeler ve il özel idarelerine **aylık brüt asgari ücret tutarında (2023 yılı için 10.008,00 TL)** idari para cezası uygulanır.

3. CEZALARIN UYGULAMA ŞEKLİ, ÖDENMESİ VE İTİRAZ YOLLARI

Mahkeme kararına, Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, bildirgenin veya belgenin yasal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliğinden 30 gün içinde verilmesi ve söz konusu cezaların ilgililerce, yapılacak tebligat tarihini takip eden günden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde; sigortalı işe giriş bildirgesi, işyeri bildirgesi, ihaleli işlerin bildirilmesi, sigortasız olanların bildirilmesi, yapı ruhsatlarının bildirilmesi ve

sigortalı işten ayrılış bildirgesine bağlı cezalar 1/4 oranına karşılık gelen tutar üzerinden uygulanır.

İndirim ile ilgili aşağıdaki üç indirim durumu geçerli olacaktır.

Birinci İndirim Durumu

1. Mahkeme kararına,
2. Kurumun (SGK) denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler,
3. Diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere,
4. Kamu idarelerinden alınan belgelere,

istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere,

1. Sigortalı işe giriş bildirgesinin,
 2. Genel sağlık sigortası giriş bildirgesinin,
 3. İşyeri bildirgesinin,
 4. Vazife malullüğü olayına ilişkin SGK'ya yapılması gereken bildirim,
 5. İhale konusu işlerin bildirilmesine ilişkin SGK'ya yapılması gereken bildirim,
 6. Yapı ruhsatı ve diğer tüm ruhsat veya ruhsat niteliği taşıyan işlemlerine ilişkin SGK'ya yapılması gereken bildirim,
 7. Sigortalı işten ayrılış bildirgesinin,
- yasal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliğinden 30 gün içinde verilmesi ve söz konusu cezaların ilgililerce, yapılacak tebligat tarihini takip eden günden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde,

öngörülen cezalar 1/4 oranına karşılık gelen tutar üzerinden uygulanır.

Uygulama Örneği-1: A Belediye Limited Şirketi sigortalısının işten ayrılış bildirgesini işten ayrıldığı tarihten itibaren 10 gün içinde sigortalı işten ayrılış bildirgesi ile SGK' ya bildirmesi gerekirken, bildirmedini kendiliğinden 30 gün içerisinde fark edip gereken bildirim yaparsa ve ayrıca yapılan tebligata istinaden 15 gün içinde ödemeyi de gerçekleştirirse asgari ücretin 1/10 'u tutarında (0,1) uygulanacak idari para cezası, (1/10) / 4 = 0,025 olarak uygulanacaktır. 2023 yılı için 10.008,00 / 10 = 1.000,80 TL değil 250,20 TL üzerinden idari para cezası uygulanacaktır. Eğer şirket bu bildirgeyi kendiliğinden değil de yapılan SGK denetiminde tespit edilmiş olsaydı uygulanacak ceza, asgari ücretin 1/10 'u tutarında olacak idi (2023 yılı için 1.000,80 TL).

İkinci İndirim Durumu

İdarî para cezaları, Kuruma (SGK) itiraz edilmeden **veya** yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun 3/4 'ü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemeyecektir. **Uygulama Örneğimiz 1'de**, bu düzenlemeye istinaden ayrıca 1/4 daha indirim yapılmalıdır. Şöyle ki, ödenecek ceza 250,20 TL'nin 3/4 'ü yani 187,65 TL tutarında olacaktır. İlk uygulanan indirim yasal süreden sonra 30 gün içinde kendiliğinden bildirme ve 15 gün içinde ödeme; ikinci uygulanan indirim ise 5510 sayılı Kanunun 102'nci maddesinin beşinci fıkrası ile getirilen düzenlemedir. Her iki düzenlemedeki indirimin ayrı ayrı uygulanması gerektiği değerlendirilmektedir.

Üçüncü İndirim Durumu

Kurumca (SGK); bildirge, beyanname, belge veya defterlere istinaden sigortalıların ve çalışma gün sayılarının eksiksiz bildirilmesi şartıyla bildirilen prime esas kazanç tutarında, fiilin işlendiği tarihteki brüt asgari ücretin 1/3'ünü geçmeyecek ve %1'ini aşmayacak şekilde eksiklik tespit edilmesi durumunda, eksikliğin 15 gün içinde düzeltilmesi için ilgili yazılı ihtar verilir. Bu süre sonunda tespit edilen eksik tutarın Kuruma (SGK) bildirilmemesi halinde öngörülen idari para cezası verilir. Eksikliğin işverence tespit edilmesi durumunda bu süre; bildirge, beyanname, belge veya defterlerin Kuruma (SGK) verilmesinden itibaren 15 gündür. Bu düzenlemede aslında özellikle sehven veya çok cüz'i eksik prime esas kazanç bildirimlerinden dolayı ve hesap hatalarından kaynaklı durumlar nedeniyle işverenlerin idari para cezası almasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Bu indirim durumu sadece SGK'nın denetim ve kontrol ile görevli memurları tarafından yapılan tespitleri değil, diğer kurum ve kuruluşların denetim elemanlarının yaptıkları tespitleri, kamu kurum ve kuruluşlarından alınan bilgi ve belgelere istinaden yapılan tespitleri ve mahkeme kararlarını da kapsamaktadır (2020-08 sayılı SGK Genelgesi). Burada işverenler lehine bir düzenleme yapıldığını söyleyebiliriz.

Uygulama Örneği-2: 2023/01. aya ait muhtasar ve prim hizmet beyannamesinde prim gün sayısını tam olarak bildirmiş, ancak sigorta primine esas kazanç tutarı 10.158,00 TL bildirilmesi gerekirken 10.008,00 TL üzerinden 150,00 TL eksik bildirmiş, bu husus SGK denetiminde tespit edilmiştir. Bu eksik

bildirime istinaden idari para cezası uygulanacak mı? sorusuna; eksik bildirim tutarı 150,00 TL; $10.008,00 / 3 = 3.336,00$ TL (azami) geçmediği ancak $10.158,00 \times \%1 = 101,58$ TL (azami)'yi aştığı için bu hususta söz konusu düzeltme indiriminden yararlanılamayacak, eksik bildirilen prime esas kazanç tutarında (150,00 TL) idari para cezası uygulanacaktır. Söz konusu matrah farkı 101,50 TL ve altı olsaydı düzeltme yapıp bildirim süresinde yapılmış olsaydı herhangi bir idari para cezası söz konusu olmayacaktı.

Kısaca bu bildirimle bağlı idari para cezası ile karşılaşmamak için aşağıdaki hususların gerçekleşmesi gerekir.

1. İşyerinde çalışan sigortalı sayısı ve prim ödeme gün sayısının eksiksiz olarak bildirilmesi,

2. Eksik bildirilen prime esas kazanç tutarının, fiilin işlendiği tarihteki asgari ücret tutarının üçte birini geçmemesi,

3. Eksik bildirilen prime esas kazanç tutarının, bildiri yapılan toplam prime esas kazanç tutarının % 1 geçmemesi,

4. Eksik bildirilen prime esas kazanç tutarının SGK tarafından yapılmaması halinde işverenden 15 günlük süreli tebliğ ile istenmesi,

5. Eksik bildirilen prime esas kazanç tutarının işveren tarafından tespit edilmesi halinde ise, bildirge, beyanname, belge veya defterlerin Kuruma (SGK) verilmesinden itibaren 15 gün içinde verilmesi.

İdarî para cezası uygulanması sigortalı işe giriş bildirgesi, sigortalı işten ayrılış bildirgesi, işyeri bildirgesi ve prim ve hizmet belgelerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi yükümlülüğünü kaldırmaz.

İdarî para cezaları tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna ya da Sosyal Güvenlik Kurumunun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Sosyal Güvenlik Kurumunca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdarî para cezalarının, Sosyal Güvenlik Kurumuna itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun 3/4 'ü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez.

Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

İdarî para cezaları 10 yıllık zamanaşım süresine tabidir. Zamanaşımı süresi, fiilin işlendiği tarihten itibaren başlar.

İdarî para cezaları hakkında, 5510 sayılı Kanun ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nda hüküm bulunmayan hallerde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır.

Sosyal Güvenlik Kurumunca tahakkuk ettirilen idarî para cezalarına yapılacak itirazlar SGK Üniteleri İdari Para Cezaları İtiraz Komisyonunca karara bağlanır. İdari Para Cezası İtiraz Komisyonu, Ünite amiri veya görevlendireceği yardımcısı, ilgili şef, dosya memuru ve

varsa avukattan oluşur. İtiraz komisyonlarınca itirazın reddi hâlinde, işverenin mahkemeye başvurusu Kurum işlemlerini durdurmaz. İtiraz süresi geçtikten sonra yeni iddialar ileri sürülemez. Madde hatalar taraflarca ileri sürülmemiş olsa dahi itiraz komisyonlarınca re'sen dikkate alınır. İtiraz komisyonları, iş durumuna göre, itiraz komisyonu başkanının çağrısı üzerine haftada en az bir defa çalışma saatleri içinde toplanır. İşveren veya bunların vekilleri, itiraz hakkında itiraz komisyonunca karar verilmeye kadar itirazlarından vazgeçebilirler. Vazgeçme, işverenin üniteye vereceği bir dilekçeyle veya bu husustaki beyanının tutanak ile tespiti suretiyle yapılır. Vazgeçme beyanı açık olmalıdır. Vazgeçme hâlinde, itiraz eden o olaya münhasır olmak üzere itiraz hakkını kaybetmiş sayılır.

İtiraz komisyonlarınca alınan kararlarda;

- Karar ve esas numarası.
- İtiraz edenin adı, soyadı, ticari unvanı ve açık adresi.
- İşyeri sicil numarası.
- Tebliğ olunan idarî para cezası borcunun miktarı.
- İtiraz olunan idarî para cezası borcunun miktarı.
- Borç tebligatının tebliğ tarihi.
- İtirazın yapıldığı tarih.
- İtirazın konusu.
- Kararın gerekçesi ve hüküm.
- Karar tarihi.

Hususlarının bulunması gereklidir.

İtiraz komisyonlarınca alınan karar 3 nüsha düzenlenir. Üyeler tarafından im-

zalanıp ünite mührü ile mühürlendikten sonra 1 nüshası işyeri dosyasında muhafaza edilir, 1 nüshası itiraz edene tebliğ olunur, 1 nüshası da üniteye ayrı bir dosyada saklanır.

4. SAYIŞTAY TEMYİZ KURULU KARARLARINDA SOSYAL GÜVENLİK İDARİ PARA CEZALARI

Memurların hizmet bilgilerinin sisteme işlenmemesi nedeniyle uygulanan idari para cezası ile ilgili karar¹

Konu:çeşitli birimlerinde sigortalıların hizmet bilgilerinin yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmemesi nedeniyle Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından uygulanan idari para cezalarının kurum bütçesinden ödenmesi

Karar: Devlet memurları görevlerini ve yasal sorumluluklarını zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırımdan, maiyetindeki memurları yetiştirmekten, hal ve hareketlerini takip ve kontrol etmekten sorumludurlar. Bunun gereği olarak devlet memurlarının görevlerini zamanında ve eksiksiz yapmamaları dolayısıyla oluşan zararlar kamu zararı olup buna neden olan görevlilerden tahsili gerekmektedir.

Sorumlular her ne kadar savunmalarındaadıyla oluşturulan hizmet takip sisteminin yeni olması, yeterli personelin bulunmaması, bu konuda yeterince eğitim verilmemiş olması gibi nedenlerle bazı verilerin girişinde ortaya çıkan gecikme ya da eksiklikler sonucu idari para cezasının kesildiğini; ancak bu gecikme ve eksikliklerin personelin kişisel kasıt, kusur ya da ihmalden kaynaklanma-

¹ Tutanak Tarihi: 25.10.2018 ; İlam No: 18; Yılı: 2017; Dairesi: 2; Karar No: 35543

ması nedeniyle para cezalarının kurum bütçesinden ödendiğini belirtmiş olsalar da idari para cezalarının kurum bütçesinden ödenmesi mümkün değildir ve hataya ve gecikmeye sebep olunmasında kusuru bulunan ilgili personele (gerçekleştirme görevlileri ile harcama yetkilileri) rücu edilmesi gerekmektedir.

Aylık prim ve hizmet belgelerinin süresi içerisinde gönderilmemesi nedeniyle uygulanan idari para cezası ile ilgili karar²

Konu: Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü tarafından uygulanan idari para cezasının kurum bütçesinden ödenmesi.

Karar: Söz konusu idari para cezasının, dışarıdan ders vermek üzere görevlendirilenyapılması gerekli aylık ve hizmet belgelerini yapmakla görevli personelin (..... personeli) hatasından kaynaklanması nedeniyle, 657 sayılı Kanunun ilgili hükümleri gereği Harcama Yetkilisi, söz konusu idari para cezasını idare adına ödemekle yükümlü olmakla birlikte bu cezaya sebep olan sorumlunun araştırılması ve ödenen tutarın bu kişiye rücu edilmesinden sorumludur.

Muhtelif fiillerden dolayı uygulanan idari para cezası ile ilgili tespit³

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda belirtilen sigorta iş ve işlemlerine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından kesilen idari para cezaları kurum bütçesinden ödenmiştir.

2 Tutanak Tarihi: 24.04.2019 ; Tutanak No: 46198; Yılı: 2016; Dairesi: 2; Dosya No: 43763

3Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer verilen Bulgu 12: Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Kesilen İdari Para CezalarınınBütçesinden Ödenmesine Rağmen İlgililere Rücu Edilmemesi

Söz konusu Kanunun muhtelif maddelerinde belirtilen yükümlükleri yerine getirmeyen ilgililer hakkında yine aynı Kanunun 102'nci maddesi uyarınca belirlenen idari para cezaları uygulanmaktadır. Bu cezalar bildirgenin kanunda belirtilen usul, şekil ve sürede verilmemesi, gerekli belgelerin kuruma sunulmaması, eksik bildirim, bildirimlerin yasal süresi içinde yapılmaması gibi öngörülen düzenlemelere uygun olmayan işlemlerden kaynaklanmaktadır.

.....Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre Bakanlığın çeşitli birimleri tarafından 8.804.519,18 TL Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri Gecikme Cezası ve Zammı ödemesi yapıldığı görülmektedir.

5018 sayılı Kanunun 11'inci maddesinde üst yöneticilerin sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesinden sorumlu oldukları, 18'inci maddesinde her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesi ve kullanılmasından sorumlu oldukları ifade edilmiştir.

Kanunda öngörülen yükümlüklerin yerine getirilmemesinden kaynaklanan söz konusu cezalar nitelik yönünden bir kamu gideri olarak değerlendirilemeyeceği açıktır.

.....geçmiş dönemlerde söz konusu hususa ilişkin uygulama birimlerini bilgilendirmesine, sorumluluk tespitine kadar cezalar bütçeden ödense bile

sorumluluğu bulunanlar hakkında rücu işlemi yapılacağını belirtmesine rağmen hatalı uygulamalar devam etmektedir. Uygulamanın düzeltilmesi ve kamu zararının oluşmaması adına kusur veya ihmali bulunan görevlilerden rücu tahsil mutlak suretle sağlanmalıdır.

Bu itibarla 5510 sayılı Kanunda belirtilen yükümlüklerin bağlı birim ve müdürlükler tarafından öngörülen usul, şekil, süre ve kapsamda yerine getirilmesini sağlayacak ve konusu ve niteliği itibarıyla kamu gideri niteliğinde olmayan bu cezaların oluşmasını engelleyecek tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Muhtelif fiillerden dolayı uygulanan idari para cezasının sorumlulara rücu edilmemesi ile ilgili tespit⁴

İdari Para Cezaları için Sorumlulara Rücu Edilmemesi Sosyal Güvenlik Kurumunun tahakkuk ettirmiş olduğu idari para cezalarının kurum bütçesinden ödendiği ve bu ödeme sonrasında ceza ve gecikmeye sebebiyet verenler hakkında rücu işlemine başlanmadığı tespit edilmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 10'uncu maddesinde belirtildiği üzere birim amirleri, amiri oldukları kuruluş ve hizmet biriminde kanun, tüzük ve yönetmeliklerle belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırımdan, maiyetindeki memurları takip ve kontrol etmekten görevli ve sorumludurlar.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Harcama yetkisi ve yetkilisi" başlıklı 31'inci maddesine

⁴Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer verilen Bulgu 5: İdari Para Cezalarının Sorumlulara Rücu Edilmemesi ve Hatalı Muhasebeleştirilmesi

göre, "Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir. Aynı Kanun'unun 33'üncü maddesinde de "gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler." şeklinde ifade edilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, "4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre sigortalı sayılan kişileri çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlar işverendir."

İlgili işleri zamanında ve eksiksiz bir şekilde yapmakla görevli olanların yapmış oldukları işlemlerden dolayı bir ceza tahakkuk ettirildiğinde, bu ceza hakkında konuyla alakalı bir soruşturulmanın yapılması gerektiği aşıkardır.

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından tahakkuk ettirilen para cezaları, ilgili kişiye rücu hakkı saklı kalmak kaydıyla işveren tarafından bütçe tertibinden ödenebilir.

Sosyal Güvenlik Kurumu'na idari para cezası, gecikme zammı ve takip masraflarının kurum bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Bu ödeme neticesinde sorumluluğu bulunanlar hakkında rücu işlemlerinin başlatılması gerektiği düşünülmektedir.

Ödenen İdari Para Cezalarının Muhasebe Kayıtlarının Hatalı Yapılması Bulgumuzun (a) bölümünde belirtilen sosyal güvenlik prim cezası giderlerinin, sosyal güvenlik prim giderleri hesabında izlendiği tespit edilmiştir.

Yapılan incelemede, idare birimlerinin ödenen sosyal güvenlik prim cezası giderlerinin 630.02.99-Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri Gecikme Cezası ve Zamları hesabında izlenmesi gerekirken 630 01.06, 02.06 ve 03.06 kodlu Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri hesaplarında izlendiği tespit edilmiştir.

Ödenen sosyal güvenlik prim cezalarının muhasebeleştirilmesi konusundabirimleri arasında uygulama birliği bulunmaması sebebiyle İdare kesin mizanının 630.02.99- Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri Gecikme Cezası ve Zamları hesabı bölümünde toplam tutarı 77.102,69 olan 43 kayıt bulunduğu görülmüş olup, bazı birimlerce Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödenen idari para cezalarının da prim gideri gibi kaydedilmesi sebebiyle 2019 yılı içerisinde toplam ne kadar idari para cezası ödemesi yapıldığı, dolayısıyla mali tablolarda toplamda ne kadarlık hata oluştuğu tespit edilememiştir.

5. SONUÇ

5510 sayılı Kanunda görüleceği üzere, idari para cezaları asgari ücrete endeksli olup, her yıl asgari ücretin değişimine bağlı olarak cezalar da değişmektedir. Bu cezalara bakıldığında fiil türüne göre en düşük ceza asgari ücretin 1/10'u, en yüksek ceza asgari ücretin 24 katıdır. Bu bağlamda, uygulanacak cezalar küçükten büyüğe doğru sıraladığımızda asgari ücretin 1/10'u, 1/8'i, 1/5'i, tamı, 2 katı, 3 katı, 5 katı, 10 katı, 12 katı, 24 katı olarak karşımıza çıkacaktır.

Sayıştay Temyiz Kurulu Kararları ve Düzenlilik Denetim Raporlarında yapılan bulgularda; özellikle sıklıkla Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından idarelere 5510 sayılı Kanununun 102'nci maddesi kapsamında uygulanan idari para cezaları kamu zararı olarak değerlendirilmiş, kurum bütçelerinden ödenmesine imkân bulunmadığı hükme bağlanmış ve buna neden olan kamu çalışanlarından rücu edilmesi gerektiği yönünde hüküm kurulmuştur. Sonuç olarak hangi idare olursa olsun veya idari para cezasının sadece Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından kesilen idari para cezaları değil diğer kurumların da kestikleri idari para cezalarının da (örneğin, *Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin uyguladığı para cezaları gibi*) bu çerçevede değerlendirilmesi gerekmektedir. Başka bir ifade ile, ne şekilde olursa olsun kesilen idari para cezalarının kurum bütçelerinden ödenmesi mümkün olmayıp ilgili kamu çalışanları tarafından karşılanması zorunludur.

KAYNAKÇA

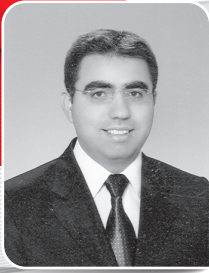
5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği

Asgari Ücret Tespit Komisyonu Kararı

Sayıştay Kararları/Sayıştay Denetim Raporları

Mustafa YAVUZ*

TÜRK TİCARET KANUNU UYARINCA MAHALLİ İDARE ŞİRKETLERİ HAKKINDA 2023 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI

1. GİRİŞ

Mahalli idareler (belediyeler ve il özel idareleri) kendilerine verilen görev ve hizmet alanlarında ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilmekte veya kurulu bulunan şirketlere ortak olabilmektedir. Anonim veya limited şirket şeklinde kurulan bu şirketler, mevzuatta öngörülen istisnai durumlar dışında diğer sermaye şirketleri gibi 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu¹ (TTK) hükümlerine göre faaliyet göstermektedir. Dolayısıyla, TTK'da yer alan usul ve kurallar mahalli idare şirketleri için de aynen geçerli olmaktadır. Bu çerçevede, anılan Kanunda düzenlenen sorumluluk ve cezalar mahalli idare şirketlerini de yakından ilgilendirmektedir.

TTK'da şirketler için birtakım yükümlülükler öngörülmüş ve bu yükümlülüklerden bazılarında aykırı davranılması halinde ilgililer hakkında adli ve idari yaptırımlar getirilmiştir. TTK'da idari yaptırım olarak düzenlenen kabahatlerin karşılığı maktu idari para cezasıdır. “Ka-

bahat” ibaresi ise 5326 sayılı Kabahatler Kanununda² “*kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık*” şeklinde tanımlanmıştır.

TTK'da idari para cezalarının hangi oranda artırılacağına dair bir hüküm yer almadığından, söz konusu cezaların artırılmasına ilişkin olarak Kabahatler Kanununun 17. maddesinin yedinci fıkrası hükmü uygulanmaktadır. Dolayısıyla, diğer para cezaları gibi TTK'da öngörülen idari para cezaları da, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298. maddesine³ göre tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılır.

Öte yandan, 2023 yılında uygulanacak yeniden değerlendirme oranı, Hazine ve Maliye Bakanlığınca 24 Kasım 2022 tarihinde yayımlanan Vergi Usul Kanunu

2 5326 sayılı Kabahatler Kanunu, 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

3 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298. maddesinin (B) fıkrasında, “*Yeniden değerlendirme oranı, yeniden değerlendirme yapılacak yılın Ekim ayında (Ekim ayı dâhil) bir önceki yılın aynı dönemine göre Türkiye İstatistik Kurumunun Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksinde meydana gelen ortalama fiyat artış oranıdır. Bu oran Maliye Bakanlığınca Resmî Gazete ile ilan edilir.*” hükmü yer almaktadır.

1 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

* Gümrük ve Ticaret Uzmanı

Genel Tebliği (Sıra No: 542)⁴ ile %122,93 (yüz yirmi iki virgöl doksan üç) olarak tespit ve ilan edilmiştir. Bu halde, TTK'da yer alan idari para cezalarının, 2023 yılında anılan oranda artırılarak uygulanması gerekmektedir.

İşte bu çalışmada, mahalli idare şirketleri açısından TTK'daki kabahatler ve bunlar için 2023 yılında uygulanacak para cezası tutarları incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

2. KABAHAHAT KAVRAMI VE İDARİ PARA CEZALARI

Kabahat, sözlük anlamıyla uygunsuz hareket, çirkin, yakışıksız davranış, suç, kusur, töhmet gibi anlamlara gelmektedir.⁵ 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 2. maddesinde ise kabahat, “*kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık*” şeklinde tanımlanmıştır. Bu kapsamda kabahat, suç olmayan ve daha hafif yaptırımlarla cezalandırılan fiillerdir.

Ceza hukukuna ilişkin düzenlemelerde olduğu gibi idari yaptırımlar açısından da hangi eylemlerin kabahat sayılacağı, bunlara uygulanacak yaptırımın türü ve ölçüsü, yaptırımın ağırlaştırıcı ve hafifletirici nedenlerinin belirlenmesi gibi konularda kanun koyucu takdir yetkisine sahiptir.⁶ Bu minval üzere, Kabahatler Kanununun 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu öngörülmüştür.

4 Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:542), 24.11.2022 tarihli ve 32023 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

5 Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, <http://www.tdk.gov.tr> (Erişim-02.12.2022).

6 Anayasa Mahkemesinin 01.11.2017 tarihli ve E.2017/142, K.2017/150 sayılı kararı.

Görüldüğü üzere, kabahat kapsamında uygulanacak yaptırımların başında idari para cezaları gelmektedir. İdari para cezaları, idarenin hukuk düzenine aykırı bazı davranışlara bir yargı kararına gerek olmaksızın yasaların açıkça verdiği yetkiye dayanarak, idare hukukuna özgü yöntemlerle doğrudan doğruya bir idari işlemi ile uyguladığı cezalardır.⁷ Esasen idari para cezası, kabahat sayılan eylemin işlenmesini önlemeye yönelik caydırıcılık fonksiyonuna sahip olduğu gibi kamu açısından oluşan zararın giderilmesi amacıyla da hizmet etmektedir.

İdari para cezaları maktu veya nispi olabilir. Aynı zamanda idari para cezası, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, idari para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulur. TTK'da öngörülen idari para cezalarının tamamı maktu nitelikte cezalardır. Bir başka deyişle, idari para cezalarının tutarı, anılan Kanunda sabit olarak belirlenmiştir.

TTK'da yer alan idari para cezalarına ilişkin öncelikle söz konusu Kanun hükümleri uygulanmakta, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde ise genel kanun niteliğinde olan 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri tatbik olunmaktadır.

3. TÜRK TİCARET KANUNUNDAKİ KABAHAHATLERİN 2023 YILINDA TATBİK OLUNACAK CEZA TUTARLARI

Kabahatler Kanununun 17/7. maddesinde; “*İdari para cezaları her takvim*

7 Burcu Erdiç, İdari Yaptırımların Kavramsal Çerçevesi ve Cezai Yaptırımlarla Karşılaştırılması, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.249.

yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idari para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idarî para cezaları açısından uygulanmaz.” denilmektedir. Bu kapsamda, TTK’da yer alan idari para cezaları, Hazine ve Maliye Bakanlığınca her yıl için tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanmaktadır. Anılan Kanunun 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe girdiği dikkate alındığında, TTK’daki idari para cezaları; 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 ve 2022 yıllarında, o yıllar için tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranla-

rında (sırasıyla %3,93 - %10,11 - %5,58 - %3,83 - %14,47 - %23,73 - %22,58 - %9,11 ve %36,20) artırılarak tatbik olunmuştur. Bu sefer, söz konusu idari para cezalarının 01.01.2023-31.12.2023 tarihleri arasında uygulanacak tutarlarının, 2022 yılı için geçerli olan ceza tutarı üzerinden, 542 sıra sayılı Tebliğ ile belirlenen oranda artırılması gerekmektedir.

Önceki bölümde belirtildiği üzere, 2022 yılı için yeniden değerlendirme oranı Hazine ve Maliye Bakanlığınca %122,93 olarak tespit ve ilan edilmiştir. Dolayısıyla, TTK’da yer alan maktu idari para cezalarının 2023 yılında uygulanacak tutarları, bir önceki yıl tutarları üzerinden bu oran kadar artırılarak hesaplanacaktır.

Yapılan açıklamalar çerçevesinde, TTK’daki idari para cezalarının 2023 yılı tutarları aşağıdaki gibidir:

	İdari Para Cezası Gerektiren Kabahat	TTK’nın İlgili Maddesi	Kanunda Yer Alan İdari Para Cezası Tutarı (TL)	01.01.2023 - 31.12.2023 Tarihleri Arasında Uygulanacak Ceza Tutarı (TL)
1	Ticaret sicili müdürünce verilen süre içinde tescil isteminde bulunulmaması veya tescilden kaçınma sebeplerinin bildirilmemesi	33/2	1.000	7.755
2	Ticaret siciline tescil ve kayıt için gerçeğe aykırı beyanda bulunulması	38/1	2.000	15.529
3	Ticaret unvanına ilişkin Kanunda öngörülen esaslara aykırı davranılması*	51/2	2.000	15.529
4	Ticari defterlerin üçüncü kişi uzmanlara, maktu bir süre içinde yapacakları incelemede işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutulmaması	562/1-a	4.000	31.096
5	İşletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesinin ticari defterlerden izlenememesi	562/1-a	4.000	31.096
6	Tacirin, işletmesiyle ilgili olarak gönderilmiş bulunan her türlü belgenin kopyasını, yazılı, görsel veya elektronik ortamda saklamaması	562/1-b	4.000	31.096

7	Ticari defterlerin açılış ve/veya kapanış onaylarının yaptırılmaması	562/1-c	4.000	31.096
8	Ticari defterlerin TTK'nın 65. maddesine uygun olarak tutulmaması <ul style="list-style-type: none"> • Defterlerin Türkçe tutulmaması • Defterlerde, kısaltmaların, harflerin, rakamların ve sembollerin kullanılması halinde bunların anlamlarının açıkça belirtilmemesi • Defterlere yazımların ve diğer gerekli kayıtların eksiksiz doğru, zamanında ve düzenli olarak yapılmaması • Defterlere yapılan bir kaydın, önceki içeriği belirlenemeyecek şekilde çizilmesi ve değiştirilmesi • Defterlerde, kayıt sırasında mı yoksa daha sonra mı yapıldığı anlaşılmayan değiştirmelerin yapılması 	562/1-d	4.000	31.096
9	TTK'nın 66. maddesindeki usule aykırı olarak envanter çıkarılması	562/1-e	4.000	31.096
10	Saklanması zorunlu olan belgelerin, sadece görüntü veya başkaca bir veri taşıyıcısı aracılığıyla ibraz edilebildiği durumlarda bu belgelerin bastırılarak veya okunabilen kopyaları sunularak ibraz edilmemesi	562/1-f	4.000	31.096
11	Finansal tabloların, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan muhasebe standartlarına göre düzenlenmemesi	562/2	4.000	31.096
12	Anonim şirketlerde hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgilerin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmemesi	562/13-a	20.000	60.726
13	Anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetlerinin devrinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmemesi	562/13-b	5.000	15.181
* Söz konusu kabahate ilişkin olarak TTK'nın 51/2. maddesinde, "39 ilâ 45 inci veya 48 inci maddeleri ihlal edenler, ikibin Türk Lirası idari para cezasıyla cezalandırılır." hükmü yer almaktadır. Anılan hükümde, idari yaptırıma bağlanan fiiller ayrı ayrı sayılmamış, TTK'nın belli hükümlerine atıf yapılmakla yetinilmiştir. Bu durumda, yollama yapılan maddelerde yer alan her fiile aykırı davranış idari yaptırıma bağlanmış olmaktadır.				

4. TÜRK TİCARET KANUNUNDAKİ İDARİ PARA CEZALARININ UYGULANMA ESASLARI

TTK'da öngörülen idari para cezalarının muhatabı tacirin kendisidir. Dolayısıyla kabahatin, örneğin bir anonim şirket şeklinde kurulan mahalli idare şir-

ketince işlenmesi halinde bu ceza şirket tüzel kişiliği hakkında uygulanır. Ancak, idari para cezası mahalli idare şirketi tarafından ödenmekle birlikte, şirket bu cezadan dolayı yönetim kurulu üyelerine rücu edebilir. Rücuda bulunup bulunmayacağına karar verme yetkisi ise şirket genel kuruluna aittir.

TTK'nın 562/14. maddesinde, anılan Kanun kapsamındaki idari para cezalarının, aksine hüküm bulunmayan hallerde, mahallin en büyük mülki amiri tarafından verileceği belirtilmiştir. Mahallin en büyük mülki amiri; illerde vali, ilçelerde ise kaymakamdır. Mahalli idare şirketleri hakkında idari para cezası uygulayacak makam şirket merkezinin bulunduğu yere göre belirlenir. Buna göre idari para cezası, işletmenin merkezi ilde ise valiler, ilçe sınırları içinde ise kaymakamlar tarafından verilir.

Diğer taraftan, TTK'da öngörülen ve idari para cezası gerektiren kabahatlerin, idari yaptırım kararı verilinceye kadar birden çok işlenmesi halinde, idari para cezasının muhataplarına bir idari para cezası verilir ve ilgili hükmeye göre verilecek ceza iki kat artırılır. Ancak, bu kabahatin işlenmesi suretiyle bir menfaat temin edilmesi veya zarara sebebiyet verilmesi halinde verilecek idari para cezasının miktarı bu menfaat veya zararın üç katından az olamaz (TTK md. 562/15). Söz konusu hükümde geçen "*verilecek ceza iki kat artırılır*" ibaresine bağlı olarak ağırlaştırılmış para cezası tutarının hesaplanması şu şekilde yapılır. Temel ceza miktarı üzerine bu cezanın iki katının karşılığı olan tutar eklenir. Örneğin; 2023 yılı ile ilgili para cezası hesaplanırken, temel ceza tutarı 31.096 TL olan cezalarda bu tutara temel cezanın iki katı olan 62.192 TL ilave edilir ve ağırlaştırılmış idari para cezasının tutarı 93.288 TL olarak bulunur. Bu çerçevede, mahalli idare şirketlerince TTK'da düzenlenen kabahatlerin birden çok işlenmesi durumunda, mezkûr Kanunda öngörülen idari para cezası iki kat artırılarak tatbik olunur. İdari para cezalarının artırımlı uygulanmasında, cezanın verileceği tarih

değil, kabahati oluşturan fiilin işlendiği tarih esas alınır.

Öte yandan, haklarında idari para cezası uygulanan mahalli idare şirketleri, kararın kendilerine tebliği tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde sulh ceza hâkimliğine başvurabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde ise idari para cezası kararı kesinleşir (Kabahatler Kanunu md. 27). Uygulanan para cezasının tutarı 3.000-TL ve üstünde olduğundan, sulh ceza hâkiminin kararına karşı da kararın öğrenildiği günden itibaren 7 gün içinde itirazda bulunabilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. (5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu⁸ md. 268, Kabahatler Kanunu md. 28/10).

Bu arada, TTK'da yer alan kabahatlere ilişkin soruşturma zamanaşımı süresi üç yıldır. Soruşturma zamanaşımının dolması halinde kabahatten dolayı mahalli idare şirketi hakkında idari para cezasına karar verilemez. Zamanaşımı süresi, kabahate ilişkin tanımdaki fiilin işlenmesiyle veya neticenin gerçekleşmesiyle işlemeye başlar. Kabahati oluşturan fiilin aynı zamanda suç oluşturması halinde ise suça ilişkin dava zamanaşımı hükümleri uygulanır. Yerine getirme zamanaşımı süresi de, 10.000 TL veya daha fazla idari para cezasına karar verilmesi halinde 4, bu tutardan az idari para cezasına karar verilmesi halinde ise 3 yıldır. Yerine getirme zamanaşımının dolması halinde idari para cezasına ilişkin karar artık yerine getirilemez. Söz konusu zamanaşımı süresi, kararın kesinleşmesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren işlemeye başlar (5326 sayılı Kanun md. 20-21).

⁸ 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 17.12.2004 tarihli ve 25673 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Son olarak belirtelim ki, TTK'da düzenlenen kabahatlerin işlenmesinden dolayı idari para cezası vermeye yetkili kamu görevlisi, ilgilinin rıza göstermesi halinde bunun tahsilatını derhal kendisi gerçekleştirebilir. Diğer taraftan, idari para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce (tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde) ödeyen kişiden bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez. Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde idari para cezasının, ilk taksitinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idari para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir (Kabahatler Kanunu md. 17/3-4).

5. SONUÇ

Ticari hayatın anayasası niteliğinde olan ve mahalli idare şirketlerini de yakından ilgilendiren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda bazı fiillerin yaptırımı idari para cezası olarak düzenlenmiştir. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu gereğince, TTK'da maktu olarak belirlenen idari para cezaları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yıla ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanmaktadır. Anılan Bakanlıkça 2023 yılında uygulanacak yeniden değerlendirme oranı %122,93 olarak tespit ve ilan edilmiştir.

Buna göre TTK'da miktarı 1.000 TL, 2.000 TL ve 4.000 TL şeklinde yer alan idari para cezaları, 01.01.2023-31.12.2023

tarihleri arasında sırasıyla 7.755 TL, 15.529 TL ve 31.096 TL olarak uygulanacaktır. Söz konusu cezalar, mahallin en büyük mülki amiri (illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar) tarafından verilir. Belirtmek gerekir ki, anılan Kanunda tanımlanan kabahatlerden birinin idari yaptırım kararı verilmeye kadar birden çok işlenmesi halinde, mahalli idare şirketine bir idari para cezası verilir ve ilgili hükme göre verilecek ceza iki kat artırılır.

KAYNAKÇA

213 sayılı Vergi Usul Kanunu (10-12.01.1961 tarihli ve 10703-10705 sayılı R.G.'ler).

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (17.12.2004 tarihli ve 25673 sayılı R.G.)

5326 sayılı Kabahatler Kanunu (31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı mükerrer R.G.).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).

7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun (31.12.2020 tarihli ve 31351 sayılı mükerrer beşinci R.G.)

Anayasa Mahkemesinin 01.11.2017 tarihli ve E.2017/142, K.2017/150 sayılı kararı.

Erdinç, İdari Yaptırımların Kavramsal Çerçevesi ve Cezai Yaptırımlarla Karşılaştırılması, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.249.

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:542) (24.11.2022 tarihli ve 32023 sayılı R.G.).

<http://www.tdk.gov.tr>

Gürkan GÜVEN*

YAPIM İŞİ İHALELERİNDE PAZARLIK USULÜ İLE İHALENİN 21/B YÖNTEMİ İLE İHALEYE ÇIKILMASINDA DANIŞTAY İPTAL KARARLARI FAZLALAŞTI

1. GİRİŞ

Yapım işi ülkemiz ekonomisinin en önemli itici güçlerinden hatta genel deyişle lokomotifidir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun da yapım işleri "Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerin" olarak tanımlanmakta olup yıllık 200 milyar TL'lik bir yapım işleri alımları bu doğrultuda gerçekleştirilmektedir.

4734 sayılı Kanunda ihale usullerinden bir tanesi de pazarlık usulü ile ihaleye çıkılmasıdır. Bu alımın özellikle acil ve ivedilikle ihaleye çıkılması durumlarında gerçekleştirildiği görülmektedir. Son yıllarda idari yargı tarafından 21/B ile ihale-

ye çıkılmasında ihalelerin iptaline sebebiyet verebilecek kararlar verilmekte olup makalemizin konusunu teşkil edecektir

2. PAZARLIK USULÜ İLE İHALENİN TARTIŞMA KONUSU OLMASININ GEREKÇELERİ NEDİR?

Makalemizde yer verdiğimiz alanında neden tartışma konusu olduğu aşağıda soru cevap olarak açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1. Pazarlık Usulü İle İhale Nedir?

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda ihale usulleri Kanun'un 18'nci maddesinde 3 tür olarak belirlenmiştir. Açık ihale, Belli istekliler arasında ihale ve pazarlık usulü ile ihale. Bu ihale usulleri Kanun'un 4'üncü maddesinde aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır.

Açık ihale usulü: Bütün isteklilerin teklif verebildiği usulü,

Belli istekliler arasında ihale usulü: Ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idare tarafından davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usulü,

Pazarlık usulü: Bu Kanunda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki

* Mühendis, Yapım İş İhaleleri Uzmanı

aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü usulü,

İfade etmektedir.

Görüleceği üzere pazarlık usulü ile ihale ancak Kanunda belirlenen hallerde kullanılabilir.

Pazarlık usulü ile ihalenin hangi hallerde kullanılabilir ise Kanun'un 21'nci maddesinde aşağıdaki şekilde belirlenmiştir;

Madde 21- Aşağıda belirtilen hallerde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir:

a) Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması.

b) Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

c) Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

d) İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması.

e) İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi.

f) İdarelerin yaklaşık maliyeti 728.072,00 Türk Lirasına kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları.

2.2. Pazarlık Usulü İle İhaleye Çıkılmasında Sorun Yaratan Husus Nedir?

Pazarlık usulü ile ihalenin en çok kullanıldığı usul olan 21 (b), (c), (f) koşullarının gerçekleştirirken Kanundaki düzenleme uyarınca

- İlan yapılması zorunlu değildir.

- En az üç istekli davet edilerek, yeterlik belgelerini ve fiyat tekliflerini birlikte vermeleri istenir. Sadece davet usulü ile gerçekleştirildiğinden tüm isteklilerin katılmadığı bir alım yöntemidir.

Ve yine 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun Temel İlkeler Başlıklı 5'nci maddesinde

İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

...

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.

Düzenlemeleri gereğince sıklıkla ihaleye davet edilmeyen firmalar tarafından bu hususta şikayetlerde bulunmaktadır.

2.3. Pazarlık Usulü İle İhalede Acil ve İvedi Hallerde İhalenin Gerçekleştirilmesi

Pazarlık usulü ile ihalenin makalemizin konusunu teşkil eden maddesi aşağıdaki gibidir;

b) Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen

hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

Yukarıda da belirtmiş olduğumuz üzere bu alım usulünde idare tarafından EKAP (Elektronik Kamu Alımları Platformu) üzerinden veya yerel gazetelerden ilan yapılmak zorunda değildir.

3 firmanın davet edilmesi yeterlidir. Ve son olarak bir üst limit yoktur.

Bu doğrultuda 5 milyona da 100 milyona da söz konusu koşulların sağlanması durumunda idare ihaleye çıkabilir. 3 firmayı davet edilmesi yeterli olup; tek bir firmanın dahi teklif vermesi ihalenin sonuçlandırılabilmesi açısından yeterli olacaktır.

3. DANIŞTAY KARARLARI PAZARLIK USULÜ İLE İHALEDE YER ALAN ACİL VE İVEDİLİK KOŞULLARI İLE İLGİLİ NASIL KARARLAR VERMEKTEDİR?

Geçtiğimiz yıllarda fazla tartışma alanı bulmayan pazarlık usulü ile ihalede son yıllarda Danıştay tarafından verilen kararlar sonrasında kamu idarelerinin daha dikkatli davranması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

3.1. 475 Günlük Bir Sürede Bitirilmesi Gereken Bir İş Deprem Riski Nedeniyle 21/b Olarak Yapılabilir Mi?

Danıştay 13'üncü Dairesi'nin 2021/5112 Esas ve 2022/841 Sayılı Kararında aşağıdaki şekilde karar verilmiştir;

7144 sayılı Kanun'la yapılan değişikliklerle, yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hâllerde pazarlık usulünün uygulanabileceği

açığıdır. Ancak Kanun'un 21. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde sayılan ve Kanun'daki diğer şartlardan bağımsız olarak aranan ivedilik şartı, ihale konusunun niteliğinden kaynaklı olarak ve önceden öngörülemeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden durumlarda ihale konusu işin bir an önce yapılmasına ya da mal veya hizmetin hızlıca temin edilmesinin sağlanmasına yöneliktir. Bu bakımdan pazarlık usulü ile ulaşılmak istenen amaç kesintiye uğrayan idari faaliyetlerin ve kamu hizmetlerinin devamlılığının bir an önce sağlanmasıdır. Zira idare pazarlık usulünde, temel ihale usulünden ayrılarak, âni, beklenmeyen, yapım tekniği açısından özellik arz eden, can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedi olarak yapılması zorunlu olan bir işi hızlıca tamamlama ya da ivedi ihtiyaç duyduğu mal veya hizmeti alma yetkisini kullanabilmektedir.

Davalı idarece, dava konusu ihale kapsamındaki sanat yapılarının onarımı ve depreme karşı güçlendirme işlerinin, olası bir İstanbul depreminde söz konusu sanat yapıların hayati öneme sahip olmaları dolayısıyla aciliyetinin bulunduğu ve işin ivedilikle yapılması gerektiğinden buna yönelik ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunluluk arz ettiği gerekçeleriyle ihalenin pazarlık usulü uygulanarak yapılmasına karar verilmiş ise de, daha önce 2002 yılından beri söz konusu yol aksında yer alan sanat yapılarının bir kısmının onarım ve depreme karşı güçlendirilmesi ihalelerinin kısım kısım olarak zamanla yapıldığı, ortada her zaman için gerçekleşmesi muhtemel bir deprem riski bulunmasına rağmen bu ihtimalin pazarlık ihalesi için aranan ivedilik şartının yerine gelmesi için yeterli olmadığı, 4734 sayılı Kanun'un 21. maddesinin 1.

fıkrasının (b) bendindeki şartların gerçekleştiğinin bu anlamda idarece ortaya konulmadığı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, davalı idarenin pazarlık usulü ile ihaleyi yapma gerekçesi olan İstanbul ilinde muhtemel bir deprem riskinin, eskiden beri aynı yol aksında benzer kapsamda ihalelerin kısım kısım yapılmış olması ve bu riskin her zaman mevcut bulunması nedeniyle ivedi bir durum olarak değerlendirilemeyeceği göz önüne alındığında istisnaî bir yöntem olan pazarlık usulü ile ihaleye çıkılması için yeterli olmadığı; ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanabilmesi için açıklık ve rekabetin sağlanmasının kamu yararı açısından gerekli olduğu; 4734 sayılı Kanun'un 21/b maddesinde belirtilen şartların oluştuğuna dair hukuken geçerli bir neden gösterilmeksizin söz konusu ihalenin pazarlık usulü ile gerçekleştirilmesinde hukuka uygunluk bulunmadığı sonucuna varıldığından, davanın reddi yönündeki İdare Mahkemesi kararında hukukî isabet görülmemiştir.

3.2. Süresi 1200 Gün Olan Bir İş 21/B İle Yapılması Hukuka Uygun Mudur?

Danıştay 13'üncü Dairesinin 2021/4852 Esas ve 2022/25 Karar No'lu kararında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır;

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesi'nce verilen kararda; her ne kadar davalı idarece, işin yapım tekniği açısından özellik arzettiği ve ivedilik şartını karşıladığı, sözleşmede işin süresinin uzun olmasının işin yapılacağı yer olan Muğla ilinin turizm bölgesi olması ve işin yapılacağı yerde turizm sezonunun başlamasıyla bera-

ber inşai faaliyetlerin yerel makamlarca yavaşlatılarak turizm sezonu boyunca durdurulmasından dolayı olarak turizm sezonu boyunca çalışılmayacak sürelerin de göz önünde bulundurulmasından kaynaklandığı ve kısa sürede bitirilmesi planlandığından bahisle ivedilik şartını taşıdığı iddia edilse de Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu uyarınca yayımladığı 10/03/2015 tarih ve 2015/03 sayılı Genelgesi uyarınca turizm sezonunun 15 Mayıs-15 Ekim aylarını kapsadığı, işin bitirme süresi olan 1200 günden bu sürelerin mahsubu sonucunda bile kalan sürenin ihalenin ivedi olarak tanımlanmasına imkân vermediği, pazarlık usulünün uygulanabilmesi için 4734 sayılı Kanun'un 21. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde sayılan şartlardan bağımsız olarak bunlarla birlikte aranması gereken şartlardan olan ivedilikten kastın, ihale sürecinin ihale konusu işin niteliğinden kaynaklı olarak ve önceden öngörülemeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden durumlarla bağlantılı bir şekilde bir an önce sonuçlandırılmasının gerekmesi şartının birlikte sağlanması olduğu, dava konusu işin bitirme süresinin 1200 gün olarak belirlenmesinin işin veya ihale sürecinin ivediliği ile bağdaşmadığı, niteliği gereği kısa sürede tamamlanması gereken yapım işinin yaklaşık 1200 gün gibi uzun bir sürece yayıldığı, 4734 sayılı Kanun'un 21. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendindeki şartların gerçekleştiğinin idarece ortaya konulmadığı; bu itibarla, davalı idarenin pazarlık usulü ile ihaleyi yapma gerekçelerinin işin süresinin 1200 gün olarak belirlenmesi hususu göz önüne alındığında istisnaî bir yöntem olan pazarlık usulü ile ihaleye çıkılması için yeterli olmadığı, ihtiyaçların en iyi şekilde

de, uygun şartlarla ve zamanında karşılanabilmesi için açıklık ve rekabetin sağlanmasının kamu yararı açısından gerekli olduğu, 4734 sayılı Kanun'un 21. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde belirtilen şartların oluştuğuna dair hukuken geçerli bir neden gösterilmeksizin söz konusu ihalenin pazarlık usulü ile gerçekleştirilmesinde hukuka uygunluk bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

3.2. Danıştay Kararlarının Açıklanması

İlk olarak söylememiz gerekir ki her 2 Danıştay Kararı da 2022 yılında verilmiş olduğundan yeni içtihatlardır.

İlk kararda, deprem bölgesinde zaten olan bir alanda eskiden beri aynı yol aksında benzer kapsamda ihalelerin kısım kısım yapılmış olması ve bu riskin her zaman mevcut bulunması nedeniyle ivedi bir durum olarak değerlendirilemeyeceği göz önüne alındığında istisnai bir yöntem olan pazarlık usulü ile ihaleye çıkılması için yeterli olmadığı gerekçesiyle ihaleye 21/B yöntemi ile çıkılmasını hukuka aykırı bulmuştur.

İkinci karar da ise dava konusu işin bitirilme süresinin 1200 gün olarak belirlenmesinin işin veya ihale sürecinin ivediliği ile bağdaşmadığı gerekçesiyle ihaleye 21/B yöntemi ile çıkılmasını hukuka aykırı bulmuştur.

4. SONUÇ

Yapım işleri, kamu idarelerinin en yoğun bir biçimde gerçekleştirdikleri işlerdir. Vatandaşa hizmet niteliği düşünüldüğünde de kamu idareleri bir an önce söz konusu hizmeti tamamlamak amaçlıdır.

Kamu idareleri yapım işlerini gerçekleştirirken; 4734 sayılı Kamu İhale Ka-

nunu hükümleri doğrultusunda hareket etmekle mükelleftirler. Ve Bu Kanun'un 5'nci maddesi olan Temel İlkeler düzenlemesinde açıkça açık ihale ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel ihale usulü olduğu ve diğer ihale usulünün (pazarlık usulü ile ihale) ancak Kanunda belirtilen hallerde kullanılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Pazarlık usulü ile ihalenin (b) bendi, kamu idarelerinin acil ve ivedi hallerde gerçekleştireceği işler için kullanıldığından yapım işlerinde sıklıkla kullanılmaktadır. Ancak bir limitinin olmaması ve sadece davet edilen firmaların ihaleye katılabilmesi nedeniyle sorunlar yaratabilmektedir.

Deprem bölgesinde zaten olan bir alanda eskiden beri aynı yol aksında benzer kapsamda ihalelerin kısım kısım yapılmış olması ve bu riskin her zaman mevcut bulunması nedeniyle deprem riskinin ivedi bir durum olarak değerlendirilemeyeceği göz önüne alındığında istisnai bir yöntem olan pazarlık usulü ile ihaleye çıkılması için yeterli olmadığı,

Dava konusu işin bitirilme süresinin 1200 gün olarak belirlenmesinin işin veya ihale sürecinin ivediliği ile bağdaşmadığı gerekçeleri ile ihalenin pazarlık usulü ile gerçekleştirilmeyeceği doğrultusunda karar verildiği görülmektedir.

İhalelerin iptal edilme riskine karşı idarelerimizin bu doğrultuda ihaleye çıkılmalarında fayda bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, www.mevzuat.gov.tr/Kanunlar,

Danıştay Kararları , www.danistay.gov.tr/Kararlar

Yusuf MERDOĞLU*

SU VE ATIKSU HİZMETİNDEN YARARLANAN GERÇEK VE TÜZEL KİŞİLERDE TARİFE BELİRLENİRKEN HANGİ KRİTERLER ESAS ALINMALI, SENDİKA, DERNEK VE VAKIFLARDA HANGİ TARİFE UYGULANMALIDIR?

1. GİRİŞ

Ülkemizde ‘Su Kanunu’ adı altında bir düzenlemenin yürürlükte olmaması, içme suyunun temininden gerçek ve tüzel kişilere ulaştırılmasına kadarki süreçte dikkate alınması gereken birçok kurallar silsilesiyle karşı karşıya kalındığından uygulayıcıların kasıtlı olmasa da yeni düzenlemelerin varlığından haberdar olmaması ya da bilinen haliyle yeni düzenlemelerin yanlış yorumlanması hukuka aykırı kararların alınmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla kamu hizmetinin kanuna uygun olması ve hukuk kurallarına aykırı olmaması için “indirimli ve bedelsiz su kullanımına” ilişkin temel ve özel kanun niteliğindeki 4736 sayılı kanunun diğer kanunlarla olan ilişkileri eksiksiz bilinmesi gerektiği gibi özellikle suya dair tarifeler belirlenirken bağlayıcılığı hususu da göz ardı edilmemelidir. Özellikle tarifeler başlığı altında; gerçek ve tüzel kişilere hangi tarifelerin uygulanacağı, indirimli veya bilabedel istifade edip edemeyeceği gibi önem arz eden hususlarda kamu tüzel kişiliğine haiz yetkili kurumların karar alıcı mercilerince; 5393

sayılı Belediye Yasası, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Yasası, 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Kuruluş Hakkındaki Kanun ve 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki kanuni düzenlemelerin iyi bilinmesi icap etmektedir. İlgili kanunlar arasında bir uyumsuzluk veya çelişkinin varlığı durumunda hem Anayasa Mahkemesinin kararı hem de yargı içtihatlarının görüşü dikkate alınarak; genel-özel kanun ilişkilerinde özel kanunun geçerli olacağı, genel-genel kanun ilişkilerinde en son tarihli genel kanunun geçerli olacağı, özel-özel kanun ihtilaflarında en son tarihli özel kanunun dikkate alınması pozitif hukukun yerleşik içtihadı gereğidir.

Bu makalede esasında “Mahalli İdarelerde Ücretsiz veya İndirimli Şebeke Suyu Sağlanmasına İlişkin Değerlendirme” başlıklı mahalli idareler dergisinde yayınlanan makalem esas alınarak hazırlanmakla birlikte; genelde Sular İdarelerinde, *indirimden yararlanan ve bedelsiz su kullanan abone-*

* Kamu Görevlisi Ulaştırımcı-Müfettiş, İstanbul Büyükşehir Belediyesi/İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi

liklerin belirlenmesinde dikkate alınması gereken kriterler ile özel de ise sendika, dernek ve vakıflarda hangi tarifelerin uygulanması gerektiği mevzuu ile aynı zamanda kanunla yetkilendirilmiş idari mercilerin; tarifelerin belirlenmesinde **takdir yetkisinin sınırının ve dikkate alınması gereken ölçütlerin neler olduğu** hususları üzerinde durulmuştur.

2. TARİFELER NASIL BELİRLENMEKTEDİR?

Su ve kanalizasyon hizmetlerinde görev ile sorumluluk dağılımına bakıldığında; Büyükşehir Belediyeleri bu tür hizmetleri kendilerine bağlı olan su ve kanalizasyon idareleri aracılığıyla yürütmektedir. Büyükşehirlerde; 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) Genel Müdürlüğü Kuruluş Görevleri Hakkında Kanun'un Ek:5 inci maddesi uyarınca bu kanun hükümleri diğer 29 büyükşehir belediyesinin su ve kanalizasyon idarelerince de uygulanmaktadır. 2560 sayılı Kanunun "*Tarife tespit esasları*" başlıklı 23'üncü maddesindeki "**Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılır. Bu tarifelerin tespitinde, yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve (...) bir kâr oranı esas alınır. Tarifelerin tespiti ile tahsilatla ilgili usul ve esaslar bir yönetmelik ile belirlenir**" hükümlerine istinaden su satışı ve kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması hizmeti ile ilgili tarifenin tespiti, tahakkuku ve tahsili ile ilgili esaslar bir yönetmelikle belirlenmektedir. Bu yönetmelik, mevzuata uygun olarak, il-

gili su ve kanalizasyon idaresi tarafından hazırlanıp, yönetim kurulu tarafından incelenmeyi müteakip genel kurul (Kurumun bağlı olduğu Belediye Meclisidir) onayı ile yürürlüğe girmektedir. İdarelerin, bu yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde, sunulan hizmetin maliyetini ve kamu yararını gözeterek uygulanacak su tarifelerini belirlemeleri gerekmektedir.

2.1. Su Tarifeleri İle Abone Grupları Belirlenirken Dikkate Alınması Gereken Normlar

08.01.2002 tarih ve 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile **kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen hizmet bedelleri hakkında köklü değişiklikler yapılmış, bir kısım kişi ve kurumların kamu hizmetlerinden faydalanmada diğer kişi ve kurumlardan daha avantajlı olmasının önüne geçilmiştir.** Kanun'un 1'inci maddesinin birinci fıkrasında belediye ve bağlı kuruluşların da içinde bulunduğu kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen mal ve hizmet bedellerinde herhangi bir kişi veya kurum lehine indirimli veya ücretsiz tarife uygulanamayacağı belirtilmiş, altıncı fıkrasında ise birinci fıkra hükmünden muaf tutulacak kişi ve kurumları tespit etmeye Cumhurbaşkanının yetkili olduğu ifade edilmiştir. Yeni Cumhurbaşkanlığı Hükümet sisteminde Bakanlar Kurulu kaldırıldığından, yerini Cumhurbaşkanı almıştır.

Kanun'un yayımı tarihinden itibaren birçok Cumhurbaşkanı kararı çıkarılmış ve çeşitli kişi ve kurumlara muafiyetler tanınmıştır. 4736 sayılı Kanun sonrasında çıkarılan Cumhurbaşkanı kararları

her işlem için ayrıntılı şekilde düzenlenmiş, Kanun'a ilişkin uygulamanın tam olarak yerine getirilebilmesi için hizmetten yararlanmada kamu-özel ayrımı yapılmaksızın gerekli tüm detaylara yer verilmiştir. Mesela söz konusu kararlardan bazılarında gerek Meteoroloji Genel Müdürlüğü, gerek TRT (Türkiye Radyo Televizyon Kurumu) gerekse de Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce verilen hizmetlerden kamu kurumlarının ücretsiz veya indirimli yararlanabilmesi için gerekli muafiyet hükümleri düzenlenmiştir. Bir başka deyişle söz konusu muafiyet kararları alınmamış olsaydı kamu kurumlarının dahi Meteoroloji Genel Müdürlüğünün hava tahminleri ile alakalı verilerinden ücretsiz yararlanması mümkün olmayacaktı. Fakat **Kanun'un yayımı tarihinden itibaren Cumhurbaşkanınca çıkarılan muafiyet kararlarında su ve kanalizasyon idarelerine özgü herhangi bir Karara rastlanılmamıştır.** Oysaki benzer bir kuruluş olan TEDAŞ hakkında Kanun'un yayım tarihinden hemen sonra Cumhurbaşkanı Kararı çıkarılmış ve uygulanacak tarife ve indirimler hakkında muafiyet hükümleri getirilerek ilgili Kurumun tarifesi mevzuata uygun hale getirilmiştir.

Su ve Kanalizasyon idarelerine özgü herhangi bir karar ve muafiyet hükmü bulunmadığından kurum tarafından hazırlanacak tarife yönetmelikleri ve uygulanacak tarife kararlarında **sadece genel nitelikte çıkarılan kararlar ile diğer kanunlarda belirtilen muafiyet hükümlerinin uygulanabilmesi mümkündür.** Örneğin şehit aileleri, gaziler ve engelliler için indirimli tarife uygulanması mevzuata aykırı değildir. Zira mezkûr kişiler hakkında gerek 4736 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinde gerekse de 2002/3654

sayılı Bakanlar Kurulu Kararında¹ genel muafiyet hükmü tanınmış ve bu kişilere her türlü işlemde indirimli ve ücretsiz tarife uygulanabilmesinin önu açılmıştır. Aynı şekilde mabetlere ücretsiz su verilmesi de mevzuata aykırı değildir. Çünkü 5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde 2012 yılında yapılan değişiklikle mabetlere indirimli veya ücretsiz içme ve kullanma suyu verilebileceği hüküm altına alınmıştır. (Ek cümle: 12/11/2012-6360/18 md.) Belediye ve bağlı idareler, meclis kararıyla mabetlere², eğitim kurumlarına, yurtlara, okul pansiyonlarına ve hastanelere **indirimli bedelle ya da ücretsiz** olarak içme ve kullanma suyu verebilirler). **Bu hüküm açıkça "indirimli ya da ücretsiz" seçimlik şartından herhangi birinin kullandırılması noktasında idareye takdir yetkisi verdiği açıktır³.** Ancak haklarında herhangi bir muafiyet hükmü bulunmayan ister özel isterse kamu tüzel kişilikleri olsun indirimli tarifeden yararlanması mümkün değildir ve mevzuata aykırıdır.

Örneğin; 5393 sayılı yasanın geçici ve son hükümler başlıklı bölümüne 7061 sa-

¹ 28/1/2002 Tarihli ve 2002/3654 Sayılı Kararnamenin Eki: **Madde 1** — Gaziler, şehit ve gazi, dul ve yetimleri, özürlüler, öğrenciler ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamındaki kişiler 8/1/2002 tarihli ve 4736 sayılı Kanunun 1'inci maddesinin birinci fıkrası hükmünden muafır.

² 28/11/2017 tarihli ve 7061 sayılı Kanunun 85'inci maddesi ile bu fıkranın ikinci cümlesine "meclis kararıyla **mabetlere**" ibaresi eklenmiştir

³ (Ek fıkra:21/12/2019-7201/11 md.) Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya Bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ören yerlerinde, 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın müze ve ören yerlerinde elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için uygulanacak **tarife; tüketim miktarına bakılmaksızın büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerinin aynı dönemdeki su tarifesinde kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifesinin yüzde onunu geçemez.**

yılı yasa ile eklenen [(Ek Madde 2- (Ek: 28/11/2017-7061/86 md.)] **Kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarife ücreti tüketim miktarına bakılmaksızın sabit tarife ücreti olarak belirlenir ve konutlar için belirlenen en düşük su ve atık su tarife ücretinin yüzde 50 fazlasını geçemez. Belediyeler temiz şebeke suyu hizmeti vermediği yerleşim yerlerindeki kamu kurumlarından herhangi bir ad altında ücret talep edemez. Kamuya ait eğitim kurumları, yurtlar, okul pansiyonları ve hastanelerden abonelik, açma kapama, bağlantı, teminat, güvence bedeli, katılma payı ve benzeri ad altında herhangi bir ücret talep edilemez.** Hükümü incelendiğinde; *Kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarife ücreti tüketim miktarına bakılmaksızın sabit tarife ücreti olarak belirlenir ve konutlar için belirlenen en düşük su ve atık su tarife ücretinin yüzde 50 fazlasını geçemez. Hükümü ile karar organını tarife hususunda konutlara uygulanan tarifinin uygulanması noktasında sınırlandırırken, aynı zamanda karar organına uygulanan konut tarife ücretinin yüzde 50'den fazlasını geçmemek koşuluyla da takdir yetkisi vermiştir.*

Diğer taraftan *Kamuya ait* eğitim kurumları, yurtlar, okul pansiyonları ve hastanelerden abonelik, açma kapama, bağlantı, *teminat, güvence bedeli, katılma payı ve benzeri ad altında herhangi bir ücret talep edilemez.* Hükümünden hareketle yetkili organca altını çizmek suretiyle mefhumu muhalifi bağlamında hukukumuzdaki kıyas çeşitlerinden olan aksi ile kanıt bağlamında, kamuya ait olmayan eğitim kurumları, yurtlar, okul pansiyonları ve hastanelerden abonelik, açma kapama, bağlantı, **teminat, güvence bedeli, katılma payı ve benzeri**

ad altında herhangi bir ücret talep edilebileceği anlaşılmaktadır.

Kaldı ki, D. 10. Dairesi⁴, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na dayanılarak çıkarılan ve özel sağlık kurum ve kuruluşları ile kamuya ait sağlık kurum ve kuruluşlarına başvuran hastalardan, katılım payının farklı alınmasını öngören tebliği; "... (katılım payı alınmasını öngören) Kanun'da sağlık kurum ve kuruluşları ile kamuya ait sağlık kurum ve kuruluşlarına başvuran hastalardan, katılım payının farklı alınmasına olanak sağlayan bir kural bulunmadığı..." yönündeki içtihadıyla üst normun bağlayıcılığı bir kez daha zikredilen kararlar vurgulanmıştır.

Her ne kadar 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'da su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına ilişkin tarifeleri yapma yetkisi Genel Kurula (Büyükşehir Belediye Meclisine) verilmiş ise de Genel Kurulun **herhangi bir kişi veya kuruma indirimli tarife belirleyebileceği veya değişik gruplara zımnı indirim anlamına gelen değişik tarifeler uygulayabileceğine** ilişkin bir hükme yer verilmemiştir.

Kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla teşkil edilen kurullar (belediye meclisleri dahil) kendilerine kanunla verilen yetkileri kullanırken sınırsız takdir yetkisine sahip değillerdir. Nitekim Danıştay 8. Dairenin⁵ 13.12.2018 tarihinde ... Sular İdaresi Genel Kurulunun yapmış olduğu düzenlemeye ilişkin

4 Danıştay.10. D., E. 2008/11388, T. 3.4.2009. (Kazancı İçtihat Bankası)

5 Danıştay 8. Daire, E. 2016/12815 K. 2018/8326 T. 13.12.2018. (Kazancı İçtihat Bankası)

kararında, 2634 sayılı kanun gereği Turizm belgeli yatırım ve işletmelere ilişkin o bölgede sanayi ve meskenlere uygulanan tarifelerden en düşüğü üzerinden su satış tarifesi belirlenir hükmü cari iken su satış tarifesinde Turizm Belgeli Yatırım ve İşletmeler İçin Ayırım yapılmadan Tüm otel motel ve pansiyonlar için Su satış bedelinin 3,50 TL/m³ olarak belirlenmesinin hukuka aykırı olduğu cihetle Genel Kurulca alınan kararın isabetsiz olduğu belirtilmiştir.

Yasa ile hüküm altına alınmayan bir hususta, Mahalli İdarelerin Karar Organınca gerçek veya tüzel kişilerin su ve benzeri diğer hizmetlerden indirimli veya ücretsiz yararlandırılmasına yönelik çıkarılacak bir yönetmelik yapılan idari işlemi meşrulaştırmayacaktır⁶. Yargı organlarına göre aksi bir düzenleme ile de (kanunda karşılık alınması hususunda) düzenleyici işlemlerle (yönetmelik, yönerge vb.) ne ad altında olursa olsun karşılık alınamayacağı görüşü hâkimdir⁷.

Dolayısıyla alınan kararlarda başta Anayasa olmak üzere diğer kanunlarda yer alan kısıtlayıcı hükümlerin de dikkate alınması gerektiği açıktır. Bilhassa hem “sonraki kanun” (lex posterior) hem de “özel kanun” (lex specialis) niteliğinde bulunan kanunların uygulamada önceliği bulunduğundan yapılan iş ve işlemlerde bu kanunların amir hükümlerine riayet edilmesi bir zorunluluktur. 4736 sayılı Kanun 2560 sayılı Kanun’a göre hem sonraki kanun niteliğindedir hem de indirimli veya ücretsiz tarife belirleme konularında daha özel nitelikli bir Kanun’dur.

6 İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, E. 2000/401, K. 2000/938, T. 3.7.2000.

7 Danıştay 8. D., E. 1995/4420, K. 1997/1490, T. 5.5.1997., DD. 94, s. 539.

Nitekim sadece tarife belirleme yetkisine dayanılarak 4736 sayılı Kanun’un göz ardı edilmesi mümkün değildir⁸.

2.2. Sendika, Dernek ve Vakıfların Hizmet Binaları Hangi Abone Grubundan Tarifelendirilmelidir?

Bu konuyu İstanbul ve Kanalizasyon İdaresinin mevzuatsal gelişimi üzerinde durarak açıklamak konunun anlaşılması hususunda katkı sağlayacaktır.

İSKİ’nin genel düzenleyici işlemleri tetkik edildiğinde; Dernek ve vakıflara ait hizmet binalarının su ve atık su tarifeleri 24.11.2011 tarihinde yürürlüğe giren ‘İSKİ Tarifeler Yönetmeliği’nin Konut tarifesi uygulanacak aboneler başlıklı 8. maddesinde belirtilmiştir.

(1) Konut tarifesi uygulanacak aboneler aşağıda belirtilmiştir. a) Barınma amacıyla oturlan yerler, meskenler. b) Tüm kamu konutları. c) İstanbul Büyükşehir Belediyesinin spor etkinliklerine ait tüm abonelikler ile Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğüne ve Amatör Kulüpler Federasyonuna kayıtlı spor kulüplerinin ticari amaçla işletilmeyen lokal ve tesisleri. ç) Tek sayaçtan su kullanan karışık grup abonelerden yoğunluğu mesken olmak şartı ile su kullanan, avukatlık, muhasebecilik, mali müşavirlik, mühendislik ve bunun gibi ev-ofis olarak kullanılan büro niteliğindeki işyerlerine ortak sayaç konut tarifesi uygulanır. d) Tüm kamu hastaneleri ve kamu sağlık kurumları. e) Yabancı ülke temsilcilikleri ve konsoloslukları. f) Siyasi partilere, ticari gaye ile işletilmeyen hayvan barınaklarına, site villa ve apartmanların ortak kullanımına giren ve ticari amaçlı olmayan havuz, yönetim

8 Mahalli İdarelerde Ücretsiz veya İndirimli Şebeke Suyu Sağlanmasına İlişkin Değerlendirme, Mahalli İdareler Dergisi, Sayı 110 (220), Haziran 2022, s. 3-16.

odası, otoparklar, güvenlik kulübelerine, bina temizliği için kullanıma, yangın tesisatlarına ait abonelikler. g) Herhangi bir ticari faaliyetin yürütülmediği muhtarlık hizmet binaları. ğ) Bu grupta; 1) Bakanlar Kurulu Kararı ile kamu yararına faaliyet gösterdiği kabul edilen hayır derneklerine ait hizmet binaları 2) Bakanlar Kurulu Kararı ile vergi muafiyeti tanınan vakıflara ait hizmet binaları, 3) Askeri okullar ve polis okulları, 4) Ceza ve Tevkif evleri Genel Müdürlüğüne bağlı Ceza İnfaz Kurumları ile Çocuk Islah ve Eğitim Evleri, 5) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı veya Bakanlığın denetimindeki huzurevleri, yaşlı bakım evleri ve özürlü rehabilitasyon merkezleri, 6) Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı veya bu Bakanlığın denetimindeki eğitim kurumları, öğrenci yurtları, kurslar, pansiyonlar, 7) Diyanet İşleri Başkanlığı ve müftülüklerle bağlı veya bunların denetimindeki kurslar, yurtlar, pansiyonlar, 8) Dernek ve vakıfların idare bina veya merkezleri ile dernek ve vakıflarca eğitim ve öğretime destek ve katkı amacıyla kurulan ve işletilen öğrenci yurdu, kurs, pansiyonlar yer alır. h) Belediyeler ile iştiraklerinin tüm hizmet binaları ve tesislerine ait abonelikler.

Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği 2011 yılında Konutlara kademersiz tarife uygulandığı görülmektedir. Ancak İSKİ Genel Kurul Kararıyla 2012 yılından itibaren konutlara kademeli tarife uygulanmasına karar verilmesi üzerine Tarifeler Yönetmeliğine 'Yönetmeliğin 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (c), (d), (g), (ğ) ve (h) bentlerinde sayılan aboneliklere ilişkin tüm tahakkuk ve faturalandırmalar; konutlara uygulanan bedel ve tarifenin en alt kademesinden yapılıır' hükmü eklenerek dernek ve vakıfların idari hizmet binaları konutun 1.

Kademesinden faturalandırılmıştır. Yani sabit kademe uygulanmıştır.

Kanuni dayanak olmaksızın yapılan bu işlem, Sayıştay Başkanlığının İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü İSKİ 2016 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda; *Mevzuata Aykırı Olarak İndirimli Su Tarifesi ve Ücretsiz Hizmet Bedellerinin Belirlenmesi Kurum gelir hesapları ile İSKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin incelenmesi sonucunda; Kurum tarafından içlerinde amatör spor kulüplerine ait tesis ve lokallerin, dernek ve vakıflara (Kamu yararı olup olmadığına veya vergi muafiyeti tanınıp tanınmadığına bakılmaksızın) ait bina ve merkezler ile belediyeler ve belediye iştiraki olan şirketlere ait tüm hizmet binaları ve tesislerin de bulunduğu birçok kurum, şirket, dernek ve vakfa ait tesislere indirimli su tarifesi belirlendiği, Genel yönetim kapsamındaki kamu kurumları, mazbut vakıflar, bedelsiz gruptaki aboneler ve belli şartları taşıyan vakıf ve cemiyetlerden rabit bağlantı, kazı ruhsat bedeli, proje inceleme ve onay ücreti alınmadığı, bunlardan ayrıca katılım payı tahsilâtının da gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir'* denilerek dernek ve vakıflara uygulanan tarifenin **4736 sayılı kanuna aykırılık teşkil ettiği belirtilmiştir.** Bunun üzerine İSKİ mevzuat düzenlemeleri kapsamında 'Tarifeler Yönetmeliği'nde' düzenlemeler yaparak adını '**İSKİ Abone Hizmetleri Tarife ve Uygulama Yönetmeliği**' olarak değiştirmiş ve dernek ve vakıfların idari binalarının tarifesini düzenlemiştir. İSKİ Abone Hizmetleri Tarife ve Uygulama Yönetmeliğinde düzenlemeler yapılmış yeni bir tarife grubu belirleyerek dernek ve vakıfların idari binalarının tarifeleri kamu kurum ve kuruluşları okullar, yurtlar ile birlikte değerlendirerek 'Özel Grup' tarifesinden

yararlanması için madde düzenlemiş ve İSKİ Genel Kurulunda kabul edilmiştir. Söz konusu Yönetmelik Taslağı Sayıştay Daireler Kurulu tarafından incelenmesi neticesinde, Taslağın 15'nci maddesi birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan 'Dernek ve vakıflara ait binalar' hakkında 4736 sayılı Kanundan muaf olduklarına ilişkin herhangi bir Bakanlar Kurulu Kararı veya bu kanundan sonra yürürlüğe giren bir yasal düzenleme olmadığında bu kurumlara daha düşük bedelle su hizmeti sunulması veya bunu ihsas edecek tarife belirlenmesinin mümkün olmadığını bu nedenle bu bentlerin madde kapsamından çıkarılması gerektiğini ifade etmiştir. 16.04.2019 tarih 2019/161 Sayılı İSKİ Yönetim Kurulu Kararıyla Sayıştay Başkanlığı görüşüne uygun olarak düzenleme yapılmış ve 16.07.2020 Tarih 6 Sayılı İSKİ Genel Kurulunda kabul edilen yönetmelik değişikliği Sayıştay görüşü alındıktan sonra dernek ve vakıflara ait ticari gayesi olmayan idari binaları⁹ konut tarifesine (kademeli konut) alınmıştır.

Diğer taraftan, Sendikalara uygulanacak su tarifelerine ilişkin yasal düzenlemenin olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla tarife belirlenirken hangi kıstaslar dikkate alınmalı ve nasıl hareket edilmelidir. Bu belirsizliği sendika kanunu mercak altına alınarak açıkla-

9 Konut tarifesi uygulanacak aboneler MADDE 7- (Değişik:16.07.2020 tarih 6 sayılı G.G.K Yönt.eki 1.maddesi) 1) Konut tarifesi uygulanacak aboneler aşağıda belirtilmiştir. (a) İkamet amacıyla kullanılan konutlar, (b) Ferdi şantiye konutlar, (c) Villa, apartman ve toplu konut sitelerinin ticari gayesi olmayan ortak kullanım alanları. (ç) Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü denetimindeki veya Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Federasyonuna bağlı spor kulüplerinin ticari gayesi olmayan lokal ve tesisleri. (d) Muhtarlık hizmet binaları, (e) Yabancı ülke temsilcilikleri ve konsoloslukları, (f) **Dernek ve vakıflara ait ticari gayesi olmayan idari binaları**, (g) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı denetimindeki bakım evleri ve engelli rehabilitasyon merkezleri, (ğ) Siyasi partiler.

nabilir. 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nda Sendika: *'İşçilerin veya işverenlerin çalışma ilişkilerinde, ortak ekonomik ve sosyal hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek için en az yedi işçi veya işverenin bir araya gelerek bir işkolunda faaliyette bulunmak üzere oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kuruluşları'* olarak tanımlanmıştır. Yine aynı kanunun Sendikaların Kuruluş usulü başlıklı 7'nci maddesinde, *"Kuruluşlar, kurucularının kuruluşun merkezini bulunacağı ilin valiliğine dilekçelerine ekli olarak kuruluş tüzüğünü vermeleriyle tüzel kişilik kazanır. Sendikalar için kurucuların kurucu olabilme şartlarına sahip olduklarını ifade eden yazılı beyanları; üst kuruluşlar için ilgili kuruluşların genel kurul kararları dilekçeye eklenir. Vali, tüzük ve kurucuların listesini on beş gün içerisinde Bakanlığa gönderir. Bakanlık; kuruluşun adını, merkezini ve tüzüğünü on beş gün içinde resmî internet sitesinde ilan eder"* hükümleri yer almaktadır. Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere Valilik ve Bakanlığın onayı ile sendikalar tüzel kişiliğini kazanmaktadırlar. Sendikaların statüsü konusunda ise sendikaların hukuki niteliği *'Kamu kuruluşu niteliğindeki meslek kuruluşlarına yaklaşan özel hukuk tüzel kişileri'* olarak genel bir kanaatin hâkim olduğu doktriner görüşlerden anlaşılmaktadır. Sendikaların temel gayesinin; üyelerinin sosyal, ekonomik ve mesleki yararlarını korumak ve faaliyetlerini sürdürmek amacı olduğu ve ticari gayesi olmayan idari binalarının kamu yararına ve kamusal ölçekte bir amaca hizmet etmek niyetiyle kullanıldığı göz önünde bulundurulduğunda, vakıf ve derneğe uygulanan tarifenin aynı mantıkla sendikalar için de uygulanması gerektiği ve bu

sebeple konut tarifesinden değerlendirilmesi uygun olacaktır.

Dolayısıyla ticari gayesi olmayan Sendikaların, Derneklerin ve Vakıfların idari hizmet binaları ve şubelerinden konut abone statüsünden, ticari gayesi olan sendika, dernek ve vakıfların idari bina veya şube fark etmeksizin işyeri aboneliği statüsünden tarifelenmesi gerektiği hem 4736 sayılı Sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanundan, hem de Danıştay ile Sayıştay'ın hâkim görüş ve kararlarından anlaşılmaktadır.

3. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Yukarıda yer verilen açıklamalar; yargısal içtihatlar, doktriner görüş ve mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde;

1- Su tarifelerinin, başta 2560 ve 6360 sayılı Kanunlar olmak üzere ilgili diğer kanunlar ile 4736 sayılı Yasa merkezde alınarak belirlenmesi ve uygulanması kanuna ve hukuka uygun kararlar alınması noktasında önem arz etmektedir.

2- **Cumhurbaşkanının herhangi bir oran ve koşulla sınırlı kalmaksızın indirimli ya da ücretsiz olarak, kurum ve kuruluşlarca üretilen hizmetten yararlanacakları belirleyebileceği; kamu hizmetini üreten kurum ya da kuruluş tarafından ise bu belirleme ile bağlı kalarak indirim ya da ücretsiz yararlandırma konusunda düzenleme yapması** gerektiği anlaşılmaktadır.

3- Cumhurbaşkanı tarafından yapılan belirlemenin bağlayıcı olmayıp, hizmeti üreten kamu kurumunun takdirine bırakıldığı yönündeki yaklaşımın da Cumhurbaşkanına 4736 sayılı Yasa ile

tanınan yetkinin etkisizleşmesi ve Cumhurbaşkanınca yapılan belirlemenin anlamını kaybetmesi sonucunu doğuracağı açık olup, **hizmeti sunan idarenin takdirine bırakılan hususun, indirimli tarife uygulanması ya da ücretsiz yararlandırma seçeneklerinden birini uygulamak olduğu anlaşılmaktadır.**

4- **Kamu kurumları dahi kendileri hakkında muafiyet hükmü olmaksızın diğer kamu kurumlarınca üretilen mal ve hizmetlerden indirimli veya ücretsiz yararlanamazken dernek ve vakıflar ile bunlar tarafından açılan yurt ve kursların, belediye şirketlerinin, amatör spor kulüplerinin bu haktan faydalandırılması mevzuata aykırılık teşkil edecektir.** Dolayısıyla, **Kamu kurum ve kuruluşları (belediye meclisleri dâhil) kendilerine verilen yetkileri kullanırken sınırsız takdir yetkisine sahip değillerdir. Dolayısıyla bağlı yetki söz konusudur.**

5- İdarelere yasa gereği bir takdir yetkisi verilmişse, zikredilen yetkinin; ölçülü ve adil olmak ve anayasal ilkelere bağlı kalmak koşuluyla kullanılması hukuk devletinin bir gereğidir. **Bu durumda aynı statü ve grupta olan gerçek veya tüzel kişi fark etmeksizin uygulanacak tarife bütün gruplar için eşit olmalıdır.** Örneğin ticari gayesi olmayan dernek, vakıf ve sendikaların bir kısmına konut tarifesi, bir kısmına işyeri tarifesi ya da bazılarında kademeli tarife uygulanırken bazılarında sabit kademedeki ücretlendirilmesi anayasanın eşitlik ilkesine de aykırılık teşkil edeceği gibi idarelerin böyle bir takdir yetkisinin de olmadığı unutulmamalıdır.

6- **4736 sayılı Kanun veya bu Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan Cumhurbaşkanınca Kararları ile**

diğer kanunlarda muafiyet tanınan kurumlar haricinde gerçek veya tüzel kişilere kamu kurumları tarafından üretilen hizmetlerden ücretsiz veya indirimli faydalanma hakkı verilemeyeceği gibi buna sebebiyet verebilecek tarifelerin belirlenmesi de mümkün değildir. Aksi durumda 5018 sayılı KMYKK 71 nci maddesi kapsamında kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmesine neden olunacağı için bizatihi uygulayıcıların ve karar organlarının kamu zararına muhatap olacağı açıktır.

7- **Yasa ile hüküm altına alınmayan bir hususta, Mahalli İdarelerin Karar Organınca gerçek veya tüzel kişilerin su ve benzeri diğer hizmetlerden indirimli veya ücretsiz yararlandırılmasına yönelik çıkarılacak bir yönetmelik yapılan idari işlemi meşrulaştırmayacaktır.** Nitekim hiçbir kurum 4736 yasanın belirlemediği, Cumhurbaşkanı kararı ile indirim ve muafiyet konusunda alınan bir karar olmadan ya da yasal bir düzenlemeye dayanmadan gerçek ya da tüzel kişi fark etmeksizin indirim ya da muafiyet düzenlemesi yapamaz. Dernekler ile Vakıfların Ticari gayesi olmayan idari binalarına işyeri tarifesi uygulanmamasının altından yatan nedenin Türk Ticaret Kanunu kapsamında ticari bir faaliyet göstermemesinden ileri geldiği açıktır. Yukarıdaki kararlar ve Sayıştay görüşü de açık olmakla birlikte 4736 sayılı yasanın açıkça izin vermediği durumlarda gerçek veya tüzel kişilik fark etmeksizin indirim veya muafiyet tanınmayacağı, tarifeler arasında teşekkül ettirilen kademeye rağmen farklı gruplara en üst veya en alt kademe uygulanması-

nın belli kesimi avantajlı veya dezavantajlı duruma getireceğinden hem Danıştay nezdinde hem de Sayıştay'ın kararlarından mevzuata ve hukuka aykırı olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla ticari gayesi olmayan Sendikaların, Derneklerin ve Vakıfların idari hizmet binaları ve şubelerinden konut abone statüsünden, ticari gayesi olan sendika, dernek ve vakıfların idari bina veya şube fark etmeksizin işyeri aboneliği statüsünden tarifelendirilmesi gerekmektedir.

8- Sendikalara, Dernekler ile vakıflara uygulanacak tarifeler ile ilgili herhangi bir yasal düzenlemenin olmayışı idareler arasında da değişik uygulamalara yol açtığından mezkûr konu ile ilgili bir önerinin mevzuatımızda yerini alması uygulama birliği açısından da önem arz edecektir. Nitekim bazı idareler sendika, dernek ve vakıfların ticari gayesi olmayan idari binalarını işyeri tarifesi üzerinden, bazıları konut tarifesinden bazıları Resmi Kurumlara uygulanan tarife ya da başlı başına ayrı bağımsız bir tarife uygulamaktadırlar. Uygulama birliğinin olmayışının temel sebebi kanuni boşluktan ileri geldiği açıktır. Bununla birlikte, **tüm dernek ve vakıfların aynı tarifeye tabi tutulmaması, Vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler** (Kızılay, Yeşilay, Verem Savaşı Derneği vb.) ile diğer derneklerin (Köy Dernekleri, Ganyan Sevenler Derneği, Ötücü Uçucu Kuş Sevenler Derneği vb.) ayrı tutulması gerekmektedir. **Vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan derneklerin** ticari gayesi olmayan idari binalarını kamu yararına çalıştıklarından kamuya uygulanan tarifeler ile birlikte, diğer derneklerin ise ticari gayesi olmayan idari binaları konut tarifesi üzerinden değerlendirilebilir. Önerimizin

uygulamada yerini alması ancak yasal düzenleme ile mümkün olacağı unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/07/20120721-24.htm>, AYM E. 2011/6, K. 2012, T. 26.1.2012, R.G. 21.7.2012/28360.

D.10.D, E. 2008/11388, T. 3.4.2009. (Kazancı İçtihat Bankası)

Danıştay 8. Daire E. 2016/12815 K. 2018/8326 T. 13.12.2018. (Kazancı İçtihat Bankası)

Danıştay 8. Daire, E. 1995/4420, K. 1997/1490, T. 5.5.1997., DD. 94, s. 539.

Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, E. 2000/401, K. 2000/938, T. 3.7.2000.

Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu E. 2005/2204 K. 2007/1449 T. 31.5.2007.

Danıştay 8. Daire E. 2016/14051 K. 2021/226 T. 21.1.2021.

Danıştay 8. Daire E. 2016/6460 K. 2021/2169 T. 8.4.2021.

Danıştay 8. Daire E. 2016/12815 K. 2018/8326 T. 13.12.2018.

Danıştay 8. Daire E. 2011/7969 T. 18.1.2012.

Danıştay 10. Daire E. 2008/9199 K. 2008/9358 T. 24.12.2008.

Danıştay 1. Daire, E. 2007/792, K. 2007/1171, T. 17.10.2007. (Kazancı İçtihat Bankası)

Danıştay 10. Daire E. 2006/5456 K. 2007/41 T. 22.1.2007.

Kamu Zararının Suçun Genel Teorisi Özelinde, Disiplin ve Ceza Hukuku Bağlamında Değerlendirilmesi, Mahalli İdareler Dergisi, Sayı 105 (220), **Eylül-Ekim 2021**.

Mahalli İdarelerde Ücretsiz veya İndirimli Şebeke Suyu Sağlanmasına İlişkin Değerlendirme, Mahalli İdareler Dergisi, Sayı 110 (220), **Haziran 2022**.

Belediyelerde Su Kayıplarının Kontrolü (Mahalli İdareler Dergisi).

Belediyelerde Su ve Atıksu Tarifelerinin Belirlenmesinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar (Mahalli İdareler Dergisi).

Sayıştay İdareler Denetim Raporu-Belediye ve Bağlı İdareler 2017, 2018 ve 2019. (<https://www.sayistay.gov.tr/reports/category/31-belediyeler---bagli-idareler>).

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5393&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>.

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5216&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>.

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5302&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>.

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2560&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>.

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6360&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>.

Salih ÇALAL*

KAYNAK SULARI HARCININ TAHSİLİNDE BELEDİYELERİN YETKİ ALANI

1. GİRİŞ

Belediyelerin öz gelirleri dışında merkezi bütçeden yapılan transferler de diğer gelirlerini oluşturmaktadır. Mahalli idareler açısından elde edilecek olan gelir büyük önem taşımaktadır. Bu neden ile belediye gelirleri sürekli tartışma konusu olmuş ve olmaya da devam etmektedir. Vergiler, harçlar ve katılma paylarından oluşan belediye gelirlerinden harcamalara katılma payları; hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamı üzerinden ve Belediye Gelirleri Kanunu'nun üçüncü kısmında öngörülen yöntem ve esaslara göre tahakkuk ettirildiğinden belli tarife göre alınan belediye gelirleri, vergi ve harçlardan oluşmaktadır. Harç ise kamusal güce dayalı olarak kamusal harcamaların finansmanı için, fertlerin özel menfaatlerine ilişkin olarak, kamu kurumları ve hizmetlerinden yararlanmaları karşılığında yaptıkları ödemelerdir.

Belediye gelirleri kanununda yer alan kaynak suları harcının belediyelerce tahsil edilmesine ilişkin açıklayıcı bilgiler, bu makalemiz özelinde incelenecektir.

2. KAYNAK SULARI HARCININ ÖZELLİKLERİ

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan harçlar; işgal harcı, tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcı, kaynak suları harcı, tellallık harcı, hayvan kesimi muayene ve denetleme harcı, ölçü ve tartı aletleri muayene harcı, bina inşaat harcı, yapı kullanma izni harcı, kayıt ve suret harcı, imar ile ilgili harçlar, işyeri açma izni harcı, muayene, ruhsat ve rapor harcı ve sağlık belgesi harcı olmak üzere on üç ayrı harç türünden oluşmaktadır.

Anılan Kanunun 63'üncü maddesine göre, özel kaplara doldurup satılacak olan kaynak sularının (işlenmiş sular dahil) belediyelerce denetlenerek hangi kaynaklara ait olduklarını gösterecek şekilde bu kaplara özel işaret konulması, Kaynak Suları Harcına tabidir.

18 Ekim 1952 tarih ve 8236 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan, Gıda Maddelerinin ve Umumi Sağlığı İlgilendiren Eşya ve Levazımın Hususi Vasıflarını Gösteren Tüzüğü'nün "Sular ve Buzlar" is-

* Sosyal Güvenlik Başmüfettişi, C Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı

mini taşıyan on yedinci bölümünün Sular başlıklı kısmında bulunan **416'nci maddeye göre**; İçilen sularla, gıda maddelerinin hazırlanmasında ve yapılmasında, kişisel veya genel temizlik işlerinde kullanılan sular; kaynak (memba) suları, içme ve kullanma suları isimleri altında ikiye ayrılır:

a) Kaynak suları; jeolojik şartlara uygun toprak derinliklerinde toplanan, bir çıkış noktasından sürekli olarak kendiliğinden akan ve 417 nci maddedeki nitelikleri taşıyan sulardır.

b) İçme ve kullanma suları; toplumun içme ve kullanma (yemek yapma, temizlik ve benzeri) ihtiyaçları için kullandığı hijyenik sulardır.

418'inci maddede; “a) Kaynak suları işletmek isteyenler, yönetmelikte belirtilen esaslara uygun olarak önce Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığından tesis izni, sonra da sularını satabilmek için işletme ruhsatı almak zorundadırlar.

b) Kaynak sularının gerek beslenme bölgeleri, gerekse kaptaj yapıldıkları yerler, suyu her türlü kirlenmelerden koruyacak ve içine insan ve hayvan girmesini ve diğer suların karışmasını önleyecek şekilde ve Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 237 nci maddesinde tarif edildiği üzere, himaye bölgesi ile sınırlandırılmış olacaktır.

c) Kaynak sularının, dışardan içerisine hiç bir şey sızmayacak tarzda sağlam ve suyun niteliklerini bozmayacak maddelerden yapılmış bir kaptaj tesisi içine alınması zorunludur. Kaptaj, isale ve depoların nitelikleri yönetmelikte gösterilen esaslara uygun olacaktır.”

denilmektedir.

419, 420, 421 inci maddelerde ise; “Kaynak suları, ancak kaynaklardaki veya kaynaklarından doğrudan doğruya özel borularla sevkedildiği ve nitelikleri 420 nci madde de belirtilen doldurma yerlerinde doldurularak satılabilir. Doldurma yerlerinde doldurulmuş kaplar içindeki suların başka yerlere taşınarak oralarda tekrar başka kaplara doldurulmak suretiyle satışa çıkarılması ve satışı yasaktır. Kaynak sularının doldurma yerlerinde, dışardan her türlü kirlenmeleri önleyecek şekilde doldurma, kapatma tesisleriyle su kaplarının yıkanması ve fennî temizliklerinin sağlanması için gerekli tertipler ve vasıtalar bulunacaktır. Kaynak sularının doldurma yerine kadar akacağı veya doldurma yerinde konulacağı her türlü kap ve vasıtaların ve kapaklarının sağlığa zararlı olabilen veya bu suların niteliklerini bozan maddelerden yapılmış olmaması ve suların her türlü kirlenmelere karşı tamamıyla korunması şarttır.”

hükümlerine yer vermiştir.

Kaynak suları harcının yer verildiği 2464 sayılı Kanunun 63 üncü maddesinde, kaynak sularından hangi şartlar altında “harç” alınacağı açıklanmaktadır. Mülga 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 32'nci maddesindeki “Kaynak Sularından Alınacak Resim” yeni düzenlemede karşımıza “Kaynak Suları Harcı” şeklinde çıkmaktadır. Bu durum madde gerekçesinde, “5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda Kaynak Sularından Alınacak Resim olarak düzenlenmiş bulunan bu mükellefiyet, Kaynak Suları Harcı olarak yeniden tedvin edilmiştir. Harcın konusunu belli eden bu maddeye göre, özel kaplara doldurulacak satılacak olan kaynak sularının belediyelerce denetlenmesi ve kaplara özel işaret konulması harca tabi

tutulmuştur.” şeklinde açıklanmaktadır. Maddeye göre, özel kaplara doldurulup satılacak kaynak sularının denetlenerek, üzerlerine hangi kaynağa ait olduğunu gösteren özel işaretler konulması Kaynak Suları Harcı'na tabidir. Belediyeler, özel kaplar içinde satılacak olan kaynak sularını kontrol ederek hangi kaynaklara ait olduğunu gösteren özel işaretler koyacaklardır. Belediyeler bu işaretleme ve kontrol hizmetleri karşılığında harç alacaklardır. Kaynak Suları Harcı, bu suların satışa arzı için kaplara doldurulmasını müteakip, kaplar üzerine özel işaret konulması sırasında bu işi yapan belediyeye makbuz karşılığı peşin olarak ödenir.

3. KAYNAK SULARI HARCININ TAHSİLİ

Bilindiği üzere, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 235 inci maddesinde; “Hususi kanuna tevfikana belediyelerce idare edilen sularla işletilmesi şirketlere bırakılan suların sıhhi hususları Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletinin murakabesine tabidir” hükmü yer almaktadır.

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 27 nci maddesinde;

“(1) Herhangi bir katkı, aroma veya zenginleştirme amaçlı madde ilave edilen kaynak suları, içme suları, doğal mineralli sular ve yapay sodaların üretimi, ambalajlanması, satışı, ithalat ve ihracatına ilişkin esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Ancak; kaynak suları, içme suları, doğal mineralli sular ve tıbbi amaçlı suların üretimi, uygun şekilde ambalajlanması, satışı, ithalat ve ihracatına ilişkin usul ve esaslar ile içme-kullanma sularının teknik ve hijyenik şartlara uygunluğu,

kalite standartlarının sağlanması, kalite standartlarının izlenmesi ve denetimi ile ilgili usul ve esaslar Sağlık Bakanlığınca belirlenir. Bu esaslara uygunluk bakımından belediye veya il özel idarelerinin sorumluluğunda bulunan içme sularının Türkiye Halk Sağlığı Kurumu tarafından yapılacak veya yaptırılacak her türlü tetkik ve tahlil bedelleri ilgili belediye veya il özel idaresince karşılanır. Belediyelerce ödenecek tetkik ve tahlil bedelleri, Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarına belediyelerce tahakkuk ettirilecek su kullanım bedellerinden mahsup edilir. Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının birliklerince talep edilen içme ve kullanma sularına ilişkin analizler ilgili mevzuatına göre Sağlık Bakanlığınca bağlı laboratuvarlarda ücretsiz olarak yapılır.”

hükmü ile,

İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmeliğin “Denetim ve İzleme” başlıklı 46 ncı maddesinin birinci fıkrasında, “Kaynak ve içme sularına ait tesisler senede bir defa Kurumca, üçer aylık periyotlarla da Müdürlükçe denetlenir. Kurumca ve Müdürlükçe yapılan denetimlerde suyun kalitesini olumsuz yönde etkilemeyecek fiziksel değişiklikler ile izin verildiği sıradaki şartlarda bir değişikliğe sebebiyet vermeyecek eksikliklerin tespit edilmesi durumunda eksikliklerin tamamlanması için en fazla onbeş gün süre verilir. Bu süre sonunda gerekli şartları sağlamayan tesisler hakkında yasal işlem yapılır. Tüketime sunulan kaynak ve içme suları ise denetim izlemesine, kontrol izlemesine ve piyasa kontrolüne tabi tutulur.”

hükmü bulunmaktadır.

Daha önce de bahsedildiği üzere, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun kaynak suları harcının konusunu düzenleyen 63 üncü maddesinde; *“Özel kaplara doldurulup satılacak olan kaynak sularının (işlenmiş sular dahil) belediyelerce denetlenerek hangi kaynaklara ait olduklarını gösterecek şekilde bu kaplara özel işaret konulması, Kaynak Suları Harcına tabidir.”* hükmü,

“Mükellef” başlıklı 64 üncü maddesinde; *“Kaynak Suları Harcını, kaynak sularını özel işaretli kaplara doldurup satanlar ödemekle mükelleftirler.”* hükmü,

“Tarife” başlıklı 65 inci maddesinde de kaynak suları harcının bu Kanun'da belirtilen hadler içinde düzenlenecek tarifeye göre alınacağı,

“Harcın ödenmesi” başlıklı 66 ncı maddesinde; *“Kaynak Suları Harcı, bu suların satışa arzı için kaplara doldurulmasını müteakip, kaplar üzerine özel işaret konulması sırasında bu işi yapan belediyeye makbuz karşılığı peşin olarak ödenir. Başka bir belediye sınırları ve mücavir alanları içinde satışa arz edilen kaynak sularından ikinci bir kez harç alınmaz.”*

Hükmü yer almaktadır.

Yine, 2464 sayılı Kanunun “Usul hükümleri” başlıklı 98 inci maddesinde; *“Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların ek ve taddilleri hükümleri uygulanır.”* hükmü bulunmaktadır. 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 8 inci maddesinde, “Mükellef, vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu

terettübeden gerçek veya tüzel kişidir. Vergi sorumlusu, verginin ödenmesi bakımından, alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişidir. Vergi kanunlarıyla kabul edilen haller müstesna olmak üzere, mükellefiyete veya vergi sorumluluğuna mütaallik özel mukaveleler vergi dairelerini bağlamaz.” Hükmünü amirdir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin (e) bendinde, “Müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek; kaynak sularını işletmek veya işlettirmek.” hükmü yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 59 uncu maddesinde *“Belediyenin gelirleri şunlardır: a) Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları. ...”* hükmü yer almaktadır. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinde, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiş olup mezkûr maddenin birinci fıkrası ve kanunlar ile münhasıran büyükşehir belediyesine verilen görevler dışında kalan görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak büyükşehir ilçe belediyelerinin uhdesine bırakılmıştır. Ayrıca, aynı Kanunun 23 üncü maddesinde, büyükşehir belediyelerince alınacak vergi ve harçların neler olduğu sayma suretiyle belirtilmiştir.

Bununla birlikte, 2560 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde, *“İSKİ'nin gelirleri aşağıdaki kaynaklardan sağlanır:*

a) Su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına karşılık, tarifesine göre abonelerden alınacak ücretler,

b) *Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca, su ve kanalizasyon tesislerinden yararlanılardan ilgili belediye adına alınacak katılma payları, ...*” hükmü yer almakta olup belirtilen ücret ile su ve kanalizasyon harcamalarına katılma payı dışında herhangi bir vergi ve vergi benzeri mali yükümlülükler kapsamında bir alacak öngörülmemiştir.

Öte yandan, Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının 23.02.2010 tarihli ve 014184 sayılı yazısında, “... *kaynak sularını işletmek veya işlettirmek yetkisi belediyelere verilmiş olmakla birlikte, kaynak sularının denetim ve izlenmesinin Sağlık Bakanlığı ve il sağlık müdürlüklerince yapıldığı anlaşılmaktadır. Buna göre, kaynak sularının (işlenmiş sular dâhil) belediyelerce denetlenerek hangi kaynaklara ait olduklarını gösterecek şekilde bu kaplara özel işaret konulması halinde kaynak suları harcının alınması, ancak belediyece bir denetim söz konusu değilse harç alınmaması gerekmektedir.*” denilmiştir.

Bu kapsamda, Kaynak suları, içme suları, doğal mineralli sular ve tıbbi amaçlı suların üretimi, uygun şekilde ambalajlanması, satışı, ithalat ve ihracatına ilişkin usul ve esaslar ile içme-kullanma sularının teknik ve hijyenik şartlara uygunluğu, kalite standartlarının sağlanması, kalite standartlarının izlenmesinin ve denetiminin Sağlık Bakanlığınca yürütülmekte olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan 2464 sayılı Kanuna göre özel kaplara doldurulup satılacak kaynak sularının hangi kaynaklara ait olduğunu gösterecek şekilde bu kaplara belediyelerce özel işaret konulması halinde kaynak

suları harcının konusunu teşkil ettiği hüküm altına alınmıştır.

4. SONUÇ

Kaynak suları harcı, bu suların satışa arzı için kaplara doldurulmasını müteakip, kaplar üzerine özel işaret konulması sırasında bu işi yapan belediyeye makbuz karşılığı peşin olarak ödenir. Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri ve görüş yazıları çerçevesinde, kaynak sularının (işlenmiş sular dâhil) belediyelerce hangi kaynaklara ait olduklarını gösterecek şekilde bu kaplara özel işaret konulması halinde kaynak suları harcının alınması, belediyece bu yönde bir denetim söz konusu değilse sözü edilen harcın alınmaması gerektiği, Öte yandan, verginin ve idarenin yasallığı ilkeleri gereği kanunda öngörülmuş vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunun yetki verdiği idarelerce kanunda gösterilen usul ve esaslarda tahsil edilmesi gerektiği, dolayısıyla ilgili kanunda tahsile yetkili kılınmayan idarelerce verginin veya harcın tahsil edilmesinin mümkün olmadığı açıktır.

KAYNAKÇA

5393 sayılı Belediye Kanunu

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu

İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmeliği

BELEDİYE GELİRLERİNİN 6183 SAYILI KANUNA GÖRE TAKİP VE TAHSİL USULLERİ

Özkan BAĞDADIOĞLU*

1. GİRİŞ

Belediyelerin merkezi yönetimden aldıkları paylar dışında kendi öz gelirleri 2 temel Kanuna dayanmaktadır. Bunlardan biri 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, diğeri ise 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunudur. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu 4 kısımdan oluşmaktadır:

- Birinci kısımda belediye vergileri,
- İkinci kısımda belediye harçları,
- Üçüncü kısımda harcamalara katılma payları,
- Dördüncü kısımda ise çeşitli hükümler yer almaktadır.

Bu gelir kalemlerinden ayrı olarak belediyelerin çeşitli kanunlarla kendilerine verilen yetkiye dayalı olarak otopark gelirleri, hal rüsumu, taşınır ve taşınmaz malların satışı veya kiralamasından doğan gelirler, geçiş hakkı bedelleri, baz istasyonu yer seçim geliri, ticari araçlara verilen reklam ücreti, zemin tahrip bedeli gibi farklı birçok geliri bulunmaktadır.

Belediye gelirlerini 2 temel gruba ayırırız;

1. grupta vergiler, harçlar, katılma payları ve ecrimisil;
2. grupta satış, kira ve ücret gelirleri yer almaktadır.

Birinci grupta yer alan vergi, harç, katılma payı gelirleri kamu hukuku esaslarına göre yürütülür ve bunların tahakkuku aşamasında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, tahsili aşamasında ise **6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun** uygulanır.

İkinci grupta yer alan gelir türleri ise tamamen özel hukuk hükümlerine göre tahakkuk ve tahsil ettirilir. Bunların tahakkukunda sözleşme esasları, tahsilatında ise genel icra hükümleri geçerlidir. Yani bunlarla ilgili olarak 6098 sayılı Borçlar Kanunu ve 2004 sayılı İcra İflas Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

Makalemizin esas konusu belediyelerin 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine

* İç Denetçi

ri kapsamına giren alacaklarının takip ve tahsil usul ve yöntemleridir.

2. 6183 SAYILI AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUNA GÖRE TAHSİL

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 1 inci maddesinde “Devlete, vilayet hususi idarelerine ve **belediyelere** ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi ferî amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur.” hükmünden de anlaşılacağı üzere belediyelerin Kanunda sayılan alacakları 6183 sayılı Kanuna tabidir ve tahsilat işlemleri için bu Kanun hükümleri uygulanmalıdır.

6183 sayılı Kanuna göre takip edilmesi gereken belediye gelir kalemleri aşağıdaki gibidir:

- Belediye Vergileri
- Belediye Harçları,
- Harcamalara Katılma Payları,
- İdari Para Cezaları,
- Ecrimisil,
- Yukarıda sayılan vergi, harç ve katılma paylarının gecikme faizi, gecikme zammı, pişmanlık zammı ve tecil faizi.

3. 6183 SAYILI KANUNA GÖRE TAKİP VE TAHSİLAT AŞAMALARI

3.1. Kesinleşmiş ve vadesi geçmiş bir borcun varlığı: Alacağın kesinleşmesi,

takibata geçmenin ilk şartıdır. Alacağın kesinleşmesi, miktarı konusunda ihtilafın, çekişmenin olmaması demektir. Bu, ya borçlunun açık veya zımni kabulü ile ya da mahkeme kararıyla olur.¹

3.2. Ödeme emri: Kamu alacağını vadesinde ödemeyen borçlular için takip süreci ödeme emirlerinin hazırlanması ile başlar. Ödeme emri tebliğ edilmeden cebri tahsilatla ilgili hiçbir işlem yapılamaz. Borçlulara ödeme emri ile **15 gün** içerisinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları tebliğ edilir.

3.2.1. Ödeme emrinde bulunması gereken unsurlar:² Ödeme emirlerinde borcun asıl ve ferilerinin mahiyet ve miktarları, nereye ödeneceği, müddetinde ödenmediği veya mal bildiriminde bulunmadığı takdirde borcun cebren tahsil ve borçlunun mal bildiriminde bulununcaya kadar üç ayı geçmemek üzere hapis ile tazyik olunacağı, gerçeğe aykırı bildirimde bulunduğu takdirde hapis ile cezalandırılacağı kayıtlı bulunur. Ayrıca kendisine ödeme emri tebliğ olunan ve malı olmadığı yolunda bildirimde bulunan kamu borçlularının bu bildirim ile birlikte veya bildirim tarihinden 15 gün içinde; en son kanuni ikametgah ve iş adreslerini, varsa devamlı mükellefiyetleri bulunan diğer tahsil dairelerini ve kamu idarelerini ve bunlardaki hesap ve kayıt numaralarını bildirmek, nüfus kayıt suretini vermek mecburiyetinde oldukları da ödeme emrinde belirtilecektir.

Bunun yanı sıra, borçlunun hukukunu korumak açısından ödeme emrinde; ödeme emrine karşı hangi sürede, hangi

1 Serhat TAŞPINAR, “Tüm Yönleriyle Belediye Gelirleri, sayfa 421

2 Dr.Ahmet OZANSOY, “2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu Açıklaması, sayfa 135

yargı merciine başvurulabileceği hususlarına da yer verilmesi gerekmektedir.

Ödeme emri ile borçludan, **15 gün** içerisinde borcunu ödemesi veya mal bildiriminde bulunması istenir. Borçlular, tebliğ edilen ödeme emri üzerine 15 gün içerisinde borçlarını ödemedikleri takdirde, bu süre içinde mal bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir.

3.2.2. Ödeme emirlerinin tebliği:

Ödeme emirlerinin borçlulara tebliğinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunundaki tebligat hükümlerine göre yapılması gereklidir. 213 sayılı Kanunda belirtilen temel tebliğ yöntemleri şunlardır:

a) Posta ile tebliğ: Tebliğin posta ile yapılması esastır.

b) Memur eliyle tebliğ: Belediyeler tebliğleri posta yerine memur eliyle de yaptırabilir.

c) Elektronik ortamda tebliğ: 213 sayılı Kanunun 107/A maddesine istinaden tebliğe elverişli bir elektronik adres vasıtasıyla tebliğ yapılabilir. Tüm belediyelerde uygulanabilecek teknik tek bir altyapının eksikliğine bağlı olarak bu yöntem pek kullanılmamaktadır. Söz konusu tebliğ yöntemi genel olarak Gelir İdaresi Başkanlığı'na bağlı vergi daireleri tarafından kullanılmaktadır.

d) İlan yolu ile tebliğ: Muhatabın bilinen bir adresi yoksa; bilinen adreste tebliğ yapılamaması halinde, muhatabın adres kayıt sisteminde kayıtlı bir adresi bulunmazsa; yabancı memleketlerde bulunanlara tebliğ yapılmasına imkan bulunmazsa; başkaca nedenlerden dolayı tebliğ yapılmasına imkan bulunmazsa tebliğ ilan yoluyla yapılır.

6183 sayılı Kanunda yapılan son değişiklikle ödeme emirlerinin muhtarlık kanalıyla tebliğ edilme imkanı getirilmiştir³: “Belediye sınırları dışındaki köylerde bulunan borçlulara ödeme emirleri muhtarlıkça tebliğ olunur. Ödeme emirlerinin muhtarlığa tevdi tarihinden itibaren 15 gün içerisinde tebligat yapılmadığı takdirde ödeme emirleri tebliğ edilmemiş olan borçluların isimleri ödeme emri hüküm ve mahiyetindeki bir ödeme cetveline alınarak borçlular borçlarını ödemeye ve mal bildiriminde bulunmaya çağrılırlar. Ödeme cetveli köy ihtiyar kurulu kapısına bir örneği de köyde herkesin görebileceği umumi bir mahalle 10 gün müddetle asılmak suretiyle tebliğ olunur ve cetvelin asıldığı köy muhtarlığınca münadi vasıtasıyla ilan olunur. Cetvel asılırken ve indirilirken muhtarlıkça tutanak tutulur. Cebren tahsil ve takip ödeme emrinin tebliği ve ödeme cetvelinin indirilmesi tarihinde başlamış olur”.

3.2.3 Ödeme emrine karşı dava açılması: Kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahıs;

a) Böyle bir borcu olmadığı veya

b) Kısmen ödediği veya

c) Zamanaşımına uğradığı

iddialarından biriyle tebliğ tarihinden itibaren **15 gün** içerisinde belediyenin bulunduğu yer **vergi mahkemesine** dava açabilir. Kendisine ödeme emri tebliğ edilen şahıslar sadece yukarıda belirtilen durumlardan herhangi birinin varlığı halinde ödeme emrine karşı dava açabileceklerdir. Konuya ilişkin ilk derece mahkemesinin verdiği kararlar kesin olmayıp üst yargı merci nezdinde temyiz ve itiraz konusu olabilecektir.

³ 6183 sayılı Kanun madde 55

Ödeme emrine karşı açılan davalarda, yargı mercilerince yürütmenin durdurulması kararı verilmediği müddetçe takibin devam ettirilmesi gerekmektedir.

Ödeme emrine karşı dava açan borçlunun tamamen veya kısmen haksız çıkması halinde **%10 haksız çıkma zammı** alınacaktır. Ödeme emrine karşı açılan davaların reddi halinde kesinleşecek kararlar üzerine %10 haksız çıkma zammının uygulanması gerekmektedir.

3.2.4 Mal bildirimisi: Mal bildirimisi, borçlunun gerek kendisinde gerekse üçüncü şahıslar elinde bulunan mal, alacak ve haklarından borcuna yetecek miktarın nevini, mahiyetini, vasfını, değerini ve her türlü gelirlerini veya haczi kabil mal veya geliri bulunmadığını ve yaşayış tarzına göre geçim kaynaklarını ve buna nazaran borcunu ne suretle ödeyebileceğini yazı ile veya sözle tahsil dairesine bildirmesidir.

Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlu 15 gün içinde borcunu ödemek veya mal bildiriminde bulunmak zorundadır. Mal bildirimisi mutlaka bir malın bildirilmesini ifade etmez.

Haczi kabil olmayan borçluların malları olmadığını bildirmeleri de mal bildirimisi hükmündedir.

Kendisine ödeme emri tebliğ edildiği halde **15 gün** içinde borcunu ödemeyen ve mal bildiriminde de bulunmayan borçlular hakkında, 6183 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesi uyarınca **hapsen tazyik** talebinde bulunulur. Borçlunun hapsen tazyiki için, tahsil dairesince bir yazı ile icra mahkemesine başvurulur. Bu şekilde alınan hapsen tazyik kararları, infaz için derhal yetkili Cumhuriyet Savcılığına gönderilir.

3.3 Haciz: Kendisine ödeme emri tebliğ edildiği halde 15 gün içerisinde borcunu ödemeyen borçlular hakkında cebren tahsil, haciz işlemi ile devam edecektir.

Borçlunun, mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul malları ile gayrimenkullerinden, alacak ve haklarından kamu alacağına yetecek miktarı belediyece haczolunur.

3.3.1. Haciz varakası: Haciz işlemlerinin ilk aşaması haciz varakalarının tanzim edilerek onaylanmasıdır. Haciz varakaları onaylanmadan yapılan haciz işlemleri geçersiz sayılacaktır. 6183 sayılı Kanunun 64 üncü maddesine göre haciz muameleleri, tahsil dairesince düzenlenen ve alacaklı kamu idaresinin, mahallin en büyük memuru veya tevkil edeceği memur tarafından tasdik edilen **haciz varakalarına** dayanılarak yapılır. Belediyelerde haciz varakasını imzalama yetkisi esas itibarıyla kaymakam veya valilerde olmakla birlikte bu yetki belediye başkanına devredilmektedir.

3.3.2. Haciz bildirisini: Belediyeye borçlu mükelleflerin gayrimenkul, araç, nakit değeri bulunup bulunmadığını araştırmak için ilgili birimlere haciz bildirisini tebliğ edilir.

3.3.3. Menkul malların haczi: Her türlü menkul mallar cins ve neveleri, vasıfları, alametleri, sayı ve miktarları ve tahmin edilen değerleri haciz zaptında tespit edilmek suretiyle haciz olunur.⁴ Resmi sicile kayıtlı olan menkul malların haczi, sicile işlenmek üzere sicilin bulunduğu daireye tebliğ edilmek suretiyle

⁴ 6183 sayılı Kanun madde 77/1

yapılır.⁵ Alacaklı kamu idareleri uygulamada genel olarak borçlu mükelleflerin kara, deniz ve hava araçlarına haciz koymak suretiyle menkul mal haczini gerçekleştirmektedir.

Uygulamada en sık rastlanan menkul mal haczi kara taşıtlarının haczidir. Belediyeler, İçişleri Bakanlığı'nın e-belediye sistemini kullanarak kara taşıtlarına haciz koyma ve kaldırma işlemlerini gerçekleştirmektedir.

Kamu borçlusu adına kayıtlı; hava araçlarının haczi için düzenlenen haciz bildirimleri, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına bağlı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne, deniz taşıtlarının haczi için düzenlenen haciz bildirimleri, Uluslararası Gemi Siciline ve Milli Gemi Siciline kayıtlı deniz taşıtlarında aynı Bakanlığa bağlı Deniz ve İçsular Düzenleme Genel Müdürlüğüne, bağlama kütüğüne kayıtlı deniz taşıtları için belediyelerde ve liman başkanlıklarında ayrı ayrı kayıt tutulduğundan, belediye ve/veya liman başkanlığına gönderilecektir.

3.3.4. Gayrimenkul malların haczi: 6183 sayılı Kanununun 88 inci maddesine göre borçlu mükelleflerin gayrimenkul mallarının haczi mümkündür. Gayrimenkullere yönelik mal varlığı araştırmaları, tapu sicil müdürlüklerine haciz bildirisinin tebliği suretiyle yapılacaktır.

Gayrimenkul haczi bunların hasılat ve menfaatlerine de şamildir. Ancak borçlunun başkaca bir geliri yoksa kendisinin ve ailesinin geçimleri için yeterli miktarda mahsulden ve satıldıkça bedelinden münasip miktarı borçluya bırakılır.

Belediyeler, uygulamada Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün "Weptapu

bilgi sistemi"ni kullanarak gayrimenkullerin haciz koyma ve kaldırma işlemlerini gerçekleştirmektedir.

3.3.5. Hak ve alacakların haczi: 6183 sayılı Kanununun 62 inci maddesine göre borçlunun alacak ve haklarından kamu alacağına yetecek miktarı haczolunur. Uygulamada en sık rastlanan hak ve alacak haczi bankalar nezdinde yapılandırılır.

Belediye borçlusunun bankalar nezdinde hak ve alacaklarına ilişkin araştırmalar, bankaların otomasyon sistemine geçmiş olması nedeniyle alacaklı belediyenin bulunduğu yerde mevcut banka şubesine veya bankaların genel müdürlüklerine gönderilecek haciz bildirimleri ile yapılabilecektir.

3.3.6. Hacedilemeyecek mallar: Belediyelerin haciz koyma yetkisi sınırsız değildir. 6183 sayılı Kanununun 70'inci maddesine göre aşağıda belirtilen malların haczi mümkün değildir:

a) 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ve mahalli idarelerin malları hariç olmak üzere Devlet malları ile hususi kanunlarında haczi caiz olmadığı gösterilen mallar,

b) Borçlunun şahsı ve mesleği için gerekli elbise ve eşyası ile borçlu ve ailesine gerekli olan yatak takımları ve ibadete mahsus kitap ve eşyası,

c) Vazgeçilmesi kabil olmayan mutfak takımı ve pek lüzumlu ev eşyası,

d) Borçlu çiftçi ise kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan arazi ve

5 6183 sayılı Kanun madde 77/2

çift hayvanları ve taşıtları ve diğer teferuat ve tarım aletleri; çiftçi değilse sanat ve mesleği için gerekli olan alet ve edevatı ve kitapları; arabacı, kayıkçı, hamal gibi küçük taşıt sahiplerinin ancak geçimlerini sağlayan taşıt vasıtaları,

e) Borçlu ve ailesinin geçimleri için gerekli ise, borçlunun tercih edeceği bir süt veren mandası veya ineği veyahut üç keçi veya koyunu ve bunların üç aylık yem ve yataklıkları,

f) Borçlu ve ailesinin iki aylık yiyecek ve yakacakları ile;

fa) Borçlu çiftçi ise ayrıca gelecek mahsul için gerekli olan tohumluğu,

fb) Borçlu bağ, bahçe veya meyve ve sebze yetiştiricisi ise kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan bağ, bahçe ve bu işler için gerekli bulunan alet ve edevatı, malzemesi ve fide tohumluğu,

fc) Geçimi hayvan yetiştirmeye münhasır olan borçlunun kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan miktarda hayvan ile bu hayvanların üç aylık yem ve yataklıkları,

g) Memleketin ordu ve zabıta hizmetlerinde malul olanlara bağlanan emekli aylıkları ile bu kabil kimselerin dul ve yetimlerine bağlanan aylıklar ve ordunun hava ve denizaltı mensuplarına verilen uçuş ve dalış ikramiyeleri,

h) Bir yardım sandığı veya derneği tarafından hastalık, zaruret ve ölüm gibi hallerde bağlanan aylıklar,

i) Vücut ve sağlık üzerine ika edilen zararlar için tazminat olarak zarar görenin kendisi veya ailesine toptan veya irat şeklinde verilen veya verilmesi gereken paralar,

j) Askerlik malullerine, şehit yetimlerine verilen harp malullüğü zammı ile 1485 sayılı Kanun gereğince verilen tekel beyiyeleri,

k) Borçlunun haline münasip evi (ancak evin değeri fazla ise bedelinden haline münasip bir yer alınabilecek miktarı borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılabilir),

l) Harcırah Kanununa göre yapılan ödemeler,

m) 2022 sayılı Kanun uyarınca bağlanan aylıklar.

6183 sayılı Kanunun bahse konu 70 inci maddesinde emeklilik aylıkları ile sigorta ve emeklilik sandıkları tarafından bağlanan gelirlerin kısmen haczolunabileceği belirtilmesine rağmen daha sonra çıkan 5510 sayılı Kanunun 93 üncü maddesine göre; emekli aylıkları SGK prim borçları ile nafaka borçları dışında haczedilemez duruma getirilmiştir.⁶

3.3.7. Kısmen haczedilebilen gelirler: Aylıklar, ödenekler, her çeşit ücretler, intifa hakları ve hasılatı, ilama bağlı olmayan nafakalar kısmen haczolunabilir. Ancak haczolacak miktar bunların üçte birinden çok dörtte birinden az olamaz.⁷

Asgari ücreti aşmayan aylık gelirlerin ondan birinden fazlası haczolunamaz.⁸

3.4. Satış: Hacizli borçların ödenmesi durumunun devamı durumunda borçlu mükelleflerin adlarına kayıtlı olan araç ve gayrimenkullerin satışı yoluna gidilir.

6 Dr.Ahmet OZANSOY, "2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu Açıklaması, sayfa 150

7 6183 sayılı Kanun madde 71/1

8 6183 sayılı Kanun madde 71/2

3.4.1. Menkul malların satışı: Menkul malların satış aşamasına geçilmesi için ilk olarak haczedilen mallara haczi yapan memur tarafından değer biçilir, borçlunun müracaatı üzerine veya belediyece uygun görüldüğü takdirde yeniden bilirkişiye değer biçilir.⁹

6183 sayılı Kanunun 84 üncü maddesine göre menkul mallar belediyeler tarafından haczin yapıldığı tarihin üçüncü gününden itibaren üç ay içinde satışa çıkarılır. Bozulma, çürüme vb. sebeplerle muhafazasına imkan olmayan veyahut beklediği takdirde mühim bir değer düşüklüğüne uğraması muhtemel bulunan malların paraya çevrilmesine derhal başlanabilir.

Menkul mallar belediyelerin satış mahallinde açık artırma ve peşin para ile satılır. Belediye tarafından uygun görülmesi halinde, artırma malın mahallinde de yapılabilir. Açık artırma ile satışa çıkarılan mal, artırma sonunda üç defa yüksek sesle duyurulduktan sonra en çok artırana ihale edilir. Bozulma, çürüme vb. sebeplerle korunması mümkün olmayan ya da beklediği zaman önemli bir değer düşüklüğüne uğrayacağı anlaşılan mallar ile muhafazası tehlikeli veya masraflı mallar en uygun yerde pazarlıkla, borsası bulunan mallar ilgili borsada satılabilir. İlk artırmada satılmayan malların ikinci artırması bir başka il veya ilçede yapılabilir.

Gerekli hallerde artırmanın yapılacağı yer, gün ve saat, satılacak malların türü ve özellikleri önceden ilan olunur. İlanın şekli, artırmanın tarzı, yeri ve günü alacaklı kamu idaresinin ve borçlunun men-

faatine en uygun gelen şekil göz önünde tutularak ilgili belediyece tespit olunur.

Satılan mal, bedeli alınmadan teslim edilmez. Tahsil dairesi mal bedelinin ihale gününü takip eden günden itibaren üç gün içinde ödenmesi için mühlet verebilir.

Bir kısım malların satışı ile kamu alacağı karşılandığı takdirde geriye kalan malların satışından vazgeçilir ve bunlar üzerindeki haciz kaldırılır.

Müşteri malı almaktan vazgeçer ve verilen mühlet içinde bedelin tamamını vermezse mal ikinci defa artırmaya çıkarılır ve en çok artırana ihale olunur. Mal birinci defa kendisine ihale olunan kimseden, iki ihale arasındaki fark ve diğer zararlar ile fark üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faiz veya ikinci artırmada talip çıkmaması sebebiyle ihale yapılmadığı takdirde birinci ihale bedeli ve diğer zararlar ile birinci ihale bedeli üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faiz, ayrıca bir hüküm alınmasına gerek kalmaksızın teminattan mahsubu yapıldıktan sonra bakiyesi 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilir ve o mal için idarece yapılan her nevi masraf alınmak suretiyle mal kendisine terk olunur.

Haczeden menkul mallara verilen bedel mal için tespit edilen değer %75'inden aşağı olursa veya hiç alıcı çıkmazsa ilk artırma tarihinden itibaren 15 gün içinde uygun görülen zamanlarda bu mallar tekrar satışa çıkarılır. Bu ikinci artırmada verilen bedel ne olursa olsun satış yapılır.

Menkul mallar yerinde veya başka yere götürüldüğü halde yine satılmaz

9 6183 sayılı Kanun madde 81

veya taşıma giderlerinin çokluğu yüzünden başka yere götürülmesi uygun görülmezse yukarıdaki 15 günlük sürenin bitmesinden itibaren 6 ay içinde pazarlıkla satılır. Bu suretle de satılamadığı takdirde haczedilen mallar borçluya geri verilebilir.

3.4.2. Gayrimenkul malların satışı:

Gayrimenkul malların satışına ilişkin hükümler 6183 sayılı Kanunun 90 ile 99 uncu maddeleri arasında düzenlenmiştir.

Gayrimenkuller satış komisyonlarınınca fiziki veya elektronik ortamda açık artırma ile satılır. Satış komisyonunun oluşumu alacaklı kamu idarelerince belirlenir. Komisyonun çalışma usul ve esaslarını belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Satışa çıkarılacak gayrimenkullere bilirkişinin görüşü alınmak suretiyle satış komisyonu tarafından rayiç değer biçilir.

Alacaklı belediye gayrimenkul satışını, artırma tarihinden en az 15 gün önce başlamak suretiyle ilan eder. İlanda, satışın yapılacağı yer, gün, saat ve satılacak gayrimenkulün durumu ile vasıfları gösterilir. İlanın bir örneği, borçluya, vekil veya mümessiline ve gayrimenkulün tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanlardan adresi belli olanlara tebliğ olunur.

Artırmaya iştirak edeceklerden gayrimenkule biçilmiş değerinin %7.5'ü nispetinde yazılı teminat alınır.

Gayrimenkul artırma sonunda, üç defa bağırıldıktan sonra en çok artırana ihale olunur. Satışın gerçekleşmesi için artırma bedelinin gayrimenkul için biçilmiş olan değerinin %75'ini bulması lazımdır. İhale kararının bir örneği borçluya veya vekil veya mümessiline ve gay-

rimenkulün tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanlardan adresi belli olanlara tebliğ olunur.

Artırmada yukarıdaki yazılı miktar elde edilmemişse en çok artıranın taahhüdü baki kalmak şartıyla artırma 7 gün daha uzatılır. 7 nci günü aynı saatte gayrimenkul en çok artırana ihale edilir. Ancak rüçhanlı alacaklı bulunduğu takdirde ihale bedelinin rüçhanlı alacakla birlikte masrafları aşması şarttır, aksi takdirde satış yapılamaz.

Artırmalarda istekli çıkmadığı veya teklif edilen bedel 6183 sayılı Kanunun 95 inci maddesinde yazılı olduğu üzere rüçhanlı alacakla, masrafları aşmadığı takdirde kamu idaresince teferruğ edinceye kadar gayrimenkul üzerindeki haciz devam eder. Bu süre içerisinde belediyeye herhangi bir istekli müracaat ettiği takdirde, alacaklı belediyece uygun görülmesi şartıyla, satış için 7 günlük bir ilan yapılarak gayrimenkul Kanununun 95 inci madde hükümleri dairesinde en çok artırana ihale olunur.

Gayrimenkul, kendisine ihale olunan kimse derhal ve verilen mühlet içinde parayı vermezse ihale kararı feshedilir ve gayrimenkul, satış komisyonunca hemen 7 gün müddetle artırmaya çıkarılır. İhale bedelinin tamamını ödememek suretiyle ihalenin feshine sebep olan kimse teklif ettiği bedel ile bir sonraki ihale bedeli arasındaki farktan ve diğer zararlardan ve fark üzerindeki hesaplanacak tecil faizi oranında faizden sorumludur.

İkinci artırma tarihinden başlayarak bir yıl içinde gayrimenkul en az bir kez daha satışa çıkarıldığı halde satılmasına imkan bulunmadığı takdirde gayrimen-

kul alacaklı kamu idaresinin talebi üzerine ve satış komisyonu kararıyla kamu idaresince teferruğ edilebilir. Teferruğ bedeli, gayrimenkulun biçilen rayiç değerinin %50'sidir.

Satış komisyonu tarafından gayrimenkul kendisine ihale edilen alıcı o gayrimenkulün mülkiyetini iktisap etmiş olur. İhalenin feshi gayrimenkulün bulunduğu yerin icra tetkik merciinden şikayet yoluyla istenebilir.

4. 2004 SAYILI İCRA-İFLAS KANUNUNA GÖRE TAHSİL

Belediyelerin 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 97 inci maddesine göre tahsil edilen ücret gelirleri, kira gelirleri ile sözleşme, haksız fiil ve haksız iktisaptan kaynaklanan alacakları için genel esaslara göre işlem yapılır. Bunlar hakkında 6098 sayılı Borçlar Kanunu ile 2004 sayılı İcra-İflas Kanunu hükümleri geçerlidir. Bu durumda belediyelerin 6183 sayılı Kanun kapsamına girmeyen alacakları için hukuk birimleri aracılığıyla icra dairelerine başvurması gerekmektedir.

5. SONUÇ

Sonuç olarak belediye gelirlerinin takip yolunun doğru seçilmesi hayati bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edilmesi gereken bir gelirin 2004 sayılı İcra-İflas Kanununa göre ya da tersi şekilde takip edilmesi ciddi hukuki sorunlar ve sorumluluklar doğurur. Böyle bir durumda yapılan tüm işlemler hukuken geçersiz olur.

Belediyelerin 6183 sayılı Kanun kapsamına giren ve vadesi geçmiş alacakları

için ilgili Kanunda geçen cebri icra yöntemi ve aşamalarını izlemesi gerekir. Bu yöntem ve aşamalar kabaca;

- Ödeme emirlerinin hazırlanması,
- Ödeme emirlerinin tebliğ edilmesi,
- Haciz varakalarının düzenlenmesi ve onaylanması,
- Malvarlığı araştırmalarının yapılması,
- Borçluların menkul ve gayrimenkulleri ile hak ve alacaklarına haciz konulması,
- Haciz konulan menkul ve gayrimenkullerin satışı, banka ve finans kuruluşlarındaki hacizli paraların çekilmesi

Şeklinde özetlenebilir.

Belediyelerin 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü kapsamındaki alacakları için zamanında takip işlemlerine başlamaması durumunda alacakların zamanaşımına uğraması ve ilgililerin sorumluluğunun doğması gibi durumlar doğabilecektir.

KAYNAKÇA

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun

213 sayılı Vergi Usul Kanunu

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu
Tahsilat Genel Tebliği

2004 sayılı İcra-İflas Kanunu

Ahmet OZANSOY, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu Açıklaması, Mevzuat Yayıncılık

Serhat TAŞPINAR, Tüm Yönleriyle Belediye Gelirleri, Seçkin Yayıncılık

Emre AÇAR*

KÖYLERE HİZMET GÖTÜRME BİRLİKLERİNİN TARIM ÜRÜNLERİNİN PAZARLANMASINDAKİ YERİ

1. GİRİŞ

Cumhuriyet'in kuruluşundan bugüne ülkemizde idari teşkilatta mahalli idareler oldukça önemli bir yer edinmiştir. Mahalli idareler, çeşitli yasal düzenlemelerle güncellenerek günümüze kadar önem ve değeri korunagelen örgütlenmelerin başında yer alır. Örneğin köylerin oluşum ve teşkilatına ilişkin temel düzenlemelere yer veren 237 Sayılı Köy Kanunu'nun tarihi 1924 yılına dayanmaktadır. Bununla birlikte kuruluşundan yaklaşık 90 yıl sonra yani 2012 yılında büyükşehir belediyesi bulunan illerde, birçok köyün tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülmesi ile mahalli idarelerde köklü değişiklikler yaşanmıştır.

Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde ülkemizde daha çok ön plana çıkan mahalli idareler bilhassa Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın kabulü ile idare hukukunun temel uğraş noktalarındaki yerini sabitlemiştir.

Çoğunluğunun seçilmişlerden oluşması, mahalli idarelerin en önemli özellikle-

rinden biridir. Bunun yanında halka en yakın yerlerde hizmetlerin sunulması, bürokrasi ve kırtasiyecilik engelinin merkezden yönetime göre daha az olması ve yerel ihtiyaçların gereği gibi karşılanabilmesi mahalli idarelerin güncelliğini korumasının en önemli sebepleri arasındadır. Bu kapsamda İdare Hukuku alanında hem sorun hem de çözüm açısından daima tartışma konusu olabilen mahalli idareler üzerine çalışılması bilimsel bir ödevdir.

*Türkiye'de büyükşehir belediyesi bulunmayan illerde, ilçelerin adını taşıyan köylere hizmet götürme birliklerinin kurulmasıyla kırsal kesimde yaşayanların refah seviyesi arttırılmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18'inci maddesinde köylere hizmet götürme birliklerinin elinden tarım ürünlerinin pazarlanması yetki ve görevinin alındığı görülmektedir. **Bu durumun ülkemizde tarım ürünlerinin üretilmesinde büyük pay sahibi olan kırsal kesim tarım üreticilerini, ürettiği ürünleri pazarlama konusunda köylere hizmet götürme birliklerinin desteğin-***

* Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

İdare Hukukunun Güncel Sorunları dersi ile Bilimsel Araştırma Teknikleri ve Yayın Etiği derslerine katılarak çalışmamda istifade ettiğim Sayın Prof. Dr. Müslüm AKINCI hocama müteşekkirim.

den mahrum bırakarak kooperatifçiliğe yönlendirdiği görülmektedir.

Köylere hizmet götürme birliklerinin bulunduğu yerlerde kanayan yara olan bu durum, tarım ürünlerinin pazarlanmasını birliklerin mi yoksa kooperatiflerin mi yapmasının daha avantajlı olduğu tartışmasını doğurmuştur.

Bu çalışmada ülkemizin önemli gelir kaynaklarından olan tarım ürünlerinin, büyük çoğunluğunun üretildiği kırsal kesimde bu hizmetin köylere hizmet götürme birlikleri eliyle mi yoksa kooperatifler eliyle mi yapılması gerektiği olumlu ve olumsuz yönleriyle tartışılacaktır.

Çalışmada 1982 Anayasası, 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu, İçişleri Bakanlığı ve hizmet birimi olan İller İdaresi Genel Müdürlüğü, Ticaret Bakanlığı görüşleri ve verileri, Yığılca İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği Tüzüğü, kalkınma planları, faaliyet raporları ve doktrinsel tartışmalar ve araştırmalar referans alınacaktır.

Çalışmanın sonucunda köylerde ve bağlı buldukları ilçelerde tarım ürünlerinin pazarlanması hususunda kooperatiflerle karşılaştırmalı olarak köylere hizmet götürme birliklerinin hâlihazırda yeri ile olması gereken durum hakkında kanaate varılmış olunacaktır.

2. MAHALLİ İDARELER

Mahalli idareler 1982 Anayasası'nın 127'inci maddesinde: *"Mahalli idareler, il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu*

tüzelkişileridir ^{1.}" şeklinde tanımlanmaktadır.

Buna göre mahalli idarelerin kuruluş esasları kanunda belirtilmektedir. Anayasanın 127'inci maddesinin 1'inci fıkrası ile 302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 5393 Sayılı Belediye Kanunu, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 237 Sayılı Köy Kanunu ve 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu birlikte değerlendirildiğinde mahalli idarelerin il özel idareleri, belediye ve köy tüzel kişiliklerinden oluştuğu görülmektedir.

Kurulmalarındaki temel amaç ise mahalli müşterek nitelikli ihtiyaçların karşılanmasıdır. Bu kapsamda halka en yakın yerlerde ve mahalli nitelikli ihtiyaçları en iyi şekilde gözeterek hizmet sunan mahalli idareler Türk idari teşkilatında ve toplumda oldukça önemli bir konumdadır^{2.}

3. MAHALLİ İDARE BİRLİKLERİ

3.1. Yasal Dayanak

1982 Anayasası'nın 127'inci maddesinin son fıkrasına göre: *"Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile kendi aralarında Cumhurbaşkanının izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır* ^{3.}"

Buna göre mahalli idareler 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu (MİBK) ile detayları düzenlendiği üzere MİBK 4'üncü maddeye göre birlik tüzüğünün

1 1982 Anayasası, m. 127 / f. 1 <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2709.pdf> (Erişim Tarihi: 21.10.2022).

2 Gözler, Kemal; Kaplan, Gürsel (2021/06), İdare Hukuku Dersleri, Ekin Yayınevi, s.87.

3 1982 Anayasası, m. 127 / f. 6.

kesinleşmesinin ardından Cumhurbaşkanının izni ile aralarında birlik kurabileceklerdi⁴. Kanunun Anayasadan aldığı bu yetki ile ülkemizde birçok tür ve sayıda mahalli idare birliği teşekkül etmiştir.

3.2. Genel Özellikleri

MİBK'nin 3'üncü maddesinin 11inci fıkrasının b bendine göre: "*Birden fazla mahalli idarenin, yürütmekle görevli oldukları hizmetlerden bazılarını birlikte görmek üzere kendi aralarında kurdukları kamu tüzel kişisini ifade eder*"⁵.

Buna göre mahalli idare birlikleri aynı maddenin a bendinde de sayılan ve il özel idaresi, belediye ve köylerden oluşan mahalli idarelerin kendilerine verilen hizmetleri yürütmek üzere kurdukları kamu tüzel kişisidir.

Kuruluşu, Kanun'un 4 ve 5'inci maddelerinde düzenlenmektedir. Bu kapsamda birlikler, birlik tüzüğü'nün kesinleşmesi ile Cumhurbaşkanının izni ile kurulacak ve tüzel kişilik kazanacaktır.

3.3. Mahalli İdare Birlikleri Türleri Ve Görevleri

Mahalli idare birliklerinin tasnifi İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğüne göre:

a) *Zorunlu Birlikler*: Su, atık su, katı atık, çevrenin ve ekolojik dengenin korunması gibi hizmetler için gerçekleştirilen projelerin zorunlu kılması durumunda Cumhurbaşkanı ilgili mahalli idarelerin bu amaçlarla kurulan birliğe katılmasına karar verebilir.

b) *Turizm Altyapı Hizmet Birlikleri*:

4 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu, m.4 <https://www.mevzuat.gov.tr/Mevzuatmetin/1.5.5355.pdf>, (Erişim Tarihi: 21.10.2022).

5 MİBK m.3 /f.1 – b. b.

Kültür ve turizmi koruma ve geliştirme maksadıyla alandaki bütün mahalli idarelerin katılımı ile bir mahalli idare birliği kurulur.

c) *Ülke Düzeyinde Kurulan Birlikler*: İl özel idareleri ve belediyeleri temsil etmek amacıyla ülke düzeyinde sadece birer birlik kurulabilmektedir ve il özel idareleri ile belediyeler kendilerine ait mahalli idare birliğinin doğal üyesidir.

d) *Köylere Hizmet Götürme Birlikleri*: İlçelerde tarım ürünlerinin pazarlanması hariç olmak üzere köylere ait hizmetlerin yürütülmesine yardımcı olmak üzere kurulmuşlardır. Bu birliklere tüm köyler iştirak eder ve birliğin adı da o ilçenin adıdır. Kurulmasında izin verme hakkı Cumhurbaşkanı'nındır.

e) *Diğer Birlikler*: Mahalli idarelerin belli konularda iş birliği yapmasına yönelik oluşturulan birliklerdir. Hizmet kalınma birlikleri örnek verilebilir.

şeklinde yapılmaktadır⁶.

4. KÖYLERE HİZMET GÖTÜRME BİRLİKLERİ

4.1. Yasal Dayanak

Köylere hizmet götürme birlikleri MİBK'nin 18'inci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre köylere hizmet götürme birlikleri Cumhurbaşkanının izni ile kurulur⁷.

Köylere hizmet götürme birliklerinin kuruluşu, ilçelerdeki köylerin birlik kurmak amacıyla bir araya gelmeleriyle başlamaktadır. Köylere hizmet götürme birliği tüzüğü hazırlandıktan sonra va-

6 T. C. İçişleri Bakanlığı, İller İdaresi Genel Müdürlüğü, Birlikler <https://www.icisleri.gov.tr/illeridaresi/birlikler> (Erişim Tarihi: 24.10.2022).

7 MİBK m.18.

lilik onay süreci aşaması yer almaktadır. Sonrasında tüzük, İçişleri Bakanlığı'na gönderilmekte ve yasal herhangi bir engel bulunmadığı takdirde Cumhurbaşkanlığı kararıyla Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmektedir. Birlik tüzüğü ile ilgili usul ve esaslar da MİBK'nin 5'inci maddesinde detaylandırılmıştır⁸.

4.2. Genel Özellikleri

Köylere hizmet götürme birlikleri ilçe'deki tüm köylerin katılımı ile oluşur ve izin vermeye genel yetkili mercii Cumhurbaşkanlığıdır. Birliğin adı teşekkül ettiği köylerin bağlı bulunduğu ilçenin adıdır.

Büyükşehirlerde köyler kaldırıldığı için büyükşehir belediyesi bulunan ilde köylere hizmet götürme birliği bulunmamaktadır. Ülkemizde büyükşehir statüsü bulunmayan 51 ilde ise köylere hizmet götürme birlikleri bulunmaktadır.

Birliğin başkanı, merkez ilçelerde vali veya görevlendireceği vali yardımcısıdır. Diğer ilçelerde kaymakamdır. Birliğin karar organı olan birlik meclisi, birlik başkanının başkanlığında, birliğe üye köylerin muhtarlarının tümü ve o ilçeden seçilen il genel meclis üyelerinin tümünden meydana gelir. Danışma ve karar organı diyebileceğimiz birlik encümeninde ise birlik meclisinde olduğu gibi birlik başkanı, başkan olup birlik meclisinin kendi üyeleri arasından gizli oyla seçeceği il genel meclis üyelerinin ikisinden ve köy muhtarlarının ikisinden oluşur.

4.3. Görevleri

Köylere Hizmet Götürme Birlikleri-

⁸ Gezen, Mustafa, Mahalli İdare Birliği Olarak Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin Kırsal Kalkınmadaki Rolü, Sinop İli Boyabat İlçesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir, 2020, s.39.

nin görevleri kuruluş esaslarının belirtildiği MİBK'de geniş bir yöntemle ifade edilmiştir. **İlgili kanunun 18'inci maddesinde kanun koyucu köylere hizmet götürme birliklerinin görevleri konusunda "...tarım ürünlerinin pazarlanması hariç..."** diyerek bir sınır çizmiş ve ardından birliklere birkaç hizmet atfetmiştir. Birçok kesime hitap eden köylere hizmet götürme birliklerinin görevleri konusunda kanun koyucunun bu sınır çerçevesinde idareye takdir hakkı tanıdığı açıktır. Uygulamada idare, bu takdir hakkını köylere hizmet götürme birliklerinin tüzüklerinde kullanarak birliklerin görevlerini açıkça belirtmektedir.

Her ne kadar hukuk sistemimizde 2017 Referandumu ile Bakanlar Kurulunun kaldırılması ile tüzük çıkarılması kaldırılmış olsa da ülkemizde kurulmuş ve yerleşmiş mahalli idare birliklerinin kuruluş tarihleri itibarıyla bir tüzükle kuruldukları ortadadır. Hukuk devletinin bir gereği olarak idare, kanunun tanıdığı takdir hakkını kullanırken bu tüzüklere de aykırı hareket etmemelidir. Bu kapsamda köylere hizmet götürme birliklerinin görevleri tartışılırken ilgili tüzük hükümlerinden yararlanmakta fayda vardır.

Örnek olarak Yığılca İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği Tüzüğü incelendiğinde ağaçlandırma faaliyetleri, turistik, kültürel ve sanatsal çalışmalar, eğitim ve öğretim tesisleri ile öğrenci yurtları kurma, kurs, seminer, panel, konferans vb. düzenleme, arama kurtarma ekipleri oluşturma, festival, yarışma, şenlik vb. faaliyetler birliklerin başlıca görevlerinden olduğu görülecektir⁹.

⁹ Yığılca İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği Tüzüğü'nü

5. TARIM ÜRÜNLERİNİN PAZARLANMASINDA KÖYLERE HİZMET GÖTÜRME BİRLİKLERİNİN YERİ

5.1. Yasal Dayanak ve Gözlemler

Yukarıda da detaylandırıldığı üzere köylere hizmet götürme birliklerinin görevleri konusunda kanun detaylandırılmaya gitmemiş, detaylara birliklerin kuruluş tüzüklerinde yer verilmiştir.

Bununla birlikte Hans Kelsen'in normalar hiyerarşisi incelendiğinde tüzüklerin, kanunların altında yer aldığı, buna göre tüzüklerde kanunlara aykırı düzenlemelere yer verilemeyeceği ortadadır¹⁰. Dolayısıyla idare, her ne kadar köylere hizmet götürme birliklerinin görevlerini yürütürken bir takdir hakkına sahip olsa da yasa koyucunun iradesiyle de bağlıdır. İdare, kanunun çizdiği sınırlara uymak zorundadır.

Köylere hizmet götürme birliklerinin yer aldığı MİBK'nin 18'inci maddesinde "İlçelerde, 'tarım ürünlerinin pazarlanması hariç' olmak üzere ... köylere hizmet götürme birliği kurulabilir..."¹¹

düzenlemesinin yer alması idareye birliklerin görevi konusunda bir sınır getirildiği anlamını taşır. Bu husus idarenin takdir hakkının bir sınırınıdır. İdare, köylere hizmet götürme birlikleri ile ilgili gerek düzenleyici gerekse de birel işlemlerinde bu sınır çerçevesinde hareket etmelidir.

Bu kapsamda tarım ürünlerinin pazarlanması hususunda köylere hizmet götürme birliklerinin bir hakkı, görevi ya da sorumluluğu bulunmamaktadır. Bu-

nunla birlikte bu husus köylerde yaşayan ve tarım ile uğraşan kesimde tartışma konusu olmuştur. *Ürettikleri ürünlerin pazarlanması hususunda problemler yaşayan üretici, devlet ya da kamu tüzel kişilerinden özellikle de kuruluşundaki temel amaç köylünün refahını arttırmak olan köylere hizmet götürme birliklerinden katkı beklemektedir.* Bununla birlikte köylere hizmet götürme birliklerinin elinden bu yetki ve görev alınmış olduğundan köylünün bu beklentileri sonuçsuz kalmaktadır.

5.2. Olumlu ve Olumsuz Yanlarıyla Köylere Hizmet Götürme Birlikleri

Mahalli idareler diğer bir ifadeyle yerel yönetimler Anayasa ve adı geçen kanunlarda da belirtildiği üzere mahalli müşterek ihtiyaçlara göre kurulup hareket ettiklerinden idari teşkilat içerisinde yerel ihtiyaçlara en uygun cevapların verildiği idarelerdir. **Merkezi idarenin ise yerel dinamiklere yeterince katkı sağlayamadığı görülmektedir.** Dolayısıyla yerelde, bilhassa da köylerde mahalli idare teşkilatının önemi büyüktür. Ayrıca köylerin gelişimine yönelik politikaların başarısında da köylere hizmet götürme birliklerinin işlevselliği unutulmamalıdır¹².

Kamu tüzel kişiliğini haiz köyler, idari ve mali özerkliğe sahip olup kural olarak faaliyetlerini kendi personeli ve araç gereçleri ile yürütmektedir. Bununla birlikte **gerek personel gerekse de araç gereç bakımından Türkiye'deki köyler yeterli imkan ve seviyeye sahip değildir.** Hal

paylaşarak çalışmaya katkı sunan Düzce ili Yiğilca ilçesi Kaymakamı Sayın Talha ALTUNTAŞ'a müteşekkirim.

10 Gözler, Kemal, (Temmuz 2019). *İngilizce Karşılıklarıyla Hukukun Temel Kavramları*, Ekin Yayınları, 17. Baskı, s. 31-45.

11 MİBK m.18.

12 Şengül, Ramazan. 'Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin İşlevselliği Üzerine Bir Alan Araştırması: Bartın Örneği', Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi (C. XV, S. II, 2013), s.68.

böyle iken köylerin faaliyetlerini yürütmesinde merkezi idarenin müdahalesi kaçınılmaz olmuştur.

442 Sayılı Köy Kanunu'na göre iki veya daha fazla köyün bir araya gelerek ortak hizmet ve proje yürütmeleri mümkündür. Bununla birlikte bu durum az sayıda köyü ilgilendiren ve kısa süreli olan hizmetleri kapsamaktadır. Zira daha uzun süreli ve ilçedeki bütün köyleri kapsayan hizmet ve projelerin yürütülmesinde asıl işlev sahibi köylere hizmet götürme birlikleridir¹³.

Köylere hizmet götürme birliklerinin başarısında kaymakamlar oldukça önemli bir konumdadır. Zira kaymakamlar halka yakın konumda olup ilçelerde Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtasıdır. Proje temelli yönetim anlayışının kilit aktörü durumunda olan kaymakamlar, **köylere hizmet götürme** birlikleri vasıtasıyla kırsal kalkınma politikalarında önemli bir yer edinmişlerdir. Ayrıca kırsal kalkınmalarda ilçelerin önemi de büyüktür. Nitekim kırsal kalkınma politikalarında ilçenin en uygun yönetsel birim olarak görülmesinin nedenleri **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Raporu**'nda şu şekilde ifade edilmektedir:

“1- İlçeler halkın gözünde başvurulacak ilk yönetim basamağı durumdadır. Halk arasında dilek ve ihtiyaçların kaymakam tarafından karşılanacağına dair dilek ve inanç vardır. Köylü, köyün işlerinde en etkili kişi olarak kaymakamı görmektedir.

2- Gözlemler, kaymakamın köy işle-

rinde önemli roller oynadıklarını göstermektedir. Kaymakam, en çok köy işleri ile uğraşmaktadır.

3- İlçe, köye hizmet götüren kuruluşların, teknik hizmetlerin büyük çoğunluğunun bir arada bulunduğu ve köy topluluğuna en yakın yönetsel basamaktır. Köy halkının gerektirdiği hizmetlerin çoğunu, gerekli mali kurumları, gönüllü ve kooperatif kuruluşları bir arada toplayan taşra örgütüdür.

4- İlçe idaresi, halk-devlet işbirliğine, halkın karşılıklı yardım ve destekli imece geleneklerine dair olumlu örnekler vermiştir.

5- İlçeler aynı zamanda planlı ve programlı çalışma alanında da olumlu örnekler vermişlerdir.

6- Öğrenim ve yetiştirmeleri açısından kaymakamlar, ilçe düzeyinde kalkınmanın devingenliğini en iyi biçimde anlayabilen durumdadırlar. Kaymakamlar; köy kalkınmasında halk-devlet iş birliği açısından gerekli önderliği, eşgüdümçülüğü yapmaya elverişli bulunmaktadırlar¹⁴.”

Bu açıdan bakıldığında başında kaymakamların bulunduğu ve o ilçenin adını taşıyan ve köylerde kırsal kalkınmayı temel hedef alan köylere hizmet götürme birliklerinin oldukça elverişli, verimli ve gelecek vaat eden bir kurum olduğu görülecektir.

Birliklerin sorumlu oldukları hizmetleri yürütebilmelerindeki en büyük etken mali kaynaklarıdır. MİBK'nin 18'inci maddesinin 5'inci fıkrasında birliğin gelirleri arasında il özel idaresi bütçesinden pay aktarılacağı ve aktarılacak bu

13 Şengül, s.72.

14 Şengül, s.74-75.

payların miktarı da birliklerin sunacağı yatırım planı, yıllık çalışma programı ve uygulama projelerine göre il özel idaresinin karar organı olan il genel meclisince kararlaştırılacağı belirtilmektedir. Keza 3'üncü fıkrasında bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idarelerinin çeşitli hizmetler için birliklere ödenek aktarabileceği ve bu ödeneklerin tahsis amacı dışında kullanılmayacağı ifade edilmiştir¹⁵.

Birlik gelirleri ile giderlerinde de belirli bir standart yoktur. Her ne kadar birlik tüzüklerine yazılı gelir ve gider kalemleri bulunsa da uygulamada bu kalemler dışında gelir ve giderler de karşılaşılmaktadır¹⁶.

Yığılca İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği Tüzüğü incelendiğinde birlik üyelerinin birliğin kuruluş ve faaliyet giderlerine katılma payları, genel katma ve özel bütçelerden aktarılacak ödenekler ve yapılacak yardımlar, hizmet karşılığında alınacak ücretler, her türlü yardım ve bağışlar, taşınır ve taşınmazlardan elde edilecek gelirler, faiz gelirleri, il özel idaresi bütçesinden ayrılacak paylar ve proje karşılığı yapılacak yardımlar birliğin gelirleri arasında sayılmıştır. Esasında birliğin net, garanti denilebilecek geliri oldukça azdır. Gelir kalemleri genellikle içi soyut, istikrarsız gelirlerdir.

Bu yönüyle birliklerin giderlerine oranla gelirlerinin oldukça kısıtlı olduğunu söylemek gerekecektir. Zira belediyeler, büyükşehir belediyeleri, il özel idareleri genel bütçe vergi gelirlerinden önemli paylar almaktadır. Keza harç, ver-

gi ve cezalar adı altında da çeşitli gelir kalemleri bulunmaktadır. Bununla birlikte **köyler ve köylere hizmet götürme birliklerinin gelirleri daha dar ve sınırlıdır.**

Birliklerde bütçelerinin de uzantısı olarak çalışan kadrolu personel, işçi sayısı oldukça kısıtlıdır ve mal, teknik ekipman donanımları da minimumdur. Birliklerin kendi personel ihtiyacını, kendi personeli istihdam etmek suretiyle karşılaması mümkündür¹⁷. MİBK m18/f.3'e göre birliklerin hizmet akdiyle personel istihdam edebilecekleri, yıllık toplam personel giderlerinin de belirli bir sınırı aşamayacağı, Vali ve Kaymakamların diğer kamu kurum ve kuruluşlarından personel görevlendirebileceği, bu şekilde görevlendirilen personelin ödemelerinin birlik bütçesinden karşılanacağı ifade edilmektedir¹⁸. Nitekim uygulamada birliklerin personel istihdamında da belli bir standardın olmaması bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. İşlemlerin genelde il özel idaresi, maliye veya kaymakamlık personeli eliyle yürütülmesi ve bu kişilere ilave ödemeler yapılması hem yapılan işin niteliğinde hem de birliklerin mali kaynaklarında problemlere sebebiyet verilmektedir¹⁹. **Dolayısıyla birliklerin faaliyetlerini yürütürken kısıtlı imkanlarla hareket ettiği sonucuna varılacaktır. Uygulamada karşılaşılan en önemli sorun da esasında budur.**

T.C. On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) Yerel Yönetimler ve Hizmet Kalitesi Özel İhtisas Komisyon Raporu'na göre mahalli idare birliklerinin yapısı ve işleyişi bir sorun alanı olarak

15 MİBK m.18 / f.3, f.5.

16 Arslan, Yılmaz (2003) "Köylere Hizmet Götürme Birlikleri, Problemleri ve Çözüm Önerileri", *Türk İdare Dergisi*, 438, s.216.

17 Şengül, s.76.

18 MİBK m.18 / f.3.

19 Arslan, s.217.

görülmede ve mahalli idare birliklerinin kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi politikası doğrultusunda mahalli idare birliklerinin insan kaynağı ve mali yapılarının güçlendirilmesi ve yeniden yapılanması hedeflenmektedir. Bu kapsamda İçişleri Bakanlığının mahalli idare birliklerinde uzmanlaşma ve kurumsallığın oluşturulması için gerekli olan yapıyı kurması, mahalli idare birliklerinde norm kadro standartlarının uzman çalıştırma vb. hususlarda uygulanabilmesinin sağlanması, böylece kurum dışında görevlendirilmelerin en aza indirilerek süreklilik, aidiyet, uzmanlaşma ve kurumsallığın sağlanması öngörülmektedir²⁰.

Keza mahalli idare birlikleri eliyle sunulan hizmetlerin etkinliğinden kaynaklanan sorunların olduğu da ifade edilmiştir. Bu hizmetlerde etkinlik ve verimliliğin artırılması için hizmetlerin tasarlanması ve yürütülmesinde ilgili paydaşlardan yararlanmaya ve etkileşime izin veren bir işleyişin kurulması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda mahalli idare birliklerinin kuruluş amaçları doğrultusunda uzman ve akademisyenler başta olmak üzere danışmanlık hizmetinden etkin olarak yararlanması, kalkınma ajansları ile işbirliği yapmaları, bölgesel ihtiyaç ve özellikleri dikkate alarak derinleşmeleri ve buna göre hizmet planlaması yapmaları öngörülmektedir²¹.

6. TÜRKİYE'DE TARIM ÜRÜNLERİNİN PAZARLANMASI

20 T.C. Kalkınma Bakanlığı (2018, Ankara) *On Birinci Kalkınma Planı Yerel Yönetimler ve Hizmet Kalitesi Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/YerelYonetimlerOzellhtisasKomisyonuRaporu.pdf> (Erişim Tarihi: 29.10.2022).

21 T.C. Kalkınma Bakanlığı (2018, Ankara) *On Birinci Kalkınma Planı Yerel Yönetimler ve Hizmet Kalitesi Özel İhtisas Komisyonu Raporu*.

Gerek ülke içinde gerekse de ülkeler arası rekabetin arttığı günümüzde ürünler ne kadar iyi ve kaliteli olursa olsun iyi bir şekilde pazarlama faaliyeti gerçekleştirilemezse ekonomik hedefe ulaşamamış demektir. Çünkü üretimin milli ekonomiye katkısı için bu önemli bir araçtır. Dolayısıyla gerek ulusal gerekse de uluslararası rekabet gücü için pazarlama politika ve stratejileri oldukça önemlidir. Üreticilerin ürünlerini işleyip sınıflandırma, ambalajlama, depolama, nakliye gibi imkanlara sahip olamamaları, üretim faaliyetlerinin uzun süre devam etmesi ve çeşitlilik göstermesi, pazarlama faaliyetlerine yeterli zamanı ayıramamalarına ve ayırsalar bile etkin rekabeti sağlayacak bir pazarlama faaliyetine girişememelerine neden olmaktadır. Türkiye'de tarımsal ürün piyasalarında çok sayıda aracının ve pazarlama kanallarının yer aldığı görülmektedir. Üreticiler bu araçlar karşısındaki rekabette zayıf kalmaktadır. Bu sebeple üreticiler pazarlama konusunda ayrı ve donanımlı bir mekanizmaya ihtiyaç duymaktadır²².

Tarım ürünlerinin pazarlanmasındaki bu eksikliğin ülkemizde kooperatifleşme ile giderilmeye çalışıldığı görülmektedir. Ancak bu durumun yeterliliği ve yerindeliği tartışma konusudur.

7. TARIM ÜRÜNLERİNİN PAZARLANMASINDA KOOPERATİFLERİN YERİ

Türkiye'de 24 Ocak 1980 Ekonomik İstikrar Kararları ile birlikte ekonomide

22 Taşkaya Top, Berrin; Albayrak, Mevhibe. "Türkiye'de Tarım Ürünleri Pazarlaması ve Kırsalda Yoksulluğun Azaltılmasında Tarım Satış Kooperatif Birliklerinin Rolü", 10'uncu Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi, 5-7 Eylül 2012, Konya, 1039.

ithal ikameci anlayıştan özel sektör öncülüğünde ihracata dönük liberal anlayışa geçilmiştir²³. Atatürk Dönemi'nde uygulanan devletçi politikalar yerine artık özel sektörün ön planda olduğu bir anlayış ekonomiye hakimdir. Esasında bu durumun temelinde İkinci Dünya Savaşı'nın ardından ABD'nin Marshall Yardımları kapsamındaki yardımlarından ülkemizin de yararlanma arzusu yatmaktadır. Bu durum 1947 Türkiye İktisadi Kalkınma Planı ile tescillenmiştir²⁴.

Bu anlayış dönem dönem değişiklikler gösterse de bu durum halen ülkemizde ekonomik olarak özel sektörün ön planda olduğu, liberal politikaların uygulandığı gerçeğini değiştirmemektedir. Nitekim tüm dünyada da İkinci Dünya Savaşı sonrasında bu şekilde bir eğilim söz konusudur.

1961 Anayasası'nın 51'inci ve 1982 Anayasası'nın 171'inci maddesinde devletin kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alması gerektiği vurgulanmaktadır. Böylelikle Anayasa, devleti kooperatifçiliğin gelişmesinde daha aktif ve sorumlu bir konuma getirmiştir. Dönemlerin siyasi, ekonomik ve toplumsal anlayışının etkisiyle de kooperatifçiliğin tarımsal alanlarda doğmuş ve uzun yıllar bu alanda yoğunlaşmış olduğu görülmektedir²⁵.

Üreticilerin karşılıklı iş birliği, anlaşma ve rekabetini esas alan kooperatifler ülkemizde oldukça önemli bir konum-

dadır. Tarım ürünlerinin pazarlanması hususunda yerelde devletin yetki ve sorumluluğu konusunda yasal bir düzenlemenin olmaması hatta ve hatta tarım ürünlerinin pazarlanması yetkisinin köylere hizmet götürme birliklerinin elinde olmadığını gösteren kanuni düzenlemenin yer alması tarım ürünü potansiyelinin yer almasına sahip köyleri rekabette var olabilmek adına kendi imkanları doğrultusunda kooperatifçiliğe yönlendirmiştir.

Türkiye'de tarım satış kooperatifleri ve birliklerinin üretim ve bölüşüm sürecini birbirleriyle ilişkilendirerek ortakların pazarlık gücünü ve üretici gelirini arttırma, yeni istihdamlar yaratma, ekonomik kalkınma ve büyümeye katkıda bulunma konusunda fayda sağladığı düşünülmektedir²⁶.

Albayrak ve Taşkaya Top, kooperatiflerin mikro düzeyde ortak üreticilere katkılarını başlıca ortakların bir yapılanmanın içinde olması, pazar garantisi sağlanması, pazarda temsil yetki gücü artırılması, ileri teknoloji kullanma olanağı, pazara uyumun sağlanması, rekabet gücü yüksek bir sisteme dahil olma, uygun girdi alımları ile girdi maliyetini düşürme, üretimi geliştirme ve iyileştirme olanağı, üst birlikler yoluyla pazardaki aktörler hakkında bilgilendirme olarak ifade etmektedirler. Keza kooperatifler pazarlama stratejilerini kendileri belirleyebilmektedir. Bu da üreticilere ürünlerini hiçbir işleme tabi tutmaksızın mamul veya yarı mamul olarak ya da işleyerek pazarlamaları hususlarında takdir hakkı tanımaktadır. Böylelikle araçların minimum

23 Çoban, Yasin (2020), Türkiye Ekonomisi, 4T Yayınevi, İstanbul, s. 56 vd.

24 Çoban, Yasin, s. 96 vd.

25 Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı, Türkiye'de Kooperatifçilik, <https://ticaret.gov.tr/kooperatifcilik/bilgi-bankasi/kooperatifler-hakkinda/turkiyede-kooperatifcilik>, (Erişim tarihi: 01.11.2022).

26 Taşkaya Top; Albayrak, s.1040.

seviyeye inerek üretici ve tüketicilerin maksimum istifadeleri sağlanabilmektedir²⁷.

Ülkemizde kooperatiflerin *finansman sıkıntısı yaşadığı* da bir gerçektir. Bu sebeple tarım satış kooperatifleri daha çok tarımda Pazar ekonomisinin geliştiği ve dış satımın daha kolay yapıldığı kıyı bölgelerde yaygın olarak faaliyette bulunduğu görülmektedir. Üretimin çoğunlukla ülkemizin iç bölgelerinde yapıldığı düşünülürken maliyetlerdeki problemler kooperatiflerin yaygınlığı ve yeter sayıda olup olmadığı tartışmasını doğurmaktadır²⁸.

Kooperatif ortaklıklarında amacın elde edilmesi için kullanılan araçlardan biri de dayanışmadır. Dayanışma, güçlüklerin birlikte aşılması için maddi ve manevi anlamda birlikte olmak demektir. Dayanışma, başkaları için özveride bulunma ve güçlüklerle katlanıp hedefe ulaşma eyleminin adıdır. Dolayısıyla kooperatif ortaklıkları ile amaçlananın elde edilebilmesi için üyeler ya da ortaklar arasında dayanışmanın olması gerekir²⁹. Bununla birlikte Türkiye'deki kooperatiflerin yapısı üzerine yapılan bir çalışmada mevcut kooperatiflerin demokratik olmayan, kimi zaman kendi çıkarlarının peşinden koşan yöneticilerin ve yönetim şekillerinin olduğu belirtilmiştir. Üyelerin, ortakların ve yöneticilerin Uluslararası Kooperatifler Birliğinin öngördüğü temel prensiplerde yetersiz olduğu ifade edilmiştir. Zira ortakların aktif olması kooperatiflerin de aktif olmalarını sağlayacak, böylelikle kooperatifler de daha

başarılı olacaklardır. Aksi durumda kooperatifler ile ulaşılmak istenen amaca hiç ya da gereği gibi ulaşılamayacaktır³⁰.

8. SONUÇ VE KANAAT

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Raporu'ndan hareketle ilçedeki köylerden teşekkül eden, başında kaymakamların bulunduğu ve o ilçenin adını taşıyan köylere hizmet götürme birlikleri yerel ihtiyaçları gözetme, halka en yakın yerlerde hizmette bulunma, disiplin, düzen ve uyum çerçevesinde çalışma, başında yer alan kaymakamların öğrenim ve yetişmeleri açısından ilçe düzeyinde kalkınmanın devingenliğini en iyi biçimde anlayabilen ve uygulayabilen kişi konumunda olması durumları bir bütün olarak gözetildiğinde köylere hizmet götürme birlikleri genel olarak olumlu bir yerdedir. Bununla birlikte birliklerin mali özerkliğe sahip olmamaları, mali açıdan il özel idarelerine bağımlı hareket etmeleri, personel, teknik araç ve ekipman bakımından sınırlı kapasiteye sahip olmaları hizmetlerde eksiklik ve gecikmelere sebebiyet verebilmektedir.

Kooperatifleşme ise ortakların müşterek iradeleri ile kurulu olduğundan daha serbest bir yapıdadır. Ortaklar kendi tercihleri doğrultusunda hareket edebilmektedir. Temel amaç kamu yararından çok kar elde etmektir. Ortaklar, ürettikleri ürünleri dilediği şekilde pazarlayabilmekte böylelikle araçların minimum seviyeye indirilerek üretici ve tüketicilerin maksimum istifadeleri sağlanabilmektedir. Bununla birlikte kooperatiflerin de köylere hizmet götürme birlikleri gibi mali açıdan ve teknik personel ile araç

27 Taşkaya Top; Albayrak, s.1041-1042.

28 Taşkaya Top; Albayrak, s.1041.

29 Poroy, Reha; Tekinalp, Ünal; Çamoğlu, Ersin, (Mayıs, 1988). *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*, Beta Yayınevi, 4. Baskı, s. 778.

30 Altunkaya, Zelha. "Türkiye'de Kooperatiflerin Yapısı Değişmeli mi?"; ABMYO Dergisi, 17. 2010, Konya, s.68.

ve gereç bakımından problemler yaşadığı görülmektedir. Ayrıca ülkemizde kooperatifleşmenin gereği gibi bilinmeyişi, doğru uygulanmayışı kısacası kooperatifleşme geleneğinin yeterince yerleşmemiş olması da bu problemleri derinleştirmektedir. Kooperatifleşmeden beklenen faydanın sağlanmasındaki en büyük etkenler arasında kooperatifleşme geleneğinin köklü olup olmadığı, kooperatif bilinci gelişmiş personel olanağı, kooperatiflerin muhatabı olan kitlenin genel kültür ve eğitim düzeyinin düşüklüğü sayılabilir. Ülkemizde bu konuda yetersizliklerin olduğu da ortadadır. Nitekim Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Raporu da aynı görüştedir.

Köylere hizmet götürme birlikleri kooperatiflerin aksine Anayasa ve kuruluş kanunu gereği yerel ihtiyaçları gözeterek hareket ettiğinden halka en yakın yerlerde ve onların ihtiyaçlarına ve isteklerine en uygun yöntemlerle hareket etmektedir. Başında oldukça iyi eğitim almış, analitik düşünebilen, ekonomik ihtiyaç ve gerekleri en iyi gözeten Mülki İdare Amirlerinin bulunması da bu durum için oldukça avantajdır. Bununla birlikte ülkemizde kooperatifleşme yaygın değildir. Belli bölgelerde yoğunlaşma olsa da kooperatifleşme ile ulaşılmak istenen amaç Türkiye'nin tüm bölgeleri için geçerli olduğundan bu durum uygulamada kooperatiflerin yerel ihtiyaçların karşılanması bakımından taleplere karşılık verememesine yol açmaktadır. Buna karşılık köylere hizmet götürme birlikleri büyükşehirler hariç³¹, ülkemizde tüm il ve ilçelerde bulunmaktadır.

31 Büyükşehir belediyesi bulunan illerde köylerin olmadığı dolayısıyla bu alanlar için herhangi bir desteklemeye ihtiyaç olmadığına dikkat edilmelidir.

Sonuç olarak; hem köylere hizmet götürme birliklerinin hem de kooperatiflerin olumlu ve olumsuz yönleri bulunmaktadır. Bununla birlikte **birliklerin, yukarıda da ifade edildiği üzere kooperatiflere nazaran olumlu yanları olumsuz yanlarına göre daha baskın durumdadır. Ancak devlet ve kamu tüzel kişilerinin iş yükü düşünüldüğünde tarım ürünlerinin pazarlanması hususunun birliklere yük getirebileceği bir an düşünülebilmektedir. Buradan hareketle tarım ürünlerinin pazarlanmasının kooperatifler eliyle yürütülmesi haklı gibi görünse de ülkemizde mali yapısı, teşkilatlanması, personelinin nitelik ve niceliğiyle kooperatifleşmenin yerleşmiş olduğunu söylemek pek mümkün görünmemektedir. Hal böyle iken tarım ürünlerinin pazarlanmasının tamamen köylere hizmet götürme birliklerinin elinden alınması doğru değildir. Zira kooperatifleri desteklemenin en iyi yolu, tarım ürünlerini bizzat pazarlayarak kooperatiflere örnek ve öncü olmak ya da kooperatiflerin yetişemediği yerlerde sosyal devletin de bir gereği olarak onlara yardımcı olmaktır. Dolayısıyla tarım ürünlerini pazarlamayı salt köylere hizmet götürme birliklerinin yapması gerektiğini söylemek ne kadar hatalı ise salt yapmaması gerektiğini söylemek de bir o kadar hatalıdır.**

KAYNAKÇA

1-) 1982 Anayasası, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2709.pdf> (Erişim Tarihi: 21.10.2022).

2-) 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu, <https://www.mevzuat.gov.tr/Mevzuatmetin/1.5.5355.pdf>, (Erişim Tarihi: 21.10.2022).

3-) Altinkaya, Zelha. “Türkiye’de Kooperatiflerin Yapısı Değişmeli mi?”, ABM-YO Dergisi, 17. 2010, Konya.

4-) Arslan, Yılmaz (2003) “Köylere Hizmet Götürme Birlikleri, Problemleri ve Çözüm Önerileri”, *Türk İdare Dergisi*, 438.

5-) Çoban, Yasin (2020), Türkiye Ekonomisi, 4T Yayınevi, İstanbul.

6-) Gezen, Mustafa, *Mahalli İdare Birliği Olarak Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin Kırsal Kalkınmadaki Rolü, Sinop İli Boyabat İlçesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir, 2020.

7-) Gözler, Kemal, (Temmuz 2019). *İngilizce Karşılıklarıyla Hukukun Temel Kavramları*, Ekin Yayınları, 17. Baskı.

8-) Gözler, Kemal; Kaplan, Gürsel (2021/06), *İdare Hukuku Dersleri*, Ekin Yayınevi.

9-) Poroy, Reha; Tekinalp, Ünal; Çamoğlu, Ersin, (Mayıs, 1988). *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*, Beta Yayınevi, 4. Baskı, s. 778.

10-) Şengül, Ramazan. ‘Köylere Hiz-

met Götürme Birliklerinin İşlevselliği Üzerine Bir Alan Araştırması: Bartın Örneği’, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi (C. XV, S. II, 2013).

11-) Taşkaya Top, Berrin; Albayrak, Mevhibe. “Türkiye’de Tarım Ürünleri Pazarlaması ve Kırsalda Yoksulluğun Azaltılmasında Tarım Satış Kooperatif Birliklerinin Rolü”, 10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi, 5-7 Eylül 2012, Konya.

12-) T.C. Kalkınma Bakanlığı (2018, Ankara) *On Birinci Kalkınma Planı Yerel Yönetimler ve Hizmet Kalitesi Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/YerelYonetimlerOzelIhtisasKomisyonuRaporu.pdf> (Erişim Tarihi: 29.10.2022).

13-) T. C. İçişleri Bakanlığı, İller İdaresi Genel Müdürlüğü, Birlikler <https://www.icisleri.gov.tr/illeridaresi/birlikler> (Erişim Tarihi: 24.10.2022).

14-) T. C. Ticaret Bakanlığı, Türkiye’de Kooperatifçilik, <https://ticaret.gov.tr/kooperatifcilik/bilgi-bankasi/kooperatifler-hakkinda/turkiyede-kooperatifcilik>, (Erişim tarihi: 01.11.2022).

Ahmet ARSLAN*

BELEDİYE ŞİRKETİ ÇALIŞANLARININ KIDEM TAZMİNATLARININ ÖDENMESİ VE RÜCU EDİLMESİ

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, 6552 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeyle, hizmet alımı yoluyla istihdam edilen yüklenici firma personelinin hizmet akdinin İş Kanununa göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektiren sebeplerle sona ermesi/erdirilmesi halinde kıdem tazminatının alt işveren olarak ilgili yüklenici firma tarafından değil, asıl işveren olarak ilgili kamu idaresi tarafından ödenmesi hükme bağlanmıştır.

696 sayılı KHK kapsamında hizmet alımı suretiyle istihdam edilen yüklenici firma (belediye şirketi) personeli açısından asıl işveren hizmeti alan belediye, alt işveren ise hizmeti sunan belediye şirkettir. Başka bir deyişle, söz konusu personeli işe alan ve istihdam eden belediye şirketi olmakla birlikte söz konusu firma asıl işveren değil, alt işveren konumunda bulunmaktadır.

Özel sektör işletmelerinin birbirine ifa ettikleri işlerde de asıl işveren-alt işveren nitelendirilmesi bulunmakla birlikte kı-

dem tazminatlarının ödenmesi bakımından hizmet alımı suretiyle personel istihdam eden kamu idarelerine özgü olarak asıl işveren-alt işveren konumuna ilişkin bazı özel düzenlemeler bulunmaktadır.

Söz konusu özel düzenlemeler 10/9/2014 tarih ve 6552 sayılı İş Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması İle Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanunla yapılmıştır.

Söz konusu kanunda yapılan düzenlemeler Kanun maddesi gerekçesinde de belirtildiği üzere kamu idarelerinde istihdam edilen taşeron firma elemanlarının kıdem tazminatının ödenmesinde yaşadıkları mağduriyetlerin ve yargısal ihtilafların giderilmesine dönük bulunmaktadır. Zira, bu düzenlemeyle işçinin, kıdem tazminatının muhatabı olarak, yasal düzenlemelere uyumsuzluklara ve işyeri devri, şirketin ortaklık yapısına ilişkin değişiklikler ve mali güç kaybı gibi belirsizliklere maruz kalabilen firma yerine daha istikrarlı yapıya, hukuki güvene ve mali güce sahip kamu idaresini muha-

* Denetçi, Muhasebat Başkontrolörü

tap olarak kıdem tazminatını daha kolay şekilde tam ve zamanında alması sağlanmaya çalışılmıştır.

Bununla birlikte, hizmet bedelinin yanısıra çalışanlarının kıdem tazminatının kamu idaresi tarafından ödenmesi yüklenici firmaya ilave bir avantaj sağlamaktadır.

Yüklenici firmaya sağlanan bu avantajın ilgili kamu idaresi lehine giderilip giderilmeyeceği hususu 4857 sayılı İş Kanununun sadece kıdem tazminatının ödenmesine ilişkin maddesi değil, Kanunun ilgili diğer hükümlerinin de dikkate alınması suretiyle belirlenmesi gerekmektedir.

Öte yandan, 696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname¹ ile 04.12.2017 tarihi itibarıyla belediyelerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerinde istihdam edilmekte olan personel 02.04.2018 tarihi itibarıyla bu idarelere ait şirketlerin kadrolarına geçirilmiştir.

Her ne kadar 696 sayılı KHK ile belediyelerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri ihale veya doğrudan temin yoluyla kendilerine ait şirketler dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden temini yasaklanmış ise de söz konusu KHK personel istihdamında asıl işveren-alt işveren ilişkisini değiştirmemiştir.

Bu makalemizde belediyelerin belediye şirketi personeline ilişkin olarak ödedikleri kıdem tazminatları için bu personeli işe alan, sevk ve idaresinde istihdam eden ve ücretini ödeyen yüklenici firmaya (belediye şirketi ve diğer ilgili firmalara) rücu edip etmeyecekleri ve etmesinin

1 24.12.2017 tarih ve 30280 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

gerekip gerekmediği hususu ilgili yasal düzenlemeler ve emsal yargı kararları doğrultusunda irdelenecektir.

2. KIDEM TAZMİNATININ KAMU İDARESİ TARAFINDAN ÖDENMESİ VE RÜCU MÜESSESESİNE İLİŞKİN YASAL DÜZENLEME

Yüklenici firma personelinin hizmet akdinin kıdem tazminatı ödenmesini gerektiren sebeplerle sona ermesi halinde kıdem tazminatının asıl işveren tarafından mı yoksa alt işveren tarafından mı ödeneceği ile ilgili olarak 10/9/2014 tarih ve 6552 sayılı Kanunun 8'inci maddesiyle 4857 sayılı İş Kanununun "Bazı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların kıdem tazminatı" başlıklı 112'nci maddesine aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

"4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında alt işverenler tarafından çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatları;

a) Alt işverenlerinin değişip değişmediğine bakılmaksızın aralıksız olarak aynı kamu kurum veya kuruluşuna ait işyerlerinde çalışmış olanların bu şekilde çalışmış oldukları sürelerle ilişkin kıdem tazminatına esas hizmet süreleri, aynı kamu kurum veya kuruluşuna ait işyerlerinde geçen toplam çalışma süreleri esas alınarak tespit olunur. Bunlardan son alt işverenleri ile yapılmış olan iş sözleşmeleri 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesine göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olanların kıdem tazminatları ilgili kamu kurum veya kuruluşları tarafından,

b) Aynı alt işveren tarafından ve aynı iş sözleşmesi çerçevesinde farklı kamu kurum veya kuruluşlarında çalıştırılmış olan işçilerden iş sözleşmeleri 1475 sayılı İş Ka-

nununun 14 üncü maddesine göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olanlara, 4734 sayılı Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında farklı kamu kurum ve kuruluşuna ait işyerlerinde geçen hizmet sürelerinin toplamı esas alınarak çalıştırıldığı son kamu kurum veya kuruluşu tarafından,

işçinin banka hesabına yatırılmak suretiyle ödenir.

Alt işveren ile yapmış olduğu iş sözleşmesi sona ermediği gibi, alt işveren tarafından 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunan idarelere ait işyerleri dışında bir işyerinde çalıştırılmaya devam olunan ve bu şekilde çalıştırıldığı sırada iş sözleşmesi kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona eren işçinin kıdem tazminatı, işçinin yazılı talebi hâlinde, kıdem tazminatının söz konusu kamu kurum veya kuruluşlarına ait işyerlerinde geçen süreye ilişkin kısmı, kamu kurum veya kuruluşuna ait çalıştığı son işyerindeki ücretinin yılları itibarıyla asgari ücret artış oranları dikkate alınarak güncellenmiş miktarı üzerinden hesaplanmak suretiyle son kamu kurum veya kuruluşu tarafından işçinin banka hesabına yatırılmak suretiyle ödenir. Bu şekilde hesaplanarak ödenen kıdem tazminatı tutarının, iş sözleşmesinin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden aynı süreler dikkate alınarak hesaplanacak kıdem tazminatı tutarından daha düşük olması hâlinde, işçinin aradaki farkı alt işverenden talep hakkı saklıdır.

İkinci fıkranın (b) bendi veya üçüncü fıkra uyarınca farklı kamu kurum veya kuruluşlarına ait işyerlerinde geçen hizmet sürelerinin toplamı üzerinden kıdem tazminatı ödenmesi hâlinde, kıdem tazminatı ödemesini gerçekleştiren son kamu

kurum veya kuruluşu, ödenen kıdem tazminatı tutarının diğer kamu kurum veya kuruluşlarında geçen hizmet süresine ilişkin kısmını ilgili kamu kurum veya kuruluşundan tahsil eder. Ancak, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri arasında bu fıkra hükümlerine göre bir tahsil işlemi yapılmaz.

Kıdem tazminatı tutarı, 4734 sayılı Kanununun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında belirtilen işyerlerinde kıdem tazminatı ile ilgili açılacak bütçe tertibinden, (b) bendi kapsamında belirtilen işyerlerinde ise hizmet alımı gider kaleminden, ödeneğin yetip yetmediğine bakılmaksızın ödenir.

Bu madde kapsamında alt işverenler yanında çalışan işçilerin bu işyerlerinde geçen hizmet süresinin hesabı, alt işverenden ve alt işveren işçisinden istenecek belgeler ve ödeme süreci ile ilgili diğer usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ve Kamu İhale Kurumunun görüşleri alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir”

Söz konusu kanun maddesinde geçen “4734 sayılı Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi” ibaresi personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlere ilişkin bulunmaktadır.

Görüldüğü üzere, yukarıda belirtilen kanun maddesinde kamu idarelerinin ödedikleri söz konusu kıdem tazminatları için diğer kamu idarelerine rücu edeceklerine ilişkin hüküm bulunmakla birlikte bunun için ilgili yüklenici firmaya rücu edip etmeyeceklerine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Bu durumda kamu idarelerinin ödedikleri söz konusu kıdem tazminatları için ilgili firmaya rücu edip etmeyecekleri ya da etmeleri gerekip gerekmediği

hususunun diğer yasal düzenlemeler de dikkate alınmak suretiyle belirlenmesi gerekmektedir.

Daha önce de ifade ettiğimiz üzere, kamu idarelerinde istihdam edilen yüklenici firma personelinin kıdem tazminatının kamu idaresi tarafından ödenmesine ilişkin yasal düzenlemenin amacı alt işverene teşvik ya da avantaj sağlamak değil, işçinin kıdem tazminatını tam ve zamanında almasını sağlamaya yani işçiyi korumaya yönelik bulunmaktadır.

Bu bağlamda, kıdem tazminatının kamu idaresi olarak belediye tarafından işçiye doğrudan ödeneceğine ilişkin 4857 sayılı Kanununun 112'nci maddesinde herhangi bir yasal tereddüt bulunmamakla birlikte ödenen bu kıdem tazminatının söz konusu işçiyi işe alan, sevk ve idaresinde istihdam eden ve bunun için belediyeden hakediş bedeli alan belediye şirketi ve diğer ilgili yüklenici firmalardan belediye tarafından rücu yoluyla tahsil edilip edilmeyeceğinin kanunun geneli dikkate alınarak belirlenmesi gerekmektedir.

Konuyla ilgili olarak, 4857 sayılı Kanununun 2'nci maddesinde;

“Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesin-

den doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.”

hükmü bulunmaktadır.

Görüldüğü üzere, söz konusu kanun hükümlerine göre hizmet alımı suretiyle istihdam edilen firma personelinin kıdem tazminatlarından sadece asıl işverenin (konumuzla ilgili olarak belediyenin) tek başına değil, alt işverenle (belediye şirketi ve diğer ilgili yüklenici firmalar) birlikte sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Nitekim, konuya ilişkin istikrar kazanmış kararlarda olduğu gibi Yargıtay 22. Hukuk Dairesi'nin 23.06.2016 tarih ve 2016/15462 E., 2016/19017 K. nolu kararında da;

“6552 sayılı Kanun'un 8. maddesi ile değişik 4857 sayılı Kanun'un 112. maddesinde kamu işverenleri arasındaki rücu işlemi düzenlenmiş olmakla birlikte, kamu asıl işverenin alt işverenlere rücu işlemine dair herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşılmaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2/6. maddesi hala yürürlükte olup, anılan kanun hükmü gereğince asıl işveren alt işveren ilişkisinde asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.”

Somut olayda; mahkemece 4857 sayılı Kanun'u 112. maddesi gereğince davacının kıdem tazminatından yalnızca Kars Kafkas Üniversitesi Rektörlüğünün sorumlu tutulmasına karar verilmiş ise de; 4857 sayılı Kanun'u 112. maddesindeki yeni düzenlemenin aynı Kanun'un 2/6. maddesinde düzenlenen alt işveren ve asıl işverenin işçiye karşı birlikte sorumluluğunu ortadan kaldırmayacağı hususu göz önünde bulundurulmamıştır. Kaldı ki asıl işveren

ile alt işveren arasındaki rücu ilişkisi de bu davanın konusu değildir. Bu sebeplerle dava konusu kıdem tazminatı talebinin tamamından davalı asıl işverenle birlikte diğer davalı son alt işveren Özel Güvenlik Hizmetleri Özel Eğitim Hizm. Ltd. Şti. de müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmalıdır. Bu yön gözetilmeden yazılı şekilde sonuca gidilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

denilmektedir.

Görüldüğü üzere, söz konusu Kararda yüklenici firma personelinin kıdem tazminatının tamamından asıl işveren (kamu idaresi) ile birlikte alt işveren (yüklenici firma) müştereken ve müteselsilen sorumlu bulunmaktadır. Hukuk sistemimize göre müteselsil sorumluluk katlanılan külfet için tarafların birbirine rücu etmesi imkan ve sonucunu doğurmaktadır.

Öte yandan, her ne kadar 4857 sayılı Kanunun 2'nci maddesine göre kamu idarelerinin yüklenici firma personelinin asıl işvereni olduğu iddia edilebilirse de söz konusu kanunun herhangi bir maddesinde kamu idarelerinin asıl işveren olduğuna ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır.

Nitekim, Kanunun 2'nci maddesinde;

“Sekizinci fıkrada belirtilen kurum, kuruluş veya ortaklıkların sermayesine katıldıkları ortaklıkların kadro veya pozisyonlarında çalışan işçilerin, ortak durumundaki kamu kurum, kuruluş veya ortaklıkların kadro veya pozisyonlarına atanma ya da bu kurum, kuruluş veya ortaklıklarda geçerli olan malî haklar ile sosyal yardımlardan yararlanma talepleri hakkında da sekizinci fıkra hükümleri uygulanır. Hizmet alımına dayanak teşkil edecek sözleşme ve şartnamelere;

a) İşe alınacak kişilerin belirlenmesi ve işten çıkarma yetkisinin kamu kurum, kuruluşları ve ortaklıklarına bırakılması,

b) Hizmet alım sözleşmeleri çerçevesinde ya da geçici işçi olarak aynı iş yerinde daha önce çalışmış olanların çalıştırılmasına devam olunması,

yönünde hükümler konulamaz.” hükmü bulunmakta ve söz konusu kanun hükmünün gerekçesi olarak da “Yapılan düzenlemeyle, kamu kurum ve kuruluşları ile bunların ortaklıklarının, hizmet alımı amacıyla sözleşme yaptıkları yükleniciler veya işverenler tarafından istihdam edilenlerin aslı işvereni olmadığı hususuna açıklık getirilmektedir.” denilmektedir.

Diğer bir deyişle, söz konusu yasal düzenlemede kamu idaresinin (belediye) asıl işveren olarak görünmemesine yönelik hükümler getirilmektedir.

Hizmet alımı suretiyle istihdam edilen firma personelinin asıl işverenin kamu idareleri (belediyeler) olduğu yasal düzenlemelerde değil, sadece yargı içtihatlarında yer almakta olup yargı içtihatlarına itibar edilmesi halinde de yukarıda bir örnek olarak verilen emsal karara göre yüklenici firma personelinin kıdem tazminatının rücu yoluyla alt işverene (yüklenici firma) yükletilmesi gerekmektedir.

3. KIDEM TAZMİNATIYLA İLGİLİ OLARAK KAMU İDARESİ İLE YÜKLENİCİ FİRMA ARASINDAKİ SÖZLEŞME HÜKÜMLERİNE GÖRE RÜCU YOLUNA GİDİLMEMESİ MÜMKÜN MÜ?

696 sayılı KHK kapsamında istihdam edilen personelin istihdamı ve hakediş bedeline ilişkin düzenlemeler İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluş-

ları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında 2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında düzenlenmiştir.

Söz konusu Kararın “Hizmetlerin gördürülmesi” başlıklı 6’ncı maddesinde;

“Bu kapsamda yapılacak personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerin bedelinin tespitinde, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin yaklaşık maliyetin tespitine ilişkin hükümlerine uyulması zorunludur. Bu Usul ve Esaslarda düzenlenmeyen hususlarda Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Hizmet İşleri Genel Şartnamesi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.”

hükmü bulunmaktadır.

Hizmet alımı ihaleleri sonucunda düzenlenecek sözleşmelerde yer alması gereken temel hususlar Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki “Hizmet Alımlarına Ait Tip Sözleşme”de düzenlenmiştir.

Söz konusu tip sözleşmenin “Sözleşmenin ekleri” başlıklı 8’inci maddesinde;

“8.1. İhale dokümanı, bu sözleşmenin eki ve ayrılmaz parçası olup, İdareyi ve Yükleniciyi bağlar. Ancak, sözleşme hükümleri ile ihale dokümanını oluşturan belgelerdeki hükümler arasında çelişki veya farklılık olması halinde, ihale dokümanında yer alan hükümler esas alınır.

8.2. İhale dokümanını oluşturan belgeler arasındaki öncelik sıralaması aşağıdaki gibidir:

- 1) Hizmet İşleri Genel Şartnamesi,
- 2) İdari Şartname,
- 3) Sözleşme Tasarısı,

- 4) Birim fiyat tarifleri (varsa),
 - 5) Özel Teknik Şartname (varsa),
 - 6) Teknik Şartname,
 - 7- Açıklamalar (varsa)”
- denilmektedir.

Yüklenicinin çalıştırdığı personelle ilgili sorumlulukları ile ilgili olarak söz konusu tip sözleşmenin “Yüklenicinin sözleşme konusu iş ile ilgili çalıştıracağı personele ilişkin sorumlulukları” başlıklı 22’nci maddesinde;

“Yüklenicinin sözleşme konusu iş ile ilgili çalıştıracağı personele ilişkin sorumlulukları, ilgili mevzuatın bu konuyu düzenleyen emredici hükümleri ve Genel Şartnamenin Altıncı Bölümünde belirlenmiş olup, Yüklenici bunları aynen uygulamakla yükümlüdür.”

hükmü bulunmaktadır.

Söz konusu tip sözleşmede zikredilen Hizmet İşleri Genel Şartnamesinin Altıncı Bölümünde yer alan “Çalışanların özlük hakları” başlıklı 38’inci maddesinde;

“Yüklenici çalıştırdığı işçilerin, işin yapılmakta olduğu bir işkolu veya meslekte aynı tipteki bu iş için mevzuatla kabul edilenlerden daha az elverişli olmayan şartlarda çalışmalarını ve ücret almalarını sağlayacaktır. Ücret, yan ödeme ve çalışma şartlarının toplu sözleşme veya mevzuatla tespit edilmemiş olması halinde yüklenici, en yakın ve uygun bir bölgedeki işkolu veya meslekteki aynı tip bir iş için mevzuatla tespit edilenlerden daha az elverişli olmayan ücret, yan ödeme ve çalışma şartlarını sağlayacaktır. Yüklenici, varsa alt yüklenicilerinin bu çalışma şartlarına uymalarını sağlamak için gerekli tedbirleri alacaktır.”

denilmektedir.

Söz konusu şartnamede yüklenicinin iş mevzuatından kaynaklanan sorumluluklarını yerine getirmek zorunda bulunduğu ve Şartname sözleşmenin ayrılmaz bir parçası olduğuna göre kıdem tazminatına ilişkin külfetin 4857 sayılı Kanunun müteselsil sorumluluğuna ilişkin hükümlerinin yanısıra sözleşme hükümlerine göre nihai olarak yüklenici firmaya yükletilmesi gerekmektedir.

Nitekim, Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 25.02.2016 tarih ve 2014/45983 E., 2016/5853 K. nolu kararında;

“Taraflar arasındaki tazminat davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın kısmen kabulüne kısmen reddine yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde davacı avukatınca temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi gereği konuşulup düşünüldü.

KARAR

Davacı, yapılan ihale sonucu sözleşme ile davalının kendisine bağlı hastanelere temizlik hizmeti verdiğini, dava dışı işçinin ayrılması nedeniyle işçilik haklarının tesbiti ve tahsili için açtığı dava sonucu davalı ile birlikte sorumlu tutuldukları alacağı icraen kendilerinin ödediklerini, sözleşme ve ihale dökümanında davalı firmanın sorumlu olacağına ilişkin bir hüküm bulunduğunu bildirerek, ödediği bedelin 15.994,89 TL nin ödeme tarihinden itibaren işleyen yasal faizi ile tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, davanın kısmen kabulüne karar verilmiş; hüküm, davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Davacı, yapılan ihale sonucu sözleşme ile davalının kendisine bağlı hastanelere temizlik hizmeti verdiğini, dava dışı işçi-

nin ayrılması nedeniyle işçilik haklarının tesbiti ve tahsili için açtığı dava sonucu davalı ile birlikte sorumlu tutuldukları alacağı icraen kendilerinin ödediklerini, sözleşme ve ihale dökümanında davalı firmanın sorumlu olacağına ilişkin bir hüküm bulunduğunu bildirerek, ödediği bedelin rücuen tahsili için eldeki davayı açmıştır. Mahkemece, davalının sorumlu olduğu miktar, işçiyi çalıştırdığı döneme isabet eden işçilik hakları ile sınırlı olmakla birlikte kıdem tazminatı alacağı bakımından 10.9.2014 tarihli 6552 Sayılı Kanunun 8.maddesi ile değişik 4857 sayılı Kanunun 112.maddesine göre, 1475 Sayılı Kanunun 14.maddesine göre kıdem tazminatı ödenmesine gerektirecek şekilde iş akti sona erenlerin kıdem tazminatlarının ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından ödeneceğine ilişkin yasal değişiklik gereği bu kısma ilişkin rücuen tahsil talebinin reddine karar verilmiştir.

Ne var ki, taraflar arasında düzenlenen sözleşmenin 22.1 maddesinde yüklenicinin çalıştıracağı personele ilişkin sorumlulukları ile ilgili mevzuatın bu konuyu düzenleyen hükümler ve genel şartnamenin 6.bölümünde belirlendiği, yüklenicinin buna aynen uymayı taahhüt ettiği yazılıdır. Hizmet işleri genel şartnamesinin 6.bölüm 38.maddesinde “Yüklenici, çalıştırdığı işçilerin işi yapmakta olduğu bir iş kolu veya meslekte aynı tipteki bu iş için mevzuatta kabul edilenlerden daha az elverişli olmayan şartlarda çalışmalarını ve ücret almalarını sağlayacaktır. Ücret, yan ödeme ve çalışma şartlarının toplu sözleşme ile veya mevzuatla tesbit edilmiş olması halinde yüklenici, en yakın ve en uygun bir bölgedeki iş kolu veya meslekteki aynı tip bir iş için mevzuatla tesbit edilenlerden daha az elverişli olmayan ücret, yan ödeme ve çalışma şartlarını sağla-

yacaktır.” hükmü yer almaktadır. Hizmet işleri genel şartnamesi öncelikle uygulanması gereken ihale dökümanı olarak sayılmıştır. Bu açıklamalara göre, işçinin işçilik alacakları için iş mahkemesinde açtığı davada, davalı idarenin sorumlu tutulması iş kanunundan kaynaklanan bir zorunluluktur. Davacı tarafından ödenen kısmın rücuuna ilişkin davada ise taraflar arasındaki sözleşme hükümlerine bakmak gerekir. Taraflar arasındaki sözleşmenin 23. maddesi hizmet işleri genel şartnamesine atıf yapmakta olup, şartnamenin 6.bölüm 38. maddesi hükmüne göre, çalıştırılan işçilerin ücret ve yan ödemelerinden davalı yüklenici çalıştırdığı dönemle sınırlı olarak sorumludur. Zira, sözleşme ve ihale dökümanında sorumluluk belirlenmiştir. **Kural olarak her yüklenici çalıştırdığı işçinin işçilik haklarından kendi çalıştırdığı dönemle sorumludur.** 4857 sayılı Kanunda bahsedilen değişiklik dava konusu rücu alacağından ve eldeki davadan daha sonra yapıldığından dava konusu olaya uygulanamayacağı gibi bahsedilen yasal değişiklik, dava dışı işçilerin kıdem tazminatlarını tahsil ederken mağdur olmamaları, biran önce almaları amacıyla ilgili kamu kuruluşlarına getirilmiş bir yükümlülüktür. **Bahsedilen yasal değişiklik, kamu kurumlarının yükleniciler ile yaptıkları hizmet alım süreçlerinde işçilik haklarına ilişkin alacaklardan sorumluluğun kime ait olacağına ihale dökümanı ve sözleşmeler ile kararlaştırılmasına engel değildir.** Açıklanan nedenle, davacı idarenin iş mahkemesi kararına istinaden icraen ödenen alacağın davalının işçiyi çalıştırdığı dönemle sınırlı olmak üzere rücu tahsiline karar verilmesi gerekirken yazalı şekilde eksik değerlendirme ile hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenle kararın davacı yararına BOZULMASINA, HUMK’nun 440/1 maddesi uyarınca tebliğden itibaren 15 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 25/02/2016 gününde oybirliğiyle karar verildi.”

denilmektedir.

Öte yandan, gerek tip sözleşme gerekse Hizmet İşleri Genel Şartnamesinde yer alan standart hükümler Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğine tabi tüm belediyeler tarafından uyulması gereken temel hususlar olup bunların belediyeler tarafından belediye şirketine özgü olarak değiştirilmesi yasal olarak mümkün değildir.

Bu nedenle, tip sözleşmenin 22’nci maddesinde yüklenicinin sözleşme konusu iş ile ilgili çalıştıracığı personele ilişkin sorumluluklarını (kıdem tazminatı da dahil olmak üzere), ilgili mevzuatın bu konuyu düzenleyen emredici hükümleri ve Hizmet İşleri Genel Şartnamesinde yer alan hükümlere göre yerine getirmesi gerektiği hükme bağlandığından belediye ile belediye şirketi arasında imzalanacak sözleşmede örneğin kıdem tazminatının tamamının 4857 sayılı Kanunun 2’nci maddesi ve/veya Hizmet İşleri Şartnamesi hükümleri gözardı edilerek kamu idaresi tarafından yüklenileceğine ilişkin düzenleme yapılamaz.

Bu yönde, kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan kıdem tazminatı ödemeleri için sözleşmesinde kıdem tazminatı ödemesinden ötürü alt işverene rücu edileceğine dair açık bir hükme yer verilmemişse alt işverenlere rücu edilemeyeceği şeklindeki 21.02.2019 tarih ve 7166 sayılı Kanunla getirilen hüküm² ise

2 Söz konusu Kanun’un;

11. maddesiyle 4857 sayılı Kanun’un 112. maddesine eklenen ve

Anayasa Mahkemesi'nin 19.09.2019 tarih ve E.:2019/42, K.:2019/73 sayılı Kararı³ ile iptal edilmiştir.

4857 sayılı Kanun ve Hizmet İşleri Genel Şartnamesinin söz konusu emredici hükümlerine karşın belediye ile belediye şirketi arasındaki sözleşmede kıdem tazminatının belediye tarafından üstlenileceğine ilişkin hüküm konulması halinde ise 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun kanunun emredici hükümlerine aykırı sözleşmelerin butlan olduğu şeklindeki hükmünden hareketle böyle bir sözleşme sonuç doğurmayan (geçersiz) bir sözleşme haline gelecektir.

4. KIDEM TAZMİNATININ TAHSİLİ İÇİN BELEDİYE HANGİ YÜKLENİCİ FİRMAYA RÜCU EDEBİLİR?

Asıl işveren-alt işveren ilişkisi ve kıdem tazminatına ilişkin müteselsil sorumluluk yüklenici firmanın veya firmaların belediye olan hizmet ifası dönemine ilişkin bulunduğundan kıdem tazminatına

daha sonra Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen altıncı fıkra şöyledir:

“ (Ek fıkra: 21/2/2019-7166/11 md.) 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca alt işverenler tarafından çalıştırılan işçilere, 11/9/2014 tarihinden sonra imzalanan ihale sözleşmeleri kapsamında, kamu kurum ve kuruluşlarına ait işyerlerinde 11/9/2014 tarihinden sonra geçen süreye ilişkin olarak kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan kıdem tazminatı ödemeleri için sözleşmesinde kıdem tazminatı ödemesinden ötürü alt işverene rücu edileceğine dair açık bir hükme yer verilmemişse alt işverenlere rücu edilmez.”

12. maddesiyle 4857 sayılı Kanun'a eklenen ve daha sonra Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen geçici 9. madde ise şöyledir: “Geçici Madde 9- (Ek:21/2/2019-7166/12 md.)

Bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla kamu kurum veya kuruluşları tarafından alt işverene rücu edilmek üzere yürütülen davalarda, 112 nci maddenin altıncı fıkrası kapsamında rücu edilmeyecek kısmı için ihtilafın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına hükmedilir, yargılama gideri ve vekâlet ücreti taraflar üzerinde bırakılır. İcra takiplerinde rücu edilmeyecek kısma ilişkin olarak harç alınmaksızın düşünme kararı verilir, takip giderleri ile vekâlet ücreti taraflar üzerinde bırakılır. Ancak, bu kapsamda alt işverene rücu edilerek takip ve tahsil edilmiş olan tutarlar, alt işverenler lehine hiçbir şekilde alacak hakkı doğurmaz ve tahsil edilmiş tutarlar iade edilmez.”

3 15.10.2019 tarih ve 30919 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

tını doğrudan yüklenici firma personeline ödeyen belediyenin ödemiş olduğu kıdem tazminatını söz konusu personelin çalıştığı dönemdeki yüklenici firmaya rücu yoluyla tahsili yoluna gitmesi gerekmektedir.

5. RÜCU MEKANİZMASININ İŞLEYİŞİNE İLİŞKİN ÖRNEK

Örneğin belediyenin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini ifa eden belediye şirketinde istihdam edilmekte iken hizmet akdi kıdem tazminatı ödemesini gerektiren bir nedenle sona eren bir işçinin 696 sayılı KHK gereğince belediye şirketi kadrosuna geçmeden önce diğer yüklenici firmalarda geçen hizmet süresi de dahil olmak üzere toplam hizmet süresinin 10 yıl olduğunu, bu sürenin 4 yılının (2018-2022 yılları arası) belediye şirketinde, 696 sayılı KHK'dan önce 2 yılının (A) firmasında, 3 yılının (B) firmasında ve 1 yılının da (C) firmasında geçtiğini ve işçinin toplam hizmet süresi için hak kazandığı toplam kıdem tazminatı tutarının 50.000 TL olduğunu varsayalım.

Bu durumda, söz konusu kıdem tazminatının tamamı işçinin hangi firmada ne kadar süreyle çalıştığından bağımsız olarak belediye tarafından ödenecek, ancak belediye tarafından ödenen söz konusu toplam tutar işçinin belediye şirketi ve daha önceki yüklenici firmalarda çalıştığı sürelerle orantılı olarak ilgili firmalardan rücu yoluyla talep edilecektir.

Bu bağlamda, belediye tarafından ödenen kıdem tazminatının;

$(4/10) \times 50.000 = 20.000$ TL'si belediye şirketinden,

$(2/10) \times 50.000 = 10.000$ TL'si (A) firmasından,

$(3/10) \times 50.000 = 15.000$ TL'si (B) firmasından,

$(1/10) \times 50.000 = 5.000$ TL ise (C) firmasından,

tahsil edilecektir.⁴

Söz konusu tahsilatlar sonucunda kıdem tazminatının tamamı belediye tarafından belediye şirketi ve diğer ilgili firmalara yansıtılmış olacaktır.

Belediye şirketi dışındaki firmaların adresinin bulunamaması veya kapanmış olması halinde ise diğer firmalara rücu imkanının olmayacağı ve işçiye ödenen kıdem tazminatının işçinin söz konusu firmalarda geçen hizmet süresine isabet eden kısmının belediye tarafından yüklenmiş olacağı tabidir.

6. KIDEM TAZMİNATI BELEDİYE ŞİRKETİ TARAFINDAN ÖDENİP ÖDENEN TUTARIN TAMAMI VEYA BİR KISMI İÇİN BELEDİYEYE RÜCU EDİLEBİLİR Mİ?

Kıdem tazminatının tamamen veya kısmen belediye yerine belediye şirketi tarafından ödenmesi ve daha sonra bu tutarın tamamının veya bir kısmının belediyeye yansıtılması 4857 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen hükümlerine aykırı olduğu gibi yansıtma faturasında KDV'nin de yer alacak olması nedeniyle belediye açısından gereksiz yere KDV maliyetinin doğmasına yol açacaktır. Söz konusu maliyet belediye açısından kamu zararı olarak nitelendirilir.

7. RÜCU MÜESSESESİNİN İŞLETİLMEMESİNİN YAPTIRIMI

Yukarıda irdelenen mevzuat ve em-

⁴ Basitlik açısından söz konusu tutarlar sadece orantsal olarak dağıtılmış olup iş hukukuna göre belediye tarafından her bir şirkete rücu edilecek kıdem tazminatı tutarının işçinin her bir şirketteki son ücreti üzerinden hesaplanması gerekmektedir.

sal yargı kararları belediyelerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerde görev yapan şirket personelin kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde işten ayrılması halinde kıdem tazminatının belediye tarafından ödenmesi ve fakat söz konusu tutarın daha sonra belediye şirketi ve diğer ilgili firmalara yansıtılması gerektiği yönünde bulunmasına rağmen belediye tarafından tamamen veya kısmen söz konusu rücu yoluna gidilmemesi halinde rücu edilmeyen kısım 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 71'inci maddesine göre "mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması" hali kapsamında kamu zararını oluşturur.

Nitekim, konuya ilişkin olarak Sayıştay 7. Dairesinin 09.06.2022 tarih ve 521 nolu kararında aynen şöyle denilmektedir:

"Kıdem tazminatının ilgili firmalara rücu edilmemesi:

Fen İşleri Müdürlüğünde personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında çalışmakta iken emekli olan İşçi ...'e ödenen kıdem tazminatının ilgili firmalara rücu edilmemesi suretiyle kamu zararına sebebiyet verildiği iddiası ile ilgili olarak yapılan incelemede;

4857 sayılı İş Kanunu'nun 2'nci maddesinde; bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denileceği ve bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işye-

ri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumlu olacağı hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'un "Bazı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların kıdem tazminatı" başlıklı 112'nci maddesinde; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında alt işverenler tarafından çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatlarının son alt işverenleri ile yapılmış olan iş sözleşmeleri 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesine göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olanların kıdem tazminatlarının ilgili kamu kurum veya kuruluşları tarafından işçinin banka hesabına yatırılmak suretiyle ödeneceği ifade edilmiştir.

Aynı maddenin altıncı fıkrasındaki; kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan kıdem tazminatı ödemeleri için sözleşmesinde kıdem tazminatı ödemesinden ötürü alt işverene rücu edileceğine dair açık bir hükme yer verilmemişse alt işverenlere rücu edilemeyeceği şeklindeki hüküm ise Anayasa Mahkemesi'nin 19/9/2019 tarihli ve E.:2019/42, K.:2019/73 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir. (AYM Kararının yayımlandığı R.G. 15.10.2019/3091)

1475 sayılı mülga İş Kanunu'nun yürürlüğü devam eden "Kıdem Tazminatı" başlıklı 14'üncü maddesinin birinci fıkrasında; bu Kanuna tabi işçilerin hizmet akitlerinin; bağlı buldukları kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla; devamındaki ikinci fıkrasında ise feshedilmesi veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl

içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödeneceği ve bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılacağı belirtilmiştir.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında; işçilerin kıdemleri, hizmet akdinin devam etmiş veya fasilalarla yeniden akdedilmiş olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya değişik işyerlerinde çalıştıkları süreler göz önüne alınarak hesaplanacağı belirtilmiştir. İşyerlerinin devir veya intikali yahut herhangi bir suretle bir işverenden başka bir işverene geçmesi veya başka bir yere nakli halinde işçinin kıdemi, işyeri veya işyerlerindeki hizmet akitleri sürelerinin toplamı üzerinden hesaplanacağı; işyerinin devri veya herhangi bir suretle el değiştirmesi halinde işlemiş kıdem tazminatlarından her iki işverenin birlikte sorumlu olduğu ancak işyerini devreden işverenlerin bu sorumlulukları işçiyi çalıştırdıkları sürelerle ve devir esnasındaki işçinin aldığı ücret seviyesiyle sınırlı olduğu; işyeri devrolmuş veya herhangi bir suretle el değiştirmişse devir mukavelesinde aksine bir hüküm yoksa işlemiş kıdem tazminatlarından yeni işverenin sorumlu olduğu düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; alt işverenler tarafından çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde işten ayrılmaları durumunda tahakkuk edecek kıdem tazminatlarının kurum bütçesinden ödenebileceği, yapılacak bu ödemeye ilişkin ise ilgili firmalara veya kurumlara Anayasa Mahkemesinin Karar tarihine

kadar (15/10/2019) alt işverenle yapılan sözleşmede rücu edilip edilemeyeceğine ilişkin konulan hükme göre rücu edilebileceği; iptal kararından sonra ise sözleşmesinde hüküm bulunması şartı aranmaksızın ilgili firmalara rücu edilmesi gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede, ... **Belediyesi Su ve Kanalizasyon Müdürlüğünde personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında ... Turizm İnşaat San. Ve Tic. Limited Şirketi'nde istihdam edilirken 02.01.2020 tarihinde emekliye ayrılan İşçi ...'e ödenen kıdem tazminatının, personelin daha önce hizmette bulunduğu ilgili taşeron firmalara ve ... Turizm İnşaat San. Ve Tic. Limited Şirketi'ne rücu edilmesi gerekirken rücu edilmeyip kıdem tazminatının tamamının belediye bütçesinden ödenmesi sonucu kamu zararına neden olunmuştur.**

Bu itibarla; hak sahibine ödenen ve ilgili şirketlere rücu edilmeyen kıdem tazminatı sonucu oluşan ve aşağıdaki tabloda hesabı gösterilen toplam 44.308,69 TL kamu zararının;

7.917,80 TL tutarındaki kısmının; ahiz ... Tem. Hiz.Orm. Ürün. San. Tic. Ltd. Şti.den 18.10.2021 tarih ve ... nolu muhasebe işlem fişi ile 76,98 TL ve ahiz ... Turz. İnş. San. Tic. Ltd. Şti.den 21.10.2021 tarih ve ... nolu muhasebe işlem fişi ile 7.840,82 TL olarak mahsuben tahsil edildiği anlaşıldığından, 7.917,80 TL'si için ilişilecek husus kalmadığına,

Kalan 36.390,89 TL'nin ise ilamsız icra yoluyla ilgili firmalara rücu edildiği ve 140 Kişilerden Alacaklar hesabına tahakkuk kaydı yapıldığı anlaşılmış ise de; bu tahakkuk kaydı tahsilat hükmünde olmadığından, bu tutarın Harcama Yetkilisi ... ile Gerçekleştirme Görevlisi ...a

müştereken ve mütelsilen 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 53'üncü maddesi gereğince hüküm tarihinden itibaren işleyecek faizleri ile ödettirilmesine, anılan Kanun'un 55'inci maddesi uyarınca İşbu İlamın tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oy birliğiyle karar verildi."

8. SONUÇ

Yukarıda ilgili mevzuat ve emsal yargı kararları ışığında şu hususları özet olarak belirtmekte fayda bulunmaktadır:

1- Her ne kadar 4857 sayılı İş Kanununun 112'nci maddesinde, işçiyi korumaya yönelik olarak, hizmet alımı suretiyle istihdam edilen **yüklenici firma personelinin kıdem tazminatının yüklenici firma tarafından değil, hizmeti alan kamu idaresi (belediye) tarafından ödeneceği hükme bağlanmışsa da aynı Kanunun 2'nci maddesinde alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden asıl işveren alt işverenle birlikte müteselsilen sorumlu olduğundan asıl işveren olarak nitelendirilen belediyenin ödemiş olduğu kıdem tazminatını alt işveren yüklenici firmadan (belediye şirketi ve diğer yüklenici firmalar) rücu yoluyla tahsil etmesi gerekmektedir.** Bu zorunluluk 4857 sayılı Kanunun 2'nci maddesi hükmünden kaynaklandığı gibi Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Hizmet İşleri Genel Şartnamesinin de bir gereğidir.

2- Belediyelerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerde görev yapan şirket personelinin kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde işten ayrılması halin-

de kıdem tazminatı belediye tarafından ödenecektir. Personel çalıştırılmasına dayalı olmayan işlerde görev yapan şirket personelinin kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde işten ayrılması halinde ise kıdem tazminatının belediye şirketi tarafından ödeneceği tabiidir.

3- Belediyelerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerde görev yapan şirket personelinin kıdem tazminatının tamamı işçinin hangi firmada ne kadar süreyle çalıştığından bağımsız olarak belediye tarafından ödenecek, ancak belediye tarafından ödenen söz konusu toplam tutar işçinin belediye şirketi ve daha önceki yüklenici firmalarda çalıştığı sürelerle orantılı olarak ilgili firmalardan rücu yoluyla talep edilecektir.

4- Kıdem tazminatının belediye ile belediye şirketi arasında imzalanan bir sözleşmeye istinaden belediye tarafından üstlenilmesi yasal olarak mümkün bulunmamakta olup, mevzuatın yukarıda zikredilen hükümlerine aykırılık teşkil eden tür sözleşme hükümleri geçersizdir.

5- Kıdem tazminatının tamamen veya kısmen belediye yerine belediye şirketi tarafından ödenmesi ve daha sonra bu tutarın tamamının veya bir kısmının belediyeye yansıtılması 4857 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen hükümlerine aykırı olduğu gibi yansıtma faturasında KDV'nin de yer alacak olması nedeniyle belediye açısından gereksiz yere KDV maliyetinin doğmasına yol açacaktır. Söz konusu maliyet belediye açısından kamu zararı olarak nitelendirilir.

6- Rücu müessesesinin belediye tara-

findan işletilmemesi ve dolayısıyla kıdem tazminatının belediye tarafından yüklenilmesi de belediye açısından kamu zararı olarak değerlendirilir.

KAYNAKÇA

Ahmet ARSLAN; Tüm Yönleriyle Belediye Şirketleri, 2. Baskı, Mart 2019, Ankara.

Ahmet ARSLAN; Temel Kamu İhale Bilgisi, 5. Baskı, Kasım 2019, Ankara.

1475 sayılı İş Kanunu

4857 sayılı İş Kanunu

696 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

6552 sayılı İş Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması İle Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında 2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği

Hizmet İşleri Genel Şartnamesi

Yargıtay Başkanlığı resmi web sitesi: www.yargitay.gov.tr

Sayıştay Başkanlığı resmi web sitesi: www.sayistay.gov.tr

MEVZUAT FİHRİSTİ

26/11/2022-09/01/2023 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete'de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

KANUNLAR

- Kanun Adı** : Vergi Usul Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- Kanun Tarih ve No.** : 16/11/2022/7421
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 26/11/2022- 32025
- Konusu** : - 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasına (9) numaralı bendinden sonra gelmek üzere 10. 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununda tanımlı bulunan motorlu araç ticareti yapan mükelleflerden ...) eklenmiştir.
-4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda yapılan değişikliklere ilişkin davalar idari yargıda görülecektir.
-3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanununda yapılan değişiklikler ile cemevlerine ilişkin düzenleme yapılmıştır.
-9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Finansal İstikrar ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanundaki değişiklik ile 'Fiyat İstikrarı Komitesi' kurulmuştur.
- 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa eklenen geçici madde ile 'sosyal denge tazminatı' ödeyen belediye ve il özel idarelerine af getirilmiştir.
4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda yapılan değişiklik ile ihale işlemlerin EKAP üzerinden yapılmasına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.
-31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa ek madde eklenmiştir.
-14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa eklenen ek madde ile Cemevlerinin aydınlatma giderleri Kültür ve Turizm Bakanlığınca karşılanacak

Kanun Adı : **Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**

Kanun Tarih ve No. : 30/11/2022/7423

R.G. Tarih ve Sayısı : 10/12/2022- 32039

Konusu : 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yapılan değişiklik ile kullanılmasına zorunluluk getirilen özel etiket ve işaretlerle ürünlerin etiketlenmesi veya işaretlenmesi ve etiketlenen veya işaretlenen ürün bilgilerinin Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirilmesi zorunluluk olmuştur. Yine Yasa'ya 'makaron, yaprak sigara kâğıdı ve sigara filtresi' değişikliği ile üreten ve pazarlayanlara ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Kanun Adı : **2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu**

Kanun Tarih ve No. : 16/11/2022/7427

R.G. Tarih ve Sayısı : 31/12/2022- 32060 (Mükerrer)

Konusu : **Gider**

MADDE 1- (1) Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 4.423.341.574.000 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 365.390.724.000 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 19.535.347.000 Türk Lirası, ödenek verilmiştir.

Gelir ve finansman

MADDE 2- (1) Gelirler: Bu Kanuna bağlı (B) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçenin gelirleri 3.762.439.808.000 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin gelirleri 37.133.891.000 Türk Lirası öz gelir, 329.737.621.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 366.871.512.000 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 19.102.343.000 Türk Lirası öz gelir, 433.004.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 19.535.347.000 Türk Lirası, olarak tahmin edilmiştir.

(2) Finansman: Bu Kanuna bağlı (F) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin net finansmanı 372.785.000 Türk Lirası olarak tahmin edilmiştir.

Kanun Adı : **2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu**

Kanun Tarih ve No. : 16/11/2022/7428

R.G. Tarih ve Sayısı : 31/12/2022- 32060 (2. Mükerrer)

Konusu : **Gider bütçesi**

MADDE 1- (1) 19/12/2020 tarihli ve 7258 sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 10/12/2003 tarihli ve

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;
a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 1.328.254.386.000 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 119.877.971.000 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 8.436.256.000 Türk Lirası, ödenek verilmiştir.

(2) Kanunların verdiği yetkiye dayanarak yıl içerisinde eklenen ve düşülen ödenekler sonrası 2021 yılı merkezi yönetim kesin hesap gider cetvellerinde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin bütçe giderleri 1.576.863.007.942,69 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin bütçe giderleri 168.883.446.548,22 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların bütçe giderleri 8.614.404.050,80 Türk Lirası, olarak gerçekleşmiştir.

(3) 2021 yılı merkezi yönetim net bütçe gideri 1.603.545.135.913,74 Türk Lirasıdır.

Gelir bütçesi

MADDE 2- (1) 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçenin gelirleri 1.082.029.040.000 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin gelirleri 16.546.924.000 Türk Lirası öz gelir, 104.563.767.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 121.110.691.000 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 8.267.484.000 Türk Lirası öz gelir, 168.772.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 8.436.256.000 Türk Lirası, olarak tahmin edilmiştir.

(2) 2021 yılı merkezi yönetim kesin hesap gelir cetvellerinde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçenin gelirleri 1.370.732.059.290,87 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin gelirleri 28.958.269.378,91 Türk Lirası öz gelir, 135.486.762.024,58 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 164.445.031.403,49 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 8.972.459.685,05 Türk Lirası öz gelir, 165.806.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 9.138.265.685,05 Türk Lirası, olarak gerçekleşmiştir.

(3) 2021 yılı merkezi yönetim net bütçe geliri 1.402.038.111.395,26 Türk Lirasıdır.

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği
R.G. Tarih ve Sayısı : 30.11. 2022 – 32029
Konusu : Çevresel gürültünün çevre ve insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinin önlenmesi, gürültü haritaları ve gürültü eylem planlarının hazırlanması, çevresel gürültünün azaltılması için gürültü kontrol tedbirlerinin uygulanması ve çevresel gürültü yönetimi belirlenmiştir. Bu Yönetmelik; endüstriyel faaliyetler, ulaşım, inşaat, müzik yayını ve işyerlerinden kaynaklanan çevresel gürültü ve titreşimin kontrolüne yönelik usul ve esasları kapsar. Bu Yönetmelik; evsel faaliyetlerden kaynaklanan gürültüleri, komşular tarafından oluşturulan gürültüleri, işyerlerinde çalışanların maruz kaldığı gürültüleri, ulaşım araçları içindeki gürültüyü ve askeri alanlar içindeki askeri faaliyetlerden kaynaklanan gürültüleri kapsamaz.

- Yönetmeliğin Adı** : **Maden Yönetmeliği**
R.G. Tarih ve Sayısı : 11.12. 2022 – 32040
Konusu : Türkiye Cumhuriyeti Devletinin hüküm ve tasarrufu altında olan maden kaynaklarının, milli menfaatlere uygun olarak aranması, işletilmesi, geliştirilmesi ve üretilmesi amacıyla gerçek ve tüzel kişilere belli bir süreyle hak verilmesi için 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun uygulanması ile ilgili usul ve esaslar düzenlenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 17.12. 2022 – 32046
Konusu : - 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik olmuştur. Yönetmeliğe aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir. “**Geçici Madde 10-** Büyükşehir belediyeleri ve il belediyeleri, kentsel atıksu arıtma tesislerinde arıtılan toplam atıksuyun en az %10’unun tarımsal sulamada ve rekreasyonel amaçla kullanımının yanı sıra endüstriyel, çevresel ve diğer alanlarda yeniden kullanım potansiyelini ve gerekli yatırım ihtiyacını belirlemek amacıyla hazırlayacakları fizibilite raporlarını bu maddenin yayımı tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde Bakanlığa sunar. Bakanlık uygun görüşü ile söz konusu yatırımların yapılması için il belediyelerine 3 yıl, büyükşehir belediyelerine 2 yıl süre verilir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Kazı Destek Yapıları Hakkında Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 08.12. 2022 – 32047
Konusu : Tüm planlı ve plansız alanlarda inşa edilecek her tür yapının temel ve/veya bodrum katlarının inşaatı için yapılacak kazılarda, gerek statik yükler gerekse deprem yükleri altında, kazı destek yapılarının tasarımı, projelendirilmesi ve uygulama için uyulması gerekli kuralları, asgari gereklilikleri ve esaslar belirlenmiştir. Bu Yönetmelik; kazı çukurlarının stabilitesinin sağlanması için yapılacak destek yapıları ile ilgili genel esasların belirlenmesi, bu kapsamdaki projelendirme, geoteknik analizlerde uyulacak genel şartlar ile yaygın olarak uygulanmakta olan destek yapısı tipleri ile ilgili genel bilgileri, uygulama esaslarını, kazı destek yapılarının aletsel ölçümlerle ve gözlemsel olarak izlenmesini ve performansının değerlendirilmesi kriterleri ile kazı destek yapılarının

projelendirme, uygulama ve kontrol aşamalarında görev alacak geoteknik sorumlular ve kontrol teşkilatı ile ilgili uygulama sırasında herhangi bir problemle karşılaşılması halinde izlenecek yol ve alınacak tedbirlerle ilgili hususları kapsar. Kütle hareket riskleri açısından uygun olmayan alanlar, resmî kurumlarca belirlenmiş heyelan bölgelerindeki inşaat ve kazılar ile şevli kazılar bu Yönetmelik kapsamı dışındadır.

Yönetmeliğin Adı : **Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 21.12. 2022 – 32050

Konusu : 13/10/2021 tarihli ve 31627 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmeliğe geçici madde eklenmiştir. GEÇİCİ MADDE 1- (1) 31/12/2023 tarihine kadar; Avrupa standartlarına veya uluslararası geçerliliği kabul edilen diğer standartlara uygun olan ya da TS 13883 Standardının 5.3.3 maddesine göre akredite bir kuruluşun alınmış test raporu bulunan toz bastırma sistemleri, 18 inci maddenin üçüncü fıkrasına göre yeterli kabul edilir.”

Yönetmeliğin Adı : **Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 23.12. 2022 – 32052

Konusu : 5/2/2008 tarihli ve 26778 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Şirketlerde görev alacak mimar, inşaat mühendisleri, makine mühendisleri, elektrik mühendisleri gibi kişilerin görev ve sorumluluklarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **Yapı Müteahhitlerinin Sınıflandırılması ve Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 29.12. 2022 – 32058

Konusu : 2/3/2019 tarihli ve 30702 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı Müteahhitlerinin Sınıflandırılması ve Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır. 13/10/2021 tarihli ve 31627 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmeliğe göre yıkım ruhsatı düzenlenip yıkım planı aranmayan yıkım işlerinde müteahhit aranmaz.

- Yönetmeliğin Adı** : Araçların Satış, Devir ve Tescil Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 29.12. 2022 – 32058
- Konusu** : 31/1/2018 tarihli ve 30318 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Araçların Satış, Devir ve Tescil Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönetmeliğindeki değişiklik ile ‘Noterlere yeni görevler kapsamında her türlü tescil işlemi ile belge ve plakalarını verme işlemi, araçların özel tahsisli plaka işlemleri ve tüm sivil plaka işlemleri, haciz, rehin, ihtiyati tedbir gibi kısıtlayıcı şerhlerin araç kayıtlarına işlenmesi, kaydedilmesi ve kaldırılması gibi işlemler Emniyet Genel Müdürlüğü ve bağlı trafik tescil kuruluşlarınca yapılır, araç tescil belgesi ve plaka basım talep belgesi verilir.’ vb. şeklinde yeni görevler verilmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : Ölçü ve Ölçü Aletlerinden Alınacak Muayene ve Damgalama Ücret Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 29.12. 2022 – 32058
- Konusu** : 8/2/1989 tarihli ve 20074 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ölçü ve Ölçü Aletlerinden Alınacak Muayene ve Damgalama Ücret Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır. Bu Yönetmelik; uzunluk, alan, hacim, ağırlık ölçüleri, tartı aletleri, areometreler, hububat muayene aletleri, elektrik, su, gaz ve ısı sayaçları, su haricindeki sıvıların ölçüm sistemleri, su satış pompaları, taksimetreler, naklimetreler, akım ve gerilim ölçü transformatörleri, egzoz gazı emisyon ölçme cihazları, takograf cihazları, motorlu taşıt lastiklerinin hava basıncı ölçümünde kullanılan cihazlar, sıkıştırılmış ve sıvılaştırılmış doğal gaz sayaçları, hız ihlal tespit donanımları ile demiryolu yük ve sarnıçlı vagonlarının ilk, periyodik ve stok muayeneleri sonunda damgalanan veya damga yerine belge verilenler ile elektrik, su ve gaz sayaçları tamir ve ayar istasyonlarının ilk ve periyodik muayenelerinden alınacak ücretleri kapsar.
- Yönetmeliğin Adı** : Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 31.12. 2022 – 32060
- Konusu** : 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin, 5, 19, 22,23,54, 57 ve 59 uncu maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

TEBLİĞLER

Tebliğin Adı : **5957 Sayılı Sebze ve Meyveler İle Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 10 Uncu Maddesinde Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ**

R.G. Tarih ve Sayısı : 10.12.2022 – 32039

Konusu : 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 10 uncu maddesinde belirtilen parasal sınırların, 24/11/2022 tarihli ve 32023 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 542)'nde 2022 yılı için yeniden değerlendirme oranı olarak tespit edilen % 122,93 (yüz yirmi iki virgöl doksan üç) oranında artırılarak yeniden belirlenmiştir. (Dergimizin Pratik Bilgiler Köşesinde tabloyu bulabilirsiniz.)

a) İcra ve iflas daireleri ile satış memurluklarında görülen işler için	580,00 TL
b) Sulh hukuk ve tüketici mahkemelerinde görülen dava ve işler için	580,00 TL
c) İcra hukuk ve icra ceza mahkemelerinde görülen dava ve işler için	580,00 TL
ç) Asliye hukuk mahkemelerinde görülen dava ve işler için	960,00 TL
d) Aile, iş ve kadastro mahkemelerinde görülen dava ve işler için	770,00 TL
e) Asliye ticaret ile fikri ve sınai haklar mahkemelerinde görülen dava ve işler için	1.160,00 TL
f) İdare ve vergi mahkemelerinde görülen dava ve işler için	960,00 TL
g) Cumhuriyet savcılıklarında yürütülen soruştur- malar için	580,00 TL
ğ) Sulh ceza hâkimliklerinde görülen işler için	580,00 TL
h) Asliye ceza mahkemelerinde görülen dava ve işler için	960,00 TL
ı) Ağır ceza mahkemelerinde görülen dava ve işler için	1.160,00 TL
i) Bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinde görülen dava ve işler için	1.220,00 TL
j) Yargıtay ve Danıştay'da ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülen dava ve işler için	1.540,00 TL

Tebliğin Adı : **Konaklama Vergisi Uygulama Genel Tebliği**

R.G. Tarih ve Sayısı : 14.12.2022 – 32043

Konusu : 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanununun 9 uncu maddesiyle 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri

Kanununun yeniden düzenlenen 34 üncü maddesinde ihdas edilen konaklama vergisi, 14/10/2021 tarihli ve 7338 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 61 inci maddesiyle değiştirilen 7194 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi hükmüne göre 1 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

- Tebliğın Adı** : **Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Numune Alma ve Analiz Metodları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 16.12.2022 – 32045
- Konusu** : 10/10/2009 tarihli ve 27372 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Numune Alma ve Analiz Metodları Tebliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

Kentsel-Evsel debi E.N. (Eşdeğer Nüfus)	Kentsel-Evsel atıksular için iç izlemeye esas numune alma sıklığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından denetime esas asgari numune alma sıklığı
2000-9999	Ayda bir ***	Yılda bir
10000-49999	Ayda bir	Üç ayda bir
50000-99999	On beş günde bir	İki ayda bir
≥100000	Haftada iki	Ayda bir

- Tebliğın Adı** : **2023 Yılı Uzlaştırmacı Asgari Ücret Tarifesi**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 17.12.2022 – 32046
- Konusu** : 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince soruşturma ve kovuşturma makamlarının talebi üzerine görevlendirilen uzlaştırmacılara ödenecek meblağ ile ödenmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Tarifeye göre verilecek uzlaştırmacı ücretleri aşağıda gösterilmiştir:
- a) Uzlaştırma sürecinin teklif aşamasında olumsuz sonuçlanması hâlinde; 400-600 TL,
- b) Uzlaştırma sürecinin olumlu sonuçlanması halinde;
- 1) 2-3 kişinin uzlaştırılması durumunda 1.202-1.606 TL,
- 2) 4-6 kişinin uzlaştırılması durumunda 1.606-2.006 TL,
- 3) 7-9 kişinin uzlaştırılması durumunda 2.006-2.406 TL,
- 4) 10 ve daha fazla kişinin uzlaştırılması durumunda 2.406-2.808 TL,
- c) Uzlaştırma sürecinin olumsuz sonuçlanması hâlinde;
- 1) 2-3 kişinin taraf olması durumunda 600-800 TL,

- 2) 4-6 kişinin taraf olması durumunda 800-1.000 TL,
 3) 7-9 kişinin taraf olması durumunda 1.000-1.202 TL,
 4) 10 ve daha fazla kişinin taraf olması durumunda 1.202-1.400 TL,
 arasında ücret ödenir.

Tebliğın Adı : **Atık Ara Depolama Tesisleri Tebliğı**
R.G. Tarih ve Sayısı : 23.12.2022 – 32052
Konusu : Ek-1’de yer alan atıkların ara depolama işlemlerini ve ara depolama tesislerinde bulunması gereken asgari şartlar belirlenmiştir. 2/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliğine uygun olarak atık işleme tesislerine gönderilmeden önce güvenli ve çevreye duyarlı bir şekilde depolanmasına ilişkin esasları kapsar.

Tebliğın Adı : **4646 Sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun (Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Ve Doğal Gaz Piyasası Hakkında Kanun) 9 Uncu Maddesi Uyarınca 2023 Yılında Uygulanacak İdari Para Cezaları Hakkında Tebliğ**
R.G. Tarih ve Sayısı : 28.12.2022 – 32057
Konusu : 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun (Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ve Doğal Gaz Piyasası Hakkında Kanun) 9 uncu maddesinde düzenlenmiş olan idari para cezalarının 24/11/2022 tarihli ve 32023 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğı (Sıra No: 542)’nde 2022 yılı için yeniden değerlendirme oranı olarak tespit edilen % 122,93 (yüz yirmi iki virgöl doksan üç) oranında artırılarak yeniden belirlenmiştir.

4646 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin ilgili hükmü	2023 yılında uygulanacak idari para cezaları (TL)
9 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi	3.700.452
9 uncu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi	3.171.801
9 uncu maddenin birinci fıkrasının (c) bendi	3.700.452
9 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) bendi	5.286.363
9 uncu maddenin birinci fıkrasının (e) bendi	5.286.363
9 uncu maddenin birinci fıkrasının (f) bendi	6.343.647
9 uncu maddenin birinci fıkrasının (g) bendi	6.343.647

- Tebliğın Adı** : 5307 Sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu Ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 16 ncı Maddesi Uyarınca 2023 Yılında Uygulanacak İdari Para Cezaları Hakkında Tebliğ
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 28.12.2022 – 32057
- Konusu** : 2/3/2005 tarihli ve 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 16 ncı maddesinde dzenlenmiş olan idari para cezalarının alt ve üst limitleri

6446 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin ilgili hükmü	2023 yılında uygulanacak idari para cezaları (TL)
16 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) bendi	3.607.749
16 ncı maddenin birinci fıkrasının (b) bendi	3.607.749
16 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi	3.607.749
16 ncı maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi	5.772.413
16 ncı maddenin birinci fıkrasının (d) bendi	6.493.959
16 ncı maddenin birinci fıkrasının (e) bendi	7.215.524
16 ncı maddenin sekizinci fıkrası	2.864

- Tebliğın Adı** : Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Görevlendirilen Müdafı ve Vekillere Yapılacak Ödemelere İlişkin 2023 Yılı Tarifesi
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 29.12.2022 – 32058
- Konusu** : 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince soruşturma ve kovuşturma makamlarının talebi üzerine görevlendirilen müdafı veya vekillere ödenecek meblağlar:
Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince yapılan hukuki yardımlara yönelik işlemlerde;
a) Soruşturma evresinde takip edilen işler için 1.447 TL,
b) Sulh ceza hâkimliklerinde takip edilen işler için 2.254 TL,
c) Asliye ceza mahkemeleri:
1) Takip eden davalar için 2.481 TL,
2) Seri muhakeme usulü uyarınca takip edilen işler için 1.036 TL,
ç) Ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için 4.451 TL,
d) Çocuk mahkemeleri:
1) Çocuk mahkemelerinde takip edilen davalar için 2.481 TL,
2) Çocuk ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için 4.451 TL,

- e) İcra Ceza ve Fikrî ve Sınâî Haklar ceza mahkemesi gibi mahkemeler ile İnfaz Hâkimliklerinde takip edilen davalar için 2.481 TL,
 f) Kanun yolları mahkemeleri:
 1) Bölge adliye mahkemelerinde görülen duruşmalı davalar için 4.451 TL,
 2) Yargıtayda görülen duruşmalı davalar için 5.011 TL

Tebliğ Adı : **2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2023/1)**

R.G. Tarih ve Sayısı : 29.12.2022 – 32058

Konusu : 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 20 nci maddesinde, Kanuna aykırılık halinde uygulanacak idari para cezaları belirlenmiştir. 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasında idari para cezalarının her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirilme oranında artırılmak suretiyle uygulanacağı ve bu şekilde yapılacak hesaplamalarda bir Türk Lirasının küsurunun dikkate alınmayacağı hükmü yer almaktadır. Bu duruma binaen, 2872 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde yer alan para cezaları 1/1/2023 tarihinden itibaren uygulanacak İdari Para Cezaları Dergimizde bulabilirsiniz.

Tebliğ Adı : **Su, Elektrik ve Gaz Sayaçları Tamir ve Ayar Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: MSÜGGM – 2022/1)**

R.G. Tarih ve Sayısı : 29.12.2022 – 32058

Konusu : 11/1/1989 tarihli ve 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanununun 11 inci maddesi uyarınca su, elektrik ve gaz sayaçlarının tamir ve ayar ücretlerinin belirlenmesidir. (2) Bu Tebliğ, sayaçların tamir, bakım ve ayar ücretlerini kapsar.

Tebliğ Adı : **Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**

R.G. Tarih ve Sayısı : 29.12.2022 – 32058

Konusu : 22/8/2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu İhale Uygulama yönetmelikleri, Ön yeterlilik ve İdari Şartname ve kamu İhale Genel tebliğinde yapılan bazı mevzuat değişiklikleri özeti:
 1- İhalelerde bankalardan temin edilecek belgelerin yeter-

lik kriterleri olarak istenilmesi yürürlükten kaldırılmıştır. (Yürürlük Tarihi: 13.1.2023)

2- Yeterlik bilgileri tablosunda beyan edilen bilgi ve belgelerden EKAP ya da kamu kurumlarının internet sayfalarından sorgulanamayan ve isteklilerden talep edilen belgelerde bilgi eksikliği olması durumunda bu husus sonradan tamamlattırılabilir. Fakat sunulan belgelerde asli unsurlarda eksiklik bulunması durumunda, bu belgeler sunulmamış kabul edilir. (Yürürlük Tarihi: 13.1.2023)

3- İlan ve dokümanda belirtilmek kaydıyla açık ihale ve belli istekliler arasında ihale usulleri ile yapılan mal alım ihalelerinde aşırı düşük açıklama istenilip istenilmeyeceği şartına bağlı olmadan fiyat ve/veya fiyat dışı unsurlar üzerinden elektronik eksiltme yapılabilir. (Yürürlük Tarihi: 2.5.2023)

4- Bilişim hizmet alımı ihalelerinde azı belgelerin istenilmesi zorunluğu getirilmiştir. (Yürürlük Tarihi: 29.9.2023)

a) İdarelerce, bilişim hizmet alımı ihalelerinde, şartnamede, Kam Bilişim Yetki Belgesine yer verilmesi gerekmektedir.

b) Yaklaşık mahiyeti, hizmet alımları için öngörülen üst limit tutarının on katının üzerinde kalan danışmanlık hizmetleri dahil hizmet alımı ihalelerinde, şartnamede yazılım geliştirme, yazılım entegrasyon veya yazılım bakım hizmetleri için Yazılım Yetki Belgesine yer verilmesi gerekmektedir.

c) İdarelerce, sızma testi hizmet alım ihalelerinde, şartnamede, Sızma Testi Yetki Belgesine yer verilmesi gerekmektedir.

d) İşin nevi itibarıyla bir bölümünde alt yüklenici çalıştırılması idarece uygun görülen danışmanlık hizmetleri dahil hizmet alımı ihalelerinde;

- Bilişim hizmetlerini yürütecek alt yüklenicilerin Kamu Bilişim Yetki Belgesine,
- Sızma testi hizmetlerini yürüten alt yüklenicilerin ise Kamu Bilişim Yetki Belgesine ek olarak Sızma Testi Yetki Belgesine de sahip olması gerekmektedir.
- Ayrıca yazılım geliştirme, yazılım entegrasyon veya yazılım bakım hizmetlerinde, alt yüklenicilik sözleşme bedelinin hizmet alımları için öngörülen üst limit tutarının on katını aşması halinde, alt yüklenicilerin Yazılım Yetki Belgesine sahip olması gerekmektedir.

- Tebliğın Adı** : **Çevresel Etki Değerlendirmesi Yeterlik Belgesi Tebliğı**
R.G. Tarih ve Sayısı : 31.12.2022 – 32060
Konusu : 29/7/2022 tarihli ve 31907 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğı kapsamında proje tanıtım dosyası, çevresel etki değerlendirme başvuru dosyası, çevresel etki değerlendirme raporu ve proje ilerleme raporu hazırlayacak kurum ve kuruluşlara ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Milli Emlak Genel Tebliğı (Sıra No: 411)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 31.12.2022 – 32060 (5. Mükerrer)
Konusu : 9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ile 16/7/1984 tarihli ve 84/8345 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Konutları Yönetmeliğı kapsamındaki kamu konutlarının 2023 yılı aylık kira bedellerinin tespitine ilişkin usul ve esasları belirlenmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliğı (Sıra No: 79) (Değerli Kağıtlar)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 31.12.2022 – 32060 (5. Mükerrer)
Konusu : 21/2/1963 tarihli ve 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanununa ekli Değerli Kağıtlar Tablosunda yer alan değerli kağıtların 2023 yılında uygulanacak satış bedelleri tespit edilmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu Genel Tebliğı (Seri No: 54)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 30.12.2022 – 32059 (2. Mükerrer)
Konusu : 8/6/1959 tarihli ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b), (d) ve (e) bentlerinde yer alan istisna tutarları ile 16 ncı maddesinde yer alan vergi tarifesi matrah dilim tutarlarının yeniden değerlendirme oranında artırılmıştır.
- Tebliğın Adı** : **Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliğı (Seri No: 55)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 30.12.2022 – 32059 (2. Mükerrer)
Konusu : 1/1/2023 tarihinden itibaren uygulanacak motorlu taşıtlar vergisi tutarları tespit edilmiştir. 2023 yılı motorlu taşıtlar vergisi tutarlarının tespitinde uygulanmak üzere % 61,5 (altmış bir virgöl beş) olarak belirlenmiştir.

- Tebliğın Adı** : **Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 56)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 30.12.2022 – 32059 (2. Mükerrer)
Konusu : 1/1/2023 tarihinden itibaren konutlar ile işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları tespit ve ilan edilmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 67)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 30.12.2022 – 32059 (2. Mükerrer)
Konusu : 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinde yer alan azami tutarın ve Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tabloda yer alan maktu vergilerin yeniden değerleme oranına göre belirlenerek tespit ve ilan edilmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 82)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 30.12.2022 – 32059 (2. Mükerrer)
Konusu : 2023 yılına ait emlak (bina, arsa ve arazi) vergi değerleri ile 2023 yılında mükellef olacakların emlak vergi değerlerinin hesabında dikkate alınacak asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin ve değerli konut vergisine ilişkin olarak 2023 yılında uygulanacak olan 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 42 nci maddesinde yer alan tutar ile 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan vergi oranlarına esas mesken nitelikli taşınmaz değerlerinin alt ve üst sınırlarının tespiti hususlarında açıklama yapılmıştır.
- Tebliğın Adı** : **Harçlar Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 91)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 30.12.2022 – 32059 (2. Mükerrer)
Konusu : /7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı tarifelerde yer alan maktu harçların (maktu ve nispi harçların asgarî ve azami miktarlarını belirleyen hadler dahil) yeniden değerleme oranında hesaplanarak tespit ve ilan edilmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Harçlar Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 92)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 30.12.2022 – 32059 (2. Mükerrer)
Konusu : Konsolosluk harçları ile Türkiye Cumhuriyeti Muvazzaf ve Fahri Konsolosluklarının yaptıkları her türlü işlemlere ait harçların döviz cinsinden hesaplanmasına esas olacak ABD doları cinsinden döviz kuru ve bu işlemlerle ilgili tarifelere ayrı ayrı veya birlikte uygulanacak emsallerin tespit ve ilan edilmiştir

- Tebliğın Adı** : **Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 322)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 30.12.2022 – 32059 (2. Mükerrer)
Konusu : 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda 3/11/2022 tarihli ve 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla yapılan değişiklikler ile aynı Kanunun geçici 1 inci maddesinin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 323)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 30.12.2022 – 32059 (2. Mükerrer)
Konusu : 331/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9/10, 21, 23/8, 23/10, 31, 40/1, 40/7, 47, 48, 68, mükerrer 80, 82, 86, 103 ve mükerrer 121 inci maddelerinde yer alan ve yeniden değerleme oranında artırılan maktu had ve tutarlar, basit usule tabi mükelleflerde toplu belge düzenleme uygulaması ile 1/1/2006 tarihinden önce ihraç edilen bir kısım menkul kıymetlerden 2022 takvim yılında elde edilen menkul sermaye iradının beyanında dikkate alınacak indirim oranı uygulamasına ilişkin hususlar açıklanmıştır.
- Tebliğın Adı** : **Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 46)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 30.12.2022 – 32059 (2. Mükerrer)
Konusu : 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu çerçevesinde Bakanlığımızca yayımlanan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu Genel Tebliğleri ile yeminli mali müşavirlerce tasdik raporu düzenlenecek konulara ilişkin usul, esas ve işlemlerde dikkate alınacak hadler belirlenmiş olup 37 Sıra No.lu Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu Genel Tebliğinin 3 üncü bölümünde, Bakanlığımızca özel bir belirleme yapılmadığı takdirde, anılan Tebliğde yer alan parasal hadlerin her yıl bir önceki yıl için belirlenen yeniden değerleme oranında artırılarak uygulanacağı açıklanmıştır.
(2) Bu Tebliğde, söz konusu işlemlerde 2023 yılında dikkate alınacak hadlere ilişkin Bakanlığımız belirlemeleri ile bu hadlerin 2023 yılı ve sonraki yıllarda Bakanlığımızca özel bir belirleme yapılmadığı takdirde artış olmaksızın uygulanacağına ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

- Tebliğın Adı** : **Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğı (Sıra No: 544)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 30.12.2022 – 32059 (2. Mükerrer)
Konusu : 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 104, mükerrer 115, 153/A, 177, 232, 252, mükerrer 257, 313, 323, 343, 352 (Kanuna Bağlı Cetvel), 353, 355, mükerrer 355, 370, Ek 1 ve Ek 11 inci maddelerinde yer alıp 2022 yılında uygulanan had ve tutarların yeniden değerieme oranında artırılması suretiyle 1/1/2023 tarihi itibarıyla uygulanacak had ve tutarların belirlenmesine ilişkin hususlar açıklanmıştır.
- Tebliğın Adı** : **2023 Yılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Ve Yeminli Mali Müşavirlik Asgari Ücret Tarifesi**
R.G. Tarih ve Sayısı : 30.12.2022 – 32059 (2. Mükerrer)
Konusu : Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununun 46 ncı maddesi ile 2/1/1990 tarihli ve 20390 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavir Ücretlerinin Esasları Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca hazırlanan ve 2023 yılında meslek mensuplarının uygulanacak olan asgari ücret tarifesi belirlenmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2023-1)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 06.01.2023 – 32065
Konusu : Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, döner sermayeli kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsleri, kamu bankaları ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal ve destek amaçlı tesislerden dinlenme amacıyla veya diğer amaçlarla yararlanacaklardan alınacak yemek, konaklama ve diğer hizmet bedellerinin tespitinde ve elde edilen gelirlerin kullanımında uyulacak usul ve esaslar belirlenmiştir.

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARI

BELEDİYENİN ÇIKARMIŞ OLDUĞU EMİR VE YASAKLARA AYKIRI DAVRANMAK¹

(İdari para cezası içeriğinde açıkça kabahati oluşturan fiillerin neler olduğu, hangi tarihlerde ve nerede işlendiği ile anılan tutanakta söz konusu ihlalin kimin hangi işlemleri neticesinde tespit edildiği gibi hususların yer alması gerektiği hk)

...Büyükşehir Belediyesi Emir ve Yasakları Uygulama Yönetmeliğine aykırı davranmak eyleminden kabahatli Lüks ...İtimat Turizm Nak. Teks. Pet. Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi hakkında ...Büyükşehir Belediyesi Mali Hizmetler Daire Başkanlığı'nın 23/06/2017 tarihli ve 400 takip numaralı vergi/ceza ihbarnamesi ile uygulanan 153.985,00 Türk lirası idari para cezasına karşı yapılan başvurunun reddine ilişkin.

Mezkür ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, muteriz hakkında düzenlenen 23/06/2017 tarihli vergi/ceza ihbarnamesinde, idari yaptırım nedenini oluşturan kabahat konusu fiil, işlendiği yer ve zamanın belirtilmediği, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 25. maddesinde yer alan "İdari yaptırım kararına ilişkin tutanakta;

a) Hakkında idari yaptırım kararı verilen kişinin kimlik ve adresi,

b) İdari yaptırım kararı verilmesini gerektiren kabahat fiili,

c) Bu fiilin işlendiğini ispata yarayacak bütün deliller,

d) Karar tarihi ve kararı veren kamu görevlilerinin kimliği,

Açık bir şekilde yazılır.

Tutanakta, ayrıca kabahati oluşturan fiil, işlendiği yer ve zaman gösterilerek açıklanır." şeklinde bir düzenlemenin bulunduğu, mezkur vergi/ceza ihbarnamesinde ise kabahati oluşturan fiil, yer ve zamandan bahsedilmediği, ayrıca anılan tutanakta söz konusu ihlalin kimin hangi işlemleri neticesinde tespit edildiğinin de belirtilmediği, keza kabahatli tarafından söz konusu idari para cezasına esas otogar çıkış ücretlerini kabahat konusu fiilin işlendiği tarihte ...Otogarını işleten ...Şimşek Grup firmasına zaten ödediklerini, ilgili firmanın işletme sözleşmesinin feshedilmesi üzerine ...Büyükşehir Belediyesi tarafından işletilmeye devam eden otogardan çıkış ücretlerinin

¹ Yargıtay 7. Ceza Dairesi 2022/9461 E., 2022/15820 K. "İçtihat Metni"

mükerrer tahsil edilmeye çalışıldığına ilişkin iddialar kapsamında herhangi bir araştırma yapılmadığı anlaşılmakla, usul ve yasa hükümlerine aykırı olarak düzenlenen idari yaptırım karar tutanağına istinaden kabahatli hakkında idari yaptırım kararı verilemeyeceği gibi eksikliklerin ikmal edilmediği gözetilmeksizin, merciince itirazın kabulüne karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmemiş ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu kanun yararına bozmaya atfen ihbar olunmuş bulunmakla Türk Milleti adına gereği görüşülüp düşünüldü;

1608 sayılı Kanununun 1. maddesinin "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesi hükmüne göre idari para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması halinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hallerde uygulanır." şeklinde düzenleme içerdiği, madde metninde açıkça ifade edildiği şekli ile belediye kanun, nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesi hükmüne göre idari para cezası verilmesi konusunda belediye encümenlerine yetki verildiği, tespit tutanaklarına dair çizelge ile ...Büyükşehir Belediye Başkanlığı vekili tarafından sunulan cevap dilekçesi içeriği uyarınca **idari para cezalarına konu eylemler nedeniyle belediye encümeni tarafından alınan kararlar uyarınca idari para cezası uygulandığının sabit olduğu, anılan aşamaya kadar idari para cezası uygulanmasına ilişkin usuli işlemlerin 1608 sayılı Kanun ve 5326 sayılı Kanun hükümlerine uygun olduğu görülmekte** ise de; muterize tebliğ edilen ...Büyükşehir Belediyesi Mali Hizmetler Daire Başkanlığı'nın 21/06/2017 tarihli ve 400 takip numaralı kararı ile uygulanan **idari para cezası içeriğinde açıkça kabahati oluşturan fiillerin neler olduğu, hangi tarihlerde ve nerede işlendiği ile anılan tutanakta söz konusu ihlalin kimin hangi işlemleri neticesinde tespit edildiğinin de belirtilmediği anlaşılmış** ve bu haliyle 5326 sayılı Kanununun 25. maddesinde sayılan şartları taşımadığı görülmekle;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriğindeki hususlardan, idari yaptırım karar tutanağının 5326 sayılı Kanununun 25. maddesinde sayılan şartları taşımadığına yönelik talep yerinde görüldüğünden MERSİN 2. Sulh Ceza Hakimliği'nin 12/09/2019 tarihli ve 2019/4539 değişik iş sayılı kararının CMK'nun 309/4-d maddesi uyarınca **BOZULMASINA**,

DANIŞTAY KARARLARI

BELEDİYE MECLİS ÜYESİNİN, İSTİFA NEDENİYLE MECLİS ÜYELİĞİNİN SONA ERMESİ¹

(...)

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüşüldü:

Dava, ... İlçe Belediyesi Meclis Üyesi olan davacı tarafından, istifa nedeniyle meclis üyeliğinin sona ermesine ilişkin işlemin iptali ile meclis üyeliğinin devam ettiğine yönelik karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

İdare Mahkemesince; dava konusu, davacının ...Belediye Meclis üyeliğinin istifa nedeniyle düşürülmesine ilişkin ...Belediye Başkanlığı işleminin kaldırılması talebiyle yaptığı başvurunun reddine dair ... İlçe Seçim Kurulu Başkanlığının ... tarih ve ... sayılı kararının iptali istemi olarak ele alınıp, ilgili mevzuat uyarınca seçim kurulu kararlarına karşı bir üst seçim kurullarına itiraz yolu öngörüldüğü, nihayet Yüksek Seçim Kurulu kararlarının kesin olduğu, İlçe Seçim Kurulu kararına ancak İl Seçim Kuruluna itiraz edilebileceği gerekçesiyle ilçe seçim kurulu kararının kaldırılması istemiyle açılan bu davanın incelenmeksizin reddine karar verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 29. maddesinde, "Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur." hükmüne yer verilmiştir.

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un "Belediye ve il genel meclisi yedek üyelerinin asıl üyeliğe getirilmesi" başlıklı 28. maddesinde, "İl genel meclisi üyeliklerinde, herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde vali, belediye meclisi üyeliklerinde boşalma olduğu takdirde ise, belediye başkanı beş gün içerisinde meclise katılacak yedek üyelerin adını yetkili seçim kurulundan sorar ve üç gün içerisinde adı bildirilen üyeyi davet eder. Bu suretle davet edilen üye, kalan süreyi tamamlar." düzenlemesi yer almaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; ...İlçe Belediye Meclis üyesi olan davacı tarafından yazılıp imzalanan CHP meclis üyeliğinden istifa ettiğini belirten dilekçenin davalı belediye tarafından işleme konulması nedeniyle belediye meclis üyeliğinin sona erdiği, ...Belediye Başkanlığı'nın ... tarih ve ... sayılı yazısıyla davacının 03.04.2015 tarihinde istifa ettiği belirtilerek yerine gelecek üyenin isminin bildirilmesinin ...1. İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı'ndan istenildiği, bunun üzerine İlçe Seçim Kurulu'nun ... gün ve ... sayılı yazısıyla davacı ile aynı siyasi partiden yedek üyenin isminin davalı idareye bildirildiği, davacının aynı gün hem Belediye Başkanlığına hem de İlçe Seçim Kuruluna itirazda bulunarak dilekçesinin parti üyeliğinden istifasına yönelik olduğu, belediye

¹ Danıştay 8. Daire Başkanlığı 2018/3879 E. , 2022/5200 K.

meclis üyeliğinden istifa iradesi taşımadığı, iradesinin yanlış yorumlandığı, işlemin durdurulmasını, beyanını geri aldığını belirttiği; İlçe Seçim Kurulu'nun ... tarih ve ... sayılı kararıyla itirazının reddedildiği, özetlenen bu süreçten sonra davacı tarafından 09.04.2015 tarihinde İdare Mahkemesi kayıtlarına giren dava dilekçesiyle meclis üyeliğinin istifa nedeniyle sona ermesine ilişkin davalı belediye işleminin iptali ile meclis üyeliğinin devam ettiğinin kabulüne karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

İdare Mahkemesi'nce, dava konusu işlem, davacının İlçe Seçim Kurulu nezdinde yaptığı itirazının reddine ilişkin karar olarak değerlendirilerek hüküm kurulmuş ise de; dava dilekçesinde, meclis üyeliğinin sona ermesi sonucunu doğuran hallerden birinin davalı idarece yanlış değerlendirilip yorumlandığı, işleme konulan dilekçenin meclis üyeliğinden istifa iradesi taşımadığı, kaldı ki daha sonra verilen dilekçeyle beyanın geri alındığı ileri sürülerek meclis üyeliğinin istifa nedeniyle sona ermesine ilişkin davalı belediye işleminin dava konusu edildiği görülmekte olup, Mahkemece bu istem incelenerek bir karar verilmesi gerekirken davanın İlçe Seçim Kurulu kararı yönünden değerlendirilerek hüküm kurulmasında hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; ... İdare Mahkemesinin temyize konu kararının bozulmasına, dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere anılan Mahkemeye gönderilmesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, 28/09/2022 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

KENT KONSEYİ SEÇİMİ GENEL KURULU'NUN İPTALİ İSTEMİ

(...)

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüldü:

Dava, 20 Temmuz 2014 günü yapılan ...Kent Konseyi seçimli Genel Kurulu'nun iptali istemiyle açılmıştır.

İdare Mahkemesince; Danıştay Sekizinci Dairesinin 24/10/2017 tarih ve E:2016/14607, K:2017/7402 sayılı bozma kararına uyarak, uyuşmazlığın çözümlenebilmesi için davanın öncelikle usul (dava açma ehliyeti) yönünden incelendiği, davanın ... Derneği adına Başkan yardımcısı ... tarafından açılmış olduğu, ara karar uyarınca gönderilen belgelerden Yönetim Kurulu'nun 24/08/2014 tarihli toplantısında kent konseyi seçimleri hakkında ... İdare Mahkemesine dava açılması hususunda Yönetim Kurulu Başkanı ... ve Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ...'ya ayrı ayrı yetki verildiği ve bu kararın dernek karar defterinin 63. sahifesine işlendiğinin görüldüğü, dolayısıyla gerek başkanın gerekse başkan yardımcısının davayı açmakta ya da birinin açtığı davayı diğerinin takip etmesinde veya bir avukata yetki verilmesinde müstakil olarak yetkili oldukları kanaatine varıldığından işin esasına geçildiği belirtilerek, 5393 sayılı Kanun'un 76. maddesine dayanılarak yürürlüğe konulan Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 8. maddesinde sayılan kişi ve kuruluş temsilcilerinin Kent Konseyi üyesi

sıfatıyla 20/07/2014 tarihinde yapılan Konsey Genel Kurulu davet edildiği, öte yandan ilçede mevcut gazete temsilcilerinin, banka müdürlerinin, sağlık kurulu temsilcilerinin, dersane temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve belediye meclis üyelerinin de davet edildiği ve Konsey Genel Kurulu ve Yürütme Kurulu, Konsey Başkanı seçiminin anılan Yönetmeliğe uygun ve amaçlandığı şekilde yapıldığı anlaşıldığından, dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesinde; "Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar. Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usul ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir." hükmü yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesine dayanılarak yürürlüğe konulan Kent Konseyi Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1. maddesinde; "(1) Bu Yönetmeliğin amacı; kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir." kuralı, 5.maddesinde; "Kent konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler seçimlerinin sonuçlarının ilanını takip eden üçüncü ayının ilk haftasının ilk mesai günü, 8 inci maddede belirtilen kişi ve kuruluş temsilcilerinin katılımı ile kurulur." kuralı, "Kent konseyinin oluşumu" başlıklı 8. maddesinde; "(1) Kent konseyi; aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur: a) Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, b) Belediyenin içinde bulunduğu seçim bölgesi veya bölgelerinin milletvekilleri, c) Belediye başkanı veya temsilcisi, ç) Sayısı 10'u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, d) Meclis üye tam sayısının yüzde 30'unu geçmemek üzere, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından seçeceği temsilcileri, e) Meclis üye tam sayısının yüzde 30'unu geçmemek üzere, il genel meclisinin kendi üyeleri arasından seçeceği temsilcileri, f) Belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan muhtarlarının kendi aralarından seçecekleri en fazla 10 temsilci, g) Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri, h) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, baro, kooperatifler, birlikler konuyla ilgili dernek ve vakıf temsilcileri, ı) Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi katılır." kuralı, 9. maddesinde; "(1) Kent

konseyi aşağıdaki organlardan oluşur: a) Genel Kurul b) Yürütme Kurulu c) Meclisler ve çalışma grupları " kuralı, 10.maddesinde; "(1) Genel Kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup yılda iki kez toplanır. Genel kurul belediye meclisi birinci başkan vekilinin, bulunmaması halinde ikinci başkan vekilinin başkanlığında 8 inci maddede belirtilen kent konseyi üyelerinin katılımı ile toplanır. (2) Genel kurul; genel kurulun, yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergesi ile belirler." kuralı, 11.maddesinde de; "(1)Yürütme kurulu, genel kurul tarafından iki yıllık süre için seçilen, en az beş kişiden oluşur. Yürütme kuruluna belediye meclisi birinci başkan vekili, bulunmaması halinde ikinci başkan vekili başkanlık eder. (2) Yürütme kurulu, genel kurulun gündemini tespit eder ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunar ve uygulamayı izler." kuralına yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, ... Derneği tarafından, 20/07/2014 tarihinde yapılan ...Kent Konseyi seçimlerinin Yasa ve Yönetmelik hükümlerine aykırı olarak yapıldığı, faal olmayan derneklerin de toplantıya çağrılmak suretiyle toplantı mevcudunun artırılmak istendiği, katılması mümkün olmayan kişilerin ve kuruluşların toplantıya katıldığı, yetkisiz temsilcilerin oy kullandığı, konuyla ilgili suç duyurusunda da bulunduğu ileri sürülerek iptali istemiyle davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, 20/07/2014 tarihinde yapılan ...Kent Konseyi toplantısında çeşitli usulsüzlükler yapıldığı iddiasıyla Savcılığa yapılan suç duyurusuna istinaden, ...Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 19/09/2014 tarih ve 2014/528 sayılı yazısıyla İçişleri Bakanlığı'ndan ilgililer hakkında soruşturma izninin talep edildiği, soruşturma izninin verilmemiş olduğu ancak Bakanlığa yazılan izin yazısında Savcılık tarafından birtakım iddiaların ciddi görüldüğü, buna göre; ...Kaymakamlığı'nın bildirdiği listeye kayıtlı faal Dernek sayısından daha fazla Dernek temsilcisi ile ilgisiz kuruluş ve yetkisiz temsilcilerin toplantıya katıldığı belirtilmekte olduğu fakat İdare Mahkemesi'nce belirtilen bu hususlara yönelik araştırma yapılmadığı görülmektedir.

Bu durumda, dava dilekçesinde ve soruşturma izin yazısında ileri sürülen usulsüzlük iddialarına yönelik Mahkemece gerekli araştırmalar yapılarak bir karar verilmesi gerekirken ilgili mevzuata uygun yapılan seçimlerde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davayı reddeden İdare Mahkemesi kararının bozulması gerekmektedir.

SAYIŞTAY KARARLARI

BELEDİYE TASARRUFUNDA OLAN YERLERİN BELEDİYE ŞİRKETİNCE KİRAYA VERİLMESİ¹

... Belediyesi sınırları içinde baz istasyonu kurulması amacıyla belediyenin tasarrufunda olan yerlerin kiraya verme yetkisinin belediye şirketi olan İmar ve İnşaat Sanayi Teknik Hizmetler Ltd. Şti.'ne verilmesi nedeniyle uğranılan kira kaybı sonucu kamu zararı tutarı TL'nin tazminine hükmedilmiştir.

Bu tazmin hükmüne karşı sorumlu Belediye Başkanı tarafından yapılan temyiz başvurusu üzerine Temyiz Kurulunun tarih ve tutanak sayılı Kararında sayılı ilamın'inci maddesine ilişkin verilen tazmin hükmünün sorumluluk, idari soruşturma konusu olması, kamu zararı ve yeni çıkan belgenin incelenmesi yönünden bozularak daireye gönderilmesine karar verilmişti.

Temyiz Kurulunun bu bozma kararı üzerine Dairemizce söz konusu dosyanın görüşülmesi sonucunda düzenlenen tarih ve sayılı Ek İlâmın'inci maddesiyle asıl ilamdaki gerekçelerle aynı sorumlu uhdesinde kalmak üzere bu kez TL için tazmin kararı verilmişti.

Daha sonra, bu tazmin hükmüne karşı sorumlu (Üst Yönetici) tarafından Sayıştay Temyiz Kuruluna yapılan temyiz başvurusu üzerine anılan Kurulca tarih ve tutanak sayılı Kararında, "5393 Belediye Kanunu'nun "Belediye Meclisinin Yetkilerinin" başlıklı 18'inci maddesinin (e) bendinde; "Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralınmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek" denilmek suretiyle **üç yıldan fazla kiralamaların belediye meclisinin yetkisinde olduğu hüküm altına alınmıştır.** Yine aynı Kanunun 34. maddesinin (g) bendinde ise "Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralınmasına karar vermek" encümenin görevleri arasında sayılmıştır.

Yukarda yer verilen mevzuat hükümleri ile belediyenin mülkü taşınmazların ve belediyenin tasarrufu altındaki kamuya ait alanların kiralınması işleminin yetkisi, üç yıla kadar olanlarda belediye encümeninde ve üç yıldan fazla olanlarda ise belediye meclisindedir.

Dosya üzerinde yapılan incelemede, her ne kadar kamuya ait alanların kiralınabilmesi yönünde belediye meclisi ya da belediye encümeni kararı yoksa da, gerçekleştirilen kiralama işlemlerinin **Belediye şirketince yapıldığı, kiralamaların sözleşme ile bağit altına alındığı, dolayısıyla artık yetkili bir kiralama işlemi olduğu anlaşılmıştır.**

¹ Sayıştay 6. D. 4.10.2022 tarih ve 877 Karar No

Yapılan işlemde usul yönünden bir aykırılık olmakla birlikte sözleşme ile işlem yasal hale geldiğinden ortada bir kamu zararı yoktur.

Bu itibarla, 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 55 inci maddesinin 7 nci fıkrası uyarınca, sayılı Ek İlamın inci maddesiyle; TL kamu zararı için verilen tazmin hükmünün BOZULMASINA ve yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurulmak suretiyle yeniden hüküm tesisini teminen hükmü veren DAİREYE GÖNDERİLMESİNE” kararı verilmişti.

Temyiz Kurulunun bu bozma Kararı üzerine Dairemizce söz konusu dosyanın yeniden hüküm tesis edilmesi kapsamında görüşülmesi sonucunda düzenlenen tarih ve sayılı Ek İlamın ...’inci maddesiyle yeniden tazmin kararı verilmek suretiyle tazmin kararında ısrar edilmişti.

Bu ısrar kararına karşı sorumlu tarafından Sayıştay Temyiz Kuruluna yapılan temyiz başvurusu üzerine anılan Kurulca tarih ve tutanak sayılı Kararla;

Esas yönüyle, her ne kadar kamuya ait alanların kiralanabilmesi yönünde belediye meclisi ya da belediye encümeni kararı yoksa da gerçekleştirilen kiralama işlemlerinin Belediye şirketince yapıldığı, kiralamaların sözleşme ile bağit altına alındığı, dolayısıyla artık yetkili bir kiralama işlemi olduğunun anlaşıldığı, yapılan işlemde usul yönünden bir aykırılık olmakla birlikte sözleşme ile işlem yasal hale geldiğinden ortada bir kamu zararı olmadığı,

Sorumluluk yönüyle, İmar ve İnşaat Sanayi Teknik Hizmetler Ltd. Şti. tarafından tarihinde Belediye Başkanlığına yazılmış olan yazı ile belediyenin tasarrufunda olan kamuya ait alanlarda totem ve reklam tabelası kurulabilmesi için diğer özel şirketlerle sözleşme imzalanması izni istendiği, Belediye Başkanı tarafından yapılan bu isteğe olur verildiğinin görüldüğü, her ne kadar bu olur dayanak gösterilerek, İmar ve İnşaat Sanayi Teknik Hizmetler Ltd. Şti., adı geçen cep telefonu operatörleriyle baz istasyonu kurulması için sözleşme imzalamış olsa da verilen olurda iznin baz istasyonu için değil totem ve reklam tabelası kurulabilmesi için verildiği anlaşıldığı, dolayısıyla sadece bu belgelere dayanılarak, Şirket tarafından, Belediyenin tasarrufundaki gayrimenkuller üzerinde baz istasyonu kurmaları için ilgili firmalarla sözleşme yapılması ve karşılığında Şirkete gelir elde edilmesi hususunda Belediye Başkanının sorumlu tutulmasının mümkün olmadığı,

gerekçeleriyle TL tazmin hükmünü tarih ve tutanak sayılı Kararında da belirtildiği üzere tekrar bozarak dosyada yeniden hüküm tesis edilmesi amacıyla Dairemize gönderilmesine karar vermiştir.

Temyiz Kurulunun anılan son bozma Kararına istinaden Denetçisi tarafından düzenlenen tarihli Ek Rapor ve ekleri ile dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda;

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Meclisin görev ve yetkileri” başlıklı 18’inci maddesinin (e) bendinde, “Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç du-

yulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek” denilmek suretiyle üç yıldan fazla kiralama kararlarının belediye meclisinin yetkisinde olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yine aynı Kanun’un 34’üncü maddesinin (g) bendinde ise “Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek” encümenin görevleri arasında sayılmıştır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun “Kapsam” başlıklı 1’inci maddesinde belediyelerin de bu Kanuna tabi olduğu ifade edilmiştir. Dolayısı ile belediyeler adı geçen Kanunda bulunan hükümler doğrultusunda kiralama işlemlerini yapacaklardır.

5393 sayılı Kanun’un 18’inci maddesinin (e) bendi ile 34’üncü maddenin (g) bendinde taşınmazlara ilişkin yetki açıkça sayılmıştır. Belediye meclisi veya encümen kararı olmaksızın belediye taşınmazları üzerinde belediye başkanı imzası ile tasarrufta bulunulamayacaktır.

Baz istasyonu kurulması için yer kiralanması, Belediye ile GSM operatörleri arasında mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılması gereken bir işlemdir. Belediyece yapılması gereken kiralama işleminin Belediye Başkanı oluruyla Belediye Şirketine bırakılması ve Şirketçe Belediyenin tasarrufundaki yerlerin kullanımı yukarıda hüküm altına alınan mevzuat kapsamında mümkün değildir.

Bu açıklamalar çerçevesinde, Belediyenin tasarrufunda olan yerleri kiraya verme yetkisinin, belediye şirketi olan İmar ve İnşaat Sanayi Teknik Hizmetler Ltd. Şti.’ne verilmesi nedeniyle uğranılan kira kaybı sonucu kamu zararına sebebiyet verilmiş olup bu zararın da Belediye Başkanına ödettirilmesi gerekir.

KIDEM TAZMİNATININ İLGİLİ FİRMALARA RÜCU EDİLMEMESİ:²

Fen İşleri Müdürlüğünde personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında çalışmakta iken emekli olan İşçi ...’e ödenen kıdem tazminatının ilgili firmalara rücu edilmemesi suretiyle kamu zararına sebebiyet verildiği iddiası ile ilgili olarak yapılan incelemede;

4857 sayılı İş Kanunu’nun 2’nci maddesinde; bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denileceği ve bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumlu olacağı hükmü yer almaktadır.

² Belediyeler ve Bağlı İdareler, 2020 Daire: 7 Karar No: 521 09.06.2022 Personel Mevzuatı ile İlgili Kararlar

Anılan Kanun'un "Bazı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların kıdem tazminatı" başlıklı 112'nci maddesinde; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında alt işverenler tarafından çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatlarının son alt işverenleri ile yapılmış olan iş sözleşmeleri 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesine göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olanların kıdem tazminatlarının ilgili kamu kurum veya kuruluşları tarafından işçinin banka hesabına yatırılmak suretiyle ödeneceği ifade edilmiştir.

Aynı maddenin altıncı fıkrasındaki; kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan kıdem tazminatı ödemeleri için sözleşmesinde kıdem tazminatı ödemesinden ötürü alt işverene rücu edileceğine dair açık bir hükme yer verilmemişse alt işverenlere rücu edilemeyeceği şeklindeki hüküm ise Anayasa Mahkemesi'nin 19/9/2019 tarihli ve E.:2019/42, K.:2019/73 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir. (AYM Kararının yayımlandığı R.G. 15.10.2019/3091)

1475 sayılı mülga İş Kanunu'nun yürürlüğü devam eden "Kıdem Tazminatı" başlıklı 14'üncü maddesinin birinci fıkrasında; bu Kanuna tabi işçilerin hizmet akitlerinin; bağlı buldukları kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla; devamındaki ikinci fıkrasında ise feshedilmesi veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödeneceği ve bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılacağı belirtilmiştir.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında; işçilerin kıdemleri, hizmet akdinin devam etmiş veya fasılalarla yeniden akdedilmiş olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya değişik işyerlerinde çalıştıkları süreler göz önüne alınarak hesaplanacağı belirtilmiştir. İşyerlerinin devir veya intikali yahut herhangi bir suretle bir işverenden başka bir işverene geçmesi veya başka bir yere nakli halinde işçinin kıdemi, işyeri veya işyerlerindeki hizmet akitleri sürelerinin toplamı üzerinden hesaplanacağı; işyerinin devri veya herhangi bir suretle el değiştirmesi halinde işlemiş kıdem tazminatlarından her iki işverenin birlikte sorumlu olduğu ancak işyerini devreden işverenlerin bu sorumlulukları işçiyi çalıştırdıkları sürelerle ve devir esnasındaki işçinin aldığı ücret seviyesiyle sınırlı olduğu; işyeri devrolmuş veya herhangi bir suretle el değiştirmişse devir mukavelesinde aksine bir hüküm yoksa işlemiş kıdem tazminatlarından yeni işverenin sorumlu olduğu düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; alt işverenler tarafından çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde işten ayrılmaları durumunda tahakkuk edecek kıdem tazminatlarının kurum bütçesinden ödenebileceği, yapılacak bu ödemeye ilişkin ise ilgili firmalara veya kurumlara Anayasa Mahkemesinin Karar tarihine kadar (15/10/2019) alt işverenle yapılan sözleşmede rücu edi-

lip edilemeyeceğine ilişkin konulan hükme göre rücu edilebileceği; iptal kararından sonra ise sözleşmesinde hüküm bulunması şartı aranmaksızın ilgili firmalara rücu edilmesi gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede, ... Belediyesi Su ve Kanalizasyon Müdürlüğünde personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında ... Turizm İnşaat San. Ve Tic. Limited Şirketi'nde istihdam edilirken 02.01.2020 tarihinde emekliye ayrılan İşçi ...'e ödenen kıdem tazminatının, personelin daha önce hizmette bulunduğu ilgili taşeron firmalara ve ... Turizm İnşaat San. Ve Tic. Limited Şirketi'ne rücu edilmesi gerekirken rücu edilmeyip kıdem tazminatının tamamının belediye bütçesinden ödenmesi sonucu kamu zararına neden olunmuştur.

Bu itibarla; hak sahibine ödenen ve ilgili şirketlere rücu edilmeyen kıdem tazminatı sonucu oluşan ve aşağıdaki tabloda hesabı gösterilen toplam 44.308,69 TL kamu zararının;

7.917,80 TL tutarındaki kısmının; ahiz ... Tem. Hiz. Orm. Ürün. San. Tic. Ltd. Şti.'den 18.10.2021 tarih ve ... nolu muhasebe işlem fişi ile 76,98 TL ve ahiz ... Turz. İnş. San. Tic. Ltd. Şti.'den 21.10.2021 tarih ve ...nolu muhasebe işlem fişi ile 7.840,82 TL olarak mahsuben tahsil edildiği anlaşıldığından, 7.917,80 TL'si için ilişilecek husus kalmadığına,

Kalan 36.390,89 TL'nin ise ilamsız icra yoluyla ilgili firmalara rücu edildiği ve 140 Kişilerden Alacaklar hesabına tahakkuk kaydı yapıldığı anlaşılmış ise de; bu tahakkuk kaydı tahsilat hükmünde olmadığından, bu tutarın Harcama Yetkilisi ... ile Gerçekleştirme Görevlisi ...'a

müştereken ve mütelsilen 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 53'üncü maddesi gereğince hüküm tarihinden itibaren işleyecek faizleri ile ödettirilmesine, anılan Kanun'un 55'inci maddesi uyarınca İşbu İlamın tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oy birliğiyle karar verildi.

TEBLİĞLER GENELGE VE GÖRÜŞLER

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-71188846-045.02-5021740

18/11/2022

Konu : Görüş (Yangın güvenliği hakkında)

.....DAĞITIM YERLERİNE

İlgi :tarihli vesayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınızda, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik gereği, işyeri açma ve çalışma ruhsat başvurularının müdürlüğünüzce alındığı, bu kapsamda faaliyet konusuna göre istenen evraklar arasında işyerine itfaiye raporu düzenlenmesi veya işyerinde yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olması gerektiği belirtilerek;

- Ana giriş kapısı cadde ve sokağa direkt bağlantısı bulunan tapu kütüğünde tek işyeri olarak geçen 4 katlı mağaza yerlerinin (4 katı da mağaza olarak kullanılan),
- Giriş kapısı cadde ve sokağa direk bağlantısı bulunmayan tapu kütüğünde mesken olarak geçen ve tapu kütüğünde işyeri olarak geçen 1' inci kat ve üst katlarında bulunan (örnek:3.kat tapu kütüğünde mesken olan güzellik salonu faaliyetli işyerine ve 2. katta olup tapu kütüğünde işyeri olarak geçen emlakçılık faaliyetli işyerine) yerlere, ana giriş kapısı cadde ve sokağa bakan bodrum ve asma katı olan yerlere itfaiye uygunluk raporunun düzenlenmesinin gerekmediği,
- İtfaiye uygunluk raporunun düzenlenmesi gerekmiyor ise Zabıta Müdürlüğünüzde itfaiye uygunluk raporunu düzenleyebilecek ve yangına karşı gerekli tedbirleri alılabilecek teknik bilgiye sahip ve bu konuda eğitim almış personel bulunmadığından yangına karşı gerekli tedbirlerin hangi unvana sahip personel ve hangi müdürlük tarafından (itfaiye müdürlüğü - zabıta müdürlüğü) aldırılacağı,
- Ayrıca yangın çıkma riski yüksek olan lokanta, ekmek fırını, unlu mamulleri imalatı, pide ve lahmacun salonu ile 30 kişi altında çalışanı bulunan fabrikalara (kereste imalatı, tekstil atölyesi vs.) yangın uygunluk raporunun düzenlenip düzenlenmeyeceği,

Hususlarında Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin (a) bendi “Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi, organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, endüstri bölgesi sınırları içinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını ve teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan firmalar için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlüklerini,” (d) bendi “İkinci sınıf gayrisihhi müesseseler: Konutlardan ve insan ikametine mahsus diğer yerlerden mutlaka uzak bulundurulmaları gerekmeyen, bununla birlikte müessesenin faaliyetinin gerektirdiği durumlarda izin verilmeden önce civarında ikamet edenlerin esenlik ve istirahatı hususunda konumu, tesisatı ve vaziyeti itibarıyla bir zarar vermeyeceğine kanaat oluşması için inceleme yapılması gerekli müesseseleri,” ve (t) bendi “İş yeri: Ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri,” hükmünü,

5 inci maddesi “İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri aşağıda belirtilen şartları taşımak zorundadır:

h) Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri; patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı maddelerin üretildiği, satıldığı ve depolandığı işyerleri; otuz kişiden fazla çalışanın bulunduğu her türlü işyerleri, ana giriş kapıları dışında cadde ve sokağa doğrudan bağlantısı olmayan ve birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu iş hamı, çarşı ve benzeri işyerlerinde yangına karşı gerekli önlemlerinin alındığını gösteren itfaiye raporunun alınması, diğer işyerlerinde ise yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olması,

(Ek fıkra: 12/3/2012-2012/2958 K.) Birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu iş hamı, çarşı ve benzeri işyerlerinde yangına karşı gerekli önlemler alındığını gösteren itfaiye raporu bu binaların yönetimi tarafından alınır ve yapıda değişiklik olmadığı sürece buralardaki işyerleri için ayrıca münferit itfaiye raporu aranmaz. Yangın tedbirlerini etkileyecek şekilde yapıda değişiklik yapılması durumunda yalnızca yapısında değişiklik yapılan işyerinin sahibinden münferit itfaiye raporu istenir.” hükmünü,

6 ncı maddesinin birinci fıkrası “Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.” ve üçüncü fıkrası “İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.” ve üçüncü fıkrası “İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.” hükmünü

13 üncü maddesi “İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idareler tarafından ruhsatın verildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde kontrol edilir. İşyerinin bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde ruhsat kesinleşir. Kontrol görevini yerine getirmeyen yetkili idare görevlileri hakkında kanunî işlem yapılır.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, işyerine bu noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verilir.

Verilen süre içinde tespit edilen noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde, ruhsat iptal edilerek işyeri kapatılır. Ayrıca ilgililerin yalan, yanlış ve yanıltıcı beyanı varsa haklarında kanunî işlem yapılır.” hükmünü,

23 üncü maddesi “..

Yetkili idareler, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseseler için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar verilmemesi, çevre kirliliğine yol açılmaması, yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemeleri esas alır.

İkinci sınıf gayrisihhî müesseselerden yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışılan işlerle oksijen LPG dolum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, akaryakıt ile sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğalgaz istasyonları, atık işleme sanayi tesisleri ve benzeri yerlere müsaade verilmeyen evvel civarında ikamet edenlerin sıhhat ve istirahatleri üzerine gerek tesisatları ve gerekse vaziyetleri itibarıyla bir zarar vermeyeceğine kanaat oluşturulması için yetkili idarelerce inceleme yapılması zorunludur. Bu müesseselerin etrafında yetkili idareler tarafından belirlenecek mesafede sağlık koruma bandı bırakılması mecburidir. Söz konusu yerlerin üçüncü sınıf gayrisihhî müessese olarak açılması durumunda sıhhi nezarete tabi tutulması yeterlidir.” hükmünü,

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 4 üncü maddesi “Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

b) Belediye zabıtası: Beldenin düzenini muhafaza eden, belde halkının esenlik, sağlık ve huzurunu koruyan, yetkili organların bu amaçla alacakları kararları uygulayan özel zabıta kuvvetini,

ifade eder.” hükmünü,

10 uncu maddesinin birinci fıkrası “(1) Belediye zabıtasının görevleri şunlardır:

a) Beldenin düzeni ve esenliği ile ilgili görevleri;

1) Belediye sınırları içinde beldenin düzenini, belde halkının huzurunu ve sağlığını korumak amacıyla ilgili mevzuatta, belediye zabıtasınca yerine getirileceği belirtilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

2) Belediyece yerine getirileceği belirtilip de mahiyeti itibarıyla belediyenin mevcut diğer birimlerini ilgilendirmeyen ve belediye zabıta kuruluşunca yerine getirilmesi tabii olan görevleri yapmak.

3) Belediye karar organları tarafından alınmış kararları, emir ve yasakları uygulamak, alınan karar, emir ve yasalara uymayanlar hakkında gerekli müeyyideleri uygulamak.

19) Ruhsatsız olarak açılan veya ruhsata aykırı olarak işletilen işyerleri ile ilgili olarak 14/6/1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 14/7/2005 tarihli ve 2005/9207 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereğince, işyerinin açma ruhsatı alıp almadığını kontrol etmek, yetkili mercilerce verilen işyeri kapatma cezasını uygulamak, denetim ve gereken diğer işlemleri yapmak.

... ” hükmünü,

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesi “(1) Projeler, kanuni düzenlemeler yanında, yangına karşı güvenlik bakımından bu Yönetmelikte öngörülen şartlara uygun değil ise yapı ruhsatı verilmez. Yeni yapılan veya proje tadilatı ile kullanım amacı değiştirilen yapılarda bu Yönetmelikte öngörülen esaslara göre imalat yapılmadığının tespiti hâlinde, bu eksiklikler giderilinceye kadar binaya yapı kullanma izin belgesi veya çalışma ruhsatı verilmez.

.” hükmünü,

124 üncü maddesi “(1) Yapı, bina, tesis ve işletmelerde yangın güvenliğinden; kamu ve özel kurum ve kuruluşlarda en büyük amir, diğer bina, tesis ve işletmelerde ise sahip veya yöneticiler sorumludur.” hükmünü,

131 inci maddesi “(1) Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı aşağıdaki şekilde denetlenir:

a) Özel yapı, bina, tesis ve işletmeler, mahalli itfaiye teşkilatı ile bunların bağlı veya ilgili olduğu bakanlık ve kamu kurum ve kuruluşlarının müfettişi, kontrolör veya denetim elemanları tarafından denetlenir. .

.” hükmünü,

Belediye İtfaiye Yönetmeliğinin 4 üncü maddesi “

d) İtfaiye hizmetleri: 6 ncı maddede sayılan görevleri,

ğ) İtfaiye raporu: Kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlar ve gerçek kişilerce kullanılan her türlü yapı, bina, tesis ve işletmelere, 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre düzenlenen yangın güvenliğine ilişkin belgeyi,

h) İtfaiye teşkilatı: İtfaiye hizmetlerinin yürütüldüğü yerel yönetimlere bağlı kamu kurumunu,

... ” hükmünü,

5 inci maddesinin birinci fıkrası “Belediye itfaiye teşkilatı; 22/2/2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümleri çerçevesinde belediye meclisi kararı ile kurulur. Kuruluş sırasında kaynakların etkili ve verimli kullanılması, itfaiye hizmetlerinin kalitesinin artırılması, ihtiyaç duyulan nitelik, unvan ve sayıda personel istihdamı sağlanır.” hükmünü,

6 ncı maddesi “(1) İtfaiye teşkilatının görevleri şunlardır:

d) 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik ile verilen görevleri yapmak.” hükmünü,

j) İşyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşlarını yangına karşı önlemler yönünden denetlemek, bu konularda mevzuatın öngördüğü raporları vermek ve görüş bildirmek,

.”

13 üncü maddesi “(1) İtfaiye erinin görevleri şunlardır:

b) İzin ve ruhsat vermeye yetkili merciler ile kişiler ve apartman yöneticilerinin talebi doğrultusunda yapı, bina, tesis ile açık ve kapalı alan, işletme gibi yerlere ilişkin önleme ve denetleme hizmetleri ile itfaiye raporunu Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre düzenlemek.

.” hükmünü,

Ek 1 inci maddesi “ (1) Belediye itfaiye teşkilatına, Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmeliğin ilgili maddelerine göre yangına karşı alınan önlemleri gösteren itfaiye raporunun düzenlenmesi için EK-15 başvuru formu ile başvuru sahibinden, işyeri açma ve çalışma ruhsatı vermeye yetkili idareden veya ilgili bakanlıklardan müracaat gelmesi halinde, belediye itfaiye teşkilatının ilgili görevlisi tarafından başvuruya konu işyeri yerinde incelenir ve itfaiye raporu yapılan tespitler esas alınarak hazırlanır.

(2) İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin ilgili hükümlerine göre itfaiye raporu gerektirmeyen işyeri kapsamında yer alan işyerleri için belediye itfaiye teşkilatınca itfaiye raporu düzenlenmez. İtfaiye raporu gerektirmeyen işyerleri için itfaiye raporu alınmak üzere başvurulması halinde başvuru sahibine itfaiye raporu düzenlenmeyeceği hususu yazılı olarak bildirilir.

(3) Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin ilgili hükümlerine göre yangına karşı alınan önlemleri gösteren itfaiye raporunun düzenlenmesi için yapılan işlemler sırasında itfaiye raporuna konu binaya ait yapı ruhsatı belgesine gerek duyulması halinde yapı ruhsatına ilişkin bilgiler Kimlik Paylaşım Sistemi üzerinden alınabilir.

(4) İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ile Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin ilgili hükümleri gereği yangına karşı alınan önlemleri gösteren itfaiye raporlarına ilişkin bilgiler elektronik ortamda kayıt altında tutulur ve itfaiye raporunun düzenlendiği gün itfaiye raporuna ilişkin kayıtlar yetkili idareyle varsa elektronik ortamda paylaşılabilir.” hükmünü amirdir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri kapsamında;

- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik gereğince, otuz kişiden fazla çalışanın bulunduğu her türlü iş yerinin ana giriş kapıları dışında cadde ve sokağa doğrudan bağlantısı olmayan ve birden fazla iş yerinin bir arada bulunduğu iş hanı, çarşı ve benzeri iş yerlerinin ruhsatlandırılabilmesi için itfaiye raporunun alınmasının zorunlu olduğu, bu kapsamda, ana giriş

kapısı cadde ve sokağa direkt bağlantısı bulunan ve tapu kütüğünde tek iş yeri olarak geçen dört katlı mağazanın tüm katlarının tek bir iş yeri olarak ruhsatlandırılmak istenmesi durumunda yalnızca çalışan kişi sayısının esas alınması gerektiği, çalışan sayısının otuz kişi üzerinde olması durumunda belirtilen yere itfaiye raporu alınmasının zorunlu olacağı,

- Patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı maddelerin üretilmemesi, satılmaması veya depolanmaması şartıyla otuz kişi altında çalışanı bulunan lokantalar ve pide ve lahmacun salonlarında yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olmasının yeterli olduğu,
- İkinci ve üçüncü sınıf gayrisihhi müesseslerden patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı ve benzeri tehlikeli maddelerin üretildiği, satıldığı veya depolandığı ya da faaliyet konusu bu maddelerin işlenmesine dayalı olan yerlerde ya da bu yerlerin otuz kişiden fazla çalışanı olması halinde itfaiye raporu alınmasının zorunlu olduğu,
- İkinci sınıf gayrisihhi müessese kapsamında olup itfaiye raporu düzenlenmesi gerekmeyen yerler bakımından müessesenin faaliyetinin gerektirdiği durumlarda izin verilmeden önce civarında ikamet edenlerin esenlik ve istirahati hususunda konumu, tesisatı ve vaziyeti itibarıyla bir zarar vermeyeceğine kanaat oluşması için inceleme yapılması gerektiği,
- Binaların projelerine, kanuni düzenlemeler yanında, yangına karşı güvenlik bakımından Yangın Yönetmeliğinde öngörülen şartlara uygun olarak yapı ruhsatı düzenlenmesi gerektiği, yeni yapılan veya proje tadilatı ile kullanım amacı değiştirilen yapılarda bu Yönetmelikte öngörülen esaslara göre imalat yapılmadığının tespiti hâlinde, bu eksiklikler giderilinceye kadar iş yerinin açılacağı binaya yapı kullanma izin belgesi veya iş yeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmemesi gerektiği,
- Yönetmeliğe göre itfaiye raporu düzenlenmesi zorunlu olmayan iş yerleri bakımından bir rapor düzenlenmemesi gerektiği, bu yerlerin yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olduğunun tespitinin ruhsatı kesinleştirici mahiyette yapılacak denetimler esnasında kontrol edilmesi gerektiği, gerekli tedbirlerin kontrolünde ihtiyaç duyulması halinde itfaiye biriminden görüş ve destek alınabileceği,

Değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, hem mesken hem de iş yerleri bulunan binalarda alınacak itfaiye uygunluk raporuna ilişkin olarak daha önce verilmiş olan Bakanlık (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü) görüşünün bir örneği ekte gönderilmiştir.

Bakan a.
Genel Müdür

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-4453295

20/12/2022

Konu: Belediye Bağı Kuruluşlarında 657 s. Kanuna Tabi Görev Yapan Memurların 4483 s. Kanun Kapsamında Olup Olmadığı

.....**SU VE KANALİZASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE**

İlgi: 25.08.2022 tarihli ve 92467022-900-106007 sayılı yazı.

Genel Müdürlüğünüzde 657 sayılı Kanuna tabi olarak çalışan personelin 4483 sayılı Kanun kapsamında olup olmadığına ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 24 üncü maddesinde, "Devlet memurlarının görevleri ile ilgili veya görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması ve haklarında dava açılması özel hükümlere tabidir." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde, "Bu Kanun, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında uygulanır.

Görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tabi olanlara ilişkin kanun hükümleri ile suçun niteliği yönünden kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümler saklıdır.

Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali genel hükümlere tabidir.

Disiplin hükümleri saklıdır.

765 sayılı Türk Ceza Kanununun 243 ve 245 inci maddeleri ile 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 154 üncü maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında açılacak soruşturma ve kovuşturmalarda bu Kanun hükümleri uygulanmaz." hükmü bulunmaktadır.

Mezkûr 2 nci maddenin gerekçesinde de, "Getirilen sistemle görev sebebiyle işlenen suçlarda adli kovuşturmaya geçilmeden önce yetkili merci tarafından izin verilmesi öngörülmektedir. Sözü edilen sistemin hangi memur ve kamu görevlileri hakkında uygulanacağı birinci fıkrada açıklanmakta; bunların kamu hizmetinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlileri olduğu vurgulanmaktadır.

İkinci fıkrada ise görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma

usulüne tâbi olanlarla çeşitli kanunlardaki soruşturma ve kovuşturma usulüne ilişkin hükümlerin saklı tutulduğu belirtilmektedir. Bu çerçevede içinde örneğin Silahlı Kuvvetler mensupları, hâkimler ve savcılar, yükseköğretim elemanları hakkında bu Kanun Tasarısı değil, özel kanunlarındaki hükümler uygulanacaktır.

Üçüncü fıkrada ağır cezayı gerektiren suçüstü halinin genel hükümlere tâbi olduğu belirtilmiş, dördüncü fıkrada ise disiplin hükümleri saklı tutulmuştur." açıklamasına yer verilmiştir.

Ayrıca, 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun;

1 inci maddesinin son fıkrasında, "İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi, İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur. İSKİ personeli 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir." hükmü,

Ek 3 üncü maddesinde, "İSKİ Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu üyeleri hakkında görevlerinden doğan ve görevlerini yaparken işledikleri suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma, Devlet memurlarının tabi oldukları Kanun hükümlerine göre yapılır." hükmü,

Ek 5 inci maddesinde, "Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır." hükmü yer almaktadır.

2560 sayılı Kanununun 1 inci maddesinin 23/5/1984 tarihli ve 3009 sayılı Kanununun 1 inci maddesi ile değişik ilk halinde, "İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi, İstanbul Belediyesi ile koordineli olarak hizmetlerini yürüten müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluş olup, personel statüsü bakımından 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek geçici 9 uncu maddesi hükümlerine, diğer işlemlerinde ise özel hukuk hükümlerine tabidir." hükmü yer almaktadır.

Mezkûr 3009 sayılı Kanununun 1 inci maddesinin gerekçesinde, "2560 sayılı İSKİ Kanununun Kuruluş'a ilişkin 1 inci maddesinde değişiklikler yapılmaktadır.

Buna göre;

a) Genel Müdürlüğün hizmetinin İstanbul Belediyesinin görev alanı ile sınırlı olması, şehre su sağlayan belediye sınırları dışındaki kaynakların korunması konusunda faaliyetleri engelleyici nitelikte görülmüş ve Genel Kurulun bu doğrultudaki teklifi uygun görülerek 'Şehre su sağlayan kaynakların korunmasına ilişkin görevler saklı' tutulmuştur. Madde ile getirilen ilk değişiklik bu noktada olmuştur.

b) İSKİ'nin idare ile ilişkilerinin sınırlı olması uygulamada bazı aksaklıklara neden olduğundan İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün İstanbul Valisinin gözetim ve denetimi altında çalışan bir kuruluş olduğu vurgulanmıştır.

c) Kanuna göre İSKİ'nin personel statüsü dışında özel hukuk hükümlerine tabi olduğu hükme bağlanmıştır.

Kamu hizmeti gören bir kuruluşun özel hukuk hükümlerine tabi tutulması uygulamada sakıncalara yol açmaktadır. Bu bakımdan kuruluşun ancak çok zorunlu görülen alım - satım ve ihale işlemleri kamu hukuku dışında tutulmuş, diğer hususlarda ise bu hukuka tabi olması hizmetin gereği olarak benimsenmiştir." açıklamasına yer verilmiştir.

Yine Danıştay 1. Dairesinin 17/4/2000 tarihli ve E:2000/29, K:2000/59 sayılı istişari kararında, "Madde 1 ve 2- 4483 sayılı Yasanın bu maddeleri amacı ve kapsamı belirlemektedir.

Yasanın 2 nci maddesine göre bu yasa devlet ile Anayasanın 123 üncü maddesine uygun olarak kanunla veya kanunun verdiği yetkiye dayanılarak kurulan diğer kamu tüzel kişilerinde çalışanlar hakkında uygulanacak, devlet tüzelkişiliği içinde yer almayan, kamu tüzelkişiliği niteliği taşımayan kuruluşlarda çalışanlar hakkında uygulanmayacaktır.

Kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür" hükmü 4483 sayılı Yasanın 2 nci maddesine "kamu iktisadi teşebbüsleri" deyimini çıkarılarak aynen alınmak suretiyle kamu iktisadi teşebbüsleri personeli yasa kapsamı dışında tutulmuş, 17 nci maddesi ile de teşebbüs genel müdürleri ve yönetim kurulu üyelerinin yargılanmaları ilgili bakanın iznine bağlı kılınarak yalnızca bunlar hakkında 4483 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanması öngörülmüştür.

Kuruluş kanunlarında, personeline Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatin uygulanmayacağı veya özel hukuk hükümlerine tabi olduğu belirtilen kamu tüzel kişilerinin 4483 sayılı Yasa kapsamına girmeyeceği, buna karşın kuruluş kanunlarında Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatin uygulanacağı belirtilen kamu tüzelkişileri personeli hakkında ise 4483 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanacağı tabii bulunmaktadır.

Asli ve sürekli görevler, genel idare esaslarına göre, kamu gücü kullanılarak yürütülen görevlerdir. Bu görevlerde kamu gücünü kullanarak çalışanlar ise kamu görevlileridir. Kamu görevlileri, kamu hizmetinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerde yönetime kamu hukuku ilişkisi ile bağlı olarak çalışan, kendilerine kadro tahsis edilen, bütçeden ödeme yapılan ve haklarında yasalarda belirlenen özel kurallar uygulanan memurlar ile diğer kamu görevlileridir.

Bu durumda, genel idare esaslarına göre asli ve sürekli görevlerde çalışmayan, kamu gücünü kullanma yetkisi olmayan personel 4483 sayılı Yasa kapsamına girmektedir. Nitekim bunlar, yaptıkları hizmet kamu görevi olarak kabul edilmediğinden Türk Ceza Kanununun uygulamasında memur sayılmamaktadırlar. Maddi ceza hukuku yönünden memur sayılmayan ve memur suçlarıyla cezalandırılmayan bu kişileri usul hukuku yönünden ayrıcalıklı bir duruma getirip memurlar gibi soruşturmaya tabi tutmak düşünülemez." açıklamasına yer verilmiştir.

Konuya ilişkin İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğünün 15/12/2022 ta-

rihli ve E- 91595350-250-43096 sayılı görüş yazısında, “Görüş istenen konuya ilişkin olarak, anılan hükümlerin değerlendirilmesinden Su ve Kanalizasyon Genel Müdürlüğünün.....Büyükşehir

Belediyesi il mülki sınırları içerisinde su ve kanalizasyon hizmetlerini genel idare esaslarına göre yürütmekle görevli ve kamu tüzel kişiliğine haiz bir kuruluş olup su ve kanalizasyon idarelerinde görev yapan personeller de asli ve sürekli kamu görevi ifa ettikleri, 2560 sayılı Kanun uyarınca da 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi oldukları, 4483 sayılı Kanunun 2. maddesinin ilk fıkrasında sayılan kamu görevlileri tanımı içerisinde yer aldıkları anlaşılmaktadır.

4483 sayılı Kanunla memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili makamlar ve soruşturma izin yetkisi ve izlenecek usule ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Bu doğrultuda ilgili personeller hakkında görevleri sebebiyle suç işlediklerinin ileri sürülmesi halinde, 4483 sayılı Kanun kapsamında işlem yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.” denilmiştir. Danıştay Birinci Dairenin 5/11/2019 tarihli ve E:2019/1697, K:2019/1460 sayılı kararı da bu yöndedir.

Yukarıda yer verilen hüküm ve kararlar neticesinde, kamu tüzel kişiliğine haiz belediye bağlı kuruluşlarında asli ve sürekli kamu hizmeti gören ve 657 sayılı Kanuna tabi oldukları açıkça belirtilen Devlet memurlarının görevleri ile ilgili veya görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması ile haklarında dava açılması hususunda 4483 sayılı Kanuna tabi oldukları değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....
Bakan a.
Yerel Yönetimler Genel Müdürü

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 5.1.2023 ve 1818123 sayılı Genelgesi ve 375 s. Kanun ile yapılan değişiklik neticesinde 13.1.2023 tarih ve 6 Sıra'nolu Genelge ile yapılan değişiklik	01.01.2023 30.06.2023 Dönemi
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,433684
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yıl ve fazlası için azami 500 gösterge	20
Taban Aylığı Katsayısı	6,787992
Yan Ödeme Katsayısı (İş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,137535
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	4.120,00 TL
399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (c) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı	23.736,65 TL
6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı	21.160,69 TL
Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 7/7/2021 tarihli ve 13659 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	% 30
Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	% 30
Çeşitli statülerde 2020 yılında sözleşmeli olarak çalıştırılanlardan 2022 yılında da görevlerine devam etmeleri ilgili kamu idarelerince uygun görülenlerin, söz konusu Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendiyle yükseltilmiş bulunan mevcut brüt sözleşme ücretleri	% 30

29.12.2020 tarihli ve 3342 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Uygulanacak Ücretlerin Tespitine İlişkin Karara ekli listede gösterilen grupların 31.12.2022 tarih itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri	% 30
Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 31.12.2022 tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %41,69 oranında artırılmıştır. (Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.)	% 30
8/2/2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının, 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı	43.104,95 TL
3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları söz konusu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde %41,69 oranında artırılmıştır.	% 30
01.01.2023 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı	19.982,83 TL
19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Bakanlığımızca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı 31.12.2022 tarihi itibarıyla	19.340,69 TL

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 5.1.2023 ve 1818123 sayılı Genelgesi ve 375 s. Kanun ile yapılan değişiklik neticesinde 13.1.2023 tarih ve 6 Sıra'nolu Genelge ile yapılan değişiklik

Konusu		01.01.2023 30.06.2023 Dönemi
Aile Yardımı (2.273x Maaş Katsayısı)		985,76 TL
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	216,84 TL
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	108,42 TL
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	4.120,00 TL
	Memurun Ölümü (8.000+.1500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	8.240,00 TL

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	31.346,68 TL
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	35.683,52 TL
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	44.357,20 TL
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	50.862,46 TL
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	59.536,14 TL
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	68.209,82 TL
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	83.388,76 TL
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	100.736,12 TL

Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 44.357,20 TL'dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1]

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.01.2023 - 30.06.2023 Dönemi Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	348,30 TL
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	396,48 TL
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	492,86 TL
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	565,14 TL
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	661,51 TL
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	757,89 TL
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	926,54 TL
2.000.001'den fazla olan beldelerde	1.119,29 TL

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYENİN NÜFUSUNA GÖRE BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01.01.2023 30.06.2023 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	1.517,83 TL
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	1.951,58 TL
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	2.602,10 TL
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	3.252,63 TL
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	5.204,21 TL

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI

Görevi	Dönemi 01.01.2023-30.06.2023
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.026 x 0,433684)	2.613,38 TL
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,433684)	965,38 TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ

Görevi	Dönemi 01.01.2023-30.06.2023
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,433684)	6.115,76 TL
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,433684)	5.204,21 TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.07.2022-31.12.2022 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2023-31.12.2023 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	6.471,00	10.008,00
SSK Primi (%14)	905,94	1.401,12
İşsizlik Sig. Fonu (%)	64,71	100,08
Gelir vergisi (%15)	-	-
Asgari Geçim İndirimi	-	-
Damga Vergisi (%07,59)	-	-
Kesintiler Toplamı	970,65	1.501,20
Net Asgari Ücret	5.500,35	8.506,80
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	6.471,00	10.008,00
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (**))	1.003,01	1.551,24
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	129,42	200,16
İşverene Toplam Maliyet	7.603,43	11.759,40

Not : 28/01/2004 tarih ve 5083 Sayılı Türkiye Cumhuriyetinin Para Birimi Hakkında Kanununun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

Gelir Vergisi ve Damga Vergisi hesaplanmamıştır.

(**) 5510 sayılı Kanununun 81. maddesinin (1) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanununun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanununun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı Bir İşverene bağlı olarak çalışan sigortalılar için: (Özel Sektörde), prime esas kazancının %2'sidir.

Günlük Kazanç Alt Sınır	336,60 TL
Aylık Kazanç Alt Sınır	10.008,00 TL
Günlük Kazanç Üst Sınır	2.502,00 TL
Aylık Kazanç Üst Sınır	75.060,00 TL

PRİM İSTİSNA TUTARLARI

Yemek Parası (Günlük)	78,90 TL
Çocuk Parası (Aylık)	200,16 TL
Aile Zammı/Yardıımı (Aylık)	1.000,80 TL

İŞGÖREMEZLİK ÖDENEĞİ GÜNLÜK

Yatarak Tedavilerde	166,80 TL
Ayakta Tedavilerde	222,40 TL

1 <http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/cgm.portal?page=asgari>

Asgari ücret tespit komisyon kararı 30.12.2022 tarih ve 32059 sayılı (2. Mük.) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Bir işçinin günlük normal çalışma karşılığı ücreti 336,60 TL'dir.

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:323)

30.12.2022 tarih ve 32059 sayılı(2. Mük.) Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2023 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
70.000 TL'ye kadar	15%
150.000 TL'nin 70.000 TL'si için 10.500 TL, fazlası	20%
370.000 TL'nin 150.000 TL'si için 26.500 TL (ücret gelirlerinde 550.000 TL'nin 150.000 TL'si için 26.500 TL), fazlası	27%
1.900.00 TL'nin 370.000 TL'si için 85.900 TL (ücret gelirlerinde 1.900.000 TL'nin 550.000 TL'si için 134.500 TL) fazlası	35%
1.900.000 TL'den fazlasının 1.900.000 TL'si için 621.400 TL, (ücret gelirlerinde 1.900.000 TL'den fazlasının 1.900.000 TL'si için 607.000 TL), fazlası	40%

BELEDİYE ENCÜMENLERİNİN 1608. S.K. KAPSAMINDAKİ İDARİ PARA CEZALARI

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi (5326 s. K. 32. Md.) hükmü kapsamında. ¹	<ul style="list-style-type: none"> Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, tüzük ve yönetmeliklerin verdiği görev ve yetki çerçevesinde aldıkları kararlara aykırı hareket edenlere, Belediye kanun, tüzük ve yönetmeliklerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara, 	1.295 TL
1608 sayılı Kanun'un 5728 sayılı Kanun'la değişik 2 nci maddesine göre;	Belediyelerin karar organları veya ilgili komisyonlar tarafından mevzuata uygun olarak belirlenen yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymayan kişi , belediye encümeni tarafından	en az 2.610 TL en fazla 52.827 TL

¹ Bu para cezası, 1608 sayılı Yasa çerçevesinde belediye encümeni tarafından verilecektir. Belediye zabıtası, emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit edecektir. Yapılan bu tespite göre, belediye encümeni, ilgiliye emre aykırılık kabahatinden dolayı para cezası uygulayacaktır.

Geniş Bilgi İçin: Dergimizin Kasım-Aralık 2022 yılı 113. sayısındaki "2023 Yılında Uygulanacak Belediye İdari Para Cezaları" başlıklı makalemizi inceleyebilirsiniz.

5957 SAYILI KANUNA GÖRE "TOPTANCI HALİNDE VE DİĞER YERLERDE"
2023 YILI İÇİN ESAS ALINACAK İDARİ PARA CEZASI MİKTARLARI

Toptancı Hallerindeki İdari Para Cezasına Konu Eylem	Madde/Fık- ra-Bent	Ceza Miktarı (TL)
Toptancı halinde, toptan satış miktarının altında mal satılması	14/1-a	749
İşyeri bulunmaksızın toptancı halinde satış yapılması	14/1-b	3868
Toptancı halinde, işyeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması	14/1-b	3868
Toptancı halinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması	14/1-b	3868
Toptancı halinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da işyerinin temiz tutulmaması	14/1-b	3868
Komasyon tavan oranı üzerinde veya fiilen aracılık hizmeti verilmeksizin komisyon ücreti alınması	14/1-c	15329
Komisyuncunun, teslim aldığı malların cinslerine, doğal özelliklerine, standartlarına, gıda güvenilirliğine ve kalitesine ilişkin şartlara göre özenle korumaması ve mal sahibine gerekli bilgileri vermemesi	14/1-c	15329
Komisyuncunun, mal bedelini satış tarihinden itibaren on beş iş günü içinde üreticiye veya üretici örgütüne ödememesi	14/1-c	15329
Teslim alınan malların satış bedeli ile satın alınan malların alış bedelinden kanuni kesintiler dışında kesinti yapılması	14/1-c	15329
Üretici ve üretici örgütleri hariç, toptancı halinde faaliyet gösterenlerin kendi aralarında mal alması, satması veya devretmesi	14/1-c	15329
Üretici, üretici örgütleri veya tüccarların komisyonculuk faaliyetinde bulunması	14/1-c	15329
Toptancı halindeki işyerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması	14/1-c	15329
Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması	14/1-c	15329
Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması ya da hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması	14/1-c	15329
Hal Kayıt Sistemine bildirilmeyen malların taşınması veya bunların depolanması	14/1-ç	15329
Alım satım işlemlerini düzenleyen sözleşmelerde, Bakanlıkça belirlenen asgari şartlara ve bilgilere yer verilmemesi	14/1-ç	15329
Malın miktarının, satış değerinin, komisyon oranı veya ücretinin ya da kanuni kesintilerin üreticiye gerçeğe uygun olmayarak intikal ettirilmesi	14/1-d	23314
Toptancı halinde oluşan mal atıklarının ayıklanarak hal içinde ya da dışında toptan veya perakende satılması	14/1-d	23314
Mallara ilişkin künyenin malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerinde bulundurulmaması	14/1-e	38877
Mallara ilişkin künyede ya da malın kalitesine, standardına veya gıda güvenilirliğine ilişkin belgelerde bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelere yer verilmesi	14/1-e	38877
Serbest rekabeti engellemek amacıyla, meslek mensuplarının kendi aralarında veya üreticilerle ticari anlaşmalar yapması, uyumlu eylemde bulunması ve hâkim durumu kötüye kullanması	14/1-f	77758
Piyasada darlık yaratmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için, malların belirli ellerde toplanması, satışından kaçınılması, stoklanması, yok edilmesi, bu amaçla propaganda yapılması veya benzeri davranışlarda bulunulması	14/1-f	77758
Gerçeğe aykırı analiz raporu düzenlenmesi veya bu raporun düzenlenmesinin sağlanması	14/1-f	77758

5957 SAYILI KANUNA GÖRE "PAZAR YERLERİNDE" 2023 YILI İÇİN ESAS ALINACAK İDARİ PARA CEZASI MİKTARLARI

Sıra No	Cezaya Konu Eylem	Madde/Fıkra-Bent	Ceza Miktarı (TL)
1	Satış yeri bulunmaksızın satış yapılması	14/1-b	3868
2	Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi veya satılması	14/1-b	381
3	Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal veya boş kap bulundurulması	14/1-b	381
4	Çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması	14/1-b	381
5	Alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması	14/1-b	381
6	Atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması	14/1-b	381
7	Satış yerinin temiz tutulmaması	14/1-b	381
8	Satış yerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması	14/1-c	15529
9	Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması	14/1-c	1547
10	Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması	14/1-c	1547
11	Hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması	14/1-c	1547
12	Mallara ilişkin künye numarası ile Bakanlıkça belirlenen diğer bilgileri içeren barkodlu etiketin ya da bunun yerine kullanılan künye belgesinin malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerinde bulundurulmaması	14/1-e	38777
13	Mallara ilişkin barkodlu etiket veya bunun yerine kullanılan künye belgesinde, bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelere yer verilmesi	14/1-e	38877
14	Mal getirilmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	749
15	Araç bulundurulmasına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	749
16	Malların etiketlenmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	749
17	Satış yeri numarasını gösterir levhaya ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	749
18	Pazarıcı ve pazar yerinde faaliyet gösteren üreticilerce kullanılacak kimlik kartlarına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	749
19	Pazarıcı ve pazar yerinde faaliyet gösteren üreticilerce giyilecek kıyafetlere ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	3868

Not: İdari para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, idari para cezaları her tekrar için iki katı olarak uygulanır.

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN 2023 YILI İDARİ PARA CEZALARI

Kanuni Dayanağı	Fiil	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m2 için)
42/2-a ve 42/5	Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak, AYRICA 42. MADDENİN 5. FIKRASINA GÖRE (KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLAN tarım ve hayvancılık maksatlı yapılar)	I	A	28,320002 TL
			B	47,200004 TL
		II.	A	75,520008 TL
			B	103,840012 TL
		III	A	169,920019 TL
			B	188,800019 TL
		IV	A	217,120023 TL
			B	236,000025 TL
			C	292,640033 TL
		V	A	358,720038 TL
			B	434,240048 TL
			C	490,880054 TL
		D	594,720065 TL	
42/2-b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan			Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20

42/2-c maddesindeki artırım sebepleri (42/2-a ve b bentlerinde belirtilen ceza miktarına uygulanır)

42/2-c (42/2-a ve b bentlerinde yapılan yapı)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise	30%
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise	40%
	Uygulama imar planında veya parselasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise	60%
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise	100%
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise	20%
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise	80%
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise	50%
	Ruhsatsız ise	180%
	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise	50%
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	100%
42/2	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	10%
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	20%
	Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	20%
	42. maddenin 2. fıkrasındaki aykırılıklarda minimum ceza miktarı yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre hesaplanacak ceza miktarı	1.839 TL'den az olamaz

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN 2023 YILI İDARİ PARA CEZALARI*

7226 s. Kanun ile eklenen bent	İdari Para Cezası (Emlak Vergi Değeri)	Aykırlığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel (Sadece 42/2-a için uygulanır) 42/2-a uyarınca hesaplanan bedel, 7226 s. Kanun ile eklenen bent gereğince hesaplanan bedel ile toplanarak toplam imar para cezası miktarı tespit edilir.
--------------------------------	--	---

Yasal Dayanak	Fiil	Ceza Miktarı	Fiillerin Çevre Ve Sağlık Şartlarına Aykırı Olması Halinde	Can ve Mal Emniyetini Tehdit Etmesi Halinde
42/3	18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmemek veya bu maddelere aykırı davranmak yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müellifine veya gözetmenine, yapı müteahhidi, şantiye şefine ilgisine göre ayrı ayrı	18.880,01	37.759,00	56.640,00
42/4	Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği tespit olunan yapıları, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmamak veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmamak	94.400,021	Uygulanmaz	Uygulanmaz
42/5	(KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLMAYAN) 27 nci maddeye göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi	3.312,92	Uygulanmaz	Uygulanmaz

Bu yapılardaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılardaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası, 3.312,92 TL'den az olmamak üzere, ikinci fıkraya göre hesaplanan toplam ceza miktarı uygulanır.

* Geniş Bilgi İçin: Dergimizin Kasım-Aralık 2022 yılı 113. sayısındaki "2023 Yılında Uygulanacak Belediye İdari Para Cezaları" başlıklı makalemizi inceleyebilirsiniz.

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI (2023 YILI)

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	105.689	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	885,00	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde de öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	1.480,00	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	5.921,00	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	885,00	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	885,00	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	885,00	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	3.475,00	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	13.598,00	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	956,00	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	956,00	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	3.475,00	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	3.475,00	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	956,00	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	3.475,00	

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI (2023 YILI)

56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	9.303,00	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	9.303,00	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	9.303,00	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşına aykırı davranmak	9.303,00	
72	104	Yer ve sualtında çalıştırma yaşına uymamak	9.303,00	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	9.303,00	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiye çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	9.303,00	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	9.303,00	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	9.303,00	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkıradaki yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	84.553,00	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvuru işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	84.553,00	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	84.553,00	

'Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanununun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanununun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2023 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır. 2559 S.K. Md. 7)

	KABAHAHAT	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri			
m. 6/1-a	İşyerlerinden süreli olarak faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	7.394 - 14.864 TL
m. 6/1-b	İşyerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	7.394 - 14.864 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	7.394 - 14.864 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	7.394 - 14.864 TL
m.6/1-d	İşyerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	7.394 - 14.864 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

ÇEŞİTLİ KANUN ve CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE GÖRE BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN PARASAL SINIRLARA AİT CETVEL (2023 YILI)*

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
5018 s. K/35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	3.820
	2-İlçelerde	1.990
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	44.000
	f) Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için kullanılmak üzere	202.000
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	19.900
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	81.000
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin	
	Kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	2.762,00
	Merkez dışındaki birim mutemetlerine	1.111,00
40	4- Bağış ve yardımlar için	90.000
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	30.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	30
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sayısı: 4	ı) Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 409 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince kurum yararının bulunması halinde hak ve alacakların terkinini	1.364
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkra	850.000

* 2022 Yılı Bütçe Kanun 30.12.2022 tarih ve 32059 sayılı (2. Mük.) R.G. yayımlanmıştır.

DEĞERLİ KAĞITLAR (2023 YILI)

30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Değerli Kağıdın Cinsi		Bedeli (TL)
	Noter kağıtları	
	a) Noter kağıdı	55,00
	b) Beyanname	55,00
	c) Protesto, vekaletname, re'sen senet	110,00
2	(Mülga: 30.12.2004-5481/14.md.)	-
3	Pasaportlar	501,00
4	İkamet İzni (değişik:28/7/2016- 6735/27 md.)	356,00
5	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
6	(Değişik:14/1/2016-6661/3.md.)	-
	a) Kanuni bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	83,50
	b) Değişirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	83,50
	c) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	166,00
7	Aile cüzdanları	445,00
8	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
9	Sürücü belgeleri	624,00
10	Sürücü çalışma belgeleri (Karneleri)	624,00
11	- (Mülga: 2/1/2017-KHK-680/35 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7072/34 md.)	
12	Motorlu araç tescil belgesi	557,00
13	İş makinesi tescil belgesi	468,00
14	Banka çekleri (Her bir çek yaprağı)	33,00
15	Mavi Kart (Ek: 9/5/2012-6304/9 md.)	83,00
16	Yabancı çalışma izni belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	356,00
17	Çalışma izni muafiyeti belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	356,00

AMORTİSMAN AYIRMADA ALT SINIR

TUTAR	UYGULAMA DÖNEMİ	DAYANAĞI
2.000-TL	01/01/2022-31/12/2022	530 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.500-TL	01/01/2021-31/12/2021	522 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.400-TL	01/01/2020-31/12/2020	513 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.200-TL	01/01/2019-31/12/2019	504 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.000 TL	01/01/2018-31/12/2018	492 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2017-31/12/2017	476 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2016-31/12/2016	460 Sayılı VUK Genel Tebliği
880 TL	01/01/2015-31/12/2015	442 Sayılı VUK Genel Tebliği

KAMU KONUTLARININ 2023 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ

9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamındaki kamu konutları için aylık kira bedellerinin belirlendiği Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No:411) 31.12.2023 tarih ve 32060 (5. Mük.) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

1) Kira bedelleri	Yurt içinde bulunan konutlardan aylık her bir metrekare için;
a) Kerpiç, ahşap, bağdadi ve benzeri konutlarda	4,53 TL/m ² ,
b) Kalorifersiz konutlarda	7,08 TL/m ² ,
c) Kaloriferli konutlarda	9,29 TL/m ² ,
Kira bedeline yapılacak ilaveler	
3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için kaloriferci, kapıcı ya da her ikisinin de kurum ve kuruluşlarca karşılandığı konutlardan ilave kira bedeli	1,09 TL/m ²
(2) Elektrik ve su bedellerinin kurum ve kuruluşlarca yapılan gerçek giderler dikkate alınarak kullanıcılarından tahsil edilmesi esastır. Bununla birlikte, sayaçların ayrılmasının mümkün olmaması nedeniyle elektrik, su ya da her ikisinin hizmet binası veya fabrika tesislerinden karşılandığı konutlardan 3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için;	
a) Elektrik sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	2,06 TL/m ² ,
b) Su sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	1,79 TL/m ² ,
c) Elektrik ve su sayacının her ikisinin de ayrılmasının mümkün olmaması halinde	3,85 TL/m ² ,
ç) Konutlarda kullanılan su, şehir şebekesi dışında kuyu, artezyen, kaynak suyu ve benzeri su kaynaklarından karşılanıyor olması halinde ilave kira bedeli alınır.	0,96 TL/m ² ,
Yakıtı kurum ve kuruluşlar tarafından tedarik edilen konutlar	
2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ile Kamu Konutları Yönetmeliği kapsamındaki kurum ve kuruluşların yurt içindeki kaloriferli konutlarından yakıtı kurum ve kuruluş tarafından tedarik edilenlerde oturanlardan ısı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmamış konutlarda, her bir metrekare için yakıt bedeli	3,71 TL/m ²
(2) Isı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmış konutlarda; birinci fıkradaki yakıt bedelinin üç katını geçmemek kaydıyla, bağımsız bölümün tüketimi oranında hesaplanan yakıt bedeli konutta oturanlardan tahsil edilir. Ancak kurum ve kuruluşlar, yakıt maliyetlerini dikkate alarak gerekli gördükleri takdirde bu bedelin üzerinde yakıt bedeli tahsil edebilir.	
(3) Yakıtı kurum ve kuruluşlarca tedarik edilen konutlarda, ortak kullanım alanlarındaki aydınlatma, elektrik, su, gaz, otomat ve benzeri giderlerin zorunlu nedenlerle kurum ve kuruluşlarca karşılanıyor olması halinde, bu giderler karşılığında kira ve yakıt bedellerine ek olarak her bir metrekare başına	0,43 TL/m ²
Kira bedellerinin hesaplanması 3 üncü maddede belirtilen kira birim bedellerine, 26.05.2005 tarihli ve 25826 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 294)'nde belirtilen esaslar uygulanmak suretiyle aylık kira bedelleri hesaplanır.	

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:67)

2023 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 30.12.2022 Tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Akitlerle ilgili kağıtlar	
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:	
1. Mukavele nameler, taahhüt nameler ve temlik nameler	(Binde 9,48)
2. Kira mukavele nameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)
4. Tahkim nameler ve sulh nameler	(Binde 9,48)
5. Fesih nameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)
6. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Hazinesin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)
8. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) (Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri (3/2/2017 tarih ve 29968 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 31/1/2017 tarih ve 2017/9759 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararının 1 inci maddesiyle, bu bentlerde yer olan kağıtlar için uygulanan "binde 9,48" oranı "0" (sıfır) olarak uygulanacağı kararlaştırılmıştır.)	(Binde 0)
9. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)
10. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 1/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında kanun kapsamında düzenlenen:	
a) Taksitle satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
b) Ön ödemeli konut satış sözleşmeleri	(Binde 0)
c) Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri	(Binde 9,48)
ç) Paket tur sözleşmeleri	(Binde 9,48)
d) Abonelik sözleşmeleri	(Binde 9,48)
e) Mesafeli satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
11. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 7/6/2012 tarihli ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu kapsamında düzenlenen turist rehberliğine ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
12. (ek:6728/28. md.- Yürürlük:9/8/2016) 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:	
a) Toptan elektrik satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
b) Perakende elektrik satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
13. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:	
a) Toptan doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
b) Tüketicilere doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
14. (Ek:6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Resmî şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri	(Binde 0)

488 sayılı Kanunun mğkerrer 30 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince, Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan ve 65 Seri No'lu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile tespit edilen maktu vergiler, (maktu ve nispi vergilerin asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler dahil), yeniden değerlendirme oranında artırılmış ve 1/1/2022 tarihinden itibaren uygulanacak miktarları Tebliğ ekindeki (1) sayılı tabloda gösterilmiştir.

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:67)

2023 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 30.12.2022 Tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

15. (Ek: 6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Resmi şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri kapsamında yapı müteahhitleri ile alt yükleniciler arasında düzenlenen inşaat taahhüt sözleşmeleri	(Binde 0)
16. (Ek:6824/5. md.Yürürlük: 8/3/2017) Kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat işlerine ilişkin danışmanlık hizmet sözleşmeleri	(Binde 0)
17. (Ek:6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Yapı denetimi hizmet sözleşmeleri	(Binde 0)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:	
1.Tahkimnameler	(294,90 TL)
2.Sulhnameler	(294,90 TL)
3.Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri	(1.658,80 TL)
(Belli parayı ihtiva edenler dahil)	
II. Kararlar ve mazbatalar	
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(294,90 TL)
2. İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek.6728/28. md.-Yürürlük: (9/8/2016), (4/1/2002 tarihi ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazdan şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.)	(Binde 5,69)
III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar	
1. Ticari ve mütedavil senetler:	
a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(101,20 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(59,70 TL)
ac) İyda senedi	(9,30 TL)
ad) Taşıma senedi	(2,20 TL)
b) Konşimentolar	(59,70 TL)
c)Deniz ödöncü senedi	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:	
a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri	(101,20 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:	
ba) Bilançolar	(227,30 TL)
bb) Gelir tabloları	(108,50 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(108,50 TL)
c) Barnameler	(9,30 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(44,10 TL)
e) Ordinolar	(2,20 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(44,10 TL)

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:67)

2023 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 30.12.2022 Tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar	
1. Makbuzlar:	
a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde 7,59)
c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 7,59)
d) İcra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerde gümrüklere verilen liste beyannamelerde yazılı her gönderi maddesi için	(2,20 TL)
b) Vergi beyannameleri:	
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(294,90 TL)
bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(393,90 TL)
bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(194,60 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(194,60 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(194,60 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(393,90 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(144,40 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildireleri	(144,40 TL)
f) (Değişik:6728/28. Md. Yürürlük: 9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(230,70 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Yeni Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümelere.	(2,20 TL)

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01.01.2023 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

(Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No: 544, 30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır:)

Madde Konusu	İlanın şekli	Gösterge
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	10.900
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	10.900-1.090,00
	- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	1.090,00 ve üzeri
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	129
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	440.000
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1- Yıllık;	
	- Alış tutarı	890.000
	- Satış tutarı	1.270,00
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	440.000
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	890.000
MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti	4.400
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	12,80
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallıklar	4.400
MADDE 323-	Şüpheli Alacak Tutarları	8.900
MADDE 352-	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	<u>I nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	700
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	420
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	210
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	95
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	55
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	26
	<u>II nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	370
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	210
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	95
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	55
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	26
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	15
MADDE 353-	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2023 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

MADDE 353-	1- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, bu belgelerin hiç düzenlenmemiş sayılması	2.200
	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	1.100,00
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması, aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verilmesi, gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi, elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, hiç düzenlenmemiş sayılması	2.200
	- Her bir belge nevine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	110.000
	- Her bir belge nevine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	1.100,00
	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	1.100
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	26.000
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanılma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	1.300
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	4.200
	- Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	480.000
9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	5.500	
10- 127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	4.200	
MADDE 355-	b) Damga Vergisinde	
	- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	9
MÜKERRER MADDE 355-	Bilgi vermekten çekinenler ile 107a, 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde ve gelir vergisi kanununun 98/a maddesi hükmüne uymayanlar için ceza	
	86,148,149,150,256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A mad. uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	7.500
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	3.700
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	1.900
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	2.800
	Mükerrer 257. md. 1 fık. 8 bendi uyarınca, getirilen zorunluluklara uymayanlara (üst sınır)	
	107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	4.400
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	2.200
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	1.180
Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	5.500,00	
MADDE 370	Kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı	320.000

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ DIŞINDAKİ BELEDİYELERDE UYGULANACAK ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ TARİFESİ¹

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	13000	10900	8400	7500	6000
2. Grup	8400	6000	5000	4200	3700
3. Grup	6000	4200	3700	2600	2100
4. Grup	2600	2100	1500	1300	1090
5. Grup	1500	1300	900	890	750
6. Grup	890	750	460	420	320
7. Grup	320	260	170	150	110

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNDE UYGULANACAK ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ TARİFESİ²

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	16250	13625	10500	9375	7500
2. Grup	10500	7500	6250	5250	4625
3. Grup	7500	5250	4625	3250	2625
4. Grup	3250	2625	1875	1662	1362
5. Grup	1875	1625	1125	1112	937
6. Grup	1112	937	575	525	400
7. Grup	400	325	212	187	137

İNDİRİMLİ ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ UYGULAMASI³ (Kalkınmada Öncelikli Yörelerdeki Belediyeler İle Nüfusu 5.000'den Az Olan Belediyelerde)

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	6500	5450	4200	3750	3000
2. Grup	4200	3000	2500	2100	1850
3. Grup	3000	2100	1850	1300	1050
4. Grup	1300	1050	750	650	545
5. Grup	750	650	450	445	375
6. Grup	445	375	230	210	160
7. Grup	160	130	85	75	55

1 30 Aralık 2022 Cuma, 32059 (2.Mükerrer Resmî Gazete)

2 2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları %25 artırılarak hesaplanacaktır.

3 13/12/2005 tarihli ve 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının ekindeki Kararın 7 nci maddesine göre; konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalar için belirlenen tutarlar, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunanlar hariç olmak üzere kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde %50 indirimli olarak uygulanacaktır.

Kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde bulunan konutlara ait çevre temizlik vergisi su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına 55 kuruş olarak hesaplanacak; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları bu tarifeye göre hesaplanacaktır.

5326 SAYILI KABAHAHLAR KANUNU'NA GÖRE VERİLECEK PARA CEZALARI (2023 YILI)

Cezanın Türü ve Ceza Mercii	Yasal Dayanağı	Tutarı (TL)	
		En Az	En Çok
Emre aykırı davranış (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.32	1.295	1.295
Dilencilik (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.33	617	617
Gürültü (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.36/1 (Kişiyi)	617	617
	5326 s. K. md.36/2 (Tic. İşl. sahibine)	13.364	67.039
Rahatsız etme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.37 (Mal/hizmet satmak için rahatsız etme)	617	617
İşgal (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.38/1 (Cad. sokak, kaldırımları işgal)	617	617
	5326 s. K. md.38/2 (Cad. sokak, kaldırım inşaat malzeme yığma)	1.295	6.636
Tütün mamullerinin tüketilmesi (Bel. Bşk. yetki verdiği görevli)	5326 s. K. md.39; 4207 s. K. m.5/1; 2/1	617	617
Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt vb. atıklar çevreye atılması (Bel. Zab.)	4207 s. K. m.5/1 ve 3/12	365	365
Kimliği bildirmeme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.40 (Görevle bağlantılı ol. kamu görevli. kimliği ve adresle ilgili bilgi vermeme)	198	198
Çevreyi Kirletme (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.41/1 (Evsel, bireysel atıklarla çevreyi kirletme)	89	89
	5326 s. K. md.41/2 (Yem. Pişirme servisi işlet. atıklarının toplanma ve depolanmasına özgü yerler dışına atılması)	6.636	67.039
	5326 s. K. md.41/3 (Belirlenen yerler dışında hayvan kesme veya atıklarını sokağa atma)	617	617
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıkları sokağa veya kamusal alana atma)	1.295	40.189
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıklarını belirlenen yerler dışına atma/şirketler)	1.295	67.039
	5326 s. K. md.41/5 (Kullanılmayacak ev eşyasını özel gün dışında sokağa bırakma)	617	617
	5326 s. K. md.41/6 (Hurda motorlu taşıtları ve parçalarını sokağa bırakma)	3.299	3.299
Afiş Asma (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.42 (İzinsiz afiş ve ilan asma)	1.295	40.189

(*) 5326 s. K. 17/7 md. uyarınca; idari para cezasının hesabında bir TL'nin küsuru dikkate alınmaz.

Not: Daha geniş bilgi için Kasım-Aralık 2022 Dergisinde yayımlanan M. Lamih Çelik'in makalesine bakınız.

İDARİ PARA CEZASI GEREKTİREN FİİLLERİN TEKRARI

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile ilgili olarak, 2559 sayılı Yasa'nın 6 ncı maddesinin son fıkrasında; *"Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır."* hükmü yer almaktadır.

Söz konusu fıkra hükmüne göre; 6 ncı maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, **en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanacaktır.**

Bu madde kapsamında akla şöyle bir soru gelebilir: *"Aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde" ibaresinden bir takvim yılı mı yoksa ilk fiil ile son fiil arasındaki zaman mı esas alınacaktır ?*

Dikkat edilirse, madde hükmünün son fıkrasında mali yıldan söz edilmemiştir. Bu itibarla; artırımı ceza uygulanmasında, bir yıllık sürenin tespiti için suçun ilk işlendiği tarihten itibaren bir yıllık zaman diliminin esas alınması, başka bir deyişle birinci fiil ile ikinci aynı fiilin, bir yıl içinde tekrarı halinde, idari para cezasının iki kat artırılarak uygulanması gerekmektedir.

Diğer idari cezaları gerektiren fiillerin tekrarı halinde, Belediye encümeni Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesine göre idari para cezasını verirken ihlal edilen kararın tarih ve sayısına kısaca konusu da yer vermelidir. Kabahatler Kanunu'nda tekerrür olmadığından tekerrür nedeniyle cezanın iki kat olarak alınması gibi bir encümen kararı alınmaz. Ayrıca encümen 32. maddeye göre tahakkuk eden para cezası miktarını az bulup artıramaz aynı şekilde indiremez.

Danıştay 14. Daire E:2013/2967, K: 2014/620

Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 54. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre kararın düzeltilmesi istemi yerinde görüldüğünden, Danıştay Ondördüncü Dairesinin 29.11.2012 günlü, E:2011/11988, K:2012/8892 sayılı kararı kaldırılarak, işin esası yeniden incelendi.

.... Dava konusu uyumsuzlukta; davalı idarece yapılan 26.04.2010 ve 27.04.2010 tarihli bir ve ikinci tespitler üzerine para cezası uygulanmaksızın, 28.04.2010 ve 29.04.2010 tarihli üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine, verilen temel para cezasının iki katının alınarak tekerrür hükmünün uygulandığı görülmektedir.

Bu durumda; tespit tutanakları ile belirlenen aykırılıklar nedeniyle para cezası verilmesinden sonra, aynı aykırı fiil ve hallerin yeniden tespiti halinde, bu miktar üzerinden tekerrür hükmü uygulanmak suretiyle, ceza verilmesi gerekirken, davalı idarece yapılan ilk tespitler üzerine para cezası verilmeksizin dolaşısıyla tekerrürün şartı olan daha önce ceza verilmiş olma şartı yerine getirilmeksizin, yapılan üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine verilen cezanın iki katının alınması suretiyle tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığından, aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 31.12.2010 günlü; E:2010/1286, K:2010/2178 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, 08.01.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

BELEDİYE PARA CEZASI NİTELİĞİNDE OLUP DA, MAHKEMELERCE VERİLEN PARA CEZALARI

Ceza hükümleri içeren ve belediyeleri yakından ilgilendiren birçok yasa, tüzük ve yönetmelik bulunmakta olup, bu mevzuatlarla belediyelere birçok görev ve yetki verilmiştir. Ancak bu mevzuattaki cezaları karara bağlamak Adliye Mahkemelerinin yetkisi dahilinde bulunmaktadır.

Bu bölümde yer alan yasalar şunlardır:

- 30.7.1966 tarihli ve 775 sayılı **Gecekondu Kanunu**,
- 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı **Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu**
- 11.1.1989 tarihli ve 3516 sayılı **Ölçüler ve Ayar Kanunu**.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38 inci maddesinin (c) bendine göre, *"Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek."* hükmü yer almaktadır. Bu madde hükmüne göre, mahkemelerde belediye lehine dava açmak ve belediye aleyhine açılan davalarda belediyeyi savunmak, belediye başkanının görevidir. Belediye başkanları da, mahkemelerde davacı ve davalı olarak belediyeyi temsil etme görevini avukatlara devredebilirler.

2023 YILINA AİT EMLAK (BİNA, ARSA VE ARAZİ) VERGİ DEĞERLERİ VE HESAPLAMALARI

(10 Aralık 2022 Salı ve 32059 (2.Mük.) R.G. Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No:82))

2021 Yılında Yapılan Takdirler Nedeniyle 2022 Yılında Mükellefiyeti Başlayanların 2023 Yılına Ait Emlak Vergi Değerlerinin Hesabı

2021 yılında yapılan takdirler nedeniyle bina ve arazi vergisi mükellefiyeti 2022 yılından itibaren yeniden başlamış bulunmaktadır.

(2) Bu mükelleflerin bina, arsa ve arazilerinin 2023 yılı vergi değerleri, 2022 yılı vergi değerlerinin, bu yıla ait yeniden değerlendirme oranının yarısı olan (% 122,93/2=) % 61,465 (altmış bir virgöl dört yüz altmış beş) oranında artırılması suretiyle bulunacak tutarlar olacaktır.

2023 Yılı İtibarıyla Mükellef Olacakların Emlak Vergi Değerlerinin Tespiti

Mükellefiyeti 2023 yılında başlayanların, mükellefiyetleri ile ilgili bina, arsa ve arazi vergisi tarhiyatına esas alınacak vergi değerleri; takdir komisyonlarınca 2021 yılında takdir edilen asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin; 2022 yılına ait yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle bulunacak asgari ölçüde metrekare birim değeri dikkate alınarak hesaplanacaktır.

1319 Sayılı Kanunun 42 nci Maddesinde Yer Alan Tutarın Tespiti

2023 yılında uygulanacak olan 1319 sayılı Kanunun 42 nci maddesinde yer alan tutar, 2022 yılına ait tutarın 2022 yılı için belirlenen yeniden değerlendirme oranının yarısı olan (% 122,93/2=) % 61,465 (altmış bir virgöl dört yüz altmış beş) oranında artırılması suretiyle 9.967.000 Türk Lirası olarak tespit edilmiştir.

1319 Sayılı Kanunun 44 Üncü Maddesinde Yer Alan Vergi Oranlarına Esas Mesken Nitelikli Taşınmaz Değerlerinin Alt Ve Üst Sınırlarının Tespiti

9.967.000 TL ile 14.951.000 TL arasında olanlar (bu tutar dahil)	
9.967.000 TL'yi aşan kısmı için	(Binde 3)
19.936.000 TL'ye kadar olanlar (bu tutar dahil) 14.951.000 TL'si için 14.952 TL, fazlası için	(Binde 6)
19.936.000 TL'den fazla olanlar 19.936.000 TL'si için 44.862 TL, fazlası için	(Binde 10)

olarak tespit edilmiştir.

HİZMET ERBABINA YAPILAN ÜCRET ÖDEMELERİNİN GELİR VERGİSİNDEN İSTİSNA EDİLEBİLMESİ İÇİN

(Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 322) 30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mükerrer) R.G.)

Hizmet erbabına işverenlerce yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (işverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 51 Türk lirasını aşmayan kısmı istisna kapsamındadır.

Ödemenin bu tutarı aşması halinde aşan kısım ile bu amaçla sağlanan diğer menfaatler ücret olarak vergilendirilir.)

Hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlerde istisna uygulaması

Hizmet erbabına nakit ödeme yapılmaksızın yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlerde

a) İşverenlerce, hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın,

b) İşverenlerce, hazır yemek hizmeti veren mükelleflerden satın alınan yemeğin, işyerinde veya müştemilatında hizmet erbabına verilmesi durumunda sağlanan menfaatler herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın,

c) İşverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyip yemek hizmeti veren işletmelerde bu hizmetin sağlandığı durumlarda, bu işletmelere yapılan ödemelerin her bir çalışan için çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 51 Türk lirasını aşmayan kısmı,

ç) İşverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmediği ve yemek hizmetinin, yemek kartı ve/veya yemek çeki hizmeti veren işletmelerin yemek kartlarına yükleme yapılmak veya yemek çeki satın alınmak suretiyle verildiği durumlarda, her bir çalışan için çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 51 Türk lirasını aşmayan kısmı,

gelir vergisinden istisna olup bu istisnaların uygulamasına yönelik açıklamalar 26/7/1995 tarihli ve 22355 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No:186)'nde yapılmıştır.

İşverenlerce hizmet erbabına nakit olarak verilen yemek bedelinde istisna

7420 sayılı Kanunla, 1/12/2022 tarihinden itibaren uygulanmak üzere, 193 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinin parantez içi hükmünde yapılan değişiklikle, işverenler tarafından hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda, yemek bedelinin nakit olarak verilmesi suretiyle sağlanan menfaatler de istisna kapsamına alınmıştır.

(2) Hizmet erbabına nakit olarak ödenen yemek bedelinin gelir vergisinden istisna edilebilmesi için;

- a) İşverenler tarafından işyerinde veya müştemilatında yemek verilmemesi,
 - b) Günlük yemek bedelinin 51 Türk lirasını aşmaması,
 - c) Fiilen çalışılan günlere ilişkin olması,
- gerekmektedir.

Elektrik, Doğalgaz ve Benzeri Isınma Giderleri Karşılığı Olarak Çalışanlara Yapılan Ödemelerde Gelir Vergisi İstisnası

9/11/2022 tarihinden 30/6/2023 tarihine kadar (bu tarih dahil) çalışanlara mevcut ücretlerine ilave olarak elektrik, doğalgaz ve diğer ısınma giderlerine karşılık olmak üzere toplam aylık tutarı 1.000 Türk lirasını aşmayan ödemeler gelir vergisinden istisna edilmiştir.

İşverenler tarafından hizmet erbabına bu şekilde yapılan ödemelerin istisna kapsamında değerlendirilebilmesi için söz konusu ödemelerin;

- a) 9/11/2022 tarihi ile 30/6/2023 tarihi (bu tarih dahil) arasında yapılması,
 - b) Elektrik, doğalgaz ve diğer ısınma giderlerine karşılık olmak üzere yapılması,
 - c) Aylık 1.000 Türk lirasını aşmaması,
 - ç) Mevcut ücretlerine ilave olarak yapılması,
- şarttır.

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
5846	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	617 TL

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	1.295 TL

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)		
6301 Sayılı Kanun	m.7/1		Belediye Encümeni	1.018,00 TL

SİGORTALI ÇALIŞANLARDAN PRİME ESAS KAZANÇLARDAN İSTİSNA TUTULACAK

(SGK/ Sigorta Primleri Gen.Müd. 05.01.2023 tarihli Prime esas kazançların alt ve üst sınırları ile bazı işlemlere esas tutarlara ilişkin genelgesi)

Yemek parası		78,90 TL
Çocuk zammı	5510 s. K.4/a md.	200,16 TL
Aile zammı (yardımı)		1.000,80 TL
Emzirme ödeneği	5510 s. K. 4/a-b, 16/a md.	520,00 TL
Cenaze ödeneği	5510 s. K. 37.md.	2.054,00 TL
5510 Sayılı Kanunun 4/a bendine tabi sigortalılar için		

GECİKME ZAMMI TABLOSU

Uygulama Tarihleri	Genel Tebliğ No / Madde No/B.k.k. No	Oranı	Açıklama
01/01/1981 - 29/02/1984 Tarihleri arasında	359	10%	1.Ay
01/03/1984 - 31/08/1985 Tarihleri arasında	367	3%	Diğer Aylar için Aylık
01/09/1985 - 31/05/1988 Tarihleri arasında	370	10%	1.Ay
01/06/1988 - 31/12/1988 Tarihleri arasında	372	4%	Diğer Aylar için Aylık
01/01/1989 - 31/12/1989 Tarihleri arasında	375	10%	1.Ay
01/01/1990 - 29/12/1993 Tarihleri arasında	378	7%	Takip Eden 5 Ay için Aylık
30/12/1993 - 07/03/1994 Tarihleri arasında	381	5%	Diğer Aylar için Aylık
08/03/1994 - 30/08/1995 Tarihleri arasında	383	10%	İlk 3 Ay
31/08/1995 - 31/01/1996 Tarihleri arasında	389	8%	Takip Eden 3 Ay için Aylık
01/02/1996 - 08/07/1998 Tarihleri arasında	391	6%	Diğer Aylar için Aylık
09/07/1998 - 19/01/2000 Tarihleri arasında	403	10%	İlk 4 Ay için Aylık
20/01/2000 - 01/12/2000 Tarihleri arasında	408	7%	Diğer Aylar için Aylık
02/12/2000 - 28/03/2001 Tarihleri arasında	411	7%	Tüm Aylar için Aylık
29/03/2001 - 30/01/2002 Tarihleri arasında	415	9%	Tüm Aylar için Aylık
31/01/2002 - 11/11/2003 Tarihleri arasında	422	9%	Tüm Aylar için Aylık
12/11/2003 - 01/01/2004 Tarihleri arasında	429	12%	Tüm Aylar için Aylık
02/01/2004 - 01/03/2005 Tarihleri arasında	5035 Sayılı Kanunun 4. maddesi	15%	Tüm Aylar için Aylık
02/03/2005-20/04/2006 Tarihleri arasında	434	12%	Tüm Aylar için Aylık
21/04/2006 Tarihinden İtibaren	438	6%	Her Ay için
19/11/2009 Tarihinden İtibaren	2009/15565 Sayılı B.K.K.	5%	Her Ay için
19/10/2010 Tarihinden İtibaren	2010/965 Sayılı B.K.K.	5%	Her Ay için
05/09/2018 Tarihinden İtibaren	62 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	10%	Her Ay için
01/07/2019 Tarihinden İtibaren	1266 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	7%	Her Ay için
02/10/2019 Tarihinden İtibaren	1592 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	7%	Her Ay için
30/12/2019 Tarihinden İtibaren	1947 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	7%	Her Ay için
21/07/2022 Tarihinden İtibaren	5801 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	1,6 %	Her Ay için
		2,5 %	Her Ay için

H - CETVELİ

10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları*

YURTIÇİ HARCIRAHLAR	GÜNDELİK MİKTARI (TL)
I. Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde : 33)	
B. Memur ve Hizmetlilerden;	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (1)	236
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	220
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	212
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	203
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	200
1) 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır. * 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %180 artırımlı miktarı (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %180 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %95'i mütakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %75'i esas alınır.	
II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)	
50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel:	
a) Kadro derecesi 1-4 olanlar	45,00
a) Kadro derecesi 5-15 olanlar	42,00
Bu tazminattan yararlananlardan;	
1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.	
2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.	

* 15.04.2022 tarih ve 31810 sayılı R.G. 7394 Sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi Ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Geçici 2 nci maddesi ile Bütçe Kanununun (H) Cetvelinin Yurt İçinde Verilecek Gündelikler dipnotunda değişiklik yapılmıştır. Değişiklik 15.04.2022-31.12.2022 tarihleri arasında uygulanacaktır.

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ

		Tutar
Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti	657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca	5,40 TL
	Özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınmaktadır.	
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden	5,60 TL

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktuen ödeneceği (K) işaretli cetvelde düzenlenmiş ve bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti de en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusuna göre yapılmaktadır.

		Tutar
Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	Belediye Nüfusu	
	10.000'e kadar olanlar için	715 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	765 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	845 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	955 TL
	250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için	1.140 TL
	1.000.001'den fazla olanlar için	1.325 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindeki için	1.325 TL
Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindeki için	1.760 TL	

Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılamayacağı ve yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

- Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,
- Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,
- İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,
- Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödenmeye devam olunacağı, diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

- 442 Sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan (11.500) gösterge rakamı (14.640), mülga ek 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan (8.500) gösterge rakamı (9.189) olarak geçerli olacaktır.
- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1.1.2023 – 31.12.2023 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (6.026), (2.226) olarak uygulanır.
- 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan gösterge rakamları 1.1.2023-31.12.2023 tarihleri arasındaki dönemde (2.280) eklenmesi suretiyle uygulanır.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2023 YILI

(30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	21.000 TL
--	-----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLERE İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2023 YILI)

(30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır..)

İşyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedeline ilişkin istisna tutarı (Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendi)	110.00 TL
---	-----------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2023 YILI)

(30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2022 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	35.000 TL
-Diğer yerlerde	22.000 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

(30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)
193 Sayılı Kanun'un 31. Maddesinde yer alan Engellilik indirimi

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Engelliler (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	4.400
II. Derece Engelliler (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	2.600
III. Derece Engelliler (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	1.100

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2022	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:533) (27/11/2021 tarih ve 31672)	%122,93
2021	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:533) (27/11/2021 tarih ve 31672)	%36,20
2020	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:521) (28.11.2020 tarih ve 31318)	%9,11
2019	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (23.12.2019 tarih ve 30987)	%22,58
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığı süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıdan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıdan Fazla 15 Yıdan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıdan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıdan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcirah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanununun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir).
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranıdadır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıdır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmeni ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetçi eğitime katılma halleriyle geçi boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asılde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müstemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şeraitini, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle işğal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım-gelen kaideleri ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	1.295 TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatıyesini olmadan cenazeden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasalara aykırı hareket edenlere	Belediye Encümeni	1.295 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	1.295 TL

İdarî para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

ÖDEMELERDE VERGİ BORCU SORGULAMA

3 Mart 2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere;	Limit-TL
- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle yapacakları ödemeler, - Kanun, kararname ve diğer mevzuatla nakdi olarak sağlanan Devlet yardımları, teşvikler ve destekler nedeniyle yapılacak ödemeler,	5.000,00

ÖDEMELERDE SGK BORCU YOKTUR TALEP ETME BORÇ LİMİTLERİ 2023 YILI İÇİN¹

4a SSK kapsamında işçi çalıştırıyorsanız ödeme vadesi geçmiş sigorta prim borcunuz brüt asgari ücretin tavan tutarının 3 katına kadar kesinleşmiş borç olarak kabul edilmez ve bu tutarı geçmeyen borçlar SGK ihale borç yok yazısı için engel teşkil etmez. Tüzel kişiler ve işçi çalıştıranlarda ihaleye katılmak için SGK borcu üst sınırı	225.180,00 TL
Alt yükleniciler ve alt yüklenici çalıştıran işverenler için ise brüt asgari ücretin tavan tutarının 6 katına kadar olan borçlar ihale borcu olmadığına dair yazı için engel teşkil etmemekte Bu kapsamda 2023 yılı için SGK borcu yoktur üst limiti	450.360,00 TL
Eğer işveren aynı zamanda gerçek kişi ise ve tabi ki vergi mükellefi ise brüt asgari ücretin 3 katına kadar olan ödeme vadesi geçmiş BAĞ-KUR prim borcu SGK borcu yok yazısı almak için engel teşkil etmez. Bunun için ihale SGK borç üst limiti	30.024,00 TL
4734 Sayılı Kanun ile diğer Kanunlara tabi olan ihalelere katılmak için geçerlidir. Hakediş ödemelerinde bir sınır yoktur. Eğer son ödeme vadesi geçmiş borçlar varsa hakediş ödemeleri yapılmaz ya da yapılırsa bile hakediş ödemelerinden kesinti yapılır.	
1 Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sigorta Primleri Genel Müdürlüğünün 01.07.2022 tarihli Prime esas kazançların alt ve üst sınırları ile bazı işlemlere esas tutarlara ilişkin (2022/1) sayılı genelge.	

YÜRÜRLÜK TARİHLERİNE GÖRE TECİL FAİZİ ORANLARI

Dönemler	Faiz Oranı (Yıllık)	Yasal Düzenleme
25.01.2000 - 20.12.2000 tarihleri arasında	48%	409 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
21.12.2000 - 30.03.2001 tarihleri arasında	36%	412 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
31.03.2001 - 01.02.2002 tarihleri arasında	72%	416 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
02.02.2002 - 11.11.2003 tarihleri arasında	60%	421 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
12.11.2003 - 03.03.2005 tarihleri arasında	36%	429 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
04.03.2005 - 27.04.2006 tarihleri arasında	30%	434 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
28.04.2006 - 20.11.2009 tarihleri arasında	24%	438 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
21.11.2009 - 20.10.2010 tarihleri arasında	19%	Seri : C Sıra No : 1 Tahsilat Genel Tebliği
21.10.2010 - 05.09.2018 tarihleri arasında	12%	Seri : C Sıra No : 2 Tahsilat Genel Tebliği
06.09.2018 - 24.10.2019 tarihleri arasında	22%	Seri : C Sıra No : 3 Tahsilat Genel Tebliği
25.10.2019 - 29.12.2019 tarihleri arasında	19%	Seri : C Sıra No : 4 Tahsilat Genel Tebliği
30.12.2019 - 20.07.2022 tarihleri arasında	15%	Seri : C Sıra No : 5 Tahsilat Genel Tebliği
21.07.2022 tarihinden itibaren	24%	Seri : C Sıra No : 6 Tahsilat Genel Tebliği

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER (2023 YILI)*

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	2.138.400
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	6.415.200
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	6.411.600
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.- TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	234.000
b-Diğer İlçelerde	115.920
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde	1.411.200
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İllerde	707.400
c) Diğer İllerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	513.000
ç) Diğer İlçelerde	383.400

Bu madde ile ilgili parasal sınırların herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traşi göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye yetkileri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

* 2023 Yılı Bütçe Kanun 31.12.2022 Tarih ve 31706 (Mükerrer) R.G. yayımlanmıştır.

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi		Belediye Encümeni	1.295,00 TL

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaiz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2023-31.12.2023)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fülük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	7.640 TL
	10.000' den fazla olan belediyeler	15.280 TL

BELEDİYE MECLİS VE ENCÜMEN İÇİN UZLAŞMA LİMİTLERİ (01.01.2023-31.12.2023 Tarihleri Arası)

	Yasal Dayanak	Tutarlar
Belediye Encümeni	5393 sayılı Kanun md.34/f	66.899,02 TL'den az olan tutarlar için
Belediye Meclisi	5393 sayılı Kanun md.18/h	66.899,02 TL'den fazla olan tutarlar için

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ TUTARLARININ TESPİTİ VE İLANI*

OTOMOBİL, KAPTIKAÇTI, ARAZİ TAŞITLARI VE BENZERİ TAŞITLAR İLE MOTOSİKLETLER

Motor Silindir Hacmi (cm ³)	Taşıt Değeri (TL)	Satır Numarası	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)				
			1 - 3 yaş	4 - 6 yaş	7 - 11 yaş	12 - 15 yaş	16 ve yukarı yaş
1- Otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerleri							
1300 cm ³ ve aşağısı	114.000'i aşmayanlar	1	2.120	1.479	826	623	219
	114.000'i aşıp 199.700'ü aşmayanlar	2	2.330	1.626	907	687	242
	199.700'ü aşanlar	3	2.545	1.773	993	750	261
1301 - 1600 cm ³ e kadar	114.000'i aşmayanlar	4	3.693	2.769	1.606	1.135	436
	114.000'i aşıp 199.700'ü aşmayanlar	5	4.064	3.047	1.768	1.245	476
	199.700'ü aşanlar	6	4.434	3.323	1.925	1.359	520
1601 - 1800 cm ³ e kadar	285.800'ü aşmayanlar	7	7.178	5.613	3.299	2.013	780
	285.800'ü aşanlar	8	7.834	6.120	3.604	2.199	851
1801 - 2000 cm ³ e kadar	285.800'ü aşmayanlar	9	11.309	8.709	5.119	3.047	1.198
	285.800'ü aşanlar	10	12.340	9.505	5.584	3.323	1.308
2001 - 2500 cm ³ e kadar	356.900'ü aşmayanlar	11	16.967	12.317	7.695	4.596	1.818
	356.900'ü aşanlar	12	18.511	13.436	8.393	5.016	1.983
2501 - 3000 cm ³ e kadar	714.300'ü aşmayanlar	13	23.656	20.583	12.857	6.915	2.535
	714.300'ü aşanlar	14	25.810	22.451	14.027	7.545	2.766
3001 - 3500 cm ³ e kadar	714.300'ü aşmayanlar	15	36.030	32.421	19.528	9.748	3.570
	714.300'ü aşanlar	16	39.309	35.365	21.303	10.631	3.900
3501 - 4000 cm ³ e kadar	1.143.400'ü aşmayanlar	17	56.650	48.919	28.808	12.857	5.119
	1.143.400'ü aşanlar	18	61.806	53.364	31.432	14.027	5.584
4001 cm ³ ve yukarısı	1.357.700'ü aşmayanlar	19	92.725	69.530	41.179	18.507	7.178
	1.357.700'ü aşanlar	20	101.152	75.853	44.924	20.189	7.834
			Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)				
			1 - 3 yaş	4 - 6 yaş	7 - 11 yaş	12 - 15 yaş	16 ve yukarı yaş
2- Motosikletler							
100 - 250 cm ³ 'e kadar			395	295	218	134	51
251 - 650 cm ³ 'e kadar			817	618	395	218	134
651 - 1200 cm ³ 'e kadar			2.109	1.253	618	395	218
1201 cm ³ ve yukarısı			5.116	3.380	2.109	1.674	817

* (Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliği Seri No:55) 1/1/2018 tarihinden (bu tarih dahil) sonra kayıt ve tescil edilen

OTOMOBİL, ARAZİ TAŞITI, KAPTIKAÇTI VE BENZERLERİ İLE MOTOSİKLETLER DIŞINDA KALAN MOTORLU KARA TAŞITLARI

Taşıt Cinsi ve Oturma Yeri / Azami Toplam Ağırlık	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)		
	1 - 6 yaş	7 - 15 yaş	16 ve yukarı yaş
1) Minibüs	2.535	1.674	817
2) Panel van ve motorlu karavanlar (Motor Silindir Hacmi)			
1900 cm ³ ve aşağısı	3.380	2.109	1.253
1901 cm ³ ve yukarısı	5.116	3.380	2.109
3) Otobüs ve benzerleri (Oturma Yeri)			
25 kişiye kadar	6.403	3.824	1.674
26-35 kişiye kadar	7.679	6.403	2.535
36-45 kişiye kadar	8.546	7.248	3.380
46 kişi ve yukarısı	10.252	8.546	5.116
4) Kamyonet, kamyon, çekici ve benzerleri (Azami Toplam Ağırlık)			
1.500 kg'a kadar	2.273	1.510	739
1.501-3.500 kg'a kadar	4.604	2.667	1.510
3.501-5.000 kg'a kadar	6.917	5.757	2.273
5.001-10.000 kg'a kadar	7.679	6.521	3.057
10.001-20.000 kg'a kadar	9.229	7.679	4.604
20.001 kg ve yukarısı	11.544	9.229	5.363

UÇAK VE HELİKOPTERLER

(Türkkuşu, Türk Hava Kurumuna ait olanlar hariç)

Taşıt Cinsi ve Azami Kalkış Ağırlığı	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)			
	1-3 yaş	4-5 yaş	6-10 yaş	11 ve yukarı yaş
Uçak ve helikopterler				
1.150 kg'a kadar	42.870	34.278	25.704	20.558
1.151 - 1.800 kg'a kadar	64.317	51.439	38.577	30.859
1.801 - 3.000 kg'a kadar	85.769	68.610	51.439	41.153
3.001 - 5.000 kg'a kadar	107.221	85.769	64.317	51.439
5.001 - 10.000 kg'a kadar	128.675	102.933	77.188	61.741
10.001 - 20.000 kg'a kadar	150.125	120.091	90.055	72.024
20.001 kg. ve yukarısı	171.571	137.242	102.933	82.342

**31/12/2017 TARİHİNDEN (BU TARİH DAHİL) ÖNCE KAYIT VE TESCİL EDİLEN
OTOMOBİL, KAPTIKAÇTI, ARAZİ TAŞITLARI VE BENZERİ TAŞITLAR, 197 SAYILI
KANUNUN GEÇİCİ 8 İNCİ MADDESİNDE DÜZENLENEN (I/A) SAYILI TARİFE**

Motor Silindir Hacmi (cm ³)	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)				
	1-3 yaş	4-6 yaş	7-11 yaş	12-15 yaş	16 ve yukarı yaş
Otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerleri					
1300 cm ³ ve aşağısı	2.120	1.479	826	623	219
1301-1600 cm ³ e kadar	3.693	2.769	1.606	1.135	436
1601-1800 cm ³ e kadar	6.527	5.098	3.003	1.828	707
1801-2000 cm ³ e kadar	10.284	7.918	4.654	2.769	1.091
2001-2500 cm ³ e kadar	15.423	11.196	6.996	4.178	1.652
2501-3000 cm ³ e kadar	21.508	18.709	11.687	6.283	2.306
3001-3500 cm ³ e kadar	32.755	29.473	17.752	8.859	3.249
3501-4000 cm ³ e kadar	51.503	44.472	26.190	11.687	4.654
4001 cm ³ ve yukarısı	84.294	63.211	37.435	16.821	6.527

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 74) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)
19 Şubat 2022 tarih ve 31755 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

1. Kasa işlemleri:	TL
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı;	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	2.875
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	1.500
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile askeralma bölge-askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firari erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkere bedeli, ikamet tezkere harcı, vize harcı ve yolcu telefon harçlarının iadesinde 1.1.1’de belirtilen sınırlar geçerlidir. teminet iadelerinde sağlık turizm ve turizm güvenliği kapsamında sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin peşin alınan tutarların iadesi ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27 nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla veznede bulundurulacak azami TL tutarı;	
1.2.1. Vergi dairelerinde,	4.300
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	28.400
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç),	16.250
2. Kaybedilen alındılar için ilân: İlgilileri tarafından kaybedilen alındılarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 528 inci maddesine göre ilân gerektirmeyen parasal sınır,	1.660
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	5.400
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı	17.250

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 74) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)
19 Şubat 2022 tarih ve 31755 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler:

Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Sattırılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,

6.750

C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

1. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin limitler (vergi ve sair kesintiler düşülmeden önceki tutar)

1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)

5.500

1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)

7.750

1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin, kısmen veya tamamen ilgili-sine iadesine ilişkin işlemlerde

27.625

2. Yukarıdaki (1.1) ve (1.3) numaralı maddelerde belirtilen tutarlar; Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Birimi, İstanbul İl Muhasebe Birimi ile Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı muhasebe birimlerinde 4, diğer merkez muhasebe birimleri, Ankara İl Muhasebe Birimi ile İzmir İl Muhasebe Biriminde 3 kat olarak uygulanır.

4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler.

Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ

1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınırdır.

101.000

D-TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI

1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınırlar için uygulanacak limitler,

1.1. Taşınırların kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında

8.500

1.2. Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde

40.000

2. Yukarıda belirtilen limitler; kuruluş merkezleri ile Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde 3 kat olarak uygulanır.

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 74) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)
19 Şubat 2022 tarih ve 31755 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ

A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	(TL)
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için:	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000’i geçen ilçelerde	2.100
1.2. Diğer ilçelerde	1.095
2. Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sev kullanılmak üzere	24.200
3. Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilen mihmandarlara	14.035
4. Bakanların katılacağı yurt dışı seyahatlerde kullanılmak üzere	40.665
5. Mahkeme harç ve giderleri	
5.1. İstanbul il merkezi için	153.000
5.2. Ankara ve İzmir İl Merkezlerinde	100.000
5.3. Diğer il ve ilçeler için	38.000
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	100.600
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	9.940
8. Yakalanan yasadışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	44.530
9. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği	805.440
10. Yargılama Giderleri	22.430
11. Posta ve telgraf giderleri (Yüksek Mahkemeler için)	5.085
12. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait kadın konukevleri ve bağlı birimlerinden hizmet alan kadınların harçlıkları için	
12.1. Büyükşehir belediye sınırları içinde	11.050
12.2. Diğer il ve ilçelerde	6.630
B - ÖZEL BÜTÇE İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli İdarelerin mutemetleri için	2.100
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince;	TL
1.1. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 74) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)
19 Şubat 2022 tarih ve 31755 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacakların dışında kalan;	
2.1. Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20,00

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

1-6728 SAYILI Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenleme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanamayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birinmince kayıtlarından çıkarılacak ilgili bankalara iade edilecek tutar	980
--	-----

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yıllar itibarıyla uygulanması gereken kanuni faiz ve temerrüt faizi oranları: (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.)	Yıllık Oran (%)
1.1/1/2021 tarihinden itibaren :	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (19/12/2020 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	16,75
2. 1/1/2020-31/12-2021-31/12/2019 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (29/6/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75
3. 1/1/2018 - 31/12/2019 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (29/08/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	10,50

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(20 Ocak 2022 Tarih ve 31725 Sayılı Resmî Gazete) 01/02/2021-31/01/2022)

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/b Md.	6.673,409
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/c Md.	146.815,969
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	6.673,409
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	146.815,969
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	6.673,409
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	146.815,969
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	6.673,409
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	146.815,969
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	436.830
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	873.705
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	436.830 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	873.705 485.689 -
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	7.281,278 873.705 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	6.673,409 7.281,278 -
Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	146.815,969
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	218.395 72.752
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanunun 3/g maddesi	33.494,082
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanunun 21/f Md.	728.072
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanunun 53/j-1 Md.	1.456,202
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanunun 62/h Md.	808.172
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatracakları Bedel		2.305,178-TL'ye kadar	13.819
		2.305,178-TL'den - 9.220,744-TL'ye kadar	27.654
		9.220,744-TL'den - 69.155,600-TL'ye kadar	41.482
		69.155,600-TL ve üzeri	55.316

2022 YILI FİHRİSTİ

OCAK - ŞUBAT 2022 - SAYI 97	YAZAR ADI	SAYFA
2022 Yılı SGK İdari Para Cezaları	Mahmut ÇOLAK	3
Belediye Zabıta ve İtfaiye Yönetmeliklerinde Yapılan Değişiklikler	Mustafa DÖNMEZ	12
2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Mahallî İdareleri İlgilendiren Hükümler ve Cetveller	Salim DEMİRHAN	25
Aşırı Düşük Açıklaması ile İlgili Geline Son Nokta	Av. Necati TORUN	39
Yeni Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nin Yansımaları: Bir İtfaiyecinin Gözünden Değerlendirme	Cem KASAPOĞLU	46
Belediyelerde Müdür Kadrolarına Vekâlet (III)	Akın ŞİMŞEK	52
2022 Yılında Uygulanacak Çevre Cezaları	Ahmet SANDAL	59
İhale Dokümanının Aynı IP Numarasından İndirmek İhalelerden Yasaklanma Sebebi Olabilir Mi?	Gürkan GÜVEN	65
Hakedişlerle İlgili İhtirazi Kayıt Danıştay'da İptal Edildi	Atilla İNAN	71
Belediyelerde Stratejik Planın Güncellenmesi Halinde Yapılması Gereken İşlemler	Mustafa ŞEN	73
Bakmakla Yükümlü Olduğu Yakınlarını Sağlık Kuruluşuna Götüren Memura İzin Verilir Mi?	Oktay ÇAMDELEN	79
Belediye Hukuk İşleri Müdürlüğünde Çalışan Personelden Hangilerine Vekâlet Ücreti Ödenebilir	Erdoğan DEDEOĞLU	86
Mevzuat Fihristi		94
Yargı Kararları		106
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		116
Soru - Cevap		134
2020 YILI FİHRİSTİ		196
PRATİK BİLGİLER		
Devlet Memurlarıyla İlgili Mali Haklar		136
Devlet Memurlarına Sağlanan Sosyal Yardımlar		137
Belediye Başkan Ödeneği		138
Belediye Meclis Üyeleri Huzur Hakkı		138
Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği		139
İl Genel Meclis Üyelerinin Huzur Hakları		139
İl Encümen Brüt Ödenekleri		139
Asgari Ücretin Net Hesabı Ve İşveren Maliyeti		140
Gelir Vergisine Tabi Gelirlerin Vergilendirilmesinde Esas Alınan Tarife		141
1608 Sayılı Kanununa Göre 2021 Yılı Belediye İdari Para Cezaları		141
2559 Sayılı Polis Vazife Ve Selahiyet Kanununa Göre 2022 Yılı Belediye İdari Para Cezaları		142
3194 Sayılı İmar Kanunu'na İlişkin İdari Para Cezaları		143
4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Uygulanacak Para Cezaları		145
Gecikme Zammı Tablosu		147
Çeşitli Kanun Ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine Göre Bütçe Kanununda Gösterilmesi Gereken Parasal Sınırlara Ait Cetvel		148
Değerli Kağıtlar		149
Amortisman Ayırmada Alt Sınır		149
5957 Sayılı Kanunda Pazar Yerlerindeki İdari Para Cezaları		150
5957 Sayılı Kanunda Toptancı Hallerindeki İdari Para Cezaları		151
6331 Sayılı İşg Kanununa Göre 2021 Yılında Uygulanacak İdari Para Cezaları		152
5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları		156
Karayolu Taşıma Kanunu		157
4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunu		158
5846 Sayılı Fikir Ve Sanat Eserleri Kanunu		159
7126 Sivil Savunma Kanunu		159
6301 Sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu		159
Sigortalı Çalışanlardan Prime Esas Kazançlardan İstisna Tutulacak		159
Emekli Sandığı İştirakçiliği Bulunan Belediye Başkanlarının 01.01.2022-30.06.2022 Tarihleri Arasındaki Emekli Aylık Ve İkramiyeleri		160
İlk Defa 4/1-C Sigortalısı Belediye Başkanlarının Prime Esas Kazançları (01.01.2022-30.06.2022)		161
H - Cetveli		162
Fazla Çalışma Ücretleri		163

EK-1 Karayolu Yolcu Terminali Tavan Ücret Tarifesi	164	
Karayolu Yolcu Terminali Otopark Tavan Ücret Tarifesi	164	
Lisanslı Yediemin Depolar Yönetmelik Ücret Tarifesi	165	
Gayrimenkul Sermaye İratlarında Uygulanan Kira İstisna Tutarı	166	
Hizmet Erbabına İşyeri Veya İşyerinin Müstemilatı Dışında Kalan Yerlerde Yemek Verilmek Suretiyle Sağlanan Menfaatlere İlişkin İstisna Tutarı	166	
Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartlarından Olan İşyeri Kira Bedeline İlişkin Tutar	166	
Engelliler İçin Vergi İndirimi	166	
Yeniden Değerleme Oranları	166	
Görevden Uzaklaştırma Halinde Ödenecek Ücret	167	
Ücretli Yıllık İzinler	167	
İş Akdinin Feshinde İhbar Tazminatı Tutarları	167	
Memur Ödemelerinden Yapılan Kesintiler	168	
Devlet Memurlarına Hastalık Ve Refakat İznı	169	
Memurlarda Açıkta Vekalette Ödenecek Ücret	170	
Devlet Memurlarında Kurum Dışından Vekalette Ücret	170	
Kurum İçinden Vekalette Ödenecek Ücret	171	
Emeklilik Şartları	172	
Kamu Konutlarının 2022 Yılı Aylık Kira Bedelleri	177	
1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu	178	
Damga Vergisine Tabi Kağıtlar	179	
Vergi Usul Kanununda Yer Alan Ve 01.01.2022 Tarihinden Geçerli Olmak Üzere Uygulanacak Olan Had Ve Tutarlar	182	
1/1/2022 Tarihinden İtibaren Uygulanacak Motorlu Taşıtlar Vergisi Tutarlarının Tespit Ve İlanı	184	
Çevre Temizlik Vergisi	186	
Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği	187	
1/1/2022 Tarihinden İtibaren Veraset Yoluya Veya İvazsız Suretle Meydana Gelen İntikallerde Veraset Ve İntikal Vergisi Bu Tarifeye Göre Hesaplanacaktır.	187	
Ödemelerde Vergi Borcu Sorgulama	187	
2886 Sayılı Devlet İhale Kanunundaki Parasal Limitler	188	
Sular Hakkında Kanun	189	
Tahsildarların Üzerinde Tutabilecekleri Para Limiti	189	
Belediye Meclis Ve Encümen İçin Uzlaşma Limitleri	189	
2022 Yılında Öğle Yemeği Servisinden Faydalanacak Olan Memurlardan Ve Sözleşmeli Personelden Alınacak Asgari Yemek Bedelleri	190	
Ödemelerde SGK Borcu Yoktur Taep Etme Borç Limitleri	190	
KİK Eşik Değerler Ve Parasal Limitler	191	
Parasal Sınırlar	192	
MART 2022 - SAYI 97		
YAZAR ADI	SAYFA	
Özürsüz veya İzinatsız Birleşimlere veya Toplantılara Katılmama Halinde Belediye Meclis Üyelığının Sona Ermesi	Mustafa DÖNMEZ	3
Belediyelerde Sözleşmeli Personelin 2022-2023 Yılları İçin Toplu Sözleşme Ödemeleri ve Yardımları	Akın ŞİMŞEK	14
Belediye Mülkiyetindeki Taşınmazların Kiralanmasında ve Kira Süresi Bitiminde Uygulanması Gereken Mevzuata İlişkin Değerlendirme	Salih KAN	25
İhale Sözleşmelerinin Uygulanmasında Dürüstlük Kuralı, Hakkın Kötüye Kullanılması Yasası, İyi Niyet Kuralı, Yazılılık Kuralı ile Bunların Hukuki Sonuçları	Saadetdin Tunahan BAYKARA	28
Büyükşehir Belediyeleri Performans Esaslı Bütçesi ve Büyükşehir Belediye Meclisinin Denetim Yetkisinin Mali Özerklik Açısından Değerlendirilmesi	Cem KASAPÖĞLU	44
Belediyelerin SGK Para Cezalarına İlişkin Bulguları ve Öneriler	Mahmut ÇOLAK	52
Belediye ve İl Özel İdarelerinde Taşınır Mal Kaydı	Hikmet BAL	57
Belediye Başkanı ve Meclis Üyeleri ile Belediyenin Memur ve Sözleşmeli Personelinin Belediye Şirketlerinde Görev Alabilme Esasları	Mustafa YAVUZ	62
Disiplin Hukukunda Haksız Tahrik Dikkate Alınır mı?	Oktay ÇAMDELEN	69
İç Denetim Değer Katar	Sezgin ERÖZBAĞ	73
Tam ve Kuru Mülkiyette İndirimli Emlak Vergisi Uygulaması	Salih ÇALAL	77
Yıllık İznin Belediye İşçileri Yönünden Ücrete Dönüşmesi ve Uygulanacak Faiz	Cumhur Sinan ÖZDEMİR	81
Covid -19 Kaynaklı Ek Fiyat Farkına İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Yayınlandı.	Gürkan GÜVEN	89
Yeni Fiyat Farkı Düzenlemeleri	Avukat Necati TORUN	95

Mevzuat Fihristi		101
Yargı Kararları		112
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		137
Soru - Cevap		142
NİSAN - MAYIS 2022 - SAYI 97		
Disiplin Hukuku Bağlamında, Tekerrür ve Bir Alt Ceza Uygulamasının, Yargısal İçtihatlar Çerçevesinde Değerlendirilmesi	Yusuf MERDOĞLU	3
Bütçe İçi İşletmelerin Muhasebe Hizmetleri Hizmet Alımı Suretiyle Muhasebeciye (Mali Müşavir'e) Gördürülebilir mi?	Ahmet ARSLAN	17
Vekalet Görevi ve Şartları ile Dolu Kadroya Vekalet Halinde Ödenecek Vekalet Ücreti	Erdoğan DEDEOĞLU	24
Belediyelere Ait Taşınırın Hurdaya Ayrılması ve Bunların Satışı	Mustafa DÖNMEZ	33
Kültür ve Tabiat Varlıkları Kanunu'na Tabi Taşınmazlar Üzerinde Bulunan Yapılar İçin Alınan Yapı Kayıt Belgesinin Geçerliliğinin Değerlendirilmesi	Salih KAN	43
Belediyeler Ticari Araçların Denetimi Nedeniyle Ücret Talep Edebilirler Mi?	Ufuk ÜNLÜ	46
Belediyeler Tarafından Elektronik Ortamda Üretilen Evrakların Kanıtlayıcı Belge Olarak Kullanılması	Salih ÇALAL	51
Sayıştay'da Yargılananlar Uzman Görüşünden Yararlanabilir Mi?	Atilla İNAN	57
Devlet Memurlarının Aile Birliğine Bağlı Yer Değiştirme Suretiyle Atanması	Oktay ÇAMDELEN	62
6360 Sayılı Yasa ile Mahallege Dönüşen Köylerdeki Mevcut Yapıların Ruhsatlandırılmış Sayılması	M. Lamih ÇELİK	69
Soru Cevaplarla Süt, Şua ve Yeni İş Arama İzni	Mehmet YALÇIN	80
Kamu İşçisinin Günlük Çalışma Süresi	Cumhur Sinan ÖZDEMİR	86
Belediye Maden Payı ile İlgili Önemli Hususlar	Fatih YALAZA	90
Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Yapılan Önemli Değişikliklerin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi	Sedi KAVAK & Engin KÜKRER	102
319 Seri Nolu Gelir Vergisi Genel Tebliği ve Ödenek ve Huzur Hakkı Ödemelerinde Uygulanması	Salim DEMİRHAN	113
Mevzuat Fihristi		147
Yargı Kararları		151
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		161
Soru - Cevap		168
HAZİRAN - TEMMUZ 2022 - SAYI 97		
Sayıştay Hesap Yargısında Davanın Tarafları ve Sorumluluk	Abdullah TUNA	4
Belediye ve Bağlı Kuruluşlarında İstihdam Edilen Sözleşmeli Personel Sorunsalı	Turan YELTEKİN	22
Son Zamanlarda Elektronik İhalede Yaşanan Sorunlara KİK'in Bakış Açısı	Necati TORUN	29
Belediye Personelinin Özel Hizmet Tazminatı	Abdullah YILDIRIM	36
Mahalli İdarelerde Ücretsiz veya İndirimli Şebeke Suyu Sağlanmasına İlişkin Değerlendirme	Yusuf MERDOĞLU	47
İmar Hukuku Açısından İşyerleri ve Bulunacağı Alanlar	Mustafa DÖNMEZ	60
Soru Cevaplarla Fiili Hizmet Zammı (Yıpranma Payı)	Mehmet YALÇIN	71
Belediye Şirketleri Üzerinde Denetim Yetkisi Bulunan Kamu İdareleri	Mustafa YAVUZ	86
Semt Pazarlarında Satış Yerlerinin Pazarcılara Tahsisi ve Denetimi	Lamih ÇELİK	93
Kamu İhale Mevzuatındaki 18 Mayıs 2022 Tarihli Değişiklikler	Gürkan GÜVEN	105
Memurlara Yiyecek Yardımı, Son Düzenlemeler ve Nakdi Yapılacak Ödemelerin Vergilendirilmesi	Salim DEMİRHAN	110
Kişisel Verilerin Korunması Mevzuatında Meydana Gelen Gelişmeler ve Veri Sorumlularının Yükümlülükleri-2	Hakan YILDIZ & Hakan ÖZDEMİR	125
Mevzuat Fihristi		135
Yargı Kararları		144
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		152
Soru - Cevap		156
AĞUSTOS - EYLÜL 2022 - SAYI 97		
Elektronik İhalelerde Dikkat Edilecek Bazı Hususlar	Feyat DEMİR	4
Mahalli İdarelerde Bütçe Hesaplarının İşleyişi	Ahmet ARSLAN	13
Belediyelerin Tahsil Ettiği Mezar Yeri Tahsis Ücretleri KDV'ye Tabi Midir?	Emre UYLUKÇU	35
İhtirazi Kayıt'ın Mahiyeti ve Sonuçları	Atilla İNAN	41
Belediyelerce Öğrenci Yurtları Açıp İşletilmesi	Mustafa DÖNMEZ	47
Sözleşme Yürütümü Esnasında Yıllara Sari Hale Gelen Yapım İşlerinde Gelir Vergisi Stopajı Hesabı	Gürkan GÜVEN	56
Ekmeke Fiyatlarının Belirlenmesinde Belediyenin Yetkisi	M. Lamih ÇELİK	62

Belediye Başkanları Kendi Belediyelerine Ait Şirketlerde Müdür Olarak Görev Alabilir Mi?	Erdoğan DEDEOĞLU	70
Belediye Şirketlerinde Pay Sahiplerine Tamnan Oy Kullanma Hakkı	Ufuk ÜNLÜ	79
Belediyeler Açısından Anonim ve Limited Şirketlerin Farklı Yönleri	Mustafa YAVUZ	87
Belediyelerin Toplu Taşıma Araçları Servis Araçları ve Taksi Sayılarını Belirleme Yetkisi	Salih ÇALAL	94
Ücretli Çalışanlara Toplu İş Sözleşmesi ile Geçmişe Dönük Olarak Ödenen Ücret Farkları vb. Ödemelerin SGK ve Vergi Dairesine Bildirimi	Erdem AZMAN	102
Devlet Memurunun Siyasi Parti Üyelğine İlişkin Önemli Karar	Oktay ÇAMDELEN	107
Hatalı Süre Uzatımında Harcama Yetkilisi ve Gerçekleştirme Görevlileri Sorumlu Olacak Mıdır?	Necati TORUN	111
Kamu Sektöründe Örgütsel Tükenmişlik	Tahsin ÇAYIROĞLU & Yeşim GEZER AVCI	117
Mevzuat Fihristi		129
Yargı Kararları		140
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		151
Soru - Cevap		157
EKİM 2022 - SAYI 97		
Memurlara Yapılacak Yemek Yardımının Nakdi Olarak Verilmesi Mümkün Müdür?	Erdoğan DEDEOĞLU	4
7417 Sayılı Kanun Sonrası Memurların Ek Göstergesi ve Dikkat Edilecek Hususlar	Akın ŞİMŞEK	11
Yeni ÇED Yönetmeliği Ne Gibi Değişiklikler ve Yenilikler İhtiva Etmektedir?	Ahmet SANDAL	18
Belediyelere Bakanlıklardan Veri Akışının Sağlanması ve Bunun Emlak Vergisi Açısından Önemi	Eyüp DEMİR	33
Hazine Taşınmazlarının İmar Kanununun 11. Maddesi Kapsamında Belediyelere Terki-2	Suat ŞİMŞEK	40
Belediye İşçisinin Devamsızlık Saatleri Toplanarak İş Sözleşmesi Feshedebilir Mi?	Cumhur Sinan ÖZDEMİR	46
Belediye Meclisi ve Encümen Kararlarının Duyurulmasının Kişisel Verileri Koruma Kanunu Kapsamında Değerlendirilmesi	Ufuk ÜNLÜ	53
Aşırı Düşük Açıklamasını Aynı Firmadan Tekliflerle Açıklamak Yasaklanma Sebebi Midir?	Gürkan GÜVEN	60
İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Yapılan Son Değişiklikler	Mustafa DÖNMEZ	66
Hiçbir Geçmişe Dönük Yapılan Ödemelerin Sosyal Güvenlik Primine Tabi Tutulup Tutulamayacağı	Mehmet YALÇIN	83
Hiçbir Geliri Olmayanlar Açısından 2022 Yılı İndirimli(Sıfır) Vergi Oranlı Emlak Vergisi Uygulanması	Altar Ömer ARPACI	92
Belediye Şirketlerinin Hesabında Bulunan Nakit Tutarların Banka Hesabında Değerlendirilmesi	Salih ÇALAL	100
Mevzuat Fihristi		104
Yargı Kararları		112
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		125
Soru - Cevap		134
KASIM - ARALIK 2022 - SAYI 97		
2023 Yılında Belediyece Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları	M. Lamih ÇELİK	4
2023 Yılında Uygulanacak İmar Para Cezaları ve Bunların Hesaplanma Şekli	Suat ŞİMŞEK	33
2023 Yılında 5957 Sayılı Hal Kanunu Uyarınca Uygulanacak Belediye Cezaları	Dr. Süleyman Ruhi AYDEMİR	42
Kamu İhale Kanununda İhalenin İptali	Atilla İNAN	50
İhale Usulünün Yanlış Belirlenmesinde İhale Komisyonunun Hukuki Sorumluluğu Var Mıdır?	Necati TORUN	55
Belediyeler Açısından Yatırım Teşvik Belgesinin Önemi ve Bu Belgenin Düzenlenme Aşamaları	Eyüp DEMİR	61
Elektronik İhale Sürecinde Genel Yapılan Hatalar	Gürkan GÜVEN	66
6306 Sayılı Kanun Kapsamındaki Uygulama Yönetmeliğinin Gelir ve Kurumlar Vergisi Yönünden Değerlendirilmesi	Fatih Sultan Mehmet ÇİÇEK	72
Mahalli İdarelerde Yatırım Ödenekleri	Hikmet BAL	75
09.10.1956 Tarihinden Önce Kamulaştırılması El Atılan Taşınmazlara Dava Yolu Açıldı	Ufuk ÜNLÜ	77
2023 Yılında İş Kanunu Yönünden İdari Para Cezaları	Cumhur Sinan ÖZDEMİR	82
Sıfır Atık Projesinde Mahalli İdarelerin Sorumlulukları ve İdari Yaptırımlar	Ahmet SANDAL	94
Belediye Şirketlerinin Hesabında Bulunan Nakit Tutarların Banka Hesabında Değerlendirilmesi	Salih ÇALAL	104
2023 Yılında Uygulanacak Belediye İdari Para Cezaları	Mustafa DÖNMEZ	109
Memurlara Verilen Aylıktan Kesme ile İşçilere Verilen Ücret Kesme Cezasının Uygulanması Sonucunda Kesinti Yapılan Tutar Gelir Hesabına Kaydedilir Mi?	Oktay ÇAMDELEN	127
Mevzuat Fihristi		132
Yargı Kararları		140
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		162
Soru - Cevap		166